



V Kočevju odprli razstavo o delu Friderika Barage

Dr. Rode: "Imel je javno vizijo svojega poslanstva"

KOČEVJE - V petek zvečer so v Pokrajinskem muzeju v Kočevju odprli gostujočo razstavo Slovenskega kandidata za svetnika škofa Barage je razstavo odprl slovenski nadškof in metropolit dr. Franc Rode.

Življenje in delo prvega slovenskega misijonarja med ameriški Indijanci in enega največjih misijonarjev 19. stoletja nasploh, Friderika Ireneja Barage, ki se je rodil v Mali vasi pri Dobrničju, so javnosti prvič predstavili junija lani v Stični, ko so v tamkajšnjem verskem muzeju pripravili razstavo v spomin na 200-letnico nje-



"F. I. BARAGA - SVETOST V DEJANJU" - Razstavo o življenju škofa Barage med severnoameriški Indijanci, dopolnjeno s pregledom vseh pomembnejših dogodkov, ki so se v tem času zgodili, je odprl slovenski nadškof in metropolit dr. Franc Rode.

govega rojstva. Za ponovljeno razstavo v Kočevju, ki bo tu na ogled do 21. marca, so izbrali predvsem fotografsko in pisno gradivo, ki priča o bogatem Baragovem misijonarskem delu med Indijanci v območju Velikih jezer v Severni Ameriki.

Dr. Franc Rode je dejal, da je Baragovo življenje potekalo v jasni viziji njegovega poslanstva, ki ga je sicer odpeljalo daleč proč od domovine, a ji je kljub temu in vsemu hudemu, kar je tu doživel, ostal zvest. Zasluge za njegovo vsestransko delo so mu v Ameriki priznali s poimenovanjem mest, ulic in različnih ustanov po njem, zato se tudi pri nas Barage, kot je dejal Marko Frelih, ki je napisal prolektki k razstavi, ne bi smeli spominjati le ob obletnicah.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Samo nekaj obrobnega?

Slovenski kulturni praznik je še posebej tesno povezan z literaturo in našimi velikimi leposlovnimi ustvarjalci, kar je razumljivo, saj ga navsezadnje praznujemo na dan smrti Franceta Prešerna, prvega in najbolj čaščenega pesnika na slovenskem parnasu. Praznujemo že, vendar pa ne vemo, ali ni to postal le prazen zunanji blišč, brez resničnih vsebin in spoštovanja. K takemu zaključku nas sili več stvari, tudi to, ali spoštujemo in cenimo naše velike literature vsaj kot tisti bistveni steber, na katerem je ob pomanjkanju lastne državnosti stoletja dolgo slonelo in se ohranjalo slovestvo. Jih spoštuje v tem smislu vsaj njihova dedinja politika?

Na južnem koncu slovenske dežele lahko kar mirne duše rečemo, da ne. Ko so v Novem mestu v začetku tega leta praznovali 150-letnico prve uprizoritve Matička, s katerim je Linhart postavil temelje slovenski dramatik, je bil kulturni minister Jožef Školč ob tem nedvomno slovensko pomembnem dogodku sicer na vabilu napisan kot slavnostni govornik, v dolensko prestolnico pa ga ni bilo. In pred kratkim, ko so v Vinici odprli prenovljeno spominsko zbirko ob 120-letnici rojstva pesnika Županciča, je sekretar ministrstva za kulturo Silvester Gaberšček prav tako ostal napisan le na vabilu. Ne na otvoritvi in ne na akademiji, čeprav je bila v Sloveniji to edina večja prireditel, posvečena obletnici za Prešernom prvemu pesniku dežele, ga ni bilo in z njim vred ni bilo še mnogih drugih predstavnikov slovenske kulture in politike. Pa naj se še kdo zgraža, če delovno ljudstvo vidi v kulturnem prazniku le dan počitka več, v kulturi pa nekaj bolj ali manj obrobnega, za kar se še politiki ne zmenijo.

MILAN MARKELJ



DEKLARACIJA - Na fotografiji: nekateri pri podpisovanju deklaracije prisotnosti "tute" srebrne radganske penine ni ovirala.

Podpisali deklaracijo o Posavju

Akt o ustanovitvi

KRŠKO - Predstavniki najmočnejših posavskih političnih strank so v ponedeljek uresničili napoved, izrečeno pred desetimi dnevi, in za zdovi krške občinske stavbe složno in slovesno podpisali Deklaracijo o ustanovitvi pokrajine Posavje.

Edini, a vendarle manj pomembni zaplet je nastal šele po opravljenem podpisovanju in žigosanju listin, ko je bilo treba pravkar spočeti pokrajini nazdraviti s kozarčkom penine. Brežičan Ciril Kolešnik (SKD) se namreč ni strinjal, da se ob tako pomembnem trenutku toči radgonska penina, ko pa zmorejo vrhunske pene se izdelke negovati tudi v Posavju. Zadevo je s penečim krškim cvičkom iz skritih rezerv rešil Danilo Koritnik

E. S.

Rop sondira pokojninsko reformo

Tekstilci so pri pokojninski reformi za večjo "težo" delovni dobi kot starosti - S posveta sindikata tekstilne in usnjarske industrije v sevniški Jutranjki

SEVNICA - Predstavniki sindikata tekstilne in usnjarske industrije so se pretekli petek v sevniški Jutranjki polemično pogovarjali o usodi 39.391 zaposlenih v tej panogi v luči Bele knjige o predvidenih reformah pokojninskega sistema in sicer z ministrom mag. Antonom Ropom, državno sekretarko v ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve Natašo Belopavlovič in vodjo Urada za žensko politiko Vero Kozmik.

Kot je povedal predstavnik posavskih svobodnih sindikatov Jože Černoša glede na sedanje podatke o porastu bolniške in invalidnosti med skoraj 3000 zaposlenimi, pretežno ženskami, v tekstilni industriji v Posavju, bo potreben selektiven pristop pri upokojevanju oziroma diferenciaciji med panogami. Minister Rop je soglašal, da s tistimi, ki so podobno kot Černoša govorili o težavni pokojninski reformi ravno v tek-

stilni industriji zaradi narave dela in psihičnih obremenitev. Tekstilci se zavzemajo, da bi bolje ovrednotili delovno dobo, da bi ta več veljala kot starost.

"Naš cilj v Beli knjigi je, da se sedanja povprečna upokojitvena starost (55 let) približa povprečni starosti v drugih državah (58 do 59 let). To pa še ne pomeni, da ne bo več delovnih mest za mlade," je poudaril Rop in opozoril, da

utegne nastati večji problem leta 2010 in 2011, ko bo množično upokojevanje. Zavzel se je za manjšanje razmerij med najnižjimi in najvišjimi pokojninami. Računa pa tudi na ugodne učinke nove zakonodaje s področja socialne varnosti, invalidskega zavarovanja oz. varstva pri delu.

P. P.

NOVO MESTO DOBIL VISOKOŠOLSKI ŠTUDIJ

LJUBLJANA - Novemu mestu so je po večletnih prizadevanjih končno le prižgala zelena luč za izvajanje visokošolskega študija. Na seji visokošolskega sveta, ki je bila konec prejšnjega tedna v Ljubljani, so sprejeli sklep, s katerim je svet dal soglasje k visokošolskemu strokovnemu študijskemu programu upravljanje in poslovanje, ki ga bo izvajala Visoka strokovna šola za upravljanje in poslovanje v Novem mestu. To je prvi samostojni visokošolski študij v dolenski prestolnici.

PETERLINU NAGRADA

LJUBLJANA - V torek, 2. februarja, so v Cankarjevem domu razglasili rezultate natečaja za fotografijo leta 1998, ki ga je lani razpisala revija Emzin. Poleg prvih treh nagrad so podelili še posebno nagrado za reportažno fotografijo, ki sta si jo delila Borut Peterlin iz Straže, dobitnik 1. nagrade natečaja za fotografijo leta 1996, in Vinko Skale.

"KREFLOVA KMETIJA" V ŠENTJANŽU

ŠENTJANŽ - Tukajšnja dramska sekcija uprizarja v kulturni dvorani v Šentjanžu dramo Ivana Potrča "Kreflova domačija". Premierna predstava, ki jo je režirala šentjanska učiteljica Anica Groznik, bo ob slovenskem kulturnem prazniku v nedeljo, 8. februarja, ob 14.30, repriza bo pa v soboto, 14. februarja, ob 19. uri.



Paič

Krška vas ☎ 0608/59-059
Novo mesto ☎ 068/21-123



ROP V JUTRANJKI - Minister Anton Rop si je s sodelavci in nekaterimi drugimi gosti pred posvetom ogledal proizvodnjo gostitelja - Jutranjke (na posnetku). Rekel je, da ga veseli, ker so v tem podjetju, ki je vključeno v "projekt 11", na žalost Jutranjkinega direktorja pa denarja iz Ljubljane še ni. (Foto: P. Perc)

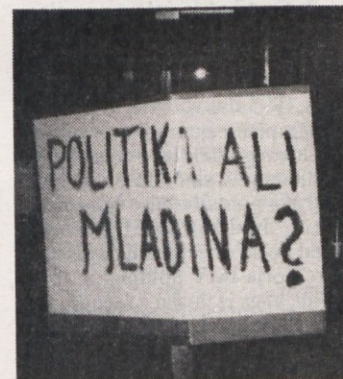
Parada blebetanja in nastopaštva

Občina je postala bojno polje, občani žrtve, politika pa vojno dobičkarstvo

NOVO MESTO - Novomeški občinski svet je vse bolj podoben državnemu zboru. Zadnja seja je bila v ponedeljek že drugič prekinjena, svetniki pa so se razšli še bolj vsaksebi, kot so bili že prej. Pa do preprirov in nerazumevanja ne prihaja zato, ker bi se eni zavzemali za koristi občine in občanov, drugi pa bi temu nasprotovali, ampak zgolj zato, ker eni in drugi vidijo in, kot se temu danes reče, "zasledujejo" le svoj strankarski in zadržito ideološki interes. Občina je le bojno polje,

občani pa žrtve. Na obeh straneh in vmes pa so vojni dobičkarji.

Taka bitka se je bila tudi okoli prostorov za Društvo novomeških študentov. Ena (pozicijska) stran se je odločno zavzemala za to, da se prostori v Kulturnem centru Janeza Trdine, last občine, dajo v last temu društvu, druga (opozicijska)



pa je bila pri tem veliko bolj previdna in je dosegla, da se prostori res namenijo za delovanje študentov in drugih mladih ljudi, a z namenno pogodbo. Da je ta stvar sploh prišla na dnevni red seje občinskega sveta, imajo zaslugo tudi opozicijski poslanci, ki so podpisali zahtevo za obravnavo tega vprašanja. A sedaj, ko se ni izteklo tako, kot so želeli študentski funkcionarji in njihov občinski podporniki, je vse narobe. Ogenj v strehi! V nebo vpijoča krivica! Tresk po svetnikih LDS, ZLSD, SLS, SNS "ter par neodvisnih svetnikov", ki niso bili za to, da se prostori dodelijo v last klubu, katerega ustanovitelj je nekaj posameznikov. Poleg tega je predstavnik kluba na seji nastopal s stališča, da ima ta klub vso pravico do lastništva teh prostorov

in da je izključni in od države pooblaščen zastopnik interesov mladih ljudi. Izključujoče in odbijajoče!

V nadaljevanju se je v ponedeljek pa se je do konca pokazala absurdnost novomeškega političnega življenja, njegova prava vrednost in splošna korist. Medtem ko je bila prvič seja prekinjena zaradi preobsežnega dnevnega reda, maratonskih razprav, nepripravljenosti, neobveznega blebetanja in nastopaštva posameznih svetnikov, ohlapnega in neodločnega vodenja, je drugo prekinilo prekanje za oslovo senco. Sicer pa ta prekinitev in vse, kar je pripeljalo do nje, razkriva pravo podobo bednega novomeškega političnega življenja. O razpravi o osnutku proračuna svetniki niso zmogli besede, kaj šele stališča do več let trajajočega prizadevanja civilne družbe za proglasev Gorjancev za krajinski park in s tem za njihovo zaščito, so se pa kot kavboji razpištili pri obstrukcijskem vprašanju, kateri (in kakšne barve) bodo zunanji člani sveta novomeške agencije za šport. Svar je pripeljala do obstrukcije. Se pravi, da so svetniki ene strani s protestnim odhodom povzročili nesklepnost in s tem prekinitev seje. In to svetniki vladajoče občinske koalicije! Kakšna borbenost! Kakšna načelnost! Blagor občanom, ki imajo tak svet! Za njegovo dokončno učinkovitost bi bilo najbolje, ko bi (po)slednjič zasedal na Titanicu!

ANDREJ BARTELJ



VREME

Do konca tedna še ne bo večje spremembe vremena.

Berite danes

stran 2:

• **Revozovcem delež v Holdingu IMV?**

stran 5:

• **Nam bo država kratila spanec?**

stran 6:

• **Nemci dolžni vsaj milijardo mark**

stran 7:

• **Krščanski demokrati so izstopili**

stran 9:

• **Ljubljanski cviček zanetil spor**

stran 10:

• **Likovne umetnine ožarjene z besedo**

stran 11:

• **Niti pojedene vilice ga niso rešile**

stran 21:

• **Razveseljiv povratek k slovenskemu filmu**

stran 22:

• **Je Kostanjevica na Krki še na Dolenjskem?**

MINOLTA

Neverjetno! 255.000 sit
Tudi na obroke! 199.000 sit

SM garancija: 36 mesecev

fotokopirni stroj: 15 kopij/min
A3, A4, zoom 50 - 200%

MINOLTA Ljubljana: 061/1681068
MINOLTA Maribor: 062/2295080

KONCERT PIANISTA SGOUROSA

NOVO MESTO - V veliki dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine bo v torek, 10. februarja, ob 19.30 nastopil mednarodno uveljavljeni grški pianist Dimitris Sgouros. Koncert bo v celoti posvečen Chopinovim baladam in scherzom.



VINSKA ESENCA - Med predikatnimi vini velja suhi jagodni izbor za najdragocenejši pridelek. Iz zrelih jagod, podobnih rožinam, ki morajo ob trgatvi imeti najmanj 154 Oechslejevih stopinj sladkorja in razmeroma veliko kisline, se po skrbnem negovanju pridela to dragoceno vino, ki je le za pokašanje. V petek dopoldne so na Sremiču v vinogradu Kmečke zadruge Krško z 2300 trt potrgali približno 500 kg sovijnona in iz njega iztisnili okoli 150 litrov mošta. V kleti "Kostanjevica" v Leskovcu pri Krškem pričakujejo, da bodo tako, kot so za suhi jagodni izbor laškega rizlinga, letnika 1993, ki je dobil na pre-rezu letnika v Mariboru najvišjo oceno med vsemi vini, tudi s sovijnonom segli po priznanjih največje zlahtnosti. (Foto: M. Vesel)

Zaplet na Trdinovem vrhu

Vprašanje o meji med Hrvaško in Slovenijo na Gorjancih je, po vsem sodeč, težko iztrgati iz nakopičenih nerešenih vprašanj med obema državama. V tokratni anketi, s katero smo zbirali mnenja o hrvaško-slovenskih zapletih s Trdinovim vrhom, so vprašani omenjali skupne značilnosti vseh obmejnih sporov. Po mnenju nekaterih anketirancev naj bi Trdinov vrh v bodoče namenili pretežno civilnim namenom. Od slovenske diplomacije, ki skuša uveljaviti mejno črto na vrhu Gorjancev, pričakujejo več odločnosti. Končna odločitev o meji naj bi bila strokovna in politična, pri čemer sicer ne gre prezreti, da je hrvaško-slovensko razmejevanje v avnojski Jugoslaviji narekovala politika. O Hrvaški kot pogajalcu si ne gre delati utvar, saj se zdaj pri vsakokratnih zahtevah o meji obnaša zelo praktično in ji je malo mar nekdanje sožitje v skupni državi SFRJ.

Prihodnja debelina državne meje na Trdinovem vrhu je za zdaj neznana. Če bodo ljudje z obeh strani meje ob pogledu na vrh priljubljene gore hoteli videti "berlinski zid", bomo občutno otežili življenje. Ker je takih želja kar nekaj, predvsem ne bi smeli hiteti z risanjem državne meje na Trdinovem vrhu in drugje. Časa je dovolj. In to kljub hrvaškemu miroljubnemu ultimatu Ljubljani.



NATAŠA KRŠAK, vodja kluba za iskanje zaposlitve v PCPI Krško, iz Krškega: "Zadnji čas bi že bil, da se Slovenija in Hrvaška dogovorita v zvezi s Trdinovim vrhom in tudi glede drugih skupnih vprašanj, ki niso rešena. Vojska bi lahko bila na Trdinovem vrhu, sicer pa je vse samo stvar dogovora in tudi stvar političnih interesov."



SANDI BAN, prodajalec iz Brežic: "Vse mogoče se sliši, kaj zahteva Hrvaška. Hrvati so že vztrajali, da bi dobili tu pri nas Mokrice. Kaj vse imajo v mislih, ko zahtevajo zase ozemlje! Trdinov vrh naj bi namenili za civilne namene, in ne za vojsko. Če že bo tam vojska, naj bo slovenska. Pri reševanju problemov med Slovenijo in Hrvaško sem za pogajanja, ne za zaostrovanje."



JOŽE LIČEN, vlakovni odpravnik iz Kota pri Semiču: "Ne vem, ali se naši politiki ne znajo pogajati ali se Hrvati boljše diplomati. Kar se tiče urejanja skupnih slovensko-hrvaških zadev, Slovenci nikakor ne uspejo. Slovenci bi morali biti odločnejši. Hrvati namreč urejajo vprašanja tako, kot njim bolj ugaja, naši politiki pa ne znajo reči nobene dobre besede za Slovenijo."



JANEZ JANŽEKOVIČ, delovodja v metliški vinski kleti: "Slovenci nimamo strategije zunanje politike. Nimamo niti odločnega pogajalca, kar nas precej tepe. Po vsaki vojni je manj Slovenije. Vprašanj, povezanih s slovensko-hrvaško mejo, kjer tudi Trdinov vrh ni izjema, pa, kot kaže, Slovenci in Hrvati najbrž ne bomo mogli rešiti sami, ampak bo potrebna mednarodna komisija."



HELENA MAROLT, referentka za kadrovske zadeve in vzdrževanje računalniške opreme pri Upravi notri Sevnica: "Vsekakor mora po moje v vseh primerih, ko je govor o dokončni določitvi državne slovensko-hrvaške meje, obveljati mnenje stroke, ne pa politike. Zato se mi ne zdi sprejemljiva dvojnost hrvaških politikov."



MILKA ZAJC, upokojenka iz Trebnjega: "Nisem še bila na Trdinovem vrhu, mislim pa, da mora ostati nam Slovincem. Meja mora biti določena drugače, kakor je bila v Istri v bivši Jugoslaviji v smislu takratne parole o bratstvu in enotnosti. Takrat je Slovenija prepustila dobesedno del Istre, Hrvati pa zdaj to kar pozabljajo."



JOŽE JAZBEC, ravnatelj brusniške osnovne šole, iz Novega mesta: "Problem Trdinovega vrha je pereč že nekaj časa in očitno predstavniki naše države ne vlečejo pravih potez ob pravem času. Osebnost se pridružujem mnenju tistih, ki so proti vsakršni vojski na Gorjancih. In ker si sosedov ne moremo izbirati, se moramo toliko bolj prizadevati za dobre medsebojne odnose."



JOŽE RAČKI, kmet iz Kočevja: "Posamezniki imajo prevelika pooblastila. Ne more se nekdo sam odločiti, ali bomo neki hrib postavili na to ali ono stran meje. Tudi ne more biti, kot so storili Hrvati, ko so izdali karte in šolske atlase s predstavljanimi mejami. O tem bi moralo odločati več ljudi. Pravega nadzora sedaj ni. V ozadju vsega so politične igre."

Po denar v banke

Pošta Slovenije ni podpisala sporazuma - 26 bank, več kot 500 bankomatov

NOVO MESTO - Ker Pošta Slovenije ni podpisala dogovora o sodelovanju bank in hranilnic pri poslovanju s tekočimi računi in hranilnimi knjižicami, komitenti Dolenjske banke ne morejo več poslovati s čeki in hranilnimi knjižicami tudi preko enot Pošte in Poštne banke.

Od 1. februarja lahko varčevalci Dolenjske banke dvigajo gotovino na svoji banki in vseh njenih enotah ter še na 25-ih bankah in hranilnicah, ki delujejo v Sloveniji in so podpisale dogovor o medsebojnem sodelovanju. Poleg tega Dolenjska banka predlaga komitentom uporabo tekočega računa, razvijene mreže preko 500 bančnih avtomatov, plačilnih kartic, trajnikov, telefonske banke, posebnih čekov za plačilo blaga in storitev večjih vrednosti ter drugih sodobnih oblik brezgotovinskega poslovanja.

Od 1.500 vloženih zahtevkov doslej rešen še nobeden

Jamstveni sklad je samo za premostitev

NOVO MESTO - Zakon o jamstvenem skladu RS je bil sprejet lani maja z namenom, da pomaga delavcem, ki so zaradi stečajne ali prisilne poravnave ob zaposlitev in s tem ob dohodek. Sklad je začel delovati 3. novembra. Novomeška območna enota Republiškega zavoda za zaposlovanje je za to delo morala na novo zaposliti 4 delavce, v Novem mestu 3 in v Črnomlju enega.

Zakon o jamstvenem skladu je določil, da sodijo med upravičence vsi tisti, ki so na ta način izgubili delo po 2. januarju leta 1994. Prva skupina upravičencev, ki jim je delovno razmerje prenehalo zaradi stečajnega postopka ali prisilne poravnave v obdobju od 2. januarja 1994 do 3. novembra 1997, so vloge lahko oddali do minulega ponedeljka, za ostale je do pred kratkim veljal 60-dnevni rok po prenehanju delovnega razmerja, po novem pa velja tudi zanje 90-dnevni rok. "Pravice do denarja iz jamstvenega sklada pa nimajo tisti, ki so na kak drug način izgubili delo ali so celo postali trajni tehnološki presežek,"

• Državni zbor je pretekli četrtek sprejel naslednja dopolnila zakona o jamstvenem skladu: rok za oddajo vloge je po novem za vse enoten, in sicer 90 dni po prenehanju delovnega razmerja, pogoj ni več najmanj šestmesečna zaposlitev pri delodajalcu pred prenehanjem delovnega razmerja, ampak trimesečna; po novem se izplačila revalorizirajo na dan izplačila.

pove Matjaž Verbič, vodja zaposlovanja in koordinator za izpeljavo postopka.

"V Ljubljano smo posredovali že preko 1500 kompletnih vlog, okrog 600 vlog pa je še nepopolnih," je povedal Verbič. Vse tistim, za katere se je izkazalo, da niso upravičeni do denarja iz jamstvenega sklada, so vlaganje vlog odsvetovali, če jo je kdo kljub temu prinesel, so jo vzeli, saj o vseh vlogah odločajo na Jamstvenem skladu v Ljubljani. Največ vlog so oddali bivši Pionirjevi, Beltovi, Novoteksovi, Iskrini in Kekovi delavci. Do sedaj še ni bila rešena nobena vloga z našega konca. Glede na namen - pomoč delavcu ob prenehanju delovnega razmerja - za katerega je bil jamstveni sklad ustanovljen, pa lahko rečemo, da bo to vlogo odigral še pri tistih, ki jim je pred kratkim oz. jim še bo prenehalo delovno razmerje. J. DORNIŽ

KONCERT

ČRNOMELJ - V ponedeljek, 9. februarja, bo ob 19. uri v dvorani glasbene šole tretji koncert iz cikla Glasbeni mladinski oder 97/98. Nastopili bosta flavtistka Jasna Naglis in kitaristka Katja Porovne.

Izvršba zruši sevniški proračun

Sevniška občina bi po sodbi okrajnega sodišča v Krškem morala plačati Direkciji za blagovne rezerve okrog milijonov tolarjev za najemnino za prostore proslulega Clanna

SEVNICA - Pri okrajnem sodišču v Krškem se je končal postopek, ki lahko pomeni za sevniško občino, da ji bo šel, kot je slikovito povedal sevniški župan Jože Peternel, proračun v franže, če bo prišlo do izvršbe sodbe za plačilo najemnine za prostore proslule tovarne obutve Clann v Loki pri Zidanem Mostu. Občina Sevnica je namreč dolžna poravnati Direkciji za blagovne rezerve Republike Slovenije okrog 37,2 milijona tolarjev najemnine, pripadajoče zamudne obresti in še za blizu 800 tisočakov pravnih stroškov. Skupaj naj bi po nekaterih ocenah znašal dolg sevniške občine kar okrog 80 milijonov.

Občina se je na takšno sodbo v imenu ljudstva pritožila, ker je prepričana, da je pravica na njeni strani kljub materialnim dokazom, ki govorijo v prid tožnika, in ker tega denarja preprosto v proračunu nima. Zahtevani znesek z obrestmi bi namreč odskril več kot 5 odstotkov proračuna občine, ki je že tako po dohodkih na prebivalca med zadnjimi v republiki, po površini pa med največjimi slovenskimi občinami. Za "kazen" je občina skoraj v celoti demografsko ogrožena. Temu primerni so tudi stroški proračuna za najnujnejša vzdrževalna dela in investicije. Občina po svojih zmogljivostih zagotavlja denar za razvoj kmetijstva, podjetništva in obrti, kjer so se zaposlili mnogi, ki

so delali v Clannu, d.o.o., je tajnik občine Zvone Košmerl povedal sevniskim občinskim svetnikom in omenil zapletena razmerja med

ZBORI KRAJANOV

SEMIČ - Semiški župan Janko Bukovec bo imel februarja zbor krajanov po vaških središčih. V ponedeljek, 9. februarja, bo zbor krajanov v gasilskem domu v Rožnem Dolu, naslednji dan v gasilskem domu v Črmošnjicah, 11. februarja v gasilskem domu v Kotu, 12. februarja v gasilskem domu v Stranski vasi, 13. februarja v semiškem kulturnem domu Jožeta Mihelčiča, 14. februarja v gasilskem domu na Štrekljencu. Vsi naštetih zbori se bodo pričeli ob 18. uri.

sevniško občino in republiškimi blagovnimi rezervami.

S temi zagatami se je sevniški občinski svet tako že tretjič seznanil; občina pa si je v stikih z Direkcijo blagovnih rezerv in Ministrstvom za ekonomske odnose in razvoj v ostrih pogajanjih prizadevala za odpis terjatev. Žal pa dlje kot od ustne obljube predstavniki

• Svetnik Franc Pipan (ZLSD), ki sicer kot odvetnik zastopa po stečaju odpuščene delavce Clanna, je dejal, da nihče od sedanje občinske garniture ni kriv, menil pa je, da je treba izpeljati pravilne postopke do konca, do Vrhovnega sodišča, hkrati pa se še pogajati, da bi morda le omeščali vodstvo direkcije. S Pipanom je soglašal tudi svetnik (SDS) in poslanec Branko Kelemen in opozoril, da je letos vsa zadeva še bolj pereča zaradi volilnega leta.

kov omenjenega ministrstva, da bi poravnali vsaj polovico terjatve, niso prišli.

P. PERC

Revozovcem delež v Holding IMV?

Sindikata SKEI Revoz, ki predstavlja večino zaposlenih, trdi, da zaposleni Revoza še niso izkoristili pravice pri lastninjenju družbe oziroma krovnega podjetja IMV

NOVO MESTO - Sindikat SKEI Revoz je pred časom na Slovensko razvojno družbo (SRD), ki je lastnica Holdinga IMV, poslal zahtevo za ugotavljanje lastniškega deleža zaposlenih, vendar z odgovorom ni zadovoljen. Slovenski razvojni družbi očitajo, da se ni opredelila do zahteve in ni dala nobenega predloga o možnem načinu privatizacije in pridobitve lastniških deležev za zaposlene. Sindikat zdaj s ponovnim dopisom SRD utemeljuje, da zaposleni pravice do lastninjenja še niso izkoristili, in zahteva takojšen sestanek na to temo.

"To neizkoriščeno pravico utemeljujemo z naslednjim:

1. Pri prodaji večinskega deleža podjetja IMV, proizvodnja avto-

pokazali razlike v plačah. Vendar privatizacija za upravičence iz teh družb ni bila speljana.

4. Iz izpisa iz sodnega registra z dne 14. 01. 1998 za družbo Holding IMV izhaja, da ni v sodnem registru nikakršnega zaznamka o postopku likvidacije, zato menimo, da so vse možnosti za izvedbo privatizacije še odprte.

5. V vseh dosedanjih razgovorih predstavnikov v sindikatu SKEI in sindikata Revoza v zvezi s privatizacijo pri predsedniku vlade in pri Slovenski razvojni družbi ni bil izrečen nikakršen pomislek o neupravičenosti naše zahteve. To jasno izhaja tudi iz izjave ministra Dragonje ob obisku predstavnikov SKEI na vladi, ki je bila objavljena v Delu, 3. 9. 1997.

6. Zaposleni v Revozu, d.d.,

nekdanj IMV, proizvodnja avtomobilov, upravičeno pričakujemo, da postanemo solastniki družbe, še posebej, ker smo v daljšem časovnem obdobju sanacije v proizvodnji avtomobilov bili prikrajšani pri svojih pravicah zato, da smo uspešno izpeljali sanacijo našega programa.

Zaradi vsega navedenega zahtevamo takojšnji sestanek s Slovensko razvojno družbo o nadaljevanju že začete postopka privatizacije Holdinga IMV, d.o.o., da bi na ta način pridobili lastniški delež v svojem podjetju," je v pismu Slovenski razvojni družbi zapisal Janez Jakša, predsednik sindikata SKEI Revoz. Ob tem je še dodal, da bo v nasprotnem primeru sindikat pri uveljavljanju te pravice zaposlenih prisiljen uporabiti vsa sredstva sindikalnega boja.

Pripravi: B. D. G.

Ljubljansko pismo

Ljubljansko leto škandalov in gala poedin

Kdor se dokopije do oblasti, si zna pomagati

LJUBLJANA - Leto 1997 Ljubljancem ni ostalo v dobrem spominu. Našo prestolnico so kar naprej pretresale afeje. Med najhujše sodijo izguba denarja v Komercialni banki Triglav, nerazsodna potratnost organizatorjev Evropskega meseca kulture, prerokanje, kdo naj nabavlja premožnosti za ogrevanje mesta in še ta ali ona. Nič čudnega, da so prebivalci Ljubljane takšne politike več kot siti in jih tudi zato ni bilo veliko na volitve novega župana (županje).

Veljaki nekdanjih mestnih občin v mestno blagajno še vedno niso vrnili denarja, ki so si ga v letih 1994-1995 nezakonito izplačevali kot svoj zaslužek in "spodbudne nagrade". Tudi novi oblastniki ne gospodarijo bolje. V veliko finančno in moralno polomijo se je sprevrgel tudi mesec ljubljanske evropske kulture. Po izpisku iz glavne knjigovodske knjige je bilo za EMS porabljenih 391.338.154,28 tolarja. Po listinah, ki so na voljo nadzornemu odboru, to je 837 računov, pa je bilo porabljenih le 240.502.837 tolarjev. In kje je razlika? Že en sam manjkajoči račun bi terjal pre-

iskavo, ne pa da jih manjka kar polovica!

Med spornimi in manjkajočimi računi so med drugim: račun za gala pojedino v hotelu Union, stroški za reprezentanco iz delikatese Maximarketa, račun za gostinske storitve Vipavskega hrana, račun letalskega prevoznika Adrie Airways, račun za gostinske storitve Hita Perle in kulinarici predstavitev na Tivolskem gradu. Med sporne pa sodita avtorski pogodbi z nekdanjim županom dr. Dimitrijem Ruplom in vsaj ena pogodba prek Študentskega servisa, ki se glasi na isti priimek, kot ga ima zaposlena v mestni upravi.

Kot je povedala Lilijana Rudolf, glavna organizatorka tega kulturnega meseca, je bil v okviru EMK najvišji honorar izplačan režiserju igre "Ime na koncu jezika," in sicer 8.200 dolarjev, najdražji strošek pa je bila knjiga Ljubljana mesto kulture, ki je stala 12,7 milijona tolarjev.

Lilijana Rudolf jasno, odločno zavrača očitke o razmetavanju proračunskega denarja. Za primerjavo je povedala, da je njen honorar, 8.300.000 tolarjev (bruto) za dveletno delo, za dva milijona tolarjev nižji, kot je v istem času znašala bruto plača enega izmed članov nadzornega odbora, ki zdaj terja od organizatorjev odgovornost za "razmetavanje denarja". Ob tem je omenila, da so si poklicni funkcionarji v mestnem svetu lani razdelili približno 232 milijonov tolarjev za plače, to je le dva milijona tolarjev manj, kot je mestna občina namenila projektu EMK v dveh letih.

VINKO BLATNIK



NAGRAJENCI - Franci Končija se vztrajno trudi dokazati, da je občina njegov zasebni fevd. Na prireditve, srečanja, podpise za občino pomembnih pogodb, obiske uglednih osebnosti in druge za javnost zanimive dogodke vabi le izbrane, sebi všečne poročevalce. Dolenjski list in Delo pri županu nista zaželeni. Tako teh medijev ni obvestil niti o podelitvi priznanj zaslužnim gospodarstvenikom, podjetnikom in obrtnikom prejšnji teden, kot da bi bila to njegova zasebna stvar in kot da se tiče le njega, ne pa teh ljudi, ki za to občino res nekaj pomenijo. Priznanje so prejeli: dr. Janez Gabrijelčič, Andrej Kirm, Vladimir Bahč, Franci Borsan, Martin Bajuk, Albin Jaklič, Blažo Tasev. Nagradjenec čestitam. Ampak le njim!

OPTIMISTI - Letošnje zime so najbolj veseli cestarji in sploh ljudje, ki ne marajo snega. Nikakor pa se z zeleno zimo ne morejo sprijazniti nekateri trgovci. V prodajalni s kmetijskimi potrebščinami v Novem mestu celo pred trgovino ponujajo - lopate za kidanje snega. Pa ne po znižanih cenah, kot je moč na razprodajah kupiti zimske čevlje in oblačila. Sicer se pa res ne ve, če ne bodo lopate za kidanje snega poleti še dražje in če jih bodo sploh še kje prodajali...

ODPADKI - Na nekaterih krajih v Novem mestu so pred časom namestili kontejnerje za ločeno zbiranje odpadnega papirja in stekla. Ljudje so se že navadili na to in nasploh je tak način ljudi osveščeval za koristno ločeno zbiranje odpadkov, kar je že lep čas uveljavljeno v urejenih državah in tudi v nekaterih naših krajih. A v Novem mestu je bila to očitno le epizoda kratkega daha, saj danes ni nikjer več posebnih posod za steklo in papir. Pri nas se izplača samo to, da se nič ne izplača.

POKOPALIŠČE - Škocjansko pokopališče je polno. V hudi stiski bi bilo prostora le še za kakšnih 5 grobov. O prepotrebni razširitvi pokopališča se pogovarjajo že 10 let, a od vsega do danes ni nič. Občinski odlok o prepovedi umiranja vseh tistih, ki nimajo zagotovljenega groba, ne bi bil najbolj učinkovit, zlasti pa kršiteljev ne bi mogli primerno kaznovati, a se zaradi tega v Škocjanu sploh ne sekirajo. Do sedaj, pravijo, ni še nihče zunaj ostal. Pa da vidimo, kdo bo prvi!



Ena gospa je rekla, da bi moral novomeški občinski svet kulturni praznik počastiti z žalno sejo v spomin na premuljeno politično kulturo.

Suhokranjski drobiž

ŽIVAHEN KULTURNI UT-RIP - V petek, 6. februarja, ob 18.30 bo v osnovni šoli Žužemberk javna kulturno-športna prireditev, na kateri bodo predstavljeni tudi posamezni odlomki (deli) iz zbornika Žužemberški grad, ki bo izšel te dni. Nastopil bo tudi mladinski in otroški pevski zbor ter mladi gimnastičarji osnovne šole Žužemberk.

V soboto, 7. februarja, bomo Suhokranjski pokušili najboljša lanska vina, pridelana v Suhi krajin. Poleg razglasitve rezultatov ocenjevanja in podelitve priznanj ter degustacije bo razstava peciva, sadja in medu, in sicer v lovski dvorani LD Plešivica v Žužemberku. Pričetek ob 16. uri.

Istega dne bodo gasilci z Dvora ob 18. uri v sejni sobi društva imeli občni zbor, na katerem bodo spregovorili o delu v preteklem in letošnjem letu. Na dnevnem redu so tudi volitve. Na Dvoru bo tudi kulturna prireditev, ki jo bodo pripravili OŠ Dvor, KD Dvor in Glasbena šola Može. Pričetek ob 16. uri.

Kulturno društvo Hinje in osnovna šola Prevole pripravljata ob kulturnem prazniku koncert moške vokalne skupine Prima, ki bo v nedeljo, 8. februarja, ob 14. uri v šoli na Prevolah.

S. M.

V Ločni bodo zgradili igrišče

Krajevna skupnost Ločna - Mačkovec bo zgradila težko pričakovano športno in otroško igrišče za Unionovim diskontom - Nujna gradnja pločnika od magistralke proti mestu

NOVO MESTO - Krajevna skupnost Ločna - Mačkovec je po številu prebivalcev druga največja novomeška mestna krajevna skupnost, v kateri živi okrog 2000 ljudi. Odkar je bilo predlani izvoljeno novo vodstvo, je delo v krajevni skupnosti na novo zaživelo. Lani, ko je krajevna skupnost praznovala 20-letnico delovanja, so se lotili smelo zastavljenih načrtov, med katerimi je na prvem mestu skrb za mlade, ponovno pa so obudili tudi praznovanje krajevnega praznika 7. junija.

Krajani Pod Trško goro, Zgornje Ločne in Mačkova si že zelo dolgo želijo otroško igrišče. Novo vodstvo krajevne skupnosti na čelu s predsednikom Ivanom Petančičem se je gradnje igrišča v Ločni za Unionovim diskontom

DNEVI ODPRTIH VRAT KNJIŽNICE MIRANA JARCA

NOVO MESTO - V okviru kulturnega praznika, 8. februarja, Knjižnica Mirana Jarca organizira dneve odprtih vrat. V četrtek, 5. februarja, petek, 6. februarja in soboto, 7. februarja lahko uporabniki brez stroškov zamudnine ali opominov vrnejo gradivo, ki mu je potekel uradni rok izposoje.

NASTOP FLAVTISTKE IN KITARISTKE

NOVO MESTO - V sredo, 11. februarja, bo za abonmaja Mladi mladim in izven v dvorani glasbene šole Marjana Kozine v Novem mestu nastop flavtistke Jasne Nadles in kitaristke Katje Porovne.

ZA KULTURNI PRAZNIK LETOS V ŠKOCJANU

NOVO MESTO - Območna zveza društva upokojencev Novo mesto vsako leto organizira v počastitev kulturnega praznika 8. februarja srečanje upokojencev, ki se ljubiteljsko ukvarjajo s pisanjem pesmi in proze. Lani so to prireditve organizirali v Novem mestu. Upravni odbor je sklenil, da se to tradicionalno srečanje vsako leto organizira v drugem kraju. Letos bo to srečanje v Škocjanu, v tamkajšnji osnovni šoli, in sicer 6. februarja ob 16. uri.

lotilo že lani, letos pa bo nadaljevalo pod vodstvom Franca Rodiča, dosedanjega podpredsednika. Pripravili in zbrali so vso potrebno dokumentacijo in uredili pot do igrišča, letos pa bodo začeli z gradnjo. Igrišče bo namenjeno tako najmlajšim, ki bodo imeli svoj peskovnik, kot tudi starejšim, stalo pa bo okrog 20 milijonov tolarjev. "Med krajani je za gradnjo igrišča veliko zanimanje, mnogi želijo pomagati z delom ali v denarju," je povedal Franc Rodič, ki v svetu krajevne skupnosti dela že več kot 10 let.

Lani so zgradili pločnik od



Franc Rodič



BREZ PLOČNIKA - Najnevarnejši odsek ceste, ki pelje od magistralke proti centru Novega mesta, je v Mačkovcu. Na tem delu je cesta ozka, brez pločnika in javne razsvetljave.

glavne, Seidlove ceste, do vrta Labod, saj so bili pešci, predvsem pa mamice z vozički, v nevarnosti, ker ni bilo pločnika, cesta pa je ozka. Pločnik jih je stal 2 milijona 300 tisoč tolarjev. Prizadevali pa so se tudi za izgradnjo pločnika na enem najbolj nevarnih odsekov v njihovi krajevni skupnosti, to je v Mačkovcu, od magistralke do odcepa za Avtohišo. Na tem delu je cesta ozka, brez pločnika, del celo brez javne razsvetljave, najhuje pa je, da ni niti prostora, kamor bi se lahko pešec ob srečanju z avtomobilom umaknil. Zato je bilo na tem odseku že več prometnih nesreč, na žalost tudi s smrtnim izidom. "Že lani smo preko občine ministrstvo za promet opozorili, da je izgradnja omenjenega pločnika nujna. Na

• V letošnjem letu bi radi začela dela nadaljevali: zgradili igrišče, javno razsvetljavo, očistili preostali del brežine Krke. Poleg tega bodo poskrbeli za urejenost naselja v Plavi laguni, za ureditev in vzdrževanje vaških poti. Želja je še veliko, žal bodo morale nekatere tudi zaradi neizglasovanega samopriskpeva na zadnjih predsedniških volitvah še nekaj časa počakati. Lani so imeli namreč za delo KS na voljo okrog 7 do 8 milijonov tolarjev, približno toliko pa pričakujejo tudi letos.

žalost še do danes z republike nismo dobili odgovora," je povedal Rodič. V plan so dali tudi gradnjo javne razsvetljave Pod Trško goro, z deli pa so začeli pred kratkim. Lani so po dolgih letih počistili brežino Krke pod naseljem Plava laguna, letos naj bi očistili preostalo od Zajčevega jezca do Mačkova, počistili pa so tudi okolico cerkvice sv. Janeza v Mačkovcu. Že lani so imeli v programu gradnjo kanalizacije - kanala 4 - pod cesto od centralne čistilne naprave v Ločni do Spodnjega Mačkova, vendar do gradnje ni prišlo, ker mora to investicijo dati v plan Komunala. Upajo, da se bo to zgodilo letos.

J. DORNIŽ



OB OTVORITVI RAČUNALNIŠKE UČILNICE - Tako pomembna dogodka na grmski osnovni šoli se je udeležila tudi državna sekretarka Teja Valenčič in poudarila, da bo treba v prihodnje razmišljati predvsem o vsebini dela z računalniki. (Foto: J. D.)

Nova računalniška učilnica

Razveselili so se je grmski osnovnošolci, ki so nanjo čakali več let - Z možnostjo priključitve na internet

NOVO MESTO - Minuli petek so na grmski osnovni šoli pripravili kulturno slovesnost ob otvoritvi nove računalniške učilnice. Med številnimi gosti se je tega pomembnega dogodka udeležila tudi državna sekretarka Teja Valenčič, ki je s simboličnim prerezom traku učilnico predala njenemu namenu.

Ravnatelj Marjan Špilar je povedal, da so na računalniško učilnico že dolgo čakali, vendar, ker do gradnje prizidka ni prišlo, zanj na šoli niso imeli prostora. V letošnjem šolskem letu pa imajo prvič po 26 letih za en oddelek manj učencev, zato so prosto učilnico rezervirali za učilnico računalništva. "Seveda na šoli nismo čisto brez računalniške tradicije, že na enem od prvih tekmovalnih slovenskih osnovnih šol v računalništvu je naša šola ekipno osvojila 1. mesto, učenec Matevž Harlander, udeleženec svetovnega tekmovanja, pa je bil več let v samem državnem vrhu med posamezniki," je poudaril ravnatelj. Računalniška učilnica s 14 računalniki in

možnostjo priključitve na internet preko ISDN povezave, povezani pa so tudi s knjižnico v sistem Cobiss, je za grmsko šolo edina večja pridobitev v okviru praznovanja 25-letnice.

Za obrtniška dela in pohištvo so porabili okrog milijon 700 tisoč tolarjev, za prezentacijsko opremo, računalnike, tiskalnika, računalniške programe in ISDN priključek pa so plačali skoraj 4 milijone 600 tisoč, skupaj okrog 6 milijonov 300 tisoč tolarjev. Največ, in sicer več kot dve tretjini (2,6 milijona tolarjev), je prispevala novomeška občina, 2,1 milijona ministrstvo za šolstvo, 1,5 milijona tolarjev sama šola.

Na šoli so že pričeli z računalniškim opismenjevanjem učencev 5. razreda v okviru tehnične vzgoje. Izvedli so šolsko tekmovanje v znanju urejanja besedil Word in dobili udeležence regijskega tekmovanja, z Zvezo za tehnično kulturo pa so se dogovorili, da bo na njihovi šoli potekalo regijsko tekmovanje v znanju uporabe programa Corel dro.

J. D.

EDINSTVEN PRIMER V SLOVENIJI?

V krajevnih skupnostih delali s srcem

O usodi krajevnih skupnosti naj bi v Šentjerneju še odločali - V obeh krajevnih skupnostih večino cest asfaltirali s pomočjo rente za peskokop Canberg - Gradili vodovode, skrbeli za pokopališča, pomagali društvom, podpirali kulturne in športne dejavnosti

ŠENTJERNEJ - Kot smo že pisali, se na januarski izredni seji šentjernejskega občinskega sveta svetniki niso odločili ne za ne proti krajevnim skupnostim. Če o tem ne bodo več odločali in sprejeli drugačne odločitve, bosta krajevni skupnosti Šentjernej in Orehovica konec leta prenehali obstajati, in če se bo to res zgodilo, bo to edinstven primer v Sloveniji.

Župan Franc Hudoklin, ki je hkrati tudi predsednik orehoviške krajevne skupnosti, pravi, da se bo prizadeval za sprejetje takšne odločitve, ki bo v prid ljudem. Morda bi morali razmišljati celo o več krajevnih skupnostih, saj je šentjernejska krajevna skupnost v primerjavi z orehoviško zelo velika, od skupaj 58 vasi, kolikor jih je v celi občini, jih je v KS Šentjernej kar 45.

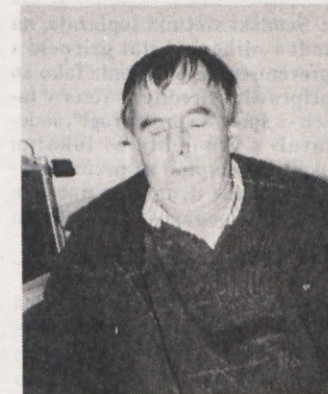
V obeh krajevnih skupnostih imajo še staro vodstvo iz leta 1990, leta 1994 so jim mandat podaljšali, z nastankom nove občine Šentjernej pa statusa teh dveh krajevnih skupnosti niso dorekli. Predvsem v šentjernejski krajevni skupnosti je z nastankom občine delovna vna med krajin padla, medtem ko v orehoviški želijo delati naprej, predvsem pa bi radi izvolili novo vodstvo. V teh letih pa so v obeh krajevnih skupnostih postorili marsikaj.

Krajevna skupnost Šentjernej

"V šentjernejski krajevni skupnosti smo se največ ukvarjali z gradnjo in vzdrževanjem cest," je povedal njen predsednik Miha Recelj. Od leta 1990, odkar je predsednik, so položili 70.000 m² novega asfalta, 63.000 m² cest so preplastili, poleg tega so vzdrževali še vaše makadamske in gozdne ceste ter poljske poti. Zgradili so tudi pločnik in jav-

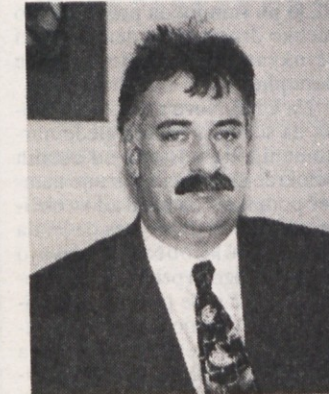
no razsvetljavo v Dolenjem Mahorovcu in pločnik ter napeljavajo za javno razsvetljavo Dolenja Brezovica - Šmarje. Lani so s pomočjo občine asfaltirali cesto Pletarje - Stražnik - Nova gora in povezali Novo goro z Gorenjim Vrhpoljem. Večino cest so zgradili in preplastili s pomočjo rente, ki jo plačuje novomeško cestno podjetje za izkoriščanje peskokopa Canberg. Leta 1994 se jim je iztek samopriskpev, novi pa ni bil izglasovan.

Pred petimi leti so v sodelovanju z novomeškim Elektrom napeljali elektriko še v zadnjo hišo v krajevni skupnosti, v vasi Njivice. Leta 1994 so napeljali telefonski kabel na Javorovico in še zadnja vas v krajev-



Miha Recelj

ni skupnosti je dobila telefon; v sodelovanju s Telekomom se je na digitalno telefonsko centralo priključilo na novo okrog 500 krajanov. V okviru referendumskega programa je bila krajevna skupnost investitor izgradnje do tretje faze zelo zahtevnega projekta poslovilne dvorane z mrliskima vežicama. Poleg tega je skrbela za vzdrževanje pokopališč, javnih površin, za organizacijo sejma dvakrat mesečno, organizacijo zimskih služb, s Komunalo pa je pomagala organizirati redni odvoz odpadkov iz krajevnih skupnosti. S sodelovanjem bivše novomeške občine in občine Krško, novomeško Komunalo in komunalnim podjetjem Kostak iz Krškega so s sanacijo Markovega zajetja v Tisovcu, izgradnjo povezovalnega cevovoda Dol. Stara vas - Ledeča vas in z obnovo vodovoda v Dolenji vasi vasi rešili zelo problematično



Franc Hudoklin

oskrbo z vodo krajanov Ledeče vasi. "Poleg tega je krajevna skupnost v okviru možnosti podpirala tudi kulturno in športno dejavnost, bila je pobudnik in prvi organizator Jernejevega, pomagala gasilskim društvom, Rdečemu križu pri obdaritvi starostnikov in prispevala za novoletno obdaritev otrok od 1. do 4. razreda," je naštel Recelj.

Glede podjetja Prag pa je dejal, da ga je krajevna skupnost ustanovila leta 1993, ker je država tedaj določila, da krajevnih skupnosti niso oproščene prometnega davka, z ustanovitvijo "komunalnega" podjetja pa so hoteli pihraniti denar. "Ko se je ustanovila občina, smo dali razpis in podjetje prodali, še prej pa je bila narejena revizija poslovanja," je povedal Recelj. Podjetje je kupil Jože Bregar, krajevna skupnost je potem podjetju podelila le koncesijo za opravljanje sejemske dejavnosti.

Krajevna skupnost Orehovica

V orehoviški krajevni skupnosti so za razliko od šentjernejske pred štirimi leti ponovno izglasovali samopriskpev, ki se bo prihodnje leto iztekel. Radi bi izvolili novo vodstvo, ki bo aktivno delalo naprej. V krajevni skupnosti imajo asfaltirane skoraj vse ceste tja do zadnjega vikenda, na asfaltno prevleko čaka le še 1500 m krajevnih cest, res pa je, da bi bilo nekatere ceste potrebno preplastiti. "Toliko je bilo narejenega predvsem na račun rente za tudi samopriskpevka. Cestno podjetje

plačuje za izkoriščanje peskokopa 10 odst. od prodanega gramozja; 60 odst. tega zneska dobi KS Šentjernej, 40 KS Orehovica, poleg tega smo lahko na leto uporabljali še gramoz: Orehovica do 5.000 m³, Šentjernej do 8.000 m³," je razložil orehoviški predsednik krajevnih skupnosti in sedanjí šentjernejski župan Franc Hudoklin. Rento so skoraj vedno namenili za položitev asfalta, z gramozom pa so vzdrževali tudi vaše in poljske poti.

Vsa ta leta so v orehoviški krajevni skupnosti veliko vlagali tudi v gradnjo vodovodov, sedaj jih čaka obnova dotrajanih vodovodnih omrežij. Še v sodelovanju s prejšnjo občino in novomeško Komunalo so se lotili gradnje glavnega vodovoda in zajetja na Tolstem vrhu, kjer bodo zgradili še en vodohran, pripravljajo pa se tudi na gradnjo sekundarnega vodovoda za vas Tolsti Vrh. S pomočjo uporabnikov so zgradili vodovod za Kiro in Prežek. Prizadevali so se za adaptacijo podružnične šole v Orehoviči in jo s pomočjo tedanje občine tudi obnovili. Denar so vlagali tudi v orehoviško pokopališče, lani so dokončno uredili tamkajšnjo mrlisko vežico, v bodoče pa bodo morali razmišljati o razširitvi pokopališča. Iz samopriskpevka plačujejo tudi odvoz smeti svojim krajanom. Uredili so dvorano družbenega doma v Orehoviči, kjer se odvijajo vse tamkajšnje kulturne prireditve. Podpirali so kulturne in športne dejavnosti, finančno pomagali MPZ Ajda pa tudi pihalnemu orkestru, potem gasilskim društvom, Rdečemu križu in pri nabavi dodatnih novoletnih daril, ki jih je dedek Mraz razdelil med otroke od 1. do 4. razreda. Zadnja leta so v avgustu na Gorjancih organizirali Podgorjanske kmečke igre, ki so postale že tradicionalne in se jih vsako leto udeleži več ljudi.

"Veliko smo naredili, ker smo delali z dušo in srcem, kadar koli je bilo potrebno, pa tudi med dopustom," je zaključil Hudoklin.

J. DORNIŽ

Odslej manj gneče in slabe volje

V Metliki so pretekli teden odprli 280. Petrolov bencinski servis, ki bo močno razbremenil dosedanjega - V bližini tudi začetek gradnje nove obrtne cone in trgovine

METLIKA - Še ne štiri mesece potem, ko sta zadnjega septembra lani predsednik uprave Slovenske naftne družbe Petrol, v soboto v prometni nesreči preminuli Franc Premk, in župan občine Metlika Branko Matkovič ob metliški Cesti 15. brigade položila temeljni kamen za bencinski servis, so ga petrolovci pretekli četrtek že slavnostno predali namenu. Črnomaljski Begrad pa je gradbena dela opravil celo pred rokom.

Novi metliški bencinski servis, ki stoji nasproti starega, je že 280. Petrolov servis in, kot so poudarili na otvoritvi, najodobnejši v Beli krajini. Stari, ki je bil odprt pred štirinajstimi leti, je bil namreč preobremenjen, zlasti pa so se vrste daljšale zadnja leta, ko se je zaradi bližine mednarodnega mejnega prehoda vse bolj povečeval promet.

Na bencinskem servisu, ki je veljal 270 milijonov tolarjev, so tudi trgovina, sodobna avtomatska avtopralnica, prodajalna pli-

na v jeklenkah in menjalnica olja. Pomembno je, da ob polnjenju podzemnih rezervoarjev servis ne bo zaprt. Sicer pa so na metliškem servisu še posebno pozornost namenili prav ekologiji. Članica uprave Petrola Mariča Lah, ki je skupaj z direktorjem Petrolove brežiške enote Silvom Jeršičem in metliškim županom Branko Matkovičem prerezala trak na bencinskem servisu, pa je povedala, da bodo letos zasadili lopato tudi za gradnjo prvega bencinskega servisa na Hrvaškem.

Župan Matkovič je, zadovoljen, ker so se uresničile optimistične napovedi izpred štirih mesecev, dejal, da se je na nasprotni strani metliške obvoznice pričela tudi gradnja obrtne cone in trgovine. Še letos pa bodo morda

začeli tudi z gradnjo servisno-obrtno cone v bližini mednarodnega mejnega prehoda, kjer naj bi zrasel tudi hotel. Pohvalil je Begrad in Petrol, ki sta držala obljubo in pomagala pri gradnji javne razsvetljave ob Cesti 15. brigade, ki tudi že sveti.

M. B.-J.

VEČER POLIČEV

METLIKA - V četrtek, 12. februarja, bo ob 19. uri v čitalnici Ljudske knjižnice Metlika predstavitev knjige "Gospod polkovnik & berlina trač". O knjigi se bo z avtorjema Radkom Poličem-Racom in Vasilijem Vaskom Poličem pogovarjal dramski igralec in glasbenik Gojmir Lešnjak-Gojc. V pogovoru bo sodeloval tudi brat avtorjev knjige, znanstvenik mag. Svetozar Polič, glasbenik Andraž Polič pa bo večer Poličev popestril z glasbenimi in poetičnimi utrinki.



280. PETROLOV SERVIS - Metliški župan Branko Matkovič, članica uprave Petrola Mariča Lah in direktor brežiške enote Petrola Silvo Jeršič (od leve proti desni) so prerezali trak pred novim metliškim bencinskim servisom, v katerem je poleg poslovojdje Milana Heraka zaposlenih še pet delavcev. Ob tej priložnosti je Jeršič izročil folklorni skupini "Ivan Navratil", ki je nastopila v kulturnem programu, ček prijaznosti v vrednosti 150.000 tolarjev. (Foto: M. B.-J.)

Mnogi brez pomoči ne bi zmogli

Na črnomaljskem Centru za socialno delo dosedanja enoten program razširili na tri področja - Najobsežnejša oskrba na domu - Uspešna učna in osebna pomoč osnovnošolcem

ČRNOMELJ - V okviru črnomaljskega Centra za socialno delo (CSD) že sedmo leto potekajo javna dela, ki so se doslej odvijala le v okviru programa "Oskrba na domu". Ker pa postaja vse bolj pereča problematika varstva ostarelih, bolnih, invalidnih in Romov, se od začetka letošnjega leta javna dela v črnomaljski občini odvijajo na treh področjih.

Najobsežnejši je program oskrbe na domu, saj je v črnomaljski občini več kot 13 odst. ostarelih, mnogi od njih pa so bolni, invalidni in potrební pomoči pri vsakodnevni hišni opravilih. Hkrati ta program zajema še pomoč staršem, ki imajo otroke z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, ter razvoj in vodenje lokalne mreže skupin starih za samopomoč, vanj pa je sedaj preko javnih del vključenih pet delavk.

Drugi program zajema socializacijo Romov in poteka v okviru CSD Črnomelj že peto leto. V občini je prijavljenih 465 Romov, zaradi številnih neresenih problemov pa se težave iz dneva v dan povečujejo. Sedaj dela v okviru javnih del z Romi en delavec, prav tako pa bi na centru potrebovali tudi delavca, ki bi usklajeval delo in širil mrežo za učno in osebno pomoč osnovnošolcem. S tem programom so na centru začeli že pred dvema letoma, v njem pa sodeluje okrog 25 srednješolcev prostovoljcev, ki vsaj 50 otrokom uspešno pomagajo pri premagovanju težav. Kot poudarja direktorica CSD Vladka Potočar, so moteče oblike vedenja otrok pogosto ovira za običajen potek vzgojno-izobraževalnega dela, hkrati pa za otroke tudi ovira v razvoju, pri učenju, vzpostavljanju socialnih stikov. "Velikokrat

prav z učno pomočjo na centru spoznamo težave v vsej družini.

Pri nas se zavedamo, kako pomembna je tovrstna pomoč, zato bi jo radi razširili po vsej črnomaljski in semiški občini, po drugi strani pa opazamo, da ji marsikje posvečajo še vse premalo pozornosti," potarna Potočarjeva.

M. B.-J.

V semiški občini ni odvisnežev

Semiški svetniki o narkomaniji v občini - Na UNZ Novo mesto nimajo podatkov o odvisnejših od droge v občini, nekateri pa občasno uživajo mehko drogo in gojijo konopljo

SEMIČ - Na območju UNZ Novo mesto je v zadnjih treh letih vse več prekrškov in kaznivih dejanj, povezanih z mamili, pri tem pa tudi v občini Semič niso izjema. Povečevala se je ne le količina zaseženih mamil, ampak tudi njihova pestrost. V semiški občini so v treh letih zaradi posedovanja mamil za 11 ljudi dali predloge sodniku za prekrške, 3 pa so kazensko ovadili zaradi neupravičene proizvodnje in prometa z mamili.

Čeprav se je v zadnjih letih narkomanija v občini precej razmahnila, je komandir policijske postaje Črnomelj Peter Šajnič dejal, da gre predvsem za blažje oblike narkomanije, torej zlasti za uživanje ali prodajo marihuane in hašiša. A ker je Bela krajina skoraj idealna za gojenje konoplje, policisti še posebno pozornost namenijo prav odkrivanju nasadov. Pri tem apelirajo tudi na lovce, gobarje, gozdarje in druge občane, naj jim pomagajo. Lani maja so samo v enem nasadu v gozdu našli več kot tisoč sadik (indijske) konoplje, ki so bile pripravljene za presajanje, vendar gojitelja niso odkrili. Zato pa so v se-

miški občini identificirali šest ljudi, ki jih sumijo, da preprodajajo mehko drogo, ter sedem oseb, ki se ukvarjajo z vzgojo indijske konoplje.

Na UNZ Novo mesto ocenjujejo, da semiška občina glede narkomanije ne odstopa od ostalih belokranjskih občin. Nimajo namreč podatkov, da bi bil kdo v občini odvisen od droge, res pa je, da posamezniki občasno uživajo mehko drogo in pridelujejo konopljo. Šajnič je še povedal, da najpogosteje uživajo mamila v okolici črnomaljskega Mladinskega kulturnega kluba, v okolici metliškega diska Ghetto ter v okolici nekaterih semiških gostinskih

Zgolj povprečje folkloristov ne zanima več

Občni zbor folklorne skupine "Ivan Navratil"

METLIKA - Na sobotnem občnem zboru metliške folklorne skupine "Ivan Navratil", ki šteje kar 70 članov, je bilo slišati pohvale in graje. Folkloristi so bili zadovoljni, da so imeli v lanskem letu kar 16 nastopov, kar je dvakrat več, kot so načrtovali, med drugim pa so gostovali tudi na Nizozemskem in v Nemčiji. Uspeh je bil tudi, da so lani prvič, kar obstajajo, zapeli štirigraslno.

S problemi se srečujejo predvsem na vajah, saj je oder v metliškem kulturnem domu premajhen. Na njem lahko pleše največ 16 ljudi, na nedeljske vaje pa jih je prihajalo po 40. Zato so, kljub temu da je bil obisk na vajah dober, naredili bolj malo. Vendar pa je umetniški vodja Janko Bračiča dejal, da se stvari že premikajo na boljše ter poudaril, da se morajo potruditi, da bodo odstopali od povprečja, kajti povprečnih folklornih skupin je v Sloveniji zelo veliko. Zato bodo za nastope izbirali le najboljše.

Pri tamburaših in pri ženskem pevskem zboru, katerega umetniški vodja je Mateja Jakša-Jurkovič, je lani prišlo do menjave generacij. Vendar se zbor že temeljito pripravlja na celovečerni koncert, ki ga bo imel spomladi v cerkvi pri Treh farah. Slišati je bilo predlog, naj bi v metliški enoti Glasbene šole Črnomelj odprli še oddelek za poučevanje tamburic.

Letos imajo člani folklorne skupine v načrtu številne nastope, med drugim tudi v Nemčiji in na Češkem, gostili pa bodo tri folklorne skupine iz tujine. Pripravili bodo nove koreografije belokranjskih plesov, obnovili narodne noše in instrumente, razmišljajo pa tudi o primernejšem propagandnem gradivu. Za to bodo potrebovali kar precej denarja in župan Branko Matkovič jim je obljubil, da ga bodo dobili iz proračuna vsaj toliko kot lani.

M. B.-J.

NOVE, NIŽJE CENE VRTCA

METLIKA - Na seji metliškega občinskega sveta pred tednom dni so svetniki sprejeli nove cene v otroškem vrtcu, ki so nižje od tistih, ki so jih sprejeli novembra lani, in ponovno potrdili decembra. Na seji sveta so bili tudi predstavniki sveta starčev vrtca, ki so se s cenami strinjali. Ekonomska cena dnevnega programa v jaslicah je 45.600 tolarjev, dnevnega programa vrtca 33 tisočakov ter poldnevnega programa dobrih 24 tisoč tolarjev.

lokalov. Zaradi povečane budnosti policistov so se začeli narkomani seliti v zasebne prostore. Ostro pa je nasprotoval legalizaciji hašiša in marihuane, saj je prepričan, da bi se takrat veliko mladih brezposelnih začelo ukvarjati s proizvodnjo droge. Vod-

• Semiški svetniki soglašajo, da tudi v njihovi občini pričnejo s preventivnimi akcijami. Tako so pripravili prireditev "Veter v laseh - s športom proti drogi", sodelovali s črnomaljsko lokalno akcijsko skupino za preprečevanje zlorabe droge ter načrtno osveščali pedagoške delavce in starše.

ja urada kriminalistične službe na UNZ Novo mesto Anton Olaj pa je dodal, da je uživanje mehke droge le korak do trde droge, ta pa vodi tudi v kriminal.

M. BEZEK-JAKŠE

Spakedranščina

Nam res zmanjkuje slovenskih besed?

ČRNOMELJ, METLIKA, SEMIČ - Ni dvoma, da je razmah zasebnega podjetništva prinesel veliko dobrega, a žal tudi marsikaj slabega, denimo svinjanje z maternim jezikom. Motijo številna imena podjetij, ki ne le da so pogosto spakedrane izpeljanke iz tujih jezikov, ampak tudi nič ne povedo.

Če so avtorji želeli, da bi bilo ime njihovega podjetja bolj privlačno za oko in uho, so s takšnimi skrupicali dosegli prav nasproten učinek. Sama sem se prepričala, saj so ljudje, ki so videli napise za belokranjska podjetja Remex, Kaiwa, Atm graf, Hak, Boma trade, Inpro, Mežme, Sotex, Baims, Kotra, Finet, Status ipd., zmajevali z glavami. Niso si mogli zamisliti, kaj naj bi ta vse prej kot domiselna imena pomenila.

Na srečo vseh Belokranjcev le še ni zapustil dober okus, in če čutijo vsaj kanček spoštovanja do že tako zastavljene slovenščine, se porodi tudi dobra ideja za ime podjetja, ki morda res ni "visokozvenec", zato pa domače, povedno in prijetno za uho. Kot na primer Breza, Kolpa, Pisanka, Belokranjka ali pa kar preprosto šivanje zaves, ključavničarstvo, elektroinstalaterstvo in meritve.

Zal pa s tujkami niso okuženi le podjetniki. V Črnomlju je zadnje čase veliko slišati o lokalni razvojni koaliciji in lokalni akcijski skupini. Četudi bi razpisali nagradno igro z velikimi dobitki, bi se gotovo našlo le malo navadnih smrtnikov, ki bi pravilno ugotovili, kaj skrivata ti dve besedni zvezi.

M. BEZEK-JAKŠE

LITERARNI VEČER

ČRNOMELJ - Črnomaljska osnovna šola Mirana Jarca vabi na literarni večer, posvečen 120. obletnici rojstva Otona Župančiča, ki bo v soboto, 7. februarja, ob 19. uri v tukajšnjem kulturnem domu. Slavnostna govornica bo predsednica ZKO Črnomelj Vidica Adlešič.

V POČASTITEV KULTURNEGA PRAZNIKA

SEMIČ - V soboto, 7. februarja, ob 19. uri bo v semiškem kulturnem domu proslava v počastitev slovenskega kulturnega praznika. Pripravljajo ga osnovna šola Semič s podružnico Štrekljevec in semiški oddelek Glasbene šole Črnomelj.

VIŠJE CENE NADOMESTILA

METLIKA - Metliški svetniki so na seji pred tednom dni sprejeli sklep o uskladitvi višine nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča v občini. V letošnjem letu bodo občani plačevali za kv. meter stanovanjske površine in poslovne stavbe 7,90 tolarja na mesec, za nepokrita skladišča, parkirišča in nezazidano stavbno zemljišče pa 0,79 tolarjev nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča. Cene so od lanskih višje za 9,4 odst., kolikor je bila lanska inflacija.

ADLEŠIŠKO PRELO

ADLEŠIČI - Društvo kmečkih žena Adlešiči in kmetijska svetovalna služba Črnomelj vabita na prireditev z naslovom "Prelo", ki bo v soboto, 7. februarja, ob 20. uri, v kulturnem domu v Adlešičih. Gosta večera bosta Erika in dr. Adolf J. Eichenseer, raziskovalca ljudske ustvarjalnosti iz nemškega Regensburga.

OBČNI ZBOR VINOGRADNIKOV

SEMIČ - Semiška podružnica Društva vinogradnikov Bele krajine vabi člane na redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo, 8. februarja, ob 9.30 v penzionu Smuk v Semiču. Po občnem zboru bo predavanje dr. Julija Nemanica o novem vinskem zakonu.

Sprehod po Metliki

ZA PREDSTAVITEV KNJIGE DR. PETRA KAPŠA VINO in zdravje vlada v Metliki veliko zanimanje, čeprav bo dogodek v Ljudski knjižnici šele v četrtek, 19. februarja. To je po svoje razumljivo, saj ga prebivalci na sončni strani Gorjancev radi dajejo na zob, pri tem pa nikoli ne vedo, koliko kapljic je še zdravo poslati po grlu, koliko pa je že zdravju škodljivo.

V OSNOVNIH ŠOLAH METLIKA IN PODZEMELJ imajo posebna človeka, ki se pospešeno ukvarjata z romskimi otroki. Delata preko javnih del, zanju pa je poskrbela socialna služba. Romčki so z novostjo zadovoljni, učitelji pa tudi, saj se da mimo pouka z individualnim delom nadoknadi ti marsikaj. "Romska" učitelja poskrbita za to, da imajo učenci Romi narejene domače naloge, da redno hodijo k pouku, da nadoknadijo zamujeno in se tako laže vključujejo v delo pri pouku. Načrtovani so tudi obiski na domu in tesnejše sodelovanje s starši romskih otrok.

OB DVEH POŽARIH, ki sta v Metliki uničila stanovanji, so nekateri Metličani - večni nergači - spoznali, kako pomembno je imeti dobro opremljeno gasilsko enoto. Ob dodeljevanju ali ob zbiranju denarja za požarno brambo se najdejo tudi takšni, ki bi gasilce najraje ukinili, češ da v Metliki tako in tako malokdaj gori. Neprevidnost odraslega in otroška igra z ognjem sta nejevernim Tomažem odprla oči. "Kaj bi bilo, če Metličani ne bi imeli gasilcev?" se sprašujejo, hkrati pa se prično trkati po prsih, češ graščak Savinšek je imel v prejšnjem stoletju prav, kot je postavil na noge najstarejšo požarno brambo na Kranjskem. In glej ga, zlomka: to se je zgodilo prav v Metliki.

Črnomaljski drobir

ISKRENOST - Boris Raztresen, gospodar vse bolj znane "domačije Raztresen" v Jankovičih pri Adlešičih, ki zase trdi, da bo vedno ostal zvest svojemu primku, je v letih, odkar s svojo družino razvija turizem, doživel že marsikaj. Morda bo kdaj izdal tudi kakšno zbirko anekdot. Za zdaj pa jih raje kar pove svojim gostom, med katrimi jih je vse več z vseh koncev Slovenije. Med njimi je bil pred časom tudi Ljubljčan, ki je bil navdušen nad prireditvijo v galeriji Raztresenovih, ko pa so mu ponudili še belokranjsko pogačo in vino - zastopni, seveda - se mu je razvezal jezik. Ni mogel prehaliti Raztresenovih, vseh Belokranjcev in cele Bele krajine. Boris, ki nima dlake na jeziku, pa je bil na vse hvale Ljubljčanca kratak in jednat: "Ah, dajte, dajte!" je dejal. "Saj nismo Belokranjci tako idealni, samo vi Ljubljčanani ste nikakvi," je zašepčal po adlešiško.

NAVLAKA - Črnomalcem gre vse bolj v nos nered ob vpadnicah v mesto, zlasti pa tisti v romskem naselju na Lokvah. Na to večkrat opozarjajo tudi občinski svetniki, še posebej vztrajen pa je Vinko Babič. Iz najnovejšega odgovora občinske uprave je lahko zvedel, da prebivalce romskega naselja neprestano opozarjajo na red in čistočo, da pa bodo pripravili tudi čistilno akcijo. Le to, kdo bo kril stroške za akcijo, še ni dogovorjeno. Čudno! Nesorabne navlake zagotovo niso na Lokve navlekli občani Grička, Cardaka ali morda Gribelj. Kdo jo je odložil tja, se ve, prav tako pa tudi, da je je največ z vranoviške deponije odpadkov. Odvoz na to deponijo pa so občani enkrat že plačali.

Semiške tropine

DOBRODELNOST - Po zelo uspešni semiški dobrodelni prireditvi ob 90. rojstnem dnevu Tončka Pluta, od katere je šel denar za drage medicinske aparate v novomeški bolnišnici, Semičani se razmišljajo, da bi pripravili še eno dobrodelno prireditev, izkupiček pa bi porabili kar v domačem kraju. S prireditvijo bi zbirali denar za gradnjo čakalnice, v kateri bi pacienti zgodaj jutraj na toplem počakali, da se odprejo vrata čakalnice v semiškem zdravstvenem domu.

STISKA - V semiškem vrtcu je vedno večja prostorska stiska. Kup neresenih prošelj za varstvo otrok v vrtcu se hitro veča. Semiški župan Janko Bukovec je potarnal, da je težava predvsem v tem, da pri vrtcu ni moč tako kot pri šoli načrtovati za pet let naprej, kakšno bo povpraševanje po organiziranem varstvu. Rešitev vidi le v tem, da bi občani bolj dolgoročno planirali rojstva svojih otrok in to seveda tudi sporočali vrtcu oz. na občino. Toda glede na stisko s prostorom v vrtcu staršem tudi to v tem trenutku ne bi kaj prida pomagalo. Razlika bi bila le v tem, da sedaj zvedo, da njihovega naslednika ne bodo sprejeli v vrtce, ko je otrok star eno leto, pri dolgoročnem planiranju rojstev pa bi starše o tem lahko obvestili pet let pred otrokovim rojstvom...

ČASNI DENAR - Bančniki so napovedovali, da bo po preureditvi prostorov poslovalnice Nove LB v Kočevju bolje, kot je bilo predno je veliko bančno dvorano krasil ogromen lestenelec na lesketajočem se stropu. Vendar pa zaradi očitno neizpolnjenih pričakovanj bančnikov, da se bodo ljudje več posluževali brezgotovinskih oblik plačil, bankomatov in drugih ponujenih možnosti poslovanja, ki naj bi prispevale k zmanjševanju vrst pred bančnimi okenci, v Kočevju vsaj zdaj še ni tako. Pozna se namreč, da so zaprli poslovalnico v Nami. Zaradi tega so sedaj pred tremi bančnimi okenci za enostavne bančne storitve v prenovljenih prostorih banke pogosto precej dolge vrte. Te pa najbolj motijo kočevske obrtnike in podjetnike. Ti so namreč lahko včasih opravili vse potrebno le pri enem bančnem okencu, sedaj pa morajo menda za isto storitev obiti kar tri. Da je čas denar, kot pravijo, v banki očitno ne velja!

IZPRAŠEVANJE VESTI - Še nedolgo tega semaforji v Kočevju več tednov niso delali. Sedaj že nekaj časa delajo, vendar se zdi, kot bi hoteli dohiti zamujeno: tako včasih delajo tudi ponoči in izprašujejo vest voznikom, ki se, denimo, ob tretji uri jutraj, ko ni nikjer žive duše, pred rdečo lučjo v križišču sprašujejo, ali naj kršijo predpise ali pa se še naprej počutijo trapasto.

Ribniški zobotrebeci

ZAMENJAVA - V Ribnici si prizadevajo, da bi ministristvo za obrambo zamenjalo svoj lastninski delež v Ideal centru za stavbo ribniške izpostave uprave za obrambo na Gorenjski cesti, ki je v občinski lasti in jo je že pred tem uporabljalo TO. Zamenjava bi bila za ribniško občino še toliko ugodnejša, če bi jim z njo uspelo pridobiti tudi 1437 kvadratnih metrov veliko zemljišče ob športni dvorani oziroma šoli. Na zemljišču, kjer je nekoč stal vojaški blok, bi občina uredila nov vhod v obe omenjeni stavbi in parkirišče. Ker bi s tem razbremenili Kolodvorsko ulico, tamkajšnji stanovanjci na to že nestrno čakajo. Vendar je ministristvo za obrambo težek pogajalec. Ribniški pogajalci, ki navadno ne razkrijejo ničesar, predno stvarni niso zapečateni, a še takrat raje nekaj mesecev kasneje - tako je bilo tudi z izdelavo projekta crpov za Travno goro, ki je bil končan že konec poletja, v javnost pa so prišli podatki o tem šele v zadnji četrtini leta - pa se bodo morali še naprej truditi, da bodo iz tega, da je nekoč pri njih domovala JLA, potegnili največ, kar se da.

PODELITEV JURČIČEVH PRIZNANJ

GROSUPLJE - ZKD Grosuplje, Dobrepolje in Ivančna Gorica pripravlja ob kulturnem prazniku skupno medobčinsko prireditev, na kateri bodo podelili tradicionalna Jurčičeva priznanja. Prireditve s pestrnim kulturnim programom - za glasbeni del bosta poskrbela Mojca in Tomaž Zlobko, z monodramo Alma pa se bo predstavila gledališka igralka Polona Vetrh - bo v soboto, 7. februarja, ob 17. uri v grosupljskem kulturnem domu.



IZGNANCI TERJAJO PRAVICE - Letnega zbora krajevnega odbora Društva izgnancev Slovenije 1941-1945 v Kočevju, se je udeležila tudi podpredsednica prof. Ivica Žnidaršič. Kočevski odbor je zelo dejaven, poleg svojih 76 članov je vanj vključenih še 9 članov iz ribniške občine. Slovenski izgnanci so tako postali prve množične civilne žrtve druge svetovne vojne, o katerih se v nekdanji državi ni veliko govorilo, bili so celo zamolčani. V kratkem bo delegacija predala zunanjemu ministristvu seznam okrog 20 tisoč oseb slovenskih izgnancev in drugih žrtev vojnega nasilja kot podlago za uveljavitev odškodnin od Nemčije. (Foto: M. Glavonjič)



Nam bo država kratila spanec?

Kostelci opozarjajo, da praznjenje obmejnih krajev ni samo lokalni problem

KOSTEL - Svet KS Kostel in Društvo Kostelcev sta razočarana, ker resorna vladna služba pri oblikovanju predloga za nove občine ni upoštevala njihove pobude, konec prejšnjega tedna pa je na vse za odločanje o tem pristojne inštitucije in posameznike naslovila pismo, v katerem ponovno opozarja, da problem odseljavanja ljudi iz Kostela in s tem praznjenje tega obmejnega območja ni in ne sme biti samo problem Kostela.

“Ob pomanjkanju kakršnekoli učinkovite regionalne politike (nov zakon o skladnem regionalnem razvoju je v proceduri že vse od začetka leta 1996!) in ignoriranju lokalne iniciative iz našega območja po novi občini, v kateri vidimo možnost preživetja po vzoru na sosednjo Osilnico in druge manjše lokalne skupnosti po Sloveniji, se bojimo, da se bo uresničila najbolj črna misel iz naše študije o upravičenosti občine Kostel: Kostelu bide zadnja ura,” so zapisali po podani obrazložitvi, da na 60 kv. kilometrov velikem območju KS Kostel, ki ima kar 35 kilometrov državne meje s Hrvaško, danes živi le še 700 pretežno ostarelih prebivalcev, saj se mladi še vedno odseljujejo, ker za preživetje v Kostelu nimajo možnosti. Državna meja bo zato, so zapisali, v nekaj letih prazna oziroma se bo, kot so opozorili, pomaknila za 30 kilometrov v notranjost do Morave, prve večje vasi, ki ima možnosti,

da ostane živa.

Zato so se v pismu vprašali, ali se odgovorni v državi zavedajo,

PRIPRAVE NA KONGRES V SEŽANI

KOČEVJE - Na seji upravnega odbora Gasilske zveze Kočevje je bil govor največ o pripravah na redne letne občne zборе 15 prostovoljnih društev. Dobro so ocenili delo novega vodstva zveze, ki je veliko truda vložilo v obveščanje in usposabljanje. Govorili so tudi o pripravah na 13. kongres Gasilske zveze Slovenije, ki bo konec maja v Sežani. Gasilska zveza Kočevje ima skupaj z gasilskim društvom Osilnica možnost izvolitve treh delegatov. Predlagali so, naj bi jih na omenjenem kongresu zastopali predsednik GZ Anton Fajfar, Jože Mihor in Bojan Kocjan, za člane predsedstva Gasilske zveze Slovenije pa so predlagali Jožeta Mihorja in Antona Fajfarja.

V. D.

Le kaplja v morju potreb

Na stanovanja v Kočevju čaka okoli 200 prosilcev

KOČEVJE - Z izgradnjo novega stanovanjskega bloka v Turjaškem naselju, ki bo končan predvidoma maja letos, bo kočevska občina pridobila 26 novih stanovanj. Ker zadnjih nekaj let v Kočevju niso gradili novih stanovanj in bo nov blok prvi zgrajen po desetih letih od izgradnje zadnjega v Ulici heroja Marincelja, je v

80 socialnih stanovanj in med temi 22 stanovanj, v katerih živijo romske družine. Trenutno imajo v občini 36 upravičencev, ki jim delno ali v celoti subvencionira najemnino Center za socialno delo.

Dodatno je stanovanjska stiska še večja zaradi neplačevanja najemnin. Tako imajo trenutno v sodnem postopku za izterjavo najemnine 27 najemnikov stanovanj, za izpraznitev stanovanja 2 najemnika in zaradi nezakonite uporabe stanovanja 3 osebe.

M. L.-S.

• Najnižja neprofitna najemnina, ki se zaračunava za socialna, neprofitna in službena stanovanja, zgrajena pred uveljavitvijo stanovanjskega zakona v višini 2,9 odst. letno od vrednosti stanovanja, je prejšnji mesec znašala 1.530 tolarjev, najvišja pa 28.404,50. Najvišja možna obračunana najemnina, ki znaša 3,8 odst. letno od vrednosti stanovanja za stanovanja, zgrajena po letu 1991, pa je bila obračunana le v poslovno stanovanjski stavbi na TZO 10 in je znašala 35.341,50 tolarjev.

tem času število prosilcev za stanovanja naraslo na okoli 200.

Kočevska občina trenutno razpolaga in upravlja z 262 stanovanji, ki so njena last. Od tega je na najgostejše naseljenem območju KS Kočevje mesto vsega le 165 stanovanj, med katerimi pa je le 29 stanovanj, ki so namenjena zadovoljevanju stanovanjskih potreb kadrov, zaposlenih v javnih zavodih in podjetjih, katerih ustanoviteljica je občina. Prevladujejo namreč socialna in neprofitna stanovanja, s tem da je kar

Le molzli bi

Občina ni nič vložila v turistične kozolčke, hoče pa takso zanje

KOČEVJE, KOSTEL - Turistično športno društvo Kostel je v zadnjih letih ne le urejalo in čistilo okolje na svojem območju, ampak je postavljalo tudi turistične kozolčke, na katerih so bile table z obvestili, pomembnimi za turiste in izletnike. Minuli petek pa so trgovci, gostinci in še nekateri dobili odločbe občine Kočevje, da morajo na osnovi veljavnega občinskega odloka o komunalnih taksah plačati za pol leta za vsako svojo tablico na turističnem kozolčku po 11.180 tolarjev. Nekateri imajo od 1 do 5 takih tablic, največ pa jih ima neki gostinec, in sicer kar 8, se pravi, da bi zanje moral poleg drugih dajatev plačati na leto še okoli 200.000 tolarjev te takse.

Turistično društvo se bo te dni v imenu vseh prizadetih pritožilo zoper uvedbo te takse, posebej pa se bo pritožil še vsak izmed prizadetih. Turistično društvo in pritožniki bodo v pritožbi opozorili, da gre za demografsko ogroženo, revno in obmejno območje, kjer zavezanci novih taks kljub taki “reklami” nimajo kaj posebnega veliko dohodka. Sicer pa vsak redno plačuje občini ostale predpisane dajatve. Za nameček ni občina za postavitev kozolčkov in reklam vložila ničesar. Zavezanci plačila prispevka poudarjajo, da bodo v primeru, če bo občina vztrajala na plačilu, odstranili table ali pa jih črno prebarvali.

J. P.

kaj bi to pomenilo za državo z nacionalnega in obrambnega vidika. Izrazili so prepričanje, da bi država morala najti ustrezne instrumente, s katerimi bi celovito reševala to problematiko, pri tem pa poudarili, da jih Kostelu vidi-jo v samostojni občini. Ob ugotovitvi, da ostajajo kot v časih bivše države in zloglasnega zaprtega prostora še naprej zapostavljeni v ekonomskem in političnem smislu, so poudarili, da problem zelene meje ne more in ne sme biti le lokalni. “Prazna meja brez ljudi pomeni spati ob odklenjenih vratih,” so zapisali in pismo namesto s pozdravom zaključili z vprašanjem: “Boste spali mirno?” Na to vprašanje pa bi si po mnenju vseh, ki se borijo za preživetje Kostela, morali odgovoriti tudi na ministristvu za obrambo, ministristvu za notranje zadeve, v parlamentu in ne nazadnje tudi sam predsednik države Milan Kučan.

M. LESKOVŠEK-SVETE

ZAGOREL TELEVIZOR

SREDNJA VAS - V nedeljo, 25. januarja, je v zgodnjih jutranjih urah zagorelo v hiši Antona Pajniča v Srednji vasi v KS Draga. Po prvih ugotovitvah se je vnel pet let star televizor, ogenj pa je uničil kuhinjo in dnevno sobo. K sreči so domači še pravočasno zaznali nevarnost in ogenj omejili. Škoda še ni znana, bo pa velika. Pajnič je imel hišo in verjetno tudi opremo zavarovano.

A. K.

OB PRAZNIKU

LOŠKI POTOK - Slovesnost za kulturni praznik ali Prešernov dan, ki jo pripravljajo učenci in mentorji osnovne šole dr. Antona Debeljaka, bo jutri, 6. februarja. V dopoldanskih urah bo za šolarje lutkovna predstava, zvečer pa osrednja proslava za vse občane.

A. K.

SODRAŠKI TAMBURAŠI ZOPET IGRAJO

SODRAŽICA - Po več kot desetih letih prekinitve je z občinim zborom zopet zažive- la Tabmuraška skupina Sodražica. Razen enega umrlega člana bodo v prihodnje na številnih prireditvah - prva bo na marčevskem srečanju upokojencev - še naprej igrali Milan in Peter Štupica, Ivo Smisl, Drago Košir, Jože Košmrlj, Stane Čampa, Metod Prijatelj in Jože Levstek. Večletni premor je pustil sledi tako na instrumentih, ki so poškodovani (največ pretrgane strune), in pri muzikan- tih. Lažje bodo glasbeno napredovali kot pa prišli do denarja za obnovo in nakup novih instrumentov. Tako kot druge tamburaške skupine pri nas tudi Sodražanci igrajo na Farkaš sistem, s štiri- rimi strunami. Radi bi, da bi tamburaškemu izročilu pri- sluhili v tamkajšnji OŠ, saj so imeli pred dvajsetimi leti tamburaški krožek, a je utih- nil.

M. G.



Vesna Horžen

Knjižnica informacijsko središče

RIBNICA - Po preselitvi knjižnice iz Doma JLA v sveže prepleškane prostore Miklove hiše spomladi leta 1991 se je močno zvišal tudi obisk v njej. Danes se na po- licah knjižnice gnete 35 tisoč knjig, obisk pa se je zvečal kar za desetkrat. Prejšnja leta so bralci največ segali po leposlovju, zdaj pa najbolj berejo strokovno literaturo. Knjižnica postaja vse bolj in- formativno središče.

“Uspešno izpolnjujemo naše temeljno poslanstvo, saj smo knjigo približali bralcem. Obiskovalcem poleg knjignudimo tudi 50 različ- nih naslovov serijskih pub- likacij. Vse, kar je na policah, je dostopno bralcem bodisi v knjižnici bodisi sposojeno na dom,” je povedala direktori- ca knjižnice Vesna Horžen. Žal je za nakup knjig čedalje manj denarja. Občina sicer redno prispeva svoj delež, država od 35 odstotkov na- menja za knjige le 19 odstot- kov, razliko pa za nakup računalniške opreme. Doslej so v računalnik “prepisali” 15 tisoč enot knjižnega gradiva, kar pomeni, da dve redno zaposleni knjižničarki in tri preko javnih del v prihodnje čaka garaško delo pri tej na- logi. Police bodo čez tri leta pretesne, zato upravičeno razmišljajo o širitvi knjižnice od sedanjih 200 kvadratnih metrov uporabnega prostora na najmanj 500 kvadratnih metrov, kolikor bi morali imeti glede na število prebi- valcev.

M.G.-č

V knjižnici in šolah

Prireditve ob prazniku

KOČEVJE - V sklop prireditev, ki se bodo v kočevski občini zvrstile v počastitev slovenskega kulturnega praznika, je knjižnica letos prijavila kar tri. Tako je že prejšnji torek omogočila predstavitev romana “Zamolčane zgodbe slovenske tranzicije” domačinu Stanislavu Kovaču, ta torej in danes pa je v njenih prostorih potekala prireditev za otroke “Za kulturo srca”. V počastitev praznika se je dejavno vključil tudi kočevski muzej, kjer so v petek odprli razstavo o škofu Baragi, ostale prireditve v kočevski občini pa bodo potekale predvsem po šolah ali v njihovi organizaciji.

Tako bo jutri ob 16. uri v Osnovni šoli Fara najprej proslava in nato še tekmovanje v namiznem tenisu, v Glasbeni šoli v Kočevju pa bo ob 19. nastopil Jaka Stadler z gosti. Osrednja občinska prireditev ob prazniku bo v soboto, ob 19., v Seškovem domu, v nedeljo ob 9. uri pa bodo planinci odšli na svoj že 6. tradicionalni pohod h koči pri Jelevnem studencu. Prihodnji torek bo nato spet v znamenju šol, saj bodo v Likovnem salonu ob 17. uri odprli razstavo “Računalniška grafika”, ki jo pripravlja OŠ Ob Rinzi. V petek, 13. februarja bo še pri Fari koncert Prifarskih muzikanotov, v sredo, 18. februarja, pa bodo prireditve sklenili s komedijo “Iščem moža s kulturo srca”, ki jo bodo odigrali Gajmir Lesnjak, Vojko Zidar, Irena Prosen in drugi ob 19.30 v Seškovem domu.

M. L.-S.

VEČ UČENCEV V ŠOLI V ROBU

ROB - Podružnično šolo v Robu v občini Velike Lašče je minulo šolsko leto obiskovalo 24 učencev, letos pa jo 30, medtem ko jo bo prihodnje šolsko leto predvidoma 25. Šola je v starih in neprimernih prostorih, poleg tega pa ji primanjkuje prostor za še en razred. Zdaj imajo kombinirani pouk, po dva razreda skupaj v dveh učilnicah. Pomanjkanje prostora je najbolj očitno ob četrtkih, ko prihajata poučevati še dve učiteljici (glasbena vzgoja, angleščina) z matične šole Primoža Trubarja v Velikih Laščah. Takrat spremenijo v učilnico celo zbornični prostor.

• Poštenost je najboljša politika. (Macaulay)



KRŠČANSKA TRDNJAVA - Člani ribniškega občinskega odbora SKD so na letnem občnem zboru počastili osmo obletnico delovanja - stranka je bila ustanovljena 30. januarja leta 1990 - in se dogovorili o letošnjih načrtih. V stranki so ponosni na vsakokratne volilne izide, predvsem na denarju in uspešnost na volitvah, tako na državni kot na občinski ravni. Volilno okrožje Ribnica in Loški Potok se po besedah Benjamina Henigmana redno uvrščata med deset najboljših krščanskih trdnjav v državi. Predsedniški kandidat dr. Jože Bernik je imel najboljši izid (25 odstotkov) ravno pri njih. Stranka je bila dejavna v nekdanji občinski skupščini, saj so takrat med drugim dali pobude za spremembe imen ulic in trga, ureditev spomeniških obeležij ter spremembe občinskega praznika. V občinskem svetu so bili dve leti “izrinjeni” iz aktivne politike, zdaj, ko se je začela koalicijska (SDS) postavljanje na noge, druga stran že upošteva njihove predloge. (Besedilo in slika: M. Glavonjič)

Obnovili bodo cerkev na Slevici

Cerkev na Veliki Slevici potrebna obnove, ki bo veljala okoli 11 milijonov tolarjev

VELIKA SLEVICA PRI VELIKIH LAŠČAH - Cerkev, ki je znana iz ljudskih pripovedi in pesnitve Josipa Stritarja o Turkih na Slevici. Za obnovo se je zavzel tudi Regionalni zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, saj so v cerkvi med drugim trije dragoceni baročni oltarji. Sedanja cerkev Marije, Kraljice angelov, je bila zgrajena okoli leta 1680, sicer pa je tu stala cerkev že v 13. stoletju, tabor je dobila 1471. Že v 16. stoletju je bila tu znana božja pot.

Za obnovo cerkve so izvolili gradbeni odbor, ki ga vodi Anton Polzenik, član občinskega sveta Velike Lašče. Nekateri krajani že prispevajo v denarju, drugi pa v

lesu, ki bo potreben za novo ostrešje, seveda pa bo potrebna tudi nova kritina. Obnavljati bodo začeli v poletnih mesecih, delo pa so zaupali podjetniku Šuštaršiču

iz Logatca. Krajani sami ne bodo mogli zbrati dovolj denarja za obnovo, ki bo veljala po sedanjih izračunih 10 do 12 milijonov tolarjev, zato so že zaprosili za pomoč občino Velike Lašče in ministristvo za kulturo. Seveda je med najbolj prizadevnimi za obnovo cerkve novi župnik Ladislav Jakšetič, ki je nadomestil obolelega župnika Lomovska.

J. P.



Organizator Jurčičeve poti neznan

Peti Jurčičev pohod 7. marca bo, ni pa še jasno, ali ga bo organiziralo PD Josip Jurčič ali Višnja Gora - Do sedaj ga vzorno vodila PD Grosuplje in PD Viharnik

IVANČNA GORICA - Tradicionalni pohod po Jurčičevi poti od Višnje Gore do Muljave, ki poteka vsako prvo soboto v marcu, ko praznujemo obletnico rojstva pisatelja Josipa Jurčiča, se hitro bliža, toda kot vse kaže, se ravno pri letošnjem petem pohodu zatika pri organizaciji. Do sedaj sta ga več kot vzorno pripravljali planinski društvi (PD) Grosuplje in Viharnik iz Ljubljane, zaradi želje, da organizacijo prevzamejo sami domačini, pa se tej obveznosti odrekata.

"Že dve leti se zatika pri organizaciji pohoda po deželi desetega brata, ki je enkratna kulturna in planinska pot, saj si ljudje upravičeno želijo, da zanj skrbijo in jo izvajajo domačini," je obrazložila Ruža Tekavec iz PD Viharnik ter dejala, da je najbolje, da stvar prevzame neko planinsko društvo v ivanški občini. V občini pa zdaj deluje le PD Šentvid pri Stični, ki ima, kot je povedal predsednik Maks Jerin, dovolj obveznosti, od lani pa ima na skrbi svojo Lavričovo pot. Večina se je strinjala, da je zato potrebno ustanoviti novo občinsko planinsko društvo, zataknilo pa se je, ko je predsednik TD Višnja Gora Pavel Groznik povedal, da bodo v začetku februarja ustanovili svoje planinsko društvo (verjetno z imenom Polž), ki bi prevzelo organizacijo Jurčičevega pohoda. Predsednik TD Krka in občinske turistične zveze Avgust Likovnik,

Tatjana Lampret z ZKD občin Grosuplje, Dobropole in Ivančna Gorica, Ruža Tekavec so bili odločni, da morajo ustanoviti enotno društvo, ki bo združevalo vse tri kraje: Višnjo Goro, Muljavo in Krko, in ker gre za Jurčičevo pot, je verjetno najbolj smiselno ime novega društva prav po Jurčiču.

Tako Vinko Blatnik kot Bogomir Sušič z ivanške občine sta se strinjala, da je Jurčičeva pot občinski in slovenski interes, rezultat burnega razgovora pa je vseeno dal naslednji rezultat: ustanovitev PD Višnja Gora in PD Josip Jurčič, katero od njiju bo prevzelo organizacijo omenjenega pohoda pa se bodo odločili na prihodnjem sestanku ta teden. Izvolili so organizacijski odbor, v katerem so tako stari kot novi člani iz vseh treh krajev, njegov predsednik je župan Jernej Lampret. Ob letošnjem Jurčičevem pohodu bodo Tatjana Lampret, Anica Petrič in

• Predsednik TD Krka Avgust Likovnik je predlagal podaljšanje 15 kilometrov dolge Jurčičeve poti z Muljave do Krke, ter za odkritje spominske plošče na OŠ Krka, kamor je Jurčič zakoral v prvi razred. Zbrali so menili, da je podaljšanje poti za tri kilometre predvsem iz organizacijskih razlogov možno le kot neobvezno, saj je končna osrednja prireditel vedno na Muljavi.

Avgust Likovnik poskrbeli za izid priložnostne brošure, dosednji organizatorji pa bodo za dobro delo prejeli priznanje.

L. M.

VABILO NA SESTANEK

IVANČNA GORICA - Ob slovenskem kulturnem prazniku bo domače kulturno društvo jutri, v petek, 6. februarja, v kulturnem domu organiziralo ogled slovenskega filma Herzog. Društvo tudi vlijudo vabi vse ljubitelje petja in druge kulturnike na pogovor glede delovanja zborov in ostalih dejavnosti ter na prvo srečanje z zborovodjema. Sestanek bo v petek, 13. februarja, v prostorih kulturnega doma.

Nemci dolžni vsaj milijardo mark

Z letnega zbora trebanjske krajevnice organizacije Društva izgnancev Slovenije - Poslanec dr. Franc Žnidaršič zbral podpise 10-kolegov za zakon o poplačilu vojne odškodnine

TREBNJE - "Želim, da bi čim prej vsi dobili rešene vloge. To je že skrajni čas in najmanj, kar se da narediti. Zame je popolnoma nerazumljivo, da se celo po dveh letih od sprejema zakona ni to naredilo oziroma da še po več kot 50 letih niso popravljene krivice žrtvam vojne nasilja, posebej še izgnancem," je dejal preteklo soboto trebanjski župan Lojze Metelko na letnem zboru krajevnice organizacije Društva izgnancev Slovenije (DIS) Trebnje.

Trebanjska KO DIS je po besedah njenega predsednika Zvoneta Duha v preteklem letu pretežno uresničevala naloge, da bi izgnancem, internirancem, ukradenim otrokom, beguncem in drugim upravičencem omogočili, da bi čim prej pridobili status žrtve vojnega nasilja in rente, ki jim pripada. Do konca preteklega leta je Upravna enota (UE) Trebnje od 207 zahtevkov za priznanje statusa žrtve vojnega nasilja izdala odločbe v 191 primerih, izvršuje pa 91 pozitivno rešenih zahtev, od tega je 80 revizijsko potrjenih. Duh se je zahvalil načelniku UE Milanu Rmanu (ta je tudi seznanil zbor z delom UE na tem področju) in referentki Simoni Končina za dobro sodelovanje. KO DIS Trebnje

SEVNIŠKI UMETNIKI ZA KULTURNI PRAZNIK

SEVNICA - Tukajšnja zveza kulturnih društev vabi v soboto, 7. februarja, ob 19. uri v kulturno dvorano PGD Sevnica na svečanost ob slovenskem kulturnem prazniku. V kulturnem programu se bodo predstavili mladi sevniški umetniki, gost večera pa bo oktet Jurij Dalmatin.

1882 ZAHTEVKOV ZA PRIZNANJE STATUSA ŽRTVE VOJNEGA NASILJA

SEVNICA - Na letnem zboru Krajevnice organizacije Društva izgnancev Sevnica je njen predsednik Drago Lupšina povedal, da je Upravna enota Sevnica sorazmerno veliko naredila za žrtve vojnega nasilja, za kar imata zasluge načelnik UE Joško Kovač in gospa Žukova. Do konca leta 1997 je bilo 1882 zahtevkov za priznanje statusa po zakonu o žrtvah vojnega nasilja, v revizijo je bilo poslanih 1673 odločb, iz revizije so dobili vrnjenih 1179 odločb, renta pa je bila izplačana 1163 upravičencem.



ŽRTVE VOJNEGA NASILJA V TREBNJEM - Podpredsednici DIS Ivica Žnidaršič je predsedujoči na sobotnem zelo dobro obiskanem zboru, Jože Tomažin, v zahvalo za njeno delo izročil tudi hlebec kruha. (Foto: P. P.)

• Podpredsednica DIS Ivica Žnidaršič je povedala, da so zunanjemu ministru dr. Borisu Frlecu pred nedavnim obiskom v Bonnu izročili pismo za nemške oblasti, ki naj priznajo, da ni dovolj, če bi bile slovenske žrtve vojnega nasilja dobile le delež odškodnine iz sklada 80 milijonov mark, kolikor je pred kratkim odobril nemški parlament tistim žrtvam v srednje- in vzhodnoevropskih državah, ki še niso dobile individualnih odškodnin. "Nemčija nam je dolžna vsaj eno milijardo mark, ko pa bodo vse sešteli, bo vsota še veliko večja," je poudarila Žnidaršičeva, potem ko je pojasnila, kako bodo terjali, da jim slovenska država zagotovi vsaj 35.000 tolarjev odškodnine za vsak mesec izgnanstva.

zakonu dodati neke svoje pravice do rente. Kje so bili 50 let? Oni so v teh letih že toliko dobili, da bomo morda mi deležni le nekaj tistega," je povedal Žnidaršič, tudi sam izgnanec.

PAVEL PERC

Na Razborju bo "šola" za odvisnike

Krajani podprli prizadevanja Slovenske Karitas za odprtje "Šole za življenje" v župnišču - Reševanju problemov mladih pri vseh vrstah zasvojenosti - Svet KS Loka proti tej šoli

RAZBOR, SEVNICA - Sevnikiški občinski svetniki so na zadnji januarski seji, potem, ko so se seznanili o odločitvi krajanov Razborja, da omogočijo Slovenski Karitas odprtje Šole za življenje v župniških prostorih razborske fare, soglasno sklenili, da "moralno podpirajo krajanje Razborja v njihovi zreli odločitvi..."

Do takšnega sklepa pa svetniki niso prišli zlahka, že pred petimi leti se je namreč na pobudo ministrstva za zdravstvo med krajanj Razborja in okolice prvič prebudila misel o ustanovitvi skupnosti, šole za življenje, za usposabljanje bivših odvisnikov za njihovo vključitev v normalno življenje. Takrat je prevladala struja krajanov, ki so bili proti nekakšni "komuni narokomanov" v razborski šoli in so s peticijo pritisnili na sevniško občino. Tako je zamisel padla v vodo.

Ob koncu preteklega leta pa so na Razborju pričeli po prihodu patra Karla Gržana vsako zadnjo soboto v mesecu prirediti "Razborske večere" o perečih življenjskih vprašanjih. Tako je bil novembrski večer posvečen raznim vrstam odvisnosti, od kajenja, alkoholizma do droge in razmišljanja o odgovornosti za pomoč



O USTANOVITVI NOVEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA - Tudi glede na to, da je Slovenska planinska zveza zainteresirana za čim manj majhnih planinskih društev, kar je poudarila Ruža Tekavec (na levi), bi bilo najbolj smiselno ustanoviti enotno občinsko društvo. Gotovo pa je najvažnejše čim bolj izpeljati letošnji pohod, ki ga obišče tudi po dva tisoč Slovencev. (Foto: L. M.)



KRAJEVNI URAD TRŽIŠČE V NOVIH PROSTORI - Na območju, ki ga pokriva Upravna enota (UE) Sevnica, deluje osem krajevnih uradov (KU), med njimi že petdeset let KU Tržišče. Ta pokriva 23 naselij s 1900 prebivalci. Po besedah načelnika UE Sevnica Jožka Kovača na petkovi otvoritvi temeljito preurejenih prostorov KU v središču. Tržišča je KU Tržišče v vseh teh letih upravljal svoj obstoj, saj je strankam približal upravne storitve. Ob podpori svetovalca vlade Bojana Bučinela so oktobra lani od Servisa skupnih služb vlade prejeli pogodbo, podpisano z izvajalcem GD Podjetje za gradbeno dejavnost iz Hrastnika. Po načrtih in pod nadzorom inž. Janija Zemljaka je bilo v stari stavbi opravljeno zahtevno in obsežno delo. Zadovoljstvo nad tem so ob otvoritvi izrazili Kovač, sevniški župan Jože Peternel in predsednik sveta KS Marjan Jamšek. Kovač se je posebej zahvalil tudi vodji KU Mariji Škoporc za prizadevanje. (Foto: P. Perc)



DUHOVNICI IN OBČINARJI ZADOVOLJNI NA VRHU - Ob že zrelem pričetku letošnjega leta je sevniški župan Jože Peternel spet povabil na tradicionalno srečanje duhovnikov, ki opravljajo svoje pastoralno poslanstvo na območju sevniške občine. Po krajših nagovorih župana in sevniškega župnika Cirila Slapšaka se je v prijetnem okolju gostišča Dolinšek na Vrhu pri Boštanju razvila sproščena, živahna debata duhovnikov in predstavnikov občine, kjer ni bilo čutiti nekdajne delitve na dva bregova, ampak je prevladala spoznanje, da morajo oboji služiti v prid vsem ljudem. V takem vzdušju je na Vrhu nastal tudi tale posnetek. (Foto: P. Perc)

Krjavljive iskrice

GROZNİK IN GROZLJIVKA - Še preden so se zbrali začeli pogovarjati o ustanovitvi občinskega planinskega društva, ki bi bilo po novem organizator (pre) hitro bližajočega se Jurčičevega pohoda, je svetnik Pavel Groznik postregel z informacijo, da bodo 7. februarja ustanovili višnjegorsko planinsko društvo, ki bi lahko prevzelo to nalogo. Še bolj kot s to novico pa je predvsem Ruža Tekavec iz PD Viharnik šokirala vest, da bodo člani tamkajšnjega turističnega društva, katerega predsednik je Groznik, v soboto v očiščevalni akciji, ki je že priprava na bližajoči se obisk navdušenih pohodnikov, sneli oznake za pohod in jih osvežili. "To je čista grozljivka!" je Tekavčeva očitno takoj dobila asociacijo ob priimku Groznik. Ta jo je hitro pomiril, da ne nameravajo trgati označevalnih tabel, temveč jih le očistiti. Grozljivka je postala manj grozna.

KDO JE DEMOGRAFSKO OGROŽEN? - Na natečaju za dodelitev sredstev za spodbujanje razvoja demografsko ogroženih območij v RS za leto 1998 lahko sodelujejo tista območja, ki so dobila tak status za obdobje 1997-1999. Pravi absurd je, da so na primer v ivanški občini za demografsko ogrožena območja proglašene plodne nižine, kot so naselja Stari trg, Polje, Podsmreka in Zgornja Draga pri Višnji Gori, ne pa hribi okrog Polzevega, ki so brez vode, tako Zgornje Brezovo, Velika Dobrava. Takšno čudno razdelitev je za Višnjo Goro ugotovil njen svetnik Franc Godeša, ki je zato na županstvo naslovil vprašanje, kdo in na kakšni podlagi je predlagal takšno nerazumno klasifikacijo.

Trebanjske iveri

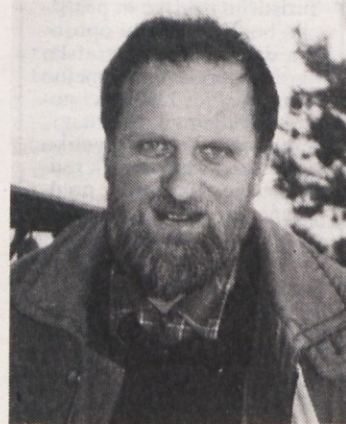
SPOVEDNIKI ALI PSIHOTERAPEVTI? - Včasih se znajdemo v sila kočljivem položaju, zlasti, ko nas pokličejo ljudje z določeni problemi in bi radi, da bi kakšnega domnevnega povzročitelja teh tegob in travm oskrnili v javnosti tudi z objavo v časopisu. Težava za predstavnike sedme sile se pojavi, ko taki kritiki (domnevnih ali dejanskih) napak in grehov drugih nočejo ali si pač ne upajo stati za povedanimi obtožbami. Potem se novinarji skoraj lahko prelevimo v nekakšne spovednike ali psihoterapevte, strpno poslušamo prizadevanja človeka in to izpoved ohranimo zase ali jo "zakamufiliramo" objavimo.

VELEKMET - Alfonz Jaki (v hlevu ima 65 glav živine) iz Brinja na rakovniškem polju, ki nas je poklical v torek dopoldne, ko zaključujemo redakcijo, ni eden tistih, ki bi se skrival za hrptom drugih, nam pa zmeraj naloži kup problemov. Skupni imenovalec vseh Jakijevih težav so neusklajene cene kmetijskih pridelkov s cenami reprodromateriala. Jaki je tokrat povedal, da je še lani dobil za kilogram pšenice 36,36 tolarja, približno toliko, kot je bilo kurilno olje, letos pa je dobil za kilogram pšenice, ko so bili odbiti stroški prevoza 12,5 tone zlatega zrnja, le še 27 tolarjev. S 1. februarjem so podražili storitve veterinarji... Jaki je nezadovoljen tudi s trebanjskim županom Metelkom, češ da mu je pred volitvami ublijubil ureditev cestne povezave na lokalno Šentrupert-Rakovnik.

Sevniški paberki

RIBIČ - Na tradicionalnem srečanju duhovnikov s sevniškimi občanarji, tokrat v gostišču Dolinšek na Vrhu pri Boštanju, je spet manjkala med ljudmi zelo priljubljena tržiška župnik Janez Miklič. Gospoda Janeza poznajo ne le kot predanega dušnega pastirja, marveč tudi kot strastnega ribiča. Ni znano, ali je bil ravno ta konjček kriv za Mikličevo odsotnost.

DVOJNI PORAZ POSLANCA - Poslanec Branku Kelemine (SDS) na sevniškem občinskem svetu kot svetniku ni uspelo prepričati kolegov, da bi finančno podprli naložbo v vodovod KS Blanca, kjer je Kelemina tudi predsednik sveta KS. Njegov kolega Albin Ješelnik (LDS) je dejal, da se bodo v "gospodovem volilnem letu take želje in potrebe pojavljale še bolj intenzivno", da pa samo idejo podpira. Ješelnik je spomnil na sejo občinskega sveta pred leti v Zabukovju, ko je Kelemina rekel, da ne bo za noben "puf", zdaj pa tudi on ne bo za to. Kelemina je malo izgubil živce in očital kolegoma: "Hočete me politično zrušiti!" Toda brez haska... Kelemina je jedrno zapustil vse prej kot dobre volje tudi petkov posvet sindikata delavcev tekstilne in usnjarske industrije v Jutranjki, ko ga je predsedujoča sindikalistka Martina Horžen zaprosila, naj vendar konča svojo razpravo, da bodo prišli do besede še delavci, ki bi radi še kaj vprašali ministra Antona Ropa...



Karel Gržan

P. PERC



Kmečki zadrugi ne grozi stečaj

Krška zadruga gradi na lastnih močeh - Redno plače, tekoče plačevanje vseh obveznosti
- Zadruga stavi na blagovno znamko cvček - Pičla državna pomoč

KRŠKO - "Če se ne bodo poslabšali sedanji tržni pogoji, smo prepričani, da bomo lahko poslovali in uspešno gospodarili tudi v prihodnje. Ob nespremenjenih pogojih gospodarjenja ni nevarnosti, da bi se Kmečka zadruga Krško zlomila. Poslovni partnerji nam zupajo, in ne vem, zakaj nam ob sedanjem zanesljivem poslovanju ne bi. Nikakor ne drži, da zadrugi grozi stečaj." Tako je povedal o Kmečki zadrugi Krško njen direktor Anton Planinc.

Kmečka zadruga delavcem redno izplačuje plače in potne stroške, poldrugo leto ni imela niti dneva blokiranega računa in redno plačuje vse davke in obresti od posojil. Letos bo plačala 40 milijonov tolarjev obresti, kot je povedal direktor.

Sodeč po direktorjevih besedah, zadruga opira svoje bodoče poslovanje predvsem na vino, in sicer blagovno znamko cvček. Ob vinski kleti, v kateri negujejo omenjeno vino, ima posestvo s 40 ha vinogradov, na voljo ima lastno hladilnico za sadje z zmogljivostjo 90 vagonov ter dve trgovini pretežno s kmetijskim repromaterialom. Odkupuje od kmetov tudi živino - v zadnjem obdobju je odkup precej povečala - in mleko, ki ga letno zbere 2 milijona litrov.



Anton Planinc

Zadruga računa, da bo morala tudi v bodoče svoj gospodarski

položaj reševati in izboljševati, žal predvsem s lastnimi silami, kar je povedal direktor Planinc tudi na nedavnem srečanju s kmetijskim ministrom Cirilom Smrkoljem v zadrugi vinski kleti. Da drugi niso pripravljeni veliko pomagati, se je pokazalo npr. lani, ko je zadruga po pozebi in toči dobila samo odškodnino iz zavarovalnice in nič iz državne blagajne. Ko pa je prosila kmetijsko ministrstvo za 40 milijonov tolarjev pomoči za tehnološki razvoj, je dobila vsega 800.000 tisoč tolarjev. Kljub tako slabemu zanimanju ministrstva za dogajanje v krški kmečki zadrugi je ta lani kupila za svojo vinsko klet filter za vino, ki je veljal 20 milijonov tolarjev. Letos namerava posodobiti polnilnico

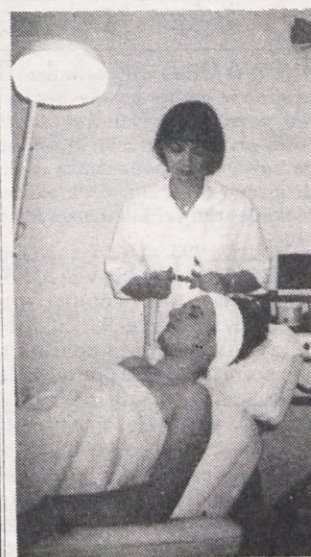
• Kmečka zadruga Krško je v petek na Srečnici pripravila trgatve, za katero je pustila 2.500 trt. Iz takrat obranega grozdja bodo dobili okrog 170 litrov sovinjona suhega jagodnega izbora.

in prostor za hrambo arhivskih vin.

V letih do zdaj je zadruga zmanjšala obseg dela za 10 do 15 odst. in število delavcev za 70. Prodala je nedonosne poslovne dele, tako upravno stavbo v Krškem, odkupno skladišče in trgovino na Raki ter ves izkupiček uporabila za vračilo že najetih posojil. Zdajšnje zadrugo premoženje je vredno 5 milijonov mark, v njem pa imajo člani skupno približno 13 milijonov tolarjev.

Po besedah Planinca obstaja velik interes za vinsko klet in blagovno znamko cvček. To je po direktorjevih besedah dobro in potrjuje, da zadruga dela prav.

M. LUZAR



Lidija Urbanč (na fotografiji stoji) v kozmetičnem salonu

Noga in glava povesta veliko

Drobnogled nad težavicami

BREŽICE - Mraz v zadnjih dneh je prepričal še zadnje omahljivce, da so si obuli zimsko obutev. Kakšen je videti sezonski zimski škorenj na "celoletni" nogi, jih lahko opazi veliko, manj splošno pa je znano, kako se noga počuti v škornju. Prav temu vprašanju se nekateri posvečajo s posebno pozornostjo in take vrste je Studio Estet v Brežicah.

"Pri nas imamo strokovno usposobljenega pedikerja. Običajno se pri njem oglašajo ljudje, ki imajo težave z nogami, na primer vraščene nohte, se pravi zelo bolečo težavo. Vendar se lahko pojavljajo pri nogah in obuvalih

številni problemi. Pediker pravi, da ni vsako obuvalo za vsako nogo. Visoka peta in ozek čevljev nista prijatelja noge in sta res velikokrat vzroka za razne težave in celo za deformacijo nog. Zlasti to velja pri ženskah, če se napačno obuvajo. Moški so pri vsej zadevi nekoliko na boljšem, a imajo tudi veliko težav," odgovarja na obravnavano vprašanje Lidija Urbanč iz brežiškega Studia Estet.

Če omenjeni salon misli na lepoto in dobro počutje noge, skrite v usnje, je toliko bolj razumljivo, da se trudi v estetskem pogledu tudi za bolj vidne telesne dele lastnika nog, za obraz in celo glavo. V sklopu dejavnosti studia sta tudi kozmetika ter žensko in moško frizerstvo. "Gre za zagotavljanje dobrega počutja in za negovanje, predvsem las in kože. Ampak pri vsem tem je pomembna psihična sprostitve, zato posvečamo veliko pozornost relaksaciji, npr. s protistresno glasbo, če jo želi stranka. Ukvarjam se tudi z antistresno masažo, ki naj bi vsaj za nekaj časa zmanjšala ali celo odpravila občutek obremenjenosti in obremenitve. Seveda posvečam veliko pozornost negi in notranjemu dobremu počutju, ker se to odraža na človekovi zunanosti," Urbančeva razčlenjuje kozmetičarkine delovne naloge.

Tudi frizerstvo naj bi po njenem prepričanju poudarjalo negovanje, skrb za lase in lasišče, ne samo za pričesko. Po prepričanju Urbančeve pove lasišče, ali je glava deležna frizerjeve stalne nege ali gre zgolj za na hitro opravljeno friziranje.

L. M.

"Katastrofa, če bo še ta župan"

Letni zbor krške ZLSD - Močan strankin podmladek - "Predsednik Pahor je strahopetec" - Kako do sprave

KRŠKO - Krška območna organizacija Združene liste socialnih demokratov je na rednem letnem zboru v soboto pregledala svoje delo za čas od lanskega marca do konca letošnjega januarja. Poročevalec Maksimilijan Babič, predsednik območne organizacije, je pohvalil delavnost krškega kluba Mladi forum ZLSD, ki je po številu eden najmočnejših takih klubov v Sloveniji.

Silvo Gorenc, vodja svetniške skupine Združene liste v občinskem svetu Krško, je v orisu razmer v občini naprtil vladajoči politični garnituri dosti napak, ki slabijo krško občino navznoter in navzven. Vodstvo občine med drugim ni naredilo razvojnega načrta občine, je nedejavno ob ukinjanju rudnika na Senovem in ni doseglo ustreznih odškodninskih za razvrednoteno okolje ob jedrski elektrarni. Svetniška skupina Združene liste po Gorencu v besedah stalno daje v občinskem svetu splošno koristne predloge, vendar se večina pobud ponavadi ustavi pri občinski upravi. Gorenc je dejal, da bo za krško občino popolna katastrofa, če bo sedanji župan vodil občino tudi v prihodnje.

Navzoči so razpravljali tudi o aktualnem stanju v združeni listi, potem ko je najožje vodstvo objavilo deklaracijo o spravi. Navzoči dr. Igor Lukšič, predsednik programskega sveta stranke, je dejal glede omenjene deklaracije, da je Združena lista z njo izrazila pripravljenost za pogovor o preteklosti. "Med članstvom je stališče, da je Združena lista izdala za deklaracijo svoje videnje preteklosti ter borbe in NOB, vendar se ni zgodilo nič takega," je navzočim zagotavljal Lukšič. Po njegovih besedah je Združena lista morala ravnati, kot je ravnala v deklaraciji, če želi preprečiti beg svojih volivcev k drugim strankam. Po Lukšičevem mnenju je stranka nekako premagala moralno krizo izpred let.

• Dr. Franci Križanič, član predsedstva Združene liste, je grajal deklaracijo ZLSD o spravi. Zanj je nesporeljiva vsebinsko in po tem, da z njo predsednik stranke Borut Pahor ni seznanil članov predsedstva. "Naš cenjeni predsednik Borut Pahor je strahopetec. Popustil je v pogovorih o lustraciji," je rekel Križanič, ki je tudi dejal, da Pahor vodi stranko nedemokratsko in neodgovorno.

Člani območne organizacije so v zvezi z deklaracijo ZLSD o spravi izrekli dosti kritik in malo podpore Pahorju. Predstavnik kluba Mladi forum pa je zavrnil na zboru izrečene pobude za agresivnejšo politiko stranke in podprl politiko dialoga.

"Z belogardisti naj razčistijo borci sami, ne Združena lista," je dejal. L. M.

Meddržavna meja je tudi lokalni problem

SKD Brežice o mladinskem vprašanju

BREŽICE - V vrstah brežiškega odbora SKD nikakor niso zadovoljni s politiko reševanja problema mladih. Kot pobudniki ustanovitve centra za mlade, ki naj bi nastal v prostorih nekdanjih zaporov v Levstikovi ulici, ter Centra za občelske dejavnosti, katerega naj bi namenili dijaški dom ter že zdavnaj ukinjeno osnovno šolo v Pečicah, se ne strinjajo s črtanjem za ta namen predvidenih sredstev iz predloga občinskega proračuna za letošnje leto. Kot je povedal predsednik OO SKD Ciril Kolešnik, je do tega prišlo zato, ker nekaterim predvidena lokacija mladinskega centra ni povšeči in bi želeli mlade odvléči na obrobje dogajanja, v nekdanji dom JLA, čeprav je Svet občine kar dvakrat sklenil, da bo center v samem mestnem središču.

"Znano brežiško narkomansko pot, ki sega od Levstikove ulice do Holyjeve steze, bi tako presekali, toda nekateri imajo očitno drugačne interese. Medtem ko z občinskim odlokom potrjeni lokaciji mladinskega centra postavljajo vedno nove ovire, pa na primer za ureditev smelnega studia v nekdanjem domu JLA sploh nismo vedeli," je povedal Kolešnik.

Prižadevali so bodo tudi za pridobitev rente na račun bližnje nuklearke ter za večnamenskost cerkljanskega letališča in še bi lahko naštevali. "Predvsem pa ne smemo dovoliti nikakršnega trgovanja s slovenskim ozemljem. Na našem območju imamo nereseno vprašanje meddržavne meje, ki zaradi pred desetletji izvršene regulacije reke Sotle še ni določena. O tako pomembnih zadevah smo premalo obveščeni. Zato menimo, da bi morali o vprašanju dokončne meje s hrvaško odločiti na referendum," je na nedavni novinarski konferenci občinskega odbora SKD pristavil Ciril Kolešnik.

E. S.

Krščanski demokrati so izstopili

Brežiška SKD odslej v opoziciji - Nepodpisano sporočilo liberalnih demokratov - Sporen postopek imenovanja članov komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja

BREŽICE - O razpadu brežiške velike koalicije se je veliko govorilo in pisalo takoj po januarski seji Sveta občine, na kateri je glasno počilo, toda zaradi različnih predstavitev dogodka javnost pravzaprav ni natančno vedela, ali so liberalci krščanske demokrate iz koalicije "napodili" ali pa so ti sami izstopili.

Zato so slednji zadevo skušali razsvetliti na novinarski konferenci, ki so jo sklicali pretekli četrtek. "Liberalni demokrati po nobeni logiki ne morejo z nami prekiniti koalicijske pogodbe, kot so to zapisali v izjavi za javnost, saj sam sporazum o medsebojnem usklajenem delovanju, sklenjen 27. maja 1995 med strankami SLS, SKD, SNS in LDS, takšne

LUTKOVNA IGRICA ZA ŠOLARJE

BREŽICE - Knjižnica Brežice bo v torek, 10. februarja, pripravila za učence prvih razredov osnovnih šol brežiške občine lutkovno igrico Janke, Metke in Pavliha, ki jo bo uprizorilo Pavlihovo gledališče Globus iz Ljubljane. Predstava bo na sporedu ob 9., 10. in 11. uri za najavljene šolske skupine in ob 16.30 za ostale otroke od 5. do 10. leta starosti.



SKD O IZSTOPU - Predstavniki brežiških krščanskih demokratov Darinka Šegota, dr. Zvonimir Škofljanec in Ciril Kolešnik (na fotografiji je levo), zbranim novinarjem pojasnjujejo ozadje njihovega izstopa iz koalicije. (Foto: E. Sečen)

rezen proračunski memorandum, zaviranje pričetka urejanja mladinskega centra in centra občelskih dejavnosti, zapleti z urejanjem mestnega jedra, počasnost pri gradnji srednje ekonomske šole in reševanju problematike nekdanjega doma JLA, mlčnost pri izdelavi projektov bodoče avtoceste in yerige hidroelektrarn na Savi - prerasel vse normalne okvire, so se odločili za izstop iz koalicije. Za glavnega krivca za nastalo stanje so obdolžili "vodilno" koalicijsko stranko, LDS, katere delovanje so označili kot jalo-vo. "Z izstopom želimo preprečiti blokiranje delovanja Sveta občine Brežice in omogočiti vsem pozitivnim silam v Svetu, da se s skupnimi močmi začnemo ukvarjati z bistvenimi problemi občine in njenim nadaljnjim razvojem, kar je v tem trenutku najpomembnejše," so dejali predstavniki SKD.

Poleg razjasnitve fenomena razpada koalicije so se krščanski demokrati na novinarski konferenci dotaknili še po njihovem spornem postopku imenovanja članov komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja.

E. SEČEN

GLASBA IN VINO

Brežice bodo v prelepih prostorih svojega gradu imele tudi letos v gosteh znameniti Ramovšev Festival, ki se bo pričel že 18. julija. Kot je slišati, gredo vstopnice za med in so za prvi festivalski dan že vse razprodane. Povsem drugače pa je s posebnim festivalskim vinom, ki ga je posebej za to priložnost ob lanskeletni otvoritvi prvega festivala pripravilo brežiško VINO in ga številnim obiskovalcem ni uspelo popiti. Zato bo mogoče kupiti še letos, vendar moramo kupce obvestiti, da ne bo veljalo kot vstopnica.



Kmečki zadrugi ne grozi stečaj

Krška zadruga gradi na lastnih močeh - Redno plače, tekoče plačevanje vseh obveznosti
- Zadruga stavi na blagovno znamko cvček - Pičla državna pomoč

KRŠKO - "Če se ne bodo poslabšali sedanji tržni pogoji, smo prepričani, da bomo lahko poslovali in uspešno gospodarili tudi v prihodnje. Ob nespremenjenih pogojih gospodarjenja ni nevarnosti, da bi se Kmečka zadruga Krško zlomila. Poslovni partnerji nam zupajo, in ne vem, zakaj nam ob sedanjem zanesljivem poslovanju ne bi. Nikakor ne drži, da zadrugi grozi stečaj." Tako je povedal o Kmečki zadrugi Krško njen direktor Anton Planinc.

Kmečka zadruga delavcem redno izplačuje plače in potne stroške, poldrugo leto ni imela niti dneva blokiranega računa in redno plačuje vse davke in obresti od posojil. Letos bo plačala 40 milijonov tolarjev obresti, kot je povedal direktor.

Sodeč po direktorjevih besedah, zadruga opira svoje bodoče poslovanje predvsem na vino, in sicer blagovno znamko cvček. Ob vinski kleti, v kateri negujejo omenjeno vino, ima posestvo s 40 ha vinogradov, na voljo ima lastno hladilnico za sadje z zmogljivostjo 90 vagonov ter dve trgovini pretežno s kmetijskim repromaterialom. Odkupuje od kmetov tudi živino - v zadnjem obdobju je odkup precej povečala - in mleko, ki ga letno zbere 2 milijona litrov.



Anton Planinc

Zadruga računa, da bo morala tudi v bodoče svoj gospodarski

položaj reševati in izboljševati, žal predvsem s lastnimi silami, kar je povedal direktor Planinc tudi na nedavnem srečanju s kmetijskim ministrom Cirilom Smrkoljem v zadrugi vinski kleti. Da drugi niso pripravljeni veliko pomagati, se je pokazalo npr. lani, ko je zadruga po pozebi in toči dobila samo odškodnino iz zavarovalnice in nič iz državne blagajne. Ko pa je prosila kmetijsko ministrstvo za 40 milijonov tolarjev pomoči za tehnološki razvoj, je dobila vsega 800.000 tisoč tolarjev. Kljub tako slabemu zanimanju ministrstva za dogajanje v krški kmečki zadrugi je ta lani kupila za svojo vinsko klet filter za vino, ki je veljal 20 milijonov tolarjev. Letos namerava posodobiti polnilnico

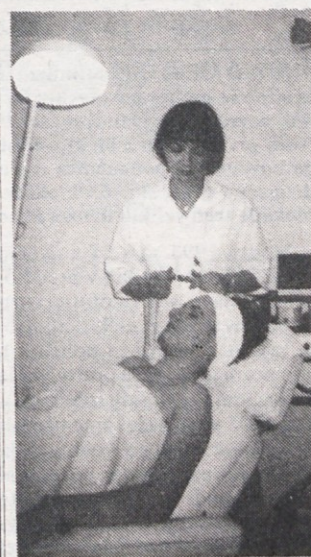
• Kmečka zadruga Krško je v petek na Srečnici pripravila trgatve, za katero je pustila 2.500 trt. Iz takrat obranega grozdja bodo dobili okrog 170 litrov sovinjona suhega jagodnega izbora.

in prostor za hrambo arhivskih vin.

V letih do zdaj je zadruga zmanjšala obseg dela za 10 do 15 odst. in število delavcev za 70. Prodala je nedonosne poslovne dele, tako upravno stavbo v Krškem, odkupno skladišče in trgovino na Raki ter ves izkupiček uporabila za vračilo že najetih posojil. Zdajšnje zadrugo premoženje je vredno 5 milijonov mark, v njem pa imajo člani skupno približno 13 milijonov tolarjev.

Po besedah Planinca obstaja velik interes za vinsko klet in blagovno znamko cvček. To je po direktorjevih besedah dobro in potrjuje, da zadruga dela prav.

M. LUZAR



Lidija Urbanč (na fotografiji stoji) v kozmetičnem salonu

Noga in glava povesta veliko

Drobnogled nad težavicami

BREŽICE - Mraz v zadnjih dneh je prepričal še zadnje omahljivce, da so si obuli zimsko obutev. Kakšen je videti sezonski zimski škorenj na "celoletni" nogi, jih lahko opazi veliko, manj splošno pa je znano, kako se noga počuti v škornju. Prav temu vprašanju se nekateri posvečajo s posebno pozornostjo in take vrste je Studio Estet v Brežicah.

"Pri nas imamo strokovno usposobljenega pedikerja. Običajno se pri njem oglašajo ljudje, ki imajo težave z nogami, na primer vraščene nohte, se pravi zelo bolečo težavo. Vendar se lahko pojavljajo pri nogah in obuvalih

številni problemi. Pediker pravi, da ni vsako obuvalo za vsako nogo. Visoka peta in ozek čevljev nista prijatelja noge in sta res velikokrat vzroka za razne težave in celo za deformacijo nog. Zlasti to velja pri ženskah, če se napačno obuvajo. Moški so pri vsej zadevi nekoliko na boljšem, a imajo tudi veliko težav," odgovarja na obravnavano vprašanje Lidija Urbanč iz brežiškega Studia Estet.

Če omenjeni salon misli na lepoto in dobro počutje noge, skrite v usnje, je toliko bolj razumljivo, da se trudi v estetskem pogledu tudi za bolj vidne telesne dele lastnika nog, za obraz in celo glavo. V sklopu dejavnosti studia sta tudi kozmetika ter žensko in moško frizerstvo. "Gre za zagotavljanje dobrega počutja in za negovanje, predvsem las in kože. Ampak pri vsem tem je pomembna psihična sprostitve, zato posvečamo veliko pozornost relaksaciji, npr. s protistresno glasbo, če jo želi stranka. Ukvarjam se tudi z antistresno masažo, ki naj bi vsaj za nekaj časa zmanjšala ali celo odpravila občutek obremenjenosti in obremenitve. Seveda posvečam veliko pozornost negi in notranjemu dobremu počutju, ker se to odraža na človekovi zunanosti," Urbančeva razčlenjuje kozmetičarkine delovne naloge.

Tudi frizerstvo naj bi po njenem prepričanju poudarjalo negovanje, skrb za lase in lasišče, ne samo za pričesko. Po prepričanju Urbančeve pove lasišče, ali je glava deležna frizerjeve stalne nege ali gre zgolj za na hitro opravljeno friziranje.

L. M.

"Katastrofa, če bo še ta župan"

Letni zbor krške ZLSD - Močan strankin podmladek - "Predsednik Pahor je strahopetec" - Kako do sprave

KRŠKO - Krška območna organizacija Združene liste socialnih demokratov je na rednem letnem zboru v soboto pregledala svoje delo za čas od lanskega marca do konca letošnjega januarja. Poročevalec Maksimilijan Babič, predsednik območne organizacije, je pohvalil delavnost krškega kluba Mladi forum ZLSD, ki je po številu eden najmočnejših takih klubov v Sloveniji.

Silvo Gorenc, vodja svetniške skupine Združene liste v občinskem svetu Krško, je v orisu razmer v občini naprtil vladajoči politični garnituri dosti napak, ki slabijo krško občino navznoter in navzven. Vodstvo občine med drugim ni naredilo razvojnega načrta občine, je nedejavno ob ukinjanju rudnika na Senovem in ni doseglo ustreznih odškodninskih za razvrednoteno okolje ob jedrski elektrarni. Svetniška skupina Združene liste po Gorencu v besedah stalno daje v občinskem svetu splošno koristne predloge, vendar se večina pobud ponavadi ustavi pri občinski upravi. Gorenc je dejal, da bo za krško občino popolna katastrofa, če bo sedanji župan vodil občino tudi v prihodnje.

Navzoči so razpravljali tudi o aktualnem stanju v združeni listi, potem ko je najožje vodstvo objavilo deklaracijo o spravi. Navzoči dr. Igor Lukšič, predsednik programskega sveta stranke, je dejal glede omenjene deklaracije, da je Združena lista z njo izrazila pripravljenost za pogovor o preteklosti. "Med članstvom je stališče, da je Združena lista izdala za deklaracijo svoje videnje preteklosti ter borbe in NOB, vendar se ni zgodilo nič takega," je navzočim zagotavljal Lukšič. Po njegovih besedah je Združena lista morala ravnati, kot je ravnala v deklaraciji, če želi preprečiti beg svojih volivcev k drugim strankam. Po Lukšičevem mnenju je stranka nekako premagala moralno krizo izpred let.

• Dr. Franci Križanič, član predsedstva Združene liste, je grajal deklaracijo ZLSD o spravi. Zanj je nesporeljiva vsebinsko in po tem, da z njo predsednik stranke Borut Pahor ni seznanil članov predsedstva. "Naš cenjeni predsednik Borut Pahor je strahopetec. Popustil je v pogovorih o lustraciji," je rekel Križanič, ki je tudi dejal, da Pahor vodi stranko nedemokratsko in neodgovorno.

Člani območne organizacije so v zvezi z deklaracijo ZLSD o spravi izrekli dosti kritik in malo podpore Pahorju. Predstavnik kluba Mladi forum pa je zavrnil na zboru izrečene pobude za agresivnejšo politiko stranke in podprl politiko dialoga.

"Z belogardisti naj razčistijo borci sami, ne Združena lista," je dejal. L. M.

Meddržavna meja je tudi lokalni problem

SKD Brežice o mladinskem vprašanju

BREŽICE - V vrstah brežiškega odbora SKD nikakor niso zadovoljni s politiko reševanja problema mladih. Kot pobudniki ustanovitve centra za mlade, ki naj bi nastal v prostorih nekdanjih zaporov v Levstikovi ulici, ter Centra za občelske dejavnosti, katerega naj bi namenili dijaški dom ter že zdavnaj ukinjeno osnovno šolo v Pečicah, se ne strinjajo s črtanjem za ta namen predvidenih sredstev iz predloga občinskega proračuna za letošnje leto. Kot je povedal predsednik OO SKD Ciril Kolešnik, je do tega prišlo zato, ker nekaterim predvidena lokacija mladinskega centra ni povšeči in bi želeli mlade odvléči na obrobje dogajanja, v nekdanji dom JLA, čeprav je Svet občine kar dvakrat sklenil, da bo center v samem mestnem središču.

"Znano brežiško narkomansko pot, ki sega od Levstikove ulice do Holyjeve steze, bi tako presekali, toda nekateri imajo očitno drugačne interese. Medtem ko z občinskim odlokom potrjeni lokaciji mladinskega centra postavljajo vedno nove ovire, pa na primer za ureditev smelnega studia v nekdanjem domu JLA sploh nismo vedeli," je povedal Kolešnik.

Prižadevali so bodo tudi za pridobitev rente na račun bližnje nuklearke ter za večnamenskost cerkljanskega letališča in še bi lahko naštevali. "Predvsem pa ne smemo dovoliti nikakršnega trgovanja s slovenskim ozemljem. Na našem območju imamo nereseno vprašanje meddržavne meje, ki zaradi pred desetletji izvršene regulacije reke Sotle še ni določena. O tako pomembnih zadevah smo premalo obveščeni. Zato menimo, da bi morali o vprašanju dokončne meje s hrvaško odločiti na referendum," je na nedavni novinarski konferenci občinskega odbora SKD pristavil Ciril Kolešnik.

E. S.

Krščanski demokrati so izstopili

Brežiška SKD odslej v opoziciji - Nepodpisano sporočilo liberalnih demokratov - Sporen postopek imenovanja članov komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja

BREŽICE - O razpadu brežiške velike koalicije se je veliko govorilo in pisalo takoj po januarski seji Sveta občine, na kateri je glasno počilo, toda zaradi različnih predstavitev dogodka javnost pravzaprav ni natančno vedela, ali so liberalci krščanske demokrate iz koalicije "napodili" ali pa so ti sami izstopili.

Zato so slednji zadevo skušali razsvetliti na novinarski konferenci, ki so jo sklicali pretekli četrtek. "Liberalni demokrati po nobeni logiki ne morejo z nami prekiniti koalicijske pogodbe, kot so to zapisali v izjavi za javnost, saj sam sporazum o medsebojnem usklajenem delovanju, sklenjen 27. maja 1995 med strankami SLS, SKD, SNS in LDS, takšne

LUTKOVNA IGRICA ZA ŠOLARJE

BREŽICE - Knjižnica Brežice bo v torek, 10. februarja, pripravila za učence prvih razredov osnovnih šol brežiške občine lutkovno igrico Janke, Metke in Pavliha, ki jo bo uprizorilo Pavlihovo gledališče Globus iz Ljubljane. Predstava bo na sporedu ob 9., 10. in 11. uri za najavljene šolske skupine in ob 16.30 za ostale otroke od 5. do 10. leta starosti.



SKD O IZSTOPU - Predstavniki brežiških krščanskih demokratov Darinka Šegota, dr. Zvonimir Škofljanec in Ciril Kolešnik (na fotografiji je levo), zbranim novinarjem pojasnjujejo ozadje njihovega izstopa iz koalicije. (Foto: E. Sečen)

rezen proračunski memorandum, zaviranje pričetka urejanja mladinskega centra in centra občelskih dejavnosti, zapleti z urejanjem mestnega jedra, počasnost pri gradnji srednje ekonomske šole in reševanju problematike nekdanjega doma JLA, mlčnost pri izdelavi projektov bodoče avtoceste in yerige hidroelektrarn na Savi - prerasel vse normalne okvire, so se odločili za izstop iz koalicije. Za glavnega krivca za nastalo stanje so obdolžili "vodilno" koalicijsko stranko, LDS, katere delovanje so označili kot jalo-vo. "Z izstopom želimo preprečiti blokiranje delovanja Sveta občine Brežice in omogočiti vsem pozitivnim silam v Svetu, da se s skupnimi močmi začnemo ukvarjati z bistvenimi problemi občine in njenim nadaljnjim razvojem, kar je v tem trenutku najpomembnejše," so dejali predstavniki SKD.

Poleg razjasnitve fenomena razpada koalicije so se krščanski demokrati na novinarski konferenci dotaknili še po njihovem spornem postopku imenovanja članov komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja.

E. SEČEN

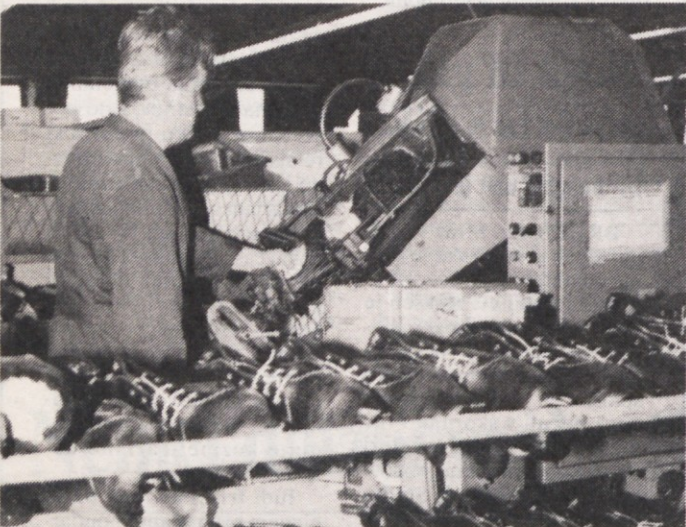
GLASBA IN VINO

Brežice bodo v prelepih prostorih svojega gradu imele tudi letos v gosteh znameniti Ramovšev Festival, ki se bo pričel že 18. julija. Kot je slišati, gredo vstopnice za med in so za prvi festivalski dan že vse razprodane. Povsem drugače pa je s posebnim festivalskim vinom

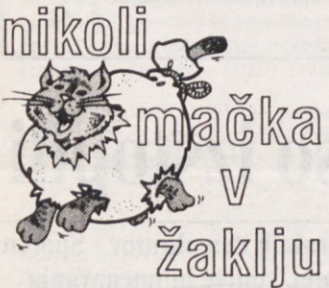
KAKO GRE PROJEKT

KRŠKO - Vodja projekta ISO standardov za mala podjetja v Sloveniji Emil Vehovar je nedavno v posebnem pismu pristojnega ministra seznanil z dosedanjim potekom projekta. Pri tem je poudaril, da se je v projekt vključilo že 130 obrtnikov in malih podjetnikov, med njimi je okrog 20 takih, ki so že pridobili certifikate kakovosti.

• Dohodek je negotov in minljiv, izdatek pa stalen in zanesljiv. (Francoski pregovor)



TUDI V PROIZVODNJI OBUTVE - Po letu 1993 je k likvidnostnim težavam dolenske regije precej prispevala tudi proizvodnja usnja in obutve, še posebej podjetje TOB, ki je konec leta 1995 končalo v stečajnem postopku. Proizvodnjo (na fotografiji) je z najetimi prostori in s 139 od prejšnjih 185 delavcev nadaljevala družba Intertob. (Foto: B. D. G.)



Svetuje vam
Urad za varstvo potrošnikov

Bralec M. G.: "Kako naj sklenem pogodbo za nakup rabljenega avtomobila in kakšne so moje pravice?"
Odgovor: "Najprej se kot kupec prepričajte, ali se podatki rabljenega avtomobila ujemajo s podatki v prometnem dovoljenju. Pred podpisom pogodbe zahtevajte garancijsko knjižico s podatki o servisih, ki vam lahko da precej podatkov o stanju avtomobila. Rok zagotavljanja servisiranja in dobave nadomestnih delov je sedem let.

Pri sklenitvi pogodbe so vam v pomoč lahko obrazci, ki jih lahko kupite v knjigarnah ali na občinah. V njih je navedeno, da je rabljen osebni avtomobil prodan ali kupljen po načelu "videno-kupljeno" ali tudi "takšno-kakršno" in podobno, kar vse pomeni, da se kupec odpoveduje uveljavljanju pravice za odpravo napak na rabljenem avtomobilu. Tudi v oglaših zasledimo takšne nedopustne in nezakonite pogoje prodaje. Pogodbeno določilo o omejitvi ali izključitvi odgovornosti za napake rabljenega osebnega avtomobila je namreč nično, če je bila napaka prodajalcu znana, pa o njej ni obvestil kupca. Tudi takšna kupoprodajna pogodba je nična, zato mora vsaka pogodbeni stranka vrniti drugi stranki vse, kar je od nje prejela na podlagi te pogodbe, če to ni mogoče, pa mora dati ustrezno denarno nadomestilo.

S kupoprodajno pogodbo je potrebno urediti prenos lastništva osebnega avtomobila in morebitni prenos registrskih tablic. Pogodba mora biti overjena pri notariju in plačan mora biti 5-odstotni prometni davek od vrednosti cene prodane vozila. Ko kupec prevzame rabljen avtomobil, ima pravico obvestiti prodajalca o očitnih napakah, ki jih je mogoče ugotoviti z običajnim pregledom, v osmih dneh po prevzemu avtomobila, pri skritih napakah pa najkasneje v 6 mesecih. Če je prodajalec vedel za napako oziroma mu ni mogla ostati v nobenem primeru neznan, kupcu tudi po preteku teh rokov ostane pravica, da se napaka odpravi in pogodba izpolni."

Leto 1995 prelomno za Dolenjsko

Takrat najslabša likvidnost in tudi največ stečajev - Lani še naraščalo število blokiranih družb in povprečni znesek blokacij - Manj zaposlenih v blokiranih družbah

NOVO MESTO - V minulem letu se je na območju Dolenjske in Bele krajine še naprej povečevalo število družb z blokiranimi računi nad 5 dni, povečeval se je tudi znesek blokacij, zmanjševalo pa število zaposlenih pri družbah z blokiranimi računi. Številke, s katerimi razpolaga novomeška podružnica Agencije za plačilni promet, sicer kažejo drugačno sliko, saj so v blokade žiro računov za leto 1996 vštete tudi blokade treh velikih družb, ki so konec tistega leta končale v stečaju.

V letu 1993 so se z največjo nelikvidnostjo otepli v predelovalnih dejavnostih (motorna vozila, obutev in usnje, električni stroji, tekstilci, lesarji in pohišstvo), leto pozneje se jim je pridružila še proizvodnja kovinskih izdelkov. V letu 1995 se je začel zmanjševati delež blokacij med kovinarji in lesarji, hkrati pa se je povečeval delež na področju prometa. Leta 1996 je največji znesek od povprečnih blokad nad 5 dni pripadel gradbeništvu, drugi največji pa

trgovini, ki je prednjačila po številu družb z blokadami.

Lani je trgovina (po novem v to področje poleg trgovine sodi še popravilo motornih vozil in izdelkov široke potrošnje) ostala na prvem mestu po številu družb z blokiranimi računi (143) in tudi po znesku blokacij (tretjino vsega). Tretjino zneska blokacij so imele še družbe s področja predelovalnih dejavnosti. Povprečni znesek blokacij nad 5 dni v prvih 10 mesecih lanskega leta je bil 2,8 milijarde tolarjev, povprečno je bilo blokiranih 320 družb, pri njih pa povprečno zaposlenih nekaj čez 3.000 delavcev.

Največ blokiranih družb in največji delež v znesku ima vsa leta občina Novo mesto (189 družb in 72 odst. vsega zneska), sledita pa ji Črnomelj in Trebnje. Udeležba regije v skupnem znesku blokacij v državi po letu 1995 pada, ravno tako v številu zaposlenih pri blokiranih družbah (leta

NOVO V INFOTEHNI

NOVO MESTO - Infotehna je konec januarja pridobila in uradno odprla učilnico in demonstracijski center v Novem mestu. Učilnica je sodobno opremljena z IBM opremo, internetom in multimedijskimi pripomočki za boljše in lažje delo. V njej bodo tečaji s področja informatike in z njo povezanih aktivnosti pa tudi predstavitev strojne in programske opreme, ki jo nudi Infotehna s svojimi poslovnimi partnerji.

Kovinotehna načrtuje rast

Širi maloprodajno mrežo, tudi na bivše jugo trge in trge vzhodne Evrope - Strateški partner iz Amerike

CELJE, NOVO MESTO - Celjska Kovinotehna je lani širila maloprodajno dejavnost doma in v tujini ter postavila temelje dolgoročnemu sodelovanju s strateškim partnerjem, trgovsko družbo Sears iz Chicaga, na osnovi katerega bo postala ekskluzivni distributer in nosilec imena za Slovenijo, republike bivše Jugoslavije, Romunijo, Bolgarijo, Madžarsko, Poljsko, Češko, Slovaško in dežele bivše Sovjetske zveze. Sears bo Celjanom pomagala na področju blagovnih virov, znanja s področja tehnologije in organizacije poslovanja, marketinga in izobraževanja.

Kovinotehna je lani odprla prodajne centre v Velenju, Zenici in Kijevu, franšizno enoto v Bihaću ter prenovljeni prodajni center v Celju. Jeseni je razširila tudi ponudbo na našem koncu. Sodobnemu prodajnemu centru v nakupovalnem centru pri Brežicah se je namreč pridružil še prodajni center v Novem mestu, ki poslej posluje na dveh mestih, v trgovskem centru BTC in na Cikavi, kjer je Kovinotehno hčerinsko podjetje MKI. Tu so

SEMINAR O DUALNEM IZOBRAŽEVANJU

KRŠKO - O vlogi podjetij v novem sistemu poklicnega in strokovnega izobraževanja teče beseda na današnjem seminarju v Krškem, ki ga je pripravila Komisija za izobraževanje pri območni zbornici za Posavje. Po seminarju (okoli 12. ure) bo še informativni dan za učence in njihove starše o dualnem sistemu.

SKUPŠČINA VINIS

KOSTANJEVICA - V soboto bo v gostišču Zolnir 2. skupščina Zveze društev vinogradnikov in vinarjev Slovenije - VINIS. Sprejeli bodo program dela zveze za to leto in razpravljali o posebnem dogovoru za kategorizacijo ocenjevanj vina v Sloveniji.

1994 je imela regija skoraj 8-odstoten delež v državi, lani niti ne 4-odstotnega). Tako lahko rečemo, da se nelikvidnost v regiji sicer povečuje, vendar manj kot v celotni Sloveniji. Primerjava s preteklimi leti kaže, da je bilo v gospodarstvu dolenske regije prelomno leto 1995 - o tem govori blokada pa tudi največje število stečajev.

B. DUŠIČ GORNIK

Se bodo mala podjetja našla v okviru GZS?

Razgovor o vlogi Združenja podjetnikov na Otočcu

OTOČEC - "Podjetniki smo v Sloveniji na slabem glasu, saj nekateri posamezniki mečejo slabo luč na vse ostale. Vsako podjetje mora žaživeti v enem letu, vsa podjetja naj bodo živa, da ne bo špekulacij in bypassov," je na razgovoru z upravnim odborom Združenja podjetnikov Slovenije minuli četrtek na Otočcu dejal minister za malo gospodarstvo in turizem Janko Razgoršek.

Predsednik GZP Joško Čuk je v zvezi s položajem in vlogo Združenja podjetnikov poudaril, da malo gospodarstvo res ustvari 30 odst. BDP, vendar je treba upoštevati tudi tiste, ki ga ustvarijo preostalih 70 odstotkov. "GZS je zmanjšala število zaposlenih od 430 na 260 in ima zdaj v proračunu namesto 40 le še 20 milijonov mark, toda še vedno ima močno infrastrukturo, zato je smotno, da jo uporablja tudi malo gospodarstvo, ne pa da vzpostavlja svojo."

"Če zagotovimo določena mesta podjetnikom v raznih organih, se je treba sej udeleževati, tam kaj povedati, in to tako, da te razumejo, da jih prepričaš," je podjetnike še okrcal Čuk. Ob tem jim je priporočal, naj ločijo upravljanje in izvrševanje v njihovem združenju ter naj strokovna dela naložijo zaposlenim v Gospodarski zbornici.

V Združenju podjetnikov kljub temu vztrajajo, naj jih upravni odbor GZS s sklepom pooblasti, da v primerih, ko gre za interese malega gospodarstva, neposredno zastopajo te interese navzven. Šele potem naj bi se združenje našlo v okviru Gospodarske zbornice.

B. D. G.

Samo v Brežicah več uvažajo

V Posavju manjši izvoz, tudi na račun neugodnega razmerja med dolarjem in marko - Največji padec v krški občini - Kdo največ izvažajo in uvažajo, kam in od kod?

KRŠKO - Gospodarstvo regije Posavje je v prvih 10 mesecih lanskega leta v primerjavi z letom poprej izvozilo za 146 milijonov dolarjev blaga, oziroma kar za 10 odstotkov manj kot leto poprej. V istem času je na drugi strani za dobrih 11 odstotkov povečalo uvoz, ki je do oktobra lani dosegel 111 milijonov dolarjev. Ob vsem tem v Posavju poudarjajo, da je dejanska vrednost blagovne menjave s tujino večja (celo nekaj odstotkov nad ravnino prejšnjih let), če izločimo neugodna medvalutna razmerja, predvsem med dolarjem in marko.

Največji padec v izvozu so zabeležili v krški občini, in sicer kar za dobrih 17 odst., medtem ko je bil sevniški izvoz manjši samo

• **NAJVEČJI IZVOZNIKI:** Nuklearna elektrarna, Videm papir, CBT d.o.o. Krško in Tespac Brestanica v krški občini; Lisca, Jutranjka, Tanin in Kopitarna v sevniški ter Pohišvo Brežice in Kovis Velika Dolina v brežiški občini.

za 2 odst., brežiški pa se je celo za 5,5 odst. povečal. Kljub temu je brežiška občina dosegla komaj 14,4 milijona dolarjev izvoza. Sevniška občina pa je v prvih 10 mesecih lani edina manj uvažala kot leto poprej (padec za 12 odst.). V Brežicah je uvoz blaga narasel minimalno (1,5 odst.), zato pa tem bolj znatno, kar za 41,5 odst. v krški občini, ki je tako dosegla skoraj polovico vsega regijskega uvoza.

Po podatkih, ki jih je na osnovi informacijskega sistema GZS

BORZNI KOMENTAR

Visoke cene na sivem trgu

V teh dneh obvestila borznih hiš - Tudi napovedi visokih dobičkov ne zvišajo cen delnicam

Minuli borzni teden je bil dolgočasen, so pa zato toliko bolj garali v administraciji borznih hiš. Za potrebe davčne uprave so morali pripraviti na tisoče izpisov o sleherni transakciji vsakega svojega komitenta, ki je karkoli počel z vrednostnimi papirji v letu 1997. V naslednjih dneh bo zato vsak od njih prejel obvestilo, ki ga bo uporabil pri davčni napovedi.

Vsi, ki so lani prodajali vrednostne papirje in jih niso pridobili v lastninskem preoblikovanju podjetij ter so bili njihovi lastniki manj kot 3 leta, bodo do 28. februarja morali izpolniti in oddati napoved za odmero davka od dobička iz prodaje vrednostnih papirjev. Ostali, ki so samo prodajali svoje privatizacijske delnice, bodo do 31. marca morali prodajo prijaviti v obrazcu napovedi za odmero dohodnine. Prvi bodo morali plačati 30-odst. davek od dobička, drugi bodo prodajo prijavili zgolj evidenčno.

Tudi zelo optimistične napovedi o lanskih poslovnih rezultatih vodilnih delniških družb, uvrščenih v borzno kotacijo, niso preprečile investitorjev, da bi okrepili nakupe teh delnic in s tem sprožili dvig cen. Dobitek Droge je znašal 1,3 milijarde, Petrola

rekordnih 3,2 milijarde tolarjev, za Krko je slišati ocene, da bo dosegel 4 milijarde tolarjev. Kljub temu je cena njihovih delnic poskočila komaj za kakšen odstotek, in še to le začasno.

Kot kaže, se bolj kot na borzo denar investitorjev še vedno odlična na sivi trg. Tukaj cene začasno ne prenosljivi delnice (serije B) še vedno naraščajo. Krkine so že dosegle vrednost 18.300, Droge 29.000, Istrabenzove 2.530, delnice Luke Koper 1.930, Petrola 17.600 in Radenske 1.430 tolarjev. Precej drage so tudi nekatere delnice (serije G) tistih podjetij, ki naj bi kmalu pričele kotirati na borzi: Pivovarne Laško 4.070, Pivovarne Union 33.200, Save Kranj 9.000 in Gorenja 1.320 tolarjev. Cene nekaterih v primerjavi s tistimi na borzi verjetno že postajajo previsoke, še posebej če upoštevamo tudi tvegovanja, ki so povezana s prenosi lastništva (serije B), ali pa pogosto padanje tečajev v prvih dneh kotacije na borzi, ki ga povzroči akviziterji z razprodajami zaradi vnovčenja dobičkov (serije G).

IZTOK PLUT
Dolenjska borznoposredniška družba, d.o.o.
Novo mesto
Tel.: (068) 3718-221, 3718-228
Fax: (068) 323-552



MINISTRSTVO "JE V PROJEKTU" - Minister Janko Razgoršek je minuli četrtek na Otočcu s svojim podpisom zagotovil, da tudi Ministrstvo za malo gospodarstvo in turizem pristopa k projektu "Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine". Omenjeno ministrstvo se je tako pridružilo Ministrstvu za kmetijstvo, zdaj pa potekajo še dogovori o sodelovanju z nekaterimi ministrstvi, v prvi vrsti z Ministrstvom za ekonomske odnose in razvoj. Podpisniki sporazuma (v njihovem imenu je aneks podpisal Janko Goleš, direktor območne gospodarske zbornice) od sodelovanja z ministrstvi v prvi vrsti pričakujejo finančno podporo. (Foto: B. D. G.)

usmerjena predvsem k sosednjim državam in bližnjim državam Evropske zveze. Podjetja iz te regije tako največ izvažajo na Hrvaško, v Nemčijo, Italijo, Francijo ter Bosno in Hercegovino, medtem ko uvažajo blago v največji meri iz Nemčije, Italije, Avstrije, Hrvaške, Francije in Nizozemske.

B. D. G.

MANJ STEČAJEV

NOVO MESTO - Na likvidnost regije v minulih letih so vplivale reorganizacije in v veliki meri tudi stečaji, predvsem nekaterih velikih gospodarskih družb z velikim številom zaposlenih. V letu 1993 so se v dolenski regiji začeli stečajni postopki za 4 družbe s skupaj 167 zaposlenimi, leto pozneje za dve družbi s 427 zaposlenimi in v letu 1995 kar za 11 družb, ki so imele skupaj 2.622 zaposlenih. Predlani je šlo v stečaj 8 gospodarskih družb s 1.135 zaposlenimi, lani do oktobra 2 (brez zaposlenih), takoj na začetku novembra pa se je začel še stečajni postopek za Gorjance AP (112 zaposlenih).

USTANAVLJAJO REGIJSKI CENTER

KRŠKO - V Posavju dobivajo aktivnosti v zvezi z delovanjem lokalnih razvojnih koalicij in obinskih pospeševalnih centrov vse večji razmah.



KMETIJSTVO

KMETIJSKI INŽENIRJI IN TEHNIKI VABLJENI

NOVO MESTO - Po daljšem času bo 11. in 12. februarja Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Dolenjske na Srednji kmetijski šoli Grm priredilo dvodnevno strokovno in društveno srečanje svojega članstva. Prvi dan se bo ob 9. uri začelo predavanje o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji, firma Cleir pa bo prikazala predelavo mleka, drugi dan ob isti uri pa bo najprej Milena Koprivnikar s kmetijskega ministrstva govorila o predpisih s področja varstva rastlin, v naslednjih urah pa se bodo predstavili s svojimi izdelki Pinus Rače, Basf Slovenija, Cinkarna Celje, Metrop Celje, Novartis Agro iz Ljubljane in Agro Ruše.

Z NOVOMESKE TRZNICE

Cene pridelkov, ki jih na tržnico vsak ponedeljek in petek prinesejo branjeve, se tudi ta teden niso kaj dosti spremenile. Čebula je bila po 150 do 200 tolarjev kilogram, šalotka po 400, česen po 500, koren, koleraba, repa in redkev po 150 do 200, fižol po 400 do 500, kislo zelje in repa po 200, brstični ohrov po 500, ajdova moka po 400, posušeni jabolčni krlji po 600 do 800, orehi po 800 do 1000, liter in pol jabolčnega kisa po 200, liter medu po 800 do 900, steklenička propolisa po 300, zavitek domačega čaja po 200.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 150 prašičev, starih do 3 mesece, 40 v starosti 3 do 5 mesecev in 20 starejših. Prvih so prodali 135 po 470 do 530, drugih 20 po 300 do 330, tretjih pa 10 po 270 do 280 tolarjev kilogram žive teže.

kmetijski nasveti

Z rešilnim mlezivom se mudi

Vsak mladič, vsak mlad organizem, je bolj ali manj občutljiv in ranljiv, ko se po rojstvu iznenada znajde v nepriaznem, surovem svetu. Za govedo velja to še posebej. Vsak rejec ve, kako občutljivo je tele v prvih dneh življenja in kako močno to vpliva na uspeh reje. K sreči je stroka že natančno raziskala in obrazložila fiziološko dogajanje ter ima odgovore na vprašanje, kako je treba z mlado živaljo pravilno ravnati.

Pravkar rojeno tele je skorajda brez vsake imunske zaščite in zato kaj lahek plen infekcijskih bolezni. V krvi preprosto nima dovolj imunoglobulinov, to je zaščitnih snovi, ki varujejo pred mikrobi. Prej ali slej bi se okužilo in poginilo, če ne bi bilo matere krave in njenega odrešilnega mleziva ali kolostruma. To je izloček mlečne žleze ob telitvi, ki ni zgolj prvo mleko, temveč je tudi mešanica krmne plazme z veliko količino protiteles, imunoglobulinov, ki, ko jih tele zaužije, povsem neprebavljeni preidejo skozi sluznico črevesja v krvni obtok in zaščitijo mladi organizem pred okužbami iz okolja.

V popolnosti nedosegljiva narava je poskrbela, da je takoj ob rojstvu, ko je posredovanje najnujnejše, prepnostnost teletove črevesne stene največja, z urami življenja pa se naglo zmanjšuje. V raziskavah so ugotovili, da se prepustnost črevesnih sten zmanjša na polovico, če se prvo sesanje teleta zakasni za osem ur. To, z drugimi besedami povedano, pomeni, da mora tele ob rojstvu čimprej dobiti v svoj prebavni trak mlezivo, vsako odlašanje je lahko zanj usodno. V praksi velja pravilo, da mora tele najkasneje v 2 do 3 urah po telitvi zaužiti toliko mleziva, kolikor ga želi. Prve tri dni po rojstvu ga je potrebno z mlezivom napajati po trikrat na dan, če je slabotno, pa še kak dan dlje. Potem lahko preidemo na dvakratno napajanje, ki pa naj bo vselej ob isti uri in v natančno enako veliki količini.

Dragoceno mlezivo pa vendarle pozna tudi zasilen nadomestek. Veterina priporoča, da ga v primeru pomankanja nadomesti mešanica polnomastnega mleka, vode, ricinusovega olja in stepenega jajca. Proti driski, ki se kaj rada pojavi, učinkuje zadosten obrok A-vitamina, ki se sicer nahaja tudi v mlezivju.

Inž. M. L.

OB NOVIH DEJSTVIH BOLEZNI "NORIH KRAV"

Prašič kot nadomestilo goveda?

Vzmirljive ugotovitve in dokazana povezava med BSE in Creutzfeldt-Jakobovo boleznijo bodo tržni položaj govedoreje še poslabšale in rejci se morajo na to pripraviti

Zdaj pa je konec podcenjevanja nevarnosti in (politične) preračunljivosti! Kar je bil pred dvema letoma le previdno izražen sum angleškega zdravstvenega ministrstva, je postalo kruta resničnost: dokazano je namreč, da bolezen "norih krav", goveja spongiformna encefalopatija (BSE), povzroča novo različico Creutzfeldt-Jakobove bolezni pri človeku, strahotno degenerativno obolenje, ki se konča s smrtjo.

Vendar to še ni najhujše. Dolej je veljalo, da se bolezen prenaša le z uživanjem obolenih govejih možganov in hrbtnjače, torej centralnega živčevja, zdaj pa poroča mag. Gregor Pen iz Veterinarske zbornice, da se človek lahko okuži že pri manipulaciji z živino, z mesnimi izdelki in celo prek

• **PRVIČ PRAŠIČEREJSKA REVIIJA** - Strokovno glasilo Reja prašičev je prva tovrstna specializirana revija pri nas. Izdaja jo Kmetijska založba, d.o.o., Stari trg 278, Slovenj Gradec, urejuje pa Marjana Cvirn. Cena posameznega izvida je 300 tolarjev, izhajala pa bo štirikrat na leto.

izločkov inficiranih živali (na paši), ki okužijo podtalnico in s tem pitno vodo. Nevarno je lahko tudi mleko in mlečni izdelki. Povzročitelji bolezni, prioni, ki so še preprostejša oblika žive snovi kot virusi, na našo nesrečo niso občutljivi na postopke sterilizacije.

Z izvozom angleškega goveda in govejih izdelkov se je bolezen že razširila v večino evropskih držav, k sreči pa še ne k nam. Tako vsaj trdijo pristojni, ki pa ne pregledujejo vseh živali na njihovi poti v klavnico, temveč samo izbrane za vzorec. Kljub strokovnim zagotovilom pa strah obstaja. V vsakem primeru bo navzlic doslednim veterinarskim ukrepom, predvsem prepovedani uporabi mesne in kostne moke za prehrano prežvekovalcev pa tudi drugim preventivnim potezom, strah ostal in se verjetno še povečal, kar bo še zmanjšalo že sedaj za tretjino manjšo porabo govejega mesa.

Ker smo na kmetijski strani, se vprašajmo, kaj naj naredijo živinorejci, da ne bodo utrpeli še večje izgube. Vsaj delno preusmeritev, kjer koli je možna, je že eden od izhodov, na katerega je opozoril tudi kmetijski minister Ciril Smrkolj prejšnji teden na predstavitvi nove strokovne revije Reja prašičev v Rodici pri Domžalah. Prašičereja, druga najpomembnejša kmetijska panoga v Sloveniji, bi lahko v sorazmerno kratkem času nadomestila izpad

• **Klavni živini in umetnikom zraste cena šele po smrti.** (Jurič)

dohodka zaradi nazadujoče govedoreje, ki si ne bo opomogla, dokler ne bo zatrta bolezen BSE.

Po podatkih dr. Andreja Šaleharja smo lani v Sloveniji zredili 559.000 prašičev (od tega 231.000 na farmah in 328.000 na kmetijah), kar je skoraj sto tisoč manj kot pred dobrim desetletjem, in tako pristali na komaj 70-odstotni samooskrbi s svinino. Kot da bi pozabili, da je reja prašičev inten-

zivna kmetijska panoga, primerna za naše kmetije (zdaj je v Sloveniji tisoč prašičerejskih kmetij, od tega nekaj tudi pri nas), ki s čredo vsaj 50 plemenskih svinj ali 200 pitancev lahko omogoči družinski kmetiji dostojno življenje. Prav nerazumljivo je, da se ne širi hitreje - kljub ugodnim cenam na trgu in uvedbi posebnega regresa za plemenske svinje in merjase. Vtis je, da ne gre le za pregovorno neprilagodljivost spremembam, ampak celo za nekak odpor proti reji, pa čeprav velja misel, ki jo je izrekel dr. Ivan Štuhec na predstavitvi prašičerejske revije: bolje je biti človek med prašiči - kot svinja med ljudmi.

MARJAN LEGAN



SUHOKRANJSKA VINA VSE BOLJŠA - V Žužemberku je bilo v soboto, 31. januarja, že četrto ocenjevanje suhokrankskih vin. Po zaslugi društva vinogradnikov Suha krajina, njen predsednik je Tone Konda, se suhokrankska vina izboljšujejo. Vinogradniki so ocenjevalni komisiji, v kateri so bili priznani slovenski enologi, dali na preizkus kar 57 vzorcev, med katerimi so bila dolensko belo, dolensko rdeče vino, cviček in sorta vina. Komisijo so sestavljali starosta slovenske enologije dr. Dušan Terčelj, dr. Julij Nemanič, dr. Mitja Kocjančič, mag. Anton Zafožnik, inž. Slavko Gliha, inž. Katarina Merlin in Peter Lavrič. (Foto: S. Mirtič)

KOMENTIRAMO Končno ustavni spor

Novodobna "stara pravda" kmetijskih podjetij

Poteza, ki smo jo lahko pričakovali! Direktorji kmetijskih podjetij, kot se zdaj imenujejo nekdanji družbeni kmetijski obrati in posestva, so se dokončno odločili, da bodo sprožili ustavni spor zoper sporne člene zakona o kmetijskih zemljiščih. Soglasno trdijo, da jim je dovolj pristranosti, svojevoljnosti in tranzicijskega sprenevedanja tistih, ki imajo zdaj v rokah kmetijsko politiko in zakonodajo in ki enostransko favorizirajo le zasebno družinsko kmetijo, večkrat tudi na račun obstoječih kmetijskih podjetij.

Po slovenski ustavi so različne oblike lastnine glede zakonskih določil enakopravne in je njihov gospodarski položaj odvisen le od uspešnosti poslovanja. Kmetijska podjetja, ki zdaj zaposlujejo skupno še 8.500 ljudi (ti plačujejo na zemljiško enoto sedemkrat večje prispevke in davke kot kmetije), so najboljši kmetijski obrati Slovenije, ki na komaj 6,5 odst. slovenske obdelovalne zemlje ustvarijo v svojih proizvodnih usmeritvah do 60 odstotkov in celo več naših kmetijskih tržnih presežkov (prašičje farne na primer) in bi bila velika narodnogospodarska škoda tudi s tehnološkega in razvojnega vidika, če bi jih zaradi nekakega obračuna, da ne rečemo slepega sovraštva do nekdanjega družbenega reda, zdaj pustili propasti ali jih celo zavestno uničili. Ustavni spor, s katerim so prizadeti nerazumljivo dolgo odlašali, je začetek prizadevanja, da se slednje ne bo zgodilo.

M. LEGAN

LJUTOMERSKI RIZLING VINO MESECA

PTUJ - Slovenska vinska akademija Veritas je za vino meseca februarja izbrala laški rizling letnika 1996 iz Ljutomerske kleti. Po Veritasovi vrednostni lestvici ima to vino za kupca najugodnejše razmerje med ceno in kakovostjo.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

Sod ali cisterna?

(nadaljevanje)

V Sloveniji so le redki posamezniki, ki si upajo donegovati vino kar na drožeh, čeprav je znano, da peneča vina (klasična metoda zorenja v steklenici) ležijo najmanj pol leta na drožeh, da iz njih dobijo čimveč raznih aromatičnih snovi. Podobno je pri belih suhih vinih možno doseči posebno kakovost s čakanjem na prvi pretok. Čim manjši je sod, bolje poteka zorenje in kvasovke iz droži bogatijo aromo vina, stabilizirajo vino na vinski kamen in celo na beljakovine. V stroki velja dolga nega vina na drožeh za tehnologijo visoke kakovosti. V Švici so mnenja, da se na ta način v mesecih po končanem alkoholnem vrenju ustvari višek arom v vinu.

S to informacijo ne nago-varjam vinogradnikov, naj se lotijo takšnega kletarjenja, korajžnim pa tega tudi ne odsvetujem. Hotel sem s tem le poudariti vlogo sode. V cister-ni pač ne moremo uporabljati dragocenih droži pri oblikovanju kakovosti belega suhega vrhunskega vina. Zato se naj ne mudi prvič pretakati belo vino iz majhnega sode, ki je vrhuno poln in leži na zdravih drožeh. Mešanje droži v sodu, če ne vsak dan, pa vsaj dvakrat tedensko, bo koristilo vinu.

V Sloveniji je prevladovalo mnenje, da so sodi potrebni predvsem za rdeča vina, ki

dosežejo na trti več sladkorja (modra frankinja, modri pinot, merlot, kabernet). Rdeče vino potrebuje sod tudi po prvem pretoku, da bi razvilo ves svoj potencial, ki ga prinese z grozjem. Razlika med belimi in rdečimi vini je predvsem v večji količini fenolnih snovi (tanin, barvilo...), ki jih vsebujejo rdeča vina. Tanini vina in barvila potrebujejo za zorenje majhno količino zraka, ki prihaja skozi luknjice v lesu. Brez zraka rdeče vino v cisterni ne napreduje, ostane grobo, zaprto.

Doslej sem našteval predvsem prednosti sode. Slabosti sode pa so bolj poznane, zato o tem ne bom razglabljal. Ravno zaradi težav s higieno sode so se tako cisterne uveljavile. Imajo pa cisterne tudi druge prednosti, predvsem ekonomske. Način točenja vina za vsakodnevne potrebe družine. S pomočjo majhnih cistern pa je sploh idealno rešen. Vino se po drugem pretoku najbolj shrani v cister-ni pod parafinskim oljem in nam je enostavno dostopno, sveže, neprezračeno, ustrezne kakovosti do naslednje trgatve. Cisterno lahko primerjamo s steklenico, kjer naj bi bilo vino varno shranjeno. Vino v cister-ni ponavadi niti ni čiščeno niti filtrirano, filter mu nič ne odvzame in v večji količini ohranja okus, ki daje več občutka naravnosti kot pa vino namiznega razreda v litrski steklenici.

dr. JULIJ NEMANIČ

Ljubljanski cviček zanetil spor

"Slovenijavino izkoristilo pravne praznine v slovenski vinarski zakonodaji"

KRŠKO - Kmečka zadruga Krško "Vinska klet Kostanjevica" - Krško je z začudenjem sprejela novico, da je podjetje Slovenijavino Ljubljana poslalo na police trgovin vino cviček. V krški kmečki zadrugi pravijo, da je vinski trgovec Slovenijavino Ljubljana izkoristilo pravne praznine v slovenski zakonodaji. V bizelsko-sremiškem vinorodnem okolišu je kupil nekaj 100 hektolitrov rdečkastega vina, ga donegoval in stekleničnega ponudil trgu z označbo cviček.

Ravnanje ljubljanskega vinarja označujejo kot očitno posmeho-

• **Po zagotovilih Zdravka Mastnaka** protest krške vinske kleti podpirajo pridelovalci cvička na celotnem območju, znanem po tej vrsti vina.

vanje nedokončani zakonodaji ter kot posmehovanje in zaničevanje

proizvajalcev cvička v vinorodnem okolišu Dolenjska, vinorodne dežele Posavje, pravijo v omenjeni krški kleti. "Ker gre v obravnavanem primeru za slovensko vinski hišo in enega od organiziranih slovenskih vinarjev ter za nosilca pomembnih funkcij na področju vinarstva, je poteza

vredna toliko večje obsodbe," pravijo razočarani v krški kmečki zadrugi.

Nastale razmere so v Kmečki zadrugi Krško predstavili na tokrovi novinarski konferenci, kjer so sodelovali Anton Planinc, direktor zadruge, enolog Zdravko Mastnak in Darko Marjetič. Kot so poudarili, zadruga pričakuje od slovenske poslovne skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo obsodbo ravnanja Slovenijavina. Krška kmečka zadruga bo tudi začela postopek na sodišču proti Slovenijavinu.

L. M.

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Krompir za množico okusov

Krompir prištevamo med najuporabnejša osnovna živila v naši prehrani. Poleg lahko prebavljivega škroba vsebuje tudi polnovredne beljakovine, ki so sestavljene iz vseh življenjsko pomembnih amino kislin. Krompir nam predstavlja bogat vir vitamina C in B, kalija, železa, fosforja, kalcija in joda. V 100 g krompirja je samo 68 kalorij, zato je zmotno mnenje, da krompir redi. K povečanju telesne teže prispevajo dodatki, kot so mast, ocvirki in masne omake. V domačem zdravilstvu se krompir brez dodatkov uporablja pri povečanem izločanju žledodne kisline, zvišanem krvnem sladkorju, obolenju jeter in žolča. V vseh naštetih primerih je priporočljivo pitje svežega krompirjevega soka. Za obroke lahko pripravimo krompir z veliko okusov in z nekaj znanja nastane pravo krompirjevo presenečenje.

Primer so KROMPIRJEVI HLEBČKI. Za 4 osebe potrebujemo 800 g kuhane in olupljenega krompirja, 100 g orehovitih jedrc, 100 g čebule, 2 stroka česna, 2 jajci, 100 g sira (ementalca), 100 g sladke smetane, dišavna zelišča, muškatni orešček, sol, poper, 50 g surovega

masla. V mešalniku sesekljamo polovico sira, orehova jedrca, čebulo in česen. V posodi dobro razžvrkljamo jajca, smetano in zelišča. Krompir pretlačimo skozi stiskalnico, dodamo jajčno smetano in sesekljano maso iz mešalnika. Vse dobro premešamo in začiniemo po okusu. Iz zmesi oblikujemo hlebčke in jih zložimo na pomaščen pekač. Na vsak hlebček damo kosček surovega masla, potresemo z drugo polovico naribanega sira in orehov. Hlebčke pečemo v pečici pri 200° 20 minut. Ponudimo jih lahko k dušeni zelenjavi ali sveži solati.

Okus krompirja lahko popestrimo s SIROVO KREMO. Drobno sesekljamo 1 čebulo, 2 kisi kumarici in primešamo 200 g svežega sirčka, 150 g jogurta in sok pol limone. Po okusu omako še solimo in popramo.

Nekoliko bolj kalorična jed je KROMPIR S ŠLANINO. Za 6 oseb potrebujemo 8 večjih krompirjev in 20 zelo tankih rezin mesnate prekajane slanine. Opran in olupljen krompir razrežemo na podolgovate kose in vsakega ovijemo s slanino. Kose zložimo na premazan pekač in jih pri 180° pečemo 20 minut. Ponudimo jih h kislemu zelju ali repi.

Likovne umetnine ožarjene z besedo

Knjiga dr. Milčka Komelja Poteze je svojevrstna monografija o slovenski likovni umetnosti 20. stoletja - Bogat predstavitevni večer v Galeriji Krka

NOVO MESTO - V Galeriji Krka so prejšnji torek, 27. januarja, pripravili zanimiv kulturni večer, ki je pritegnil presenetljivo veliko poslušalcev, kar sicer za dolenjsko prestolnico ni pravilo. Rdeča nit dogajanja je bila najnovejša knjiga umetnostnega zgodovinarja dr. Milčka Komelja Poteze, ki je proti koncu lanskega leta izšla pri založništvu Nove revije.

Zanimiv in vsebinsko pester razgovor se je ob pomoči zgodovinarja dr. Staneta Grande, urednika Nove revije Nika Grafenauerja ter pisatelja in televizijskega kritika Jožeta Hudečka od Komeljeve knjige razširil na obujanje spominov na dogajanja v povojnih desetletjih v Novem mestu, beseda je tekla o slikarjih Lamutu, Jakcu, Borčiču, Moletu in drugih, ki so tedaj predstavljali kulturno elito v dolenjski prestolnici, hkrati ko je bila zelo razgibana tudi ljubiteljska kulturna dejavnost. Hudeček se je v svojem značilnem slogu razgovoril o govorjeni prozi in spontano "v živo" ustvaril kar nekakšen "govorjeni esej". Bogastvo doživetij sta dopolnila Niko Grafenauer z branjem svoje poezije in violinistka Petra Božič.

Knjiga dr. Milčka Komelja Poteze je res nekaj posebnega in vsekakor zasluži, da je izšla dvojezično, v slovenščini in nemščini, saj je tako to izjemno delo, ki ga imajo pri Novi reviji za poseben založniški dosežek, dostopno tudi javnosti onkraj državnih meja, z njim pa seveda slovenska likovna umetnost 20. stoletja, o kateri Komeljeva knjiga pravzaprav govori. Poteze niso klasična umetnostnozgodovinska monografija, knjiga je zasnovana povsem drugače in na izviren način. Komelj je izbral 57 umetnin slovenskih likovnih ustvarjalcev 20. stoletja, od Ivana Groharja do Zdenka Huzjana, in jih interpretiral na izrazito oseben, esejističen način, pri čemer je stroko postavil v

ozadje, v ospredje pa eksistencialne vsebine posameznih umetnin. Tako bralec monografije ob gledanju kvalitetnih reprodukcij lahko doživi umetnine še skozi osebno, literarizirano interpretacijo, ki razkrije tiste vsebine umetnine, do katerih s strokovnim izrazjem ni mogoče priti. Interpretativni osrednji del monografije povezuje v celoto še uvodna beseda in zaključni esej o Rembrandtu oziroma razumevanju likovne umetnine kot živega bitja.

M. MARKELJ

Lažje do knjig

Boljši časi za knjižnici v Straži in na Otočcu

OTOČEC, STRAŽA - Knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu ima v svoji mreži krajevnih knjižnic štiri enote: v Škocjanu, Šentjerneju, Straži in na Otočcu. Medtem ko sta prvi dve z nastankom novih občin Šentjerneja in Škocjan lepo zaživeli in živahno delujeta, pa je bilo stanje v ostalih dveh bolj klavarno.

Straška knjižnica je životarila v kulturnem domu in le ob sobotah odprla svoja vrata, kar je bilo očitno premalo, da bi v kraju zares zaživela. Še slabše je bilo z otoško knjižnico, saj je pred leti prenehala delovati. Dnevi pred letošnjim kulturnim praznikom bodo za obe zato še toliko bolj lepi. Že danes, 5. februarja, bo namreč novomeški župan Franci Koncilija v stavbi nekdanje šole na Otočcu odprl prenovljene prostore tukajšnjega kulturnega in turističnega društva ter krajevnega knjižnico, ki je v prenovljenih prostorih končno dobila svoj prostor. Tako bodo krajanom Otočca po nekaj letih znova pri roki knjige za razvedrilo in učenje. Knjižnica bo odprta trikrat na teden. V soboto, 7. februarja, pa bo občinski sekretar za kulturo in šport Robert Judež v straškem kulturnem domu slovesno odprl razširjeno knjižnico z novo opremo in povečanim fondom knjig, ki bo poslej Stražanom in okoličanom na voljo tri dni v tednu.

MiM



ODDOLŽITEV METLIKI IN BELI KRAJINI - Pisatelj, pesnik, muzealec in publicist Jože Dular (na sliki levo) je bil v četrtek, 29. januarja, zvečer gost Knjižnice Mirana Jarca. V pogovoru z novinarjem Andrejem Bartljem je predstavil svoje zadnje leposlovno delo, romansirano kroniko Mesto nad Bojico, ki je izšlo lani pri Dolenjskem listu. S knjigo se je, kot je povedal, oddolžil Metliki in Beli krajini, ki mu je dom že več kot pol stoletja, saj je junak pripovedi kar mesto samo, kakršno je bilo v drugi polovici preteklega stoletja in v začetku tega. Uvodno besedo o Dularju je pripravila Jadranka Matič Zupančič, izbrane odlomke iz knjige sta prebrala Tomaž Koncilija in Staša Vovk, otroško-mladinska skupina folklornega društva Kres pa je za popestritev zaigrala in zapela nekaj ljudskih pesmi. (Foto: M. Markelj)



REVIJA PIHALNIH ORKESTROV POSAVJA - Preteklo soboto sta bila kulturna dvorana in oder v sevniškem gasilskem domu premajhna za nastopajoče posavske pihalne orkestre in občinstvo, ki je bilo s kakovostjo nastopov godbenikov zelo zadovoljno. Najprej je nastopajoče pozdravil sevniški župan Jože Petermel, spored revije pa je pričela delavska pihalna godba PGD Sevnica pod vodstvom prof. Franca Zupanca. Nastopili so še: gasilska godba na pihale Loče pod taktirko Daniela Ivše in pihalni orkester Kostanjevica na Krki pod vodstvom Tonija Homana in pihalni orkester Kapele z dirigentom Francijem Arhom. Pihalni orkester Senovo pod vodstvom Janeza Cegljarja in pihalni orkester Videm Krško (dirigent Drago Gradišek) sta vrhunsko končala revijo. Na sliki: dirigent Drago Gradišek prejema priznanje. (Foto: P. P.)

LUČKA LAMAI RAZSTAVLJA

KRŠKO - V prenovljeni galeriji Krško bodo v petek, 6. februarja, ob 18. uri odprli likovno razstavo del Lučke Lamai. Večer, posvečen kulturnemu prazniku, bo povezovala Vidka Kuselj, kot recitatorka bo nastopila Ana Rostohar, za glasbeno popestritev pa bodo poskrbele učenci glasbene šole.

O TISKARJU KRAJCU

NOVO MESTO - V veliki čitalnici študijskega oddelka Knjižnice Mirana Jarca bodo v petek, 6. februarja, Ludvik Tončič, Miloš Jakopčec in Marinka Cerinšek predstavili življenje in delo novomeškega tiskarja, založnika, časnikarja in kulturnika Janeza Krajca (1843 - 1921), znanega med drugim po ponatisu Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske.

Posavski muzej ne pozna počitka

Festival stare glasbe Brežice 98 z enajstimi koncerti in pestrimi spremnimi prireditvami - Več prostora za depoje - Kdaj stalna galerija posavskih umetnikov?

BREŽICE - V Posavskem muzeju se trudijo, da bi v svojih dejavnostih stopali po poti, ki jo ubirajo in začujejo sodobno usmerjeni muzeji, zanj pa so značilni široko odpiranje muzeja javnosti ter tvornejši in pogostejši stiki z njo, da bi tako bila dediščina, ki jo muzej zbira in hrani, močnejše v kulturni zavesti okolja, hkrati pa naj bi bil muzej opaznejši tudi v ostalem kulturnem dogajanju.

Kot sta povedala direktor Posavskega muzeja mag. Tomaž Teropšič in muzejski pedagog Ivan Kastelic na nedavni tiskovni konferenci za novinarje, ki poročajo iz Posavja, bo muzej, se pravi brežiški grad, ob svojih siceršnjih rednih dejavnostih tudi letos prizorišče pomembnega slovenskega festivalskega dogajanja. V znameniti Viteški dvorani, ki se je lani izkazala kot akustično izredno primerna za komorne koncerte, bo od 18. julija do 1. avgusta potekal 2. festival stare glasbe Brežice 98, na njem pa se bo zvrstilo enajst koncertov (eden bo v kostanjeviški samostanski cerkvi) vrhunskih evropskih izvajalcev stare glasbe. Glasbeno dogajanje bodo tudi letos uvedle Aronove viteške igre, ki so lani pritegnile veliko pozornost obiskovalcev. Na grajskem dvorišču bo odprta srednjeveška tržnica, na njej se bo predstavilo kar petnajst obrtnikov, sodelovali bodo še biriči, tatiči, glumači, grajska straža ipd. V grajskem parku bo turnirski dvoboj, novost pa bosta spektakularni sežig čarovnice in čarovnika ter hostese, in sicer oblečenih v obleke, ki jih bo po osebnosti vsake kreiral znani modni oblikovalec Alan Hranitelj.

Marca bo v muzeju zaključni posvet strokovnjakov, ki sodelujejo v mednarodnem projektu EuroCare Prevent in je vanj kot edini od slovenskih muzejev vključen



POGOVOR O OPRAVLJENEM IN O NAČRTIH - Direktor Posavskega muzeja mag. Tomaž Teropšič in muzejski pedagog Ivan Kastelic sta novinarjem razgnila del dejavnosti muzeja v tem letu.

Marca naj bi se končala tudi prva faza gradnje muzejskih depojev na podstrešju gradu, s katerimi se občutno povečuje razpoložljiv prostor za hrambo in obdelavo gradiva. Odprto pa ostaja, ali bo stekla tudi druga faza, v kateri naj bi uredili podstrešje v stolpu nad baročno galerijo in pridobili prostor za stalno galerijo umetniških del starejših posavskih likovnikov. Sanacija z lesno gobo ogroženega ostrešja in sama ureditev sta namreč precej dragi, okoli 40 milijonov tolarjev. Vprašljivo je tudi, ali jim bo uspelo vendarle dokončati gradnjo dvigala, s katerim ne bodo le olajšali delo muzealcev, ampak bi z njim predvsem uresničili načrt o Posavskem muzeju kot ustanovi, prijazni do invalidov.

M. MARKELJ

KONCERTNI VEČER

TREBNJE - Glasbena šola je v nedeljo, 1. februarja, zvečer v avli Centra za izobraževanje in kulturo priredila koncert, na katerem sta nastopila flautistka Niliolina Kovač in pianistka Damjana Zupan. Skupaj in samostojno sta zaigrali skladbe Bacha, Widorja, Debussyja, Honneggrja, Škerjanca in Prokofjeva.

NOVOMEŠKI SOKOLI

NOVO MESTO - V avli Knjižnice Mirana Jarca so postavili razstavo o novomeških sokolih in Leonu Štuklju. Gre za izbor fotografij, ki dokumentirajo pestro družabno in kulturno dogajanje, povezano s sokolskim društvom v Novem mestu, ter fotografije o našem slavem olimpijčku.

Odprti vsem umetnostim

Nova predsednica KD Ivančna Gorica Marjana Hočevar o načrtih - Kulturni dom potreben obnove

IVANČNA GORICA - Prava sramota je, da v občinskem središču, kjer bo verjetno spomladit tudi sedež Sklada RS za ljubiteljsko kulturo za vso nekdanjo grozupeljsko občino, že nekaj let vlada pravo kulturno mrtvilo. "Do začetka devetdesetih je gledališka skupina vsako leto pripravila vsaj eno premiero, ljubitelji petja je združeval dober mešani pevski zbor, zagnana je bila likovna sekcija," se spominja Marjana Hočevar, od lanskega decembra nova predsednica KD Ivančna Gorica, ki ji je kultura blizu že vseskozi. Še v rodnem Semiču je bila zelo dejavna na tem področju, tukaj pa je od leta 1979 najprej igrala, nato pa vsa leta režirala igre pri različnih amaterskih skupinah po Sloveniji.

Kot nova predsednica upa in verjame, da se bodo Ivančani radi odzvali na mnoge dejavnosti, ki jih pripravljajo v okviru društva. Možnosti bo res veliko. Lani je zaživela mladinska gledališka skupina z vodjo Urošem Hočevarjem; decembra je štirikrat uprizorila igro "Brat je škrat tat je", za konec leta pa že pripravljajo novo delo. Ponovno bodo začeli delovati mešani in moški pevski zbor, skupina mažoretk ter skupina za izrazni ples in otroška folklorna skupina, ki jo bo vodila Branka Kovaček. Predvsem za otroke bodo v sodelovanju z občinsko ZKD organizirali razne krožke: malo gledališko šolo, učenje igre, govora, giba, recitacije ter seminarje za kostume, masko. Dober

odziv pričakujejo tudi na plesnih vajah za vse generacije, nekajkrat na leto bodo organizirali občinske plesne.

"Prednostna naloga bo gotovo



Marjana Hočevar

izobraževanje mentorjev, kajti pomembna je kvaliteta dejavnosti. Želimo pa si tudi sodelovanja z vsemi ostalimi društvi v občini," je povedala Hočevarjeva, ki pravi, da bo društvo odprto za umetnost vsake vrste. Seveda pa ne bo šlo brez ureditve ianškega kulturnega doma (tudi kar se tiče upravljanja), ki je bil nazadnje obnovljen pred dvajsetimi leti. Dvorana, v kateri bi kulturniki radi imeli tudi kinopredstave, je potrebna obnove. Občina je lani pomagala le pri ureditvi razsvetljave.

L. MURN

LIPA JE ZAPELA

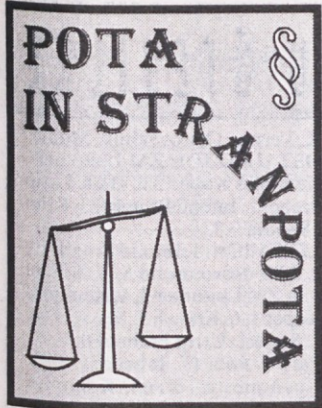
DOLENJSKE TOPLICE - V dvorani Zdravilišča Dolenjske Toplice je minuli petek, 30. januarja, zvečer komorni pevski zbor Lipa društva upokojencev iz Kranja pripravil koncertni večer. Pod vodstvom zborovodkinje Draguške Vlašič je odpel izbor ljudskih in umetnih pesmi.

KONCERT ZA PRAZNIK

NOVO MESTO - Letošnji kulturni praznik bodo v Novem mestu počastili s koncertom Novomeškega simfoničnega orkestra pod vodstvom Zdravka Hribarja. Koncert bo v nedeljo, 8. februarja, ob 19. uri v Kulturnem centru Janeza Trdine. Slavnostni govornik bo župan Franci Koncilija.



IZREDNO ZANIMANJE ZA RAZSTAVO - Dolenjski muzej je s postavljeno arheološko razstavo Kapitelska njiva v Novem mestu potegnol, kot vse kaže, izvrstno potezo. Razstava močno odmeva, in to ne samo v strokovnih krogih, ampak tudi v najširši javnosti, saj v muzeju beležijo za zimsko sezono neobičajno velik obisk. Do zdaj si je razstavo ogledalo že več kot dva tisoč obiskovalcev. Če bo zanimanje za obisk še naprej takšno, bo podrla vse razstavne rekorde te ustanove. Minulo soboto dopoldan, ko je po razstavi vodil njen avtor arheolog Borut Krži, je to prilžnost izkoristilo več kot petdeset obiskovalcev. (Foto: M. Markelj)



dežurni poročajo

OB TELEFON - M. V. iz Trebnjega je bil 30. januarja oškodovan s tatvino mobilnega telefona, ki ga je imel spravljenega v osebem avtu.

KADIL BO IN PIL - V gostinski lokal Edo na Logu je v noči na 28. januar vlomil neznanec in si prilastil 100 zavitkov najrazličnejših cigaret in steklenico žgane pijače.

LJUBITELJ SIRA NA DELU - V isti noči je bilo vlomljeno tudi v trgovino Mercator PC Sevnica. Tudi od tam je izginilo 100 zavitkov različnih cigaret in 5 kilogramov sira.

OLAJŠAL MOTOR - V noči na 1. februar je nekdo s kolesa s motorjem, ki ga je lastnik Z. D. parkiral pred stanovanjsko hišo na Mirni, ukradel sedež, vzvratno ogledalo, prestavno nožno ročico, pokrov za rezervoar, zadnji žaromet in dva vijaka za privijanje pokrova motorja. S tem je lastnika oškodoval za 30 tisočakov.

OB SHARANA

ČATEŽ OB SAVI - K. H. iz Hrvaške je v nedeljo zvečer parkirala vozilo Volkswagen sharan, registrskih števil ST 486-FD, temno modre barve, na parkirišču Term Čatež. Zjutraj je ugotovila, da je avto nekdo ukradel.

Boj rdečega petelina

Pred nedavnim je zgorela stanovanjska hiša v Čučji Mlaki, vasi v škocjanski občini. Pogorelci so ostali brez vsega. Škocjanski občinski svet jim je takoj namenil denarno pomoč. V novomeškem Gasilsko-reševalnem centru pa mislijo, da tudi v tem primeru škoda ne bi bila taka, če bi ta edina poklicna gasilska enota na Dolenjskem lahko gasila požare tudi v škocjanski občini. Pa ne sme! In to ne le v škocjanski, tudi v šentjernejški in trebanjski ne. Še več, zgodilo se je celo, da so novomeškim poklicnim gasilcem, ki so pridrevli na kraj požara v sosednji občini, domači gasilci s silo preprečili gašenje, češ: "To je naš ogenj!"

Po ustavi naj bi bila vsem prebivalcem enaka požarna varnost in požarno reševanje zastoj (za prizadete ljudi, seveda). Župani pa so na lokalni ravni odgovorni za zagotavljanje požarne varnosti občanom. Škocjanski in šentjernejški sta se ob ustanovitvi teh dveh občin odločila, da bodo za požarno varnost v teh dveh občinah skrbela tamkajšnja prostovoljna gasilska društva. In to kljub temu da novomeški poklicni gasilci pridejo do Šentjerneja in do Škocjana prej kot v četrto ure od trenutka, ko dobijo obvestilo o požaru. A po novem o požarih v teh dveh občinah ne obveščajo več GRC (celo direktno številko 93 za take primere so ukinili), ampak člane prostovoljnih gasilskih društev. In še to po novem ne več s sireno, ampak preko pozivnikov, na način tako imenovane "tihega alarmiranja". Medtem ko so v GRC ekipe poklicnih gasilcev neprekinjeno v pripravljenosti, so člani prostovoljnih gasilskih društev v službah, v prostem času so pri delu v vlogah, na poljih, so na izletih, počitnicah. Poleg tega so poklicni gasilci najbolj pripravljeni in izvežbani za posredovanje v vseh nevarnih situacijah. To seveda ne pomeni, da prostovoljno gasilstvo ni več potrebno, ne, še kako je, predvsem za preventivne in vzgojne namene. Tudi za posredovanje pri požarih. A ne kot izključni in edini gasilci! Zlasti če

Preverili bodo že preverjen račun

Osumljeni govorijo, da jim je dokaze policija podtaknila - Preko Interpola prišlo sporočilo, da je hotelski račun ponarejen - Možno, da Božičnika v hotelski evidenci niso našli zaradi napake v zapisanem priimku na računu?

KRŠKO - V ponedeljek je na zatožno klop okrožnega sodišča v Krškem zopet sedla četverica mladeničev: 31-letni Albin Božičnik iz Brezic, ki je še v priporu v Novem mestu, 27-letni Mihael Glogovšek iz Artič in 28-letni Robert Bogovič iz Arrovega sela, ki so osumljeni, da so se združili za neupravičeno prodajo mamil, in 23-letni Aleš Frece iz Brezic, ki naj bi kot policist zlorabil osebne podatke pri preverjanju registrske tablice avtomobila, s katerim se je vozil navidezni kupec - tajni sodelavec policije, kateremu je uspelo konec avgusta in v začetku septembra trikrat odkupiti po 50 gramov heroina.

Osumljeni so bili na glavni obravnavi zaslišani že pred slabim mesecem dni. Albin Božičnik, ki je bil sicer že obsojen zaradi mamil, je takrat zanikal vse obtožbe, za dva najbolj bremenilna dneva pa je imel alibi. Tudi Mihael Glogovšek o kakšnih mamilah ni vedel nič. Pakete je res predal Bogoviču, a kaj je v njih, ni vedel, saj je le naredil uslugo prijatelju Glogovšku, ta pa se je v "posel" s tretjo osebo, ki mu je to naročila, spustil le zato, ker naj bi tako dobil vrnjenih 10 tisoč nemških mark. Obremenjujejoče je bilo predvsem pričanje načelnika kriminalistične službe UNZ Krško, ki je pričal v imenu tajnega policijskega sodelavca.

Na tokratni obravnavi je bilo zaslišanih še nekaj prič: Drago Jeler, Janez Močnik, Vasja Steblovnik in Marjan Muc. Priče Ivica Brekalo, ki ga je predlagala obramba, na obravnavo ni bilo, saj se je na sodišče vabilo za obravnavo vrnilo z označbo "neznani".

Sodišče je preko Interpola v skladu s predlogom obrambe preverilo tudi račun hotela Istra iz Opatije, v katerem naj bi bival Božičnik med 28. julijem in 4. avgustom; obtožba namreč Božičniku očita, naj bi se 29. avgusta v Pohanci sestal z navideznim kupcem.

Kot je bilo zapisano v poročilu Interpola, so hrvaški kriminalisti preverili račun in ugotovili, da Albin Božičnik od 28. julija do 4. avgusta ni bil nastanjen v hotelu,

da račun zanj ni bil izdan, da račun številka 214, ki naj bi ga bil izdal hotel, ne obstaja, njihovi računi pa da imajo evidentirane 4 številčne oznake in ne treh.

Ker je bil na računu hotela napačno zapisan priimek: namesto Božičnik je namreč pisalo Božičnjak, je Božičnikov odvetnik Anton Šporar predlagal, da se račun ponovno preveri, saj gre za očitno napako, zaradi katere je možno, da računa oziroma Božičnika v hotelski evidenci niso našli. Kljub temu da je okrožna državna tožilka ta predlog zagovornika označila za nepotrebnega, mu je senat ugodil.

In kaj so povedale priče? Janez Močnik je potrdil besede Božičnika, da je bil z njim 20. avgusta v Poreču. Takrat je tudi Božičnik po telefonu zvedel, da je doma zgorela hiša, zaradi česar sta se takoj odpeljala domov. Močnik je dejal, da je bil 20. avgusta (torej

na drugi, za Božičnika obremenilni dan, ko je tudi prišlo do prodaje zavoja mamil) ves dan in ves večer z Božičnikom; najprej v Poreču, potem pa doma in v Božičnikovem lokalu.

Vasja Steblovnik je povedal, da je Božičnikov prijatelj in da se je z njim dosti družil, zato so prišli kriminalisti k njemu na razgovor. "Predlagali so mi, da bi sodeloval z njimi, ker naj bi se po njihovem mnenju Božičnik ukvarjal z mamilami. Rekli so mi, naj Božičniku rečem, da imam doma zabavo in da bi potreboval 30 gramov mamil. Ponudili so mi tudi denar, meni pa so obljubili določene ugodnosti na policiji. To sem zavrnil," je pripovedoval Steblovnik in

dodal, da so policisti prihajali k njemu mesec ali dva in mu tudi ponudili, naj Božičniku izroči paket z drogo, kar bi bilo lahko osnova za nadaljnje policijsko delo.

Policist Marjan Muc je bil tistega dne, ko so bili preko računalnika na mejnem prehodu Obrežje preverjeni podatki tajnega policijskega sodelavca, vodja izmene, Frece pa je bil takrat pomočnik izmene. "Da so bili iz mojega računalnika preverjeni podatki, sem izvedel šele, ko so me zasliševali kriminalisti. Sicer pa ima računalnik geslo, ki ga ve le delavec, ki na njem dela," je pojasnil Muc. Računalnika ni ugašal, kadar je šel ven, ker postopek vstopa v računalnik traja nekaj časa in bi

• **Obravnava se v ponedeljek še ni zaključila.** Nadaljevala se bo 2. marca, ko naj bi pričal tudi Ivica Brekalo iz Zaprešiča, jasneje pa bo tudi, ali je račun res ponarejen in ali je možno, da Božičnika v evidenci niso našli, ker je na računu priimek zapisan napačno. O ostalih dokaznih predlogih bo senat odločal na naslednji obravnavi.

bila izguba časa prevelika. Muc je izključil možnost, da bi v policijski prostor prišel kdo tretji, sicer pa je Frece ocenil kot "zelo v redu sodelavca".

Na obravnavi je sodnik Miloš Medved odprl tudi kuverto, v kateri so bili trije zavojčki mamil heroin. Zavojčki so bili predočeni Glogovšku, ki jih ni prepoznal, saj jih ni, kot je dejal, še nikoli videl.

A. A.

Zlorabljen otrok

Ob izidu zbornika

Podatek, da je bilo leta 1995 v Sloveniji registriranih okoli 1.700 maltretiranih in zlorabljenih otrok (neodkritih primerov je po ocenah strokovnjakov še veliko več), je dovolj velik razlog za razmislek. Tpinčenja, spolne zlorabe in družinsko nasilje sicer niso več prepovedane teme, a kljub temu je prepoznavanje zlorab in nadaljnje ukrepanje zaradi družbene odreenosti, ki je cepljena na splošno nezaupanje do ustanov, največkrat še vedno oteženo.

Velik korak naprej pomeni zbornik Tpinčen otrok, obsežno delo 21 avtorjev z različnih strokovnih področij. Zbornik je nastal na podlagi interdisciplinarnega seminarja Tpinčen otrok, ki je bil novembra leta 1995 tudi pod pokroviteljstvom ministrstva za notranje zadeve v Ljubljani. Knjiga je namenjena najrazličnejšim strokovnim službam, ki se soočajo in ukvarjajo ali pa bi se morale ukvarjati s problemi tpinčenih otrok, namenjena pa je tudi civilnim združenjem, študentom, staršem in drugim posameznikom, ki se srečujejo s to problematiko. S knjigo, ki je prvi tako obsežen slovenski zbornik o nasilju nad otroki, želijo njeni avtorji prispevati k povečanju občutljivosti do tega pojava. In če so z njo zapišeni in grozljivimi fotografijami kakorkoli vzbudili razmišljanje, nelagodje, morda celo vzemirjenje, je njihov namen - to je zmanjšati razdaljo med zaznavanjem in ukrepanjem - dosežen.

T. GAZVODA

V GOSTILNO Z BOMBO

ŠENTJERNEJ - V torek, 27. januarja, zvečer so bili policisti obveščeni, da je prišlo v gostinskem lokalu v Gornji Stari vasi do nemira. 25-letni A. R. iz Grobelj je namreč s prijatelji prišel v gostilno in začel razbijati kozarce, nato pa je iz vrečke vzel bombo, izlekel varovalko in grozil, da bo bombo vrget. Preden je odšel iz lokala, je dejal, da se bo še vrnil in da bo bombo res vrget. Policisti so s hitro akcijo mladeniča našli v gostilni v Zburah in mu zasegali ročno bombo M/75. Razgrajača so pridržali, zagovarjati pa se bo moral tudi pred sodnikom za prekrške.

po dolenjski deželi

• **Zadnji januarski večer** nekaj pred deseto uro so policisti pri Poljanah pri Žužemberku kontrolirali promet. Ustavili so voznika osebnega avta S. S. z Babne Gore in ga preizkusili z alkokotestom. Ta je pokazal kar 3,73 promila alkohola, zato so mu vzeli vozniško in mu prepovedali nadaljnjo vožnjo. Ni minilo pol ure, že so policisti ponovno naleteli na isti avto in ga ustavili. A očitno je možakar upošteval policistove besede in ni sedel za volan, avto je namreč vozil njegov prijatelj V. S. iz Žužemberka, vendar tudi ta ni bil v dosti boljšem stanju, napihal je namreč "le" 1,88 promila. Tudi njemu so policisti prepovedali nadaljnjo vožnjo. Očitno pa je zmanjkalo kolegov, ki bi prevažali ta avto, kajti policisti so še enkrat naleteli nanj, za volanom pa je bil zopet V. S. Seveda so ga policisti odpeljali na treznjenje, svoje obnašanje pa bo moral pojasniti tudi sodniku za prekrške.

• **Kako je videti prostor za treznjenje na policijski postaji, si je dva dni kasneje "ogledoval" tudi J. M. iz Mokronoga.** Ta se je v gostišču Hribar pretepal, s točilnega pulta vrget na tla blagajno in glasbeni stolp, razbil pa je tudi stekleno virvino. Umiril se ni niti potem, ko so v lokal prišli policisti, zato so ga ti odpeljali na treznjenje, prisluzil pa si je tudi zmešek s sodnikom za prekrške.



KAMENŠKI GASILCI ZBOROVALI - Na občnem zboru prostovoljnega gasilskega društva Kamence, ki je bil minulo soboto v gasilskem domu na Dolenjih Kamencah, so gasilci kritično ocenili delo v preteklem letu in si zastavili smele naloge v prihajajočem obdobju. Leto 1997 je poneslo glas kamenških gasilcev daleč po svetu, saj so na svetovnem prvenstvu v danskem Herningu osvojili zlato odličje. Letos bodo, kot je poudaril poveljnik Milan Barbo, vse moči usmerili za dobro uvrstitev članske desetine na državnem prvenstvu, ki bo po besedah predstavnika OGS Novo mesto Tineta Filipa v dolenjski prestolnici. Na sliki: utrinek z občnega zbora PGD Kamence, ki ga je vodil Jože Florijančič. (B. Avbar)

Niti pojedene vilice ga niso rešile

Franc Arh trdi, da z vlomom v brusniško trgovino nima nič - V priporu zato 13 dni gladovno stavkal, nato pa pojedel vilice - Pripor ni odpravljen

NOVO MESTO - 4. decembra lani je nekdo vlomil v trgovino v Velikih Brunicah. Dejanja sta bila osumljena Darko B. s Senovega in 25-letni Franc Arh, zato sta oba v priporu. Prav v avtu slednjega so policisti našli tudi ukradene cigarete. Arh pravi, da o zadevi sploh ne ve nič in da je v to padel le zato, ker je naredil kolegu uslugo.

Ker sicer skrbi za svoje dekletu in 4-letnega otroka, ki sedaj sama brez dohodkov bivata v najetem stanovanju, je na po njegovem mnenju neupravičen pripor opozoril s 13-dnevno gladovno stavko in v tem času hudo opešal, potem pa se je prejšnji teden v trenutku odločil za še hujši korak: pojedel je vilice, zaradi česar je moral pod kirurški nož.

Arh se spominja, da je tistega dne s prijatelji popival, in ker kolega ni imel prevoza, mu je ponudil svoj avto: Darko, ki ni nič pil, je vozil, Arh pa je zaradi omamljenosti od alkohola zadaj spal od Krškega do Šentjerneja, kjer je izstopil še tretji kolega, Darko pa je peljal naprej. Kam, Arh ne ve. Spo-

minja se, da je Darko nekje za nekaj minut skočil iz avta, da se je takoj vrnil in nekaj vrget v avto.

Ko sta se vračala v Krško, je Arh opazil za njima policiste. Takrat je Darko še bolj pritisnil na plin, na Vidmu pa je ustavil in Arhu dejal, naj zbeži. "Zjutraj mi ni bilo jasno, zakaj sva avto pustila tam. Sicer pa sem se komaj spomnil, kje sva ga sploh pustila," je pripovedoval Arh. Nato je videl, da njegov avto vleče avtovleka. Kasneje je na policiji avto odprl in v njem videl prijateljevo vrečko, v kateri so bili zavitki cigaret.

In tako je Arh, osumljen, da je pomagal pri vladu in tatvni cigaret, ki so bile vredne 110 tisočakov, pristal v priporu. S

Lažna potovanja na Onkološki inštitut

Za 2,5 milijona škode

BREŽICE - Urad kriminalistične službe Uprave za notranje zadeve Krško je zaradi utemeljenega suma kazniviga dejanja gulfije in ponarejanja listin pri okrožnem državnem tožilstvu ovdil Z. L. iz Brezic, ki naj bi protipravno pridobila premoženjsko korist v višini 2,409 milijona tolarjev.

Oškodovala naj bi Zavod za zdravstveno zavarovanje, saj naj bi na različne načine pridobila "potrdila o potrebi potovanja za uveljavitev zdravstvenega varstva" sama izpolnila s ponarejenim žigom Onkološkega inštituta ter podpisi in jih predložila ZZZS v izplačilo. Na potrdilih naj bi tudi prebrislala zabriko o potrebnem spremljevalcu ter sama obkrožila, da je spremljevalec potreben. Na več nalogih naj bi spreminila datum izdaje naloga ter ponaredila podpis zdravnika. Iz ponarejenih potrdil obiskov na Onkološkem inštitutu je razvidno, da je bila na pregledu vsak drugi delovni dan, čeprav je iz dokumentacije razvidno, da od leta 1995 do 1997 ni bila tam niti enkrat. Osumljena je tudi, da je trikrat vzela potrdilo o potrebi potovanja za uveljavitev zdravstvenega varstva tudi v imenu svoje teete. Na ta način si je prisvojila 2.409.000 tolarjev, za kakolikor je oškodovan tudi ZZZS.

Po jutru se kolesarski dan pozna

Moštvo Krke Telekom se je odlično predstavilo na otvoritveni dirki sezone poklicnih kolesarjev - Pet med petindvajsetimi - Najbolj veseli 13. mesta Boštjana Mervarja

NOVO MESTO - Kolesarji novomeškega poklicnega moštva Krka Telekom, ki se ta čas na cestah ob italijanski jadranski obali v Riminiju pripravljajo na letošnjo sezono, so nastopili na prvi letošnji dirki poklicnih kolesarjev v Livornu in med 200 tekmovalci iz 16 poklicnih moštev dosegli imeniten uspeh, saj se je med prvih 25 uvrstilo kar pet Novomeščanov.

Dirka v Livornu je tradicionalna otvoritev sezone poklicnih kolesarjev, na kateri sta od italijanskih moštev manjkali le Mercatone in Rossmory. Na cilj 159 km dolge preizkušnje je prišlo vseh 200 kolesarjev skupaj, o zmagovalcu pa je odločil sprint, kjer so v strašni gneči prišle prav tudi rokoborske izkušnje.

Ciljno črto je prvi prevozil veliki mojster prerivanja in hitrega vrtenja pedal v zadnjih metrih dirke Mario Cipollini (Saeco), drugo mesto je pripadlo njegovemu Nicolu Minali-

ju (Risoscotti), tretje pa dobitniku bronaste medalje na lanskem svetovnem prvenstvu poklicnih kolesarjev v San Sebastianu Nizozemec Leon van Bon (Rabobank). Kako huda je bila konkurenca, pove tudi podatek, da je bil najbolje uvrščen moč najboljše moštva na svetu Mapei Jan Svorada šele na 14. mestu, pred njim pa sta se uvrstila kar dva krkaša. Na svoj račun je prišel 23-letni novinec v novomeškem moštvu Italijan Ivan Quaranta, ki je s petim mestom dokazal, da je Krka Telekom z njim dobila prvorazred-



Boštjan Mervar

nega šprinterja.

V novomeškem taboru pa so se še bolj kot Ivanovega petega mesta razveselili imenitne uvrstitve Boštjana Mervarja, ki ni pokazal prav veliko spoštovanja do velikih imen poklicnega kolesarstva in je ciljno črto prevozil tik pred Svorado, se pravi kot trinajsti. S tem pa odličnih uvrstitev članov novomeškega moštva še ni bilo konec; Claudio Ainar-di je bil šestnajsti, Za nekatere že večkrat odpisani Milan Eržen, ki se mu honorarno delo v fitnes centru na Otočcu očitno pozna tudi na moči, je z dvajsetim mestom dokazal, da še ni za odpis, medtem ko je bil Gorazd Štangelj, ki ni specialist za sprint, odlično, petindvajseti. Od slovenskih kolesarjev je na dirki nastopil tudi član italijanskega moštva Cantina Tollo Martin Hvastija, ki je zasedel 93. mesto, medtem ko je najbolje uvrščen kolesar njegovega moštva Marco di Renzo, naš stari znanec z dirke Po Sloveniji, osemnajsti.

V novomeški vrsti sta manjkala novinca Robert Pintarič in Sašo Sviben, ki sta sicer na pripravah v Riminiju, a zaradi zapletov pri prestopu iz Roga v Krko Telekom se ne moreta nastopati. Prav tako na dirki ni sodeloval Bogdan Fink, ki dobro okreva po lanskem zlomu stegenice, vadi doma in v Umagu in je drugačen režim vadbe izkoristil tudi za nekatere študijske obveznosti na fakulteti za šport.

I. V.

Enajst medalj mladih šahistov

Dobro delo klubov

NOVO MESTO - Na drugem državnem šahovskem prvenstvu za osnovnošolce je od 23. do 25. januarja v Mariboru med 250 učenci iz vse Slovenije nastopilo tudi 51 mladih šahistov iz Bele krajine, Dolenjske in Posavja. V osmih kategorijah so osvojili štiri prva, tri druga in štiri tretja mesta oziroma skupno 11 medalj, medtem ko se jih je med najboljših deset uvrstilo še enajst. Uspeh gre pripisati predvsem dobremu delu z mladimi šahisti v klubih, katerih člani ponavadi vodijo tudi šahovske krožke na posameznih osnovnih šolah.

Izidi: do 9. leta, deklice - 3. Kure Natalija (Stari trg ob Kolpi); dečki - 2. Marko Pucelj (Grm Novo mesto), 3. Marko Kozinc (Blanca); do 11. leta, deklice - 1. Mateja Madronič (Stari trg ob Kolpi); dečki - 1. Samo Štajner (Jurij Dalmatin Krško), 2. Marko Srebrnič (Louis Adamič Grosuplje); do 13. leta, deklice - 1. Mirela Ahmatović... 3. Sanja Žnidaršič (obe Leskovec); do 15. leta, deklice - 1. Ana Srebrnič (Louis Adamič Grosuplje), 2. Sonja Muka-vec (Stari trg ob Kolpi); dečki - 3. Gorazd Novak (Jurij Dalmatin, Krško).

R. R.

IZENAČEN DERBI

MTLIKA - V devetem kolu metliške občinske lige v malem nogometu je bilo največ zanimanja za dvoboj drugo- in tretjevrščenih moštev Policije in Grabrovec, ki je ostal brez zmagovalca, saj sta se moštvi razšli z izidom 1:1. Vodi Krokars s 23 točkami, še naprej pa mu sledita Policija in Krokars s 17 točkami. Izidi: Big Boss: Kučar 3:0, Metlika 5: Metlika 2 3:0, Policija: Grabrovec 1:1, Suhor: Slamna Vas 2:0, Radovica: Rosalnice 2:2, Krokars: Mladina 3:1.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

KOŠARKA

1. A SKL, moški, 21. kolo - KRKA: IDRIJA 100 : 77 (42:29); KRKA: Jevtović 20, Samar 13, S. Petrov 14, Plevnik 23, Smodiš 4, Grum 2, Stipaničev 7, Stevič 17; IDRIJA: Rupnik 22, Petrovič 21 itd. SLOVAN: KRŠKO 96:59 (49:30); KRŠKO: Kovačević 2, Lupšina 2, Sambol 8, Krajcar 28, Božič 4, Rozman 6, Boh 5, Vukič 4; SLOVAN: Lerič 18, Šuštaršič 15 itd. OSTALI IZIDI: Pivovarna Laško: Union Olimpija 64:70, Helios: Kraški Zidar 83:65, Maribor Branik: Postojna 73:81, Kovinotehna Savinjska: Zavarovalnica Maribor 71:78. LESTVICA: 1. Union Olimpija 40, 2. Pivovarna Laško 39, 3. Kovinotehna Savinjska 35, 4. Krka 34, 5. Helios 32, 6. Postojna 32, 7. Zavarovalnica Maribor 31, 8. Slovan 30, 9. Maribor Branik 29, 10. Kraški zidar 28, 11. Idrija 26, 12. Krško 22. Prvi del državnega prvenstva bodo košarkarji 1. A-lige zaključili v soboto, 7. februarja. Pari 22. kola: Krško - Pivovarna Laško, Zavarovalnica Maribor - Krka, Union Olimpija - Helios, Kraški zidar - Maribor Branik, Postojna - Kovinotehna Savinjska, Idrija - Slovan.

ODBOJKA

1. A DOL, moški, 5. kolo 2. dela - KAMNIK: ŽUŽEMBERK 0:3 (-3, -8, -10); ŽUŽEMBERK: Kosmina, Povšič, Gotenc, Petkovič, Lazič, Smrke, Novak, Černač, Pucelj, Repar, Obrstar. OSTALI IZIDI: Olimpija: Salonit 2:3, Bled: Pomgrad 0:3, Fužinar: Gradis 3:0. LESTVICA: 1. Fužinar 10, 2. Salonit Anhovo 10, 3. Gradis Maribor 6, 4. Pomgrad 6, 5. Olimpija 4, 6. Žužemberk 2, 7. Kamnik 2, 8. Bled 0. Pari 6. kola (7. februar): Žužemberk: Bled (19. ura), Salonit: Pomgrad, Gradis Maribor: Kamnik, Olimpija: Fužinar. 1. A DOL, ženske, 5. kolo 2. dela - MARSEL PTUJ: TPV NOVO MESTO 0:3 (-10, -8, -5); TPV NOVO MESTO: J. Vernig, Petrač, Lutsiv, Koncilija, Volkova,

K. Vernig, Ostroveršnik, Muhič. OSTALI IZIDI: ZM Ljutomer: Kemiplas Koper 3:0, B&L Utrip Prebold: Infond Branik 0:3, Krim: Sobota 0:3. LESTVICA: 1. Infond Branik 10, 2. TPV Novo mesto 8, 3. Sobota 8, 4. ZM Ljutomer 4, 5. Kemiplas Koper 4, 6. Krim 4, 7. Marsel Ptuj 2, 8. B&L Utrip Prebold 0. Pari 6. kola (7. februar): TPV Novo mesto: Krim, Kemiplas Koper: Sobota, ZM Ljutomer: B&L Utrip Prebold, Infond Branik: Marsel Ptuj.

1. B DOL, moški, 5. kolo 2. dela - KOČEVJE: KRKA NOVO MESTO 1:3 (-9, 13, -11, -6); LESTVICA: 1. Krka 10... 8. Kočevje 2. V 6. kolu bo Krka igrala doma z Granitom, Kočevje pa v gosteh s Šoštanjem Topolščico. 3. DOL, zahod, moški, 13. kolo - MOKRONOG: GIMNAZIJA ŠIŠKA 3:2 (2, -13, 6, -9, 6); LESTVICA: 1. Salonit Anhovo II 16... 5. Mokronog 10 itd. V 14. kolu bo Mokronog igral v gosteh s škofjeloškim Termom Lubnikom II. 3. DOL, zahod, ženske, 13. kolo - KOČEVJE: PARTIZAN ŠKOFJA LOKA 3:1 (9, -16, 5, 7); TPV NOVO MESTO II: BLED II 3:0 (6, 6, 8); LESTVICA: 1. Kočevje 16... 5. TPV Novo mesto 10 itd. V 14. kolu bo TPV Novo mesto II igral s Partizanom Škofjo Loko.

NAMIZNI TENIS

1. SNTL, moški, 10. kolo - KRKA: MAXIMARKET OLIMPIJA 1:6 (Komac: Tokič 19:21, 16:21, Retelj: Škafar 11:21, 12:21, Hribar: Reflak 20:22, 21:13, 11:21, Komac: Hribar: Škafar - Reflak 21:15, 21:19, Komac: Škafar 20:22, 22:20, 18:21, Hribar: Tokič 9:21, 15:21, Retelj: Reflak 21:18, 15:21, 18:21). 11. kolo - PETOVIA: KRKA 2:5 (Capan: Hribar 1:2, G. Zafošnik: Komac 0:2, Grbič: Retelj 2:0, Grbič - Zafošnik: Komac - Hribar 1:2, Capan: Komac 0:2, Grbič: Kralj 2:0, Zafošnik: Retelj 1:2) LESTVICA: 1. Selda Pack Preserje 22, 2. Maximarket Olimpija 18, 3. Moravske Toplice Sobota 16, 4. Krka 14, 5. Radgona 12 itd. V soboto, 7. februarja, bo Krka igrala doma z ŽNTK Mariborom.

TURNIR V ČRNOMLJU

ČRNOMLJ - Športna zveza Črnomelj bo v počastitev občinskega praznika v nedeljo, 15. februarja, v športni dvorani Loka pripravila turnir v malem nogometu. Prijavite se lahko do 13. februarja, ko bo ob sedmih zvečer v prostorih nogometnega kluba Bela krajina tudi žrebanje. Vsa dodatna pojasnila dobite po telefonu (068) 53-747 pri Janezu Perušiču, ki tudi zbira prijave.

Smodiš več osebnih napak od točk

Krka se je v predzadnjem kolu prvega dela poigrala še z Idrijo in si zagotovila 4. mesto - V Maribor bodo šli lahko neobremenjeni - Krčani še vedno le nabirajo izkušnje

NOVO MESTO, KRŠKO - Košarkarji novomeške Krke v zaključnem delu prvega dela prvenstva izpolnjujejo vse cilje, ki so si jih zadali in so si že kolo pred koncem zagotovili četrto mesto. 21. kolo so košarkarji zaradi sobotnega 7. dneva slovenske košarke odigrali že med tednom - Krka je doma brez težav izdatno premagala Idrijo, medtem ko so Krčani spet visoko izgubili v Ljubljani s Slovanom.

Tekma z Idrijo je bila za Krko sicer pomembna, čeprav ni nihče

pričakoval, da bi lahko presenetila, saj je letos le še senca v preteklih



PRIMOŽ SAMAR (desno) se v jesenskem delu ni naigral, saj ga je trener Ljubojevič poslal v igro le občasno, na zadnjih tekmah pa je bila njegova minutaža bistveno bogatejša. Na tekmi z Idrijo je dosegel 13 točk, čeprav ga je skušal zaustaviti Dalibor Petrovič (levo), z 21 točkami drugi najboljši strelec pri Idriji. (Foto: I. Vidmar)

Kam plove novomeška košarka?

Novo mesto letošnjo zimo preživlja v znaku košarke. Novomeška športna dvorana je spet nabito polna in malokdo še pomni čase, ko so ljubitelji športa nazadnje tako množično napolnili tribune. Časi, ko so se odbojkarji Pionirja borili za mesto med najboljšimi osmimi moštvi tedanje Jugoslavije in so do zadnje ga kotečka polnili tribuno dvorane pod Marofom, so pač že skoraj pozabljeni. Spet je v modi košarka, ki je pred slabim desetletjem v Novem mestu že skoraj povsem zamrla.

Še lani so se v novomeškem košarkarskem klubu upravičeno ponašali, da so prvotnega moštva, v katerem igra največ doma vzgojenih košarkarjev, saj sta si košarkarsko znanje pridobila drugje le Leon Stipaničev in Primož Samar. Ko so se Novomeščani iz A2-lige uvrstili v 1. A-ligo se je stvar hitro obrnila. Od domačih košarkarjev igra videnjši vlog v moštvu le Simon Petrov in Matjaž Smodiš, ki sta po "upokojitvi" kapetana Matjaža Bajca tudi edina domača igralca, ki sploh stopita na parket.

Še lani za novomeški klub obetavnih Mihe Petrova, Uroša Jazbeca in še nekaterih košarkarsko nadarjenih novomeških mladcev ponavadi ni videti niti na klopi za rezervne igralce. Uvoženi trener Živko Ljubojevič večji del tekme igra s prvo postavo, saj bi svoj nekaj časa že hudo majavi trenerski stolček rad rešil s čim višjimi zmagami. Tako je dal na tekmi s predzadnjevrščno Idrijo priložnost igrati le os-

mim igralcem. Matjaža Smodiša, ki si je precej nepremišljeno nabiral osebne napake, pri čemer sta precej pristransko vzgojno vlogo odigrala tudi sodnika, je za potegnil iz igre veliko prepozno. Ko je bilo v drugem polčasu že vse odločeno, je trener Ljubojevič, namesto da bi na parket poslal mlade domače upe Miho Petrova, Saša Stakiča in Jureta Balažiča, vztrajal, da do zadnje minute igrajo predvsem kupljeni igralci. Mirne duše lahko zatrdim, da je Živko Ljubojevič s takim pristopom za prihodnost novomeške košarke škodljiv trener.

Čeprav za novomeško košarko stoji Krka, ki je očitno pripravljena vlagati v ta šport, menim, da v Novem mestu ne potrebujemo druge Olimpije, pri kateri že dolgo časa igra en sam košarkar, ki je svojo športno pot začel v pionirskih vrstah Olimpije, pa še ta je v moštvu le zato, ker je Danevov. Mislim, da obstaja tudi druga pot do uspeha, to je pot, po kateri so novomeški košarkarji odločno krenili leta 1992.

Vsega tega se večji del klubske uprave, mislim, dobro zaveda, saj so njeni člani večkrat glasno razmišljali o Ljubojevičevih napakah pa tudi o njegovi zamenjavi. Za zamenjavo glede na izide vseeno uspešnega trenerja sedaj vsekakor ni primeren trenutek, bo pa treba po koncu, upajmo, zelo uspešne sezone razmisliti o viziji razvoja novomeške košarke in temu prilagoditi tudi kadrovske zasedbe.

IGOR VIDMAR

TURNIR KOŠARKARSKIH TROJK

NOVO MESTO - Občinski odbor Socialdemokratske mladine Novo mesto bo v soboto, 14. februarja, ob devetih dopoldne v telovadnici osnovne šole Mirna Peč ob tretji obletnici delovanja pripravil tradicionalni rekreativni košarkarski turnir trojk. Prijave sprejemajo po telefonih (068) 341-090, 325-628 in 341-764. Prijavnine ni, edina omejitev pa je, da ne morejo nastopiti košarkarji, ki igrajo v prvi in drugi državni košarkarski ligi.

KRŠKI ROKOMETAŠI PREMAGALI RADEČE

KRŠKO - Rokometiški Krškega so po pripravah v Poreču odigrali tudi prvo prijateljsko srečanje. Pomerili so se z drugoligašem Radečami in jih premagali z 28:19 (14:8).

DOBOVA V POLFINALU

DOBOVA - Rokometiški AFP Dobove so na drugi tekmi četrtfinala državnega pokala s 27:20 (13:11) premagali Andor, s čimer so nadomestili razliko s prvega srečanja in se uvrstili v polfinale. Žreb polfinalnih parov je bil v ponedeljek, Dobovečani pa so imeli srečo, saj se bodo v prvi polovici maja za mesto v finalu pomerili z velenjskim Gorenjem. Drugi polfinalni par je Pivovarna Laško - Prevent.

Atleti začeli z medaljami

Atletska dvoranska sezona se je začela s prvenstvi v mlajših kategorijah - Največ medalj Topličanom

LJUBLJANA - Atletska sekcija Dolenjske Toplice je na zimskem državnem prvenstvu za mlajše mladince s petimi medaljami drugi najuspešnejši klub. Najuspešnejši so bili atleti ljubljanskega ŽAK-a, tretje mesto po številu medalj pa so si razdelili Novomeščani, Brežičani in mladi atleti iz Slovenske Bistrice.

V toplaški vrsti se je že v kvalifikacijah izkazala Manja Praznik, ki je na 60 m z ovirami s časom 8,88 sekunde le za sedem stotink sekunde zaostala za državnim rekordom in premagal vse tekmičice. Zmagi je dodala še drugo mesto v troskoku (11,88 m), kjer je zmagala njena klubska tovarišica Snežana Miladinovič (12,08). Miladinovičeva je osvojila še bron v skoku v višino (165 cm), prav tako pa je bil tretji tudi Aleš Konda, ki si je bronasto medaljo z 12,83 m dolgim skokom priboril v troskoku.

Od atletov novomeške Krke, brežiškega Fita in Sentjerneja so medalje na prvenstvu osvojili: mlajše mladinke: 60 m ovire: 3.

Čepin (Fit) 9,23; višina 1. Žnidaršič (Sentjernej) 168; palica: 2. Varesko (Fit) 260; mlajši mladinci: 60 m: 1. Pust (Krka) 8,66, 2. Žerjav 8,76, 3. Trajkovski (oba Fit) 8,79; višina: 3. Rebernik (Krka) 185; troskok: 1. Lukež (Krka) 13,54; palica: 3. Jeralič (Krka) 310.

Po končanih bojih mlajših mladincev so na mednarodnem srečanju v Ljubljani nastopili še člani, med katerimi se je z zmago v troskoku izkazal Boštjan Šimunič, medtem ko sta v isti disciplini njegovi klubski tovarišici Gordana Djurič in Andreja Blatnik osvojili drugo oziroma tretje mesto. Prav tako je bila v teku na 60 m tretja krkaška Katka Jankovič.

Atleti atletske sekcije Dolenjske Toplice bodo naslednji teden nastopili na državnem prvenstvu za starejše mladince in EAA srečanju v Münchnu, kamor bodo tako kot na ostala tekmovanja odpotovali z vozili Makome, novomeške prodajalne vozil BMW in Rover.



ATLETSKA SEKCIJA DOLENJSKE TOPLICE je bila ustanovljena lani, topliški atleti pa so dobili pravico nastopa za svoj domači klub šele letos. Med njimi je več uspešnih in obetavnih posameznikov, med katere zagotovo spadajo Renata Kosec, Manja Praznik, Snežana Miladinovič, Andreja Blatnik (stojijo z leve), Matjaž Bukovec, Gordana Djurič in Aleš Konda (čepijo). Vsi so varovanci trenerjev Milana Šimuniča in Majde Križe.

Štiri medalje za mirnski Tom

Badmintonisti tokrat brez zlata

MIRNA - V športni dvorani Krim so se konec minulega tedna najboljši slovenski badmintonisti pomerili za naslove državnih prvakov. Najuspešnejša igralca 41. prvenstva sta bila po pričakovanju brat in sestra Maja in Andrej Pohar, ki sta osvojila oba posamična naslova, skupaj sta bila najboljša med mešanimi dvojicami, Andrej pa je osvojil zlato tudi med moškimi dvojicami.

Prav toliko medalj so med 90 nastopajočimi osvojili tudi Mirnčani. Urška Jovan je v polfinalu posameznice premagala klubsko tovarišico Urško Plahutnik, v finalu pa je izgubila s prvouvrščeno igralko evropske jakostne lestvice Majo Pohar. Urški sta nastopili skupaj v igri ženskih parov, kjer sta se uvrstili v pofinale, v polfinalu pa je zaigral tudi Kristijan Hajnšek, ki ni imel sreče z žrebom, saj se je v polfinalu srečal z Andrejem Poharjem. Že pred tem je Pohar v četrtfinalu premagal mladinskega državnega prvaka, Novomeščana Aleša Murna.

IZLET OD ŠENTJERNEJA DO KOSTANJEVICE

NOVO MESTO - Popotniški odsek planinskega društva Novo mesto bo v soboto, 14. februarja, pripravil izlet od Šentjerneja čez Pleterje do Kostanjevice. Prijave zbira Marica Praznik (068-22-948), ki bo izlet tudi vodila. Hoje je za štiri do pet ur. Popotniki se bodo z novomeške avtobusne postaje odpeljali z rednim avtobusom ob devetih dopoldne.

Odločilni čas za Žužemberčane

Žužemberški odbojkarji so v Kamniku dosegli prvo prvoligaško zmago, o obstanku pa bo precej odločala tudi sobotna tekma z Bledom - Ugoden razplet za odbojkarice TPV-ja

ŽUŽEMBERK, NOVO MESTO, KOČEVJE - Odbojkarji Žužemberka so uspešno prestopili prvo stopnico na poti do obstanka v 1. A državni odbojkarjski ligi, saj so premagali prvega izmed dveh neposrednih tekmecev. V Kamniku suhokranjska posadka ni nič prepusila naključju in na peti tekmi drugega dela prvenstva najprej v pičlih desetih minutah osvojila svoj prvi prvoligaški niz, v eni uri pa tudi prvo zmago. Odbojkarice novomeškega TPV-ja so na Ptuj domačinkam pustile dihati le na začetku prvega in drugega niza, medtem ko so v Kočevju sedaj zadnjevrščeni Kočevci presenetili prvouvrščene Novomeščane in jim odvzeli niz.

Da je tekma v Kamniku zanje izredno pomembna, so Žužemberčani dobro vedeli, zato je Dare Pucelj z videokamero posnel tekmo med Kamnikom in Bledom. Trener Bojan Brulec je na osnovi posnetkov pripravil učinkovito taktiko, ki se ji Kamničani niso mogli upreti. Prvi niz, v katerem so Suhokranjci domačinom pustili osvojiti le tri točke, je trajal vsega deset minut, pa tudi v nadaljevanju je žužemberška prva postava Kosmina, Petkovič, Šmrke, Povšič, Gotenc in Novak z dobrim servisom, sprejemom, igro v polju in trdnim blokom preprečili kamniškim tolkačem, da bi ogrozili njihovo zmago. Svoje so dodali tudi številni žužemberški navijači, ki so se v soboto popoldne odpeljali v Kamnik z avtobusom, kombijem in več osebnimi avtomobili.

V ženski 1. A-ligi gre vse skupaj izjemno na roke novomeškim odbojkaricam. Novomeščanke so se morale na Ptuj presenetljivo kar precej potruditi za zmago s 3:0 nad tamkajšnjim Marselom, ki ga je okrepila njihova nekdanja igralca Špela Krebs. Bolj kot pričakovana zmaga na Ptuj je za Novomeščanke pomemben nepričakovani poraz državnih prvakinj, odbojkaric kopr-

PODREBARAC ZA SEVERJA

METLIKA - Nogometni klub Kolpa je na drugem sestanku upravnega odbora dobil novega predsednika; Alojza Malenška je na čelu kluba zamenjal Branko Čulig. V članskem moštvu bo do pomladanskega dela sezone prišlo do nekaterih sprememb, med katerimi je najbolj odmevna zamenjava z Elanom, od koder bo na podzemljsko igrišče prišel Matjaž Sever, v novomeškem moštvu pa bo svojo nogometno pot nadaljeval belokranjski ostrostrelec Mario Podrebarac.

Krčani priplavalali državne medalje

Deset medalj za plavalce krškega Celulozarja na državnem prvenstvu za dečke in deklice v Mariboru - Spet je blestela Nika Jevnik - Subotič do zlata tudi z nekoliko sreče

KRŠKO - Plavalci krškega Celulozarja so uspešno nastopili tudi na državnem prvenstvu za dečke in deklice v Mariboru. V ekipnem vrstnem redu so bili med 17 slovenskimi plavalnimi klubi peti, deklice pa celo četrte. Zmagal je plavalni klub Ljubljana, drugi je bil kranjski Triglav in tretja Radovljica. Na prvenstvu je nastopilo 197 mladih plavalcev. Vsekakor je to lep uspeh krškega plavanja, ki kljub za te čase že precej slabim možnostim za vadbo še vedno vztraja med najboljšimi slovenskimi plavalnimi kolektivi. Krški plavalci namreč tudi pozimi vadijo v zunanjem bazenu, ki ga s toplo vodo polni družba I.C.E.C.; ta tudi sicer z velikim razumevanjem pomaga krško plavanje ohraniti pri življenju.

Tudi tokrat se je, podobno kot na mednarodnem mitingu v Nemčiji, izjemno izkazala Nika Jevnik, ki je na novo sezono očitno dobro pripravljena, čeprav je zaradi operacije slepiča začela resneje trenirati šele sredi novembra. Nika je v Mariboru nastopila v sedmih disciplinah in se vsakič uvrstila med najboljše tri. Na 100 m delfin je zmagala, v disciplinah 200 m delfin, 200 m mešano

in 200 m hrbtno je bila druga, na 100 m 200 m prosto ter na 100 m hrbtno pa si je prislužila bronasto medaljo.

Tudi fantje se ponašajo z zlato medaljo, po pričakovanju pa jo je osvojil Dimitrij Subotič, ki je imel na poti do zmage na 100 m delfin tudi nekoliko sreče. Najhitrejši trije so namreč priplavalni na cilj v razmiku pičlih osmih stotink sekunde. Za nameček je Dimitrij osvojil še srebrni medalji na 200 m delfin in 100 m prosto.

Ob medaljah Nike Jevnik in Di-

MIRNSKI ŠOLARJI DRŽAVNI PRVAKI

MIRNA - Izbrana vrsta osnovne šole Mirna je na državnem ekipnem osnovnošolskem prvenstvu v badmintonu v Lendavi osvojila že svoj četrti naslov prvakov. V Lendavi se je za zmago potegovalo 9 osnovnih šol, ki so si nastop na finalnem turnirju priborile na regionalnih prvenstvih, na katerih pa so nastopali učenci kar 50 šol iz vse Slovenije. Mirnčani so se v finalu pomerili z domačo dvojezično osnovno šolo Lendava in jo premagali s 3:2. V mirnski izbrani vrsti so nastopali Bojan Kolenc, Nejc Vojnovič, Matej Zaplotnik, Urška in Špela Silvester ter Taja Borštnar. Največ zaslug za uspeh ima prav gotovo športni pedagog Veljko Kolenc, ki mu ob strani stoji tudi vodstvo šole na čelu z ravnateljem Petrom Podobnikom.

potruditi tudi novomeška Krka. Čeprav je bil to dvoboj med prvo- in zadnjevrščenim moštvom, izid tega ne kaže, Kočevci pa so Novomeščanom odvzeli drugi niz, nekoliko večja pa je bila le razlika v zadnjem nizu. Krko čaka v soboto težka tekma na domačem igrišču z drugouvrščenim Granitom, ki pa je Novomeščani ne bi smeli izgubiti, medtem ko Kočevcem v Šoštanju z nekdanjim prvoligašem tretjevrščeno Topolšico ne bo lahko.

I. V.

Šport iz Kočevja in Ribnice

- **KOČEVJE** - V 12. krogu 1. državne rokometne lige so rokometiške kočevske Gramize izgubile proti M-Degro Piranu s 13:30. Pred odhodom na Obalo se Kočevke niso nadejale tako visokemu porazu. V uvodnih minutah so pokazale manj kot znajo, kar so borbene gostiteljice kaznovale in že v 10. minuti povedle s šestimi zadetki razlike. Takrat je trener Zdenko Mikulin dal priložnost mlajšim igalkam, kar je vplivalo na končni izid.
- **KOČEVJE** - V soboto se bo nadaljevalo tekmovalje v 2. ligi. Rokometiške kočevske Grče so v pripravljalnem obdobju odigrali več prijateljskih tekem in nastopili na nedeljskem turnirju v Kranju. Čeprav so v močni konkurenci osvojili 3. mesto, pa trener Ivan Žerjav opozarja na skrajno previdnost, saj v začetku prvenstva v ekipi ne bo poškodovanih Selana in Krkoviča ter Bizjaka, ki je odšel k vojakom. Grča se bo v 1. krogu pomerila s Krimom v Ljubljani, s katerim je jeseni igrala 22:22.
- **RIBNICA** - Člani rugby kluba Ribnica se pripravljajo na marčevski začetek tekmovalja v meddržavni mladinski ligi (Slovenija, Madarska, Hrvaška). Lepo vreme je šlo na roko trenerju Miču Pejčeviću, ki je skupaj z igralci vadił tudi na stadionu Ugar. Ribničani si v nadaljevanju želijo čim več zmag na domačem igrišču. Po končanem prvenstvu



Nika Jevnik (Foto: Posavski Obzorik)

mitrija Subotiča velja omeniti tudi Jaroslava Kovačiča, ki je bil peti na 200 m delfin in sedmi na 400 m prosto. V štafetnem plavanju so Krčani osvojili tri peta in eno šesto mesto. Podobne uvrstitve so v mlajši kategoriji dosegli tudi Mitja Furst, Nina Fritz, Tanja Tomič in Nina Pirc.

ZAHVALA ZA DRAGE MEDICINSKE INSTRUMENTE

V imenu družine Plut iz Semiča ob 90-letnici očeta Tončka Pluta so prispevali za Splošno bolnišnico Novo mesto naslednji darovalci v skupni vrednosti 3.200.000 tolarjev: Danfoss Compressors Črnomelj; Janez Lozar, Črnomelj; Občina Metlika; Remex Metlika; Antonija Vrlinič, Črnomelj; Vako, Črnomelj; Krka Zdravilišča, Novo mesto; Merkur, Kranj; Občina Semič; Institut Prevent, Ljubljana; Zavarovalnica Tilia, Novo mesto; Intel servis, Novo mesto; Kolpa, Metlika; Globus, Metlika; Dolenjske lekarne, Novo mesto; Iskra kondenzatorji, Semič; Kaiva, Semič; Begrad Črnomelj; Dolenjka, Novo mesto; Perspektiva, Ljubljana; Kovinotehna MKI, Novo mesto; Michael Kendzia, Nemčija; Nova ljubljanska banka, Podružnica Novo mesto; Kemofarmacija, Ljubljana; Beti, Metlika; Dolenjska banka, Novo mesto; Komunala Črnomelj; Dolenjska banka, Podružnica Črnomelj; Občina Črnomelj; Družina Držaj, Črnomelj; Petrol, Ljubljana; EKI, Črnomelj; Vakuumska tehnika Kambi, Semič; Jože Muller; Gozdno gospodarstvo, Novo mesto; Gordana Melinček; ART & CRAFT, Ljubljana; Dolenjske pekarnice, Novo mesto; Župnijski urad Semič; Srednja šola teh. strok, Ljubljana; Obrtna zadruga Hrast, Novo mesto; Evrostroj, Semič; Tomal, Semič; Boštjan Ovniček, Črnomelj; Anton Muc, Črnomelj; Kašča Hudak, Semič; Anton Kambič, Gradac; Prostovoljno gasilsko društvo, Semič; Renault Avtohisla Vrtin; Intereuropa, Koper; Novoles, Lesna industrija Straža; Jože Majetič, Vinica; Anton Cerovac, Črnomelj; ETI, Izlake; Martina Sepaher, ZDA.

Splošna bolnišnica Novo mesto se za dare najlepše zahvaljuje.



FRIZERSKA DELAVNICA NA SREDNJI ŠOLI V SEVNICI - "Smo dediči bogate tradicije obrtnega, poklicnega izobraževanja, ki bi že pred več kot 10 leti moralo praznovati svojo 100-letnico," je poudarila pretekli petek ravnateljica sevnške srednje šole prof. Alenka Žuraj ob otvoritvi frizerske delavnice na šoli. Na šoli z 220 učenci, ki je bila doslej bolj znana po izobraževanju tekstilcev, predvsem šivilj, sta v tem šolskem letu prikrat tudi dva oddelka s 64 frizerkami. Učenke so se gostom, med katerimi sta bila tudi predstavnik ministrstva za šolstvo Niko Žibret in vodja novomeške organizacijske enote Zavoda za šolstvo prof. Jože Škufca, predstavile z revijo svojih izdelkov (na posnetku), po besedah Žuraje pa delavnica ne bo konkurenca obstoječim salonom. (Foto: P. Perc)



IZ DRUŽINSKE SKRINJE - Predsednica trebanjskega kulturnega društva Ivanka Višček je pripravila ob tretji prireditvi Iz družinske skrinje razstavo treh družin v čudovitem ambientu Galerije likovnih samorastnikov. Rešičevi slikajo: oče Lucijan je priznani slikar in ilustrator; pridružila sta se mu žena, ki slika na steklo, hči Ariadna slika na svilo. Družina Gracar z Mire se ukvarja s pletarstvom; pobudnik je bila žena Vilma, pomagata pa ji tudi mož in sin Tomaž; pletejo različne košare, opletajo steklenice... Hrenovi iz Benečije pri Trebnjem pa so eksperti za železnice: oče Janez, strojevodja, je navdušil sinova, zlasti Lovra, da riše, piše o železnici, prebere vso ustrezno literaturo, hkrati pa sestavlja modelčke lokomotiv, vlakov; Urban pa se zanima za vojsko, zato sestavlja modelčke vojaških avionov, ladij in podmornic. Razstavo si je tudi pretekli ponedeljek ogledalo veliko, predvsem mladih obiskovalcev. (Foto: P. Perc)



CVETANOVA MESNICA TUDI POD TRŠKO GORO - Trebeljan Anton Cvetan, ki je pred šestimi leti v Mokronogu odprl mesnico, kasneje pa še predelavo mesa, bife in klavnico, je minuli ponedeljek odprl že drugo mesnico v Novem mestu. Pred dvema letoma je začel prodajati meso v Šmihelu, sedaj pa še v naselju Pod Trško goro 25. Krajani so bili otvoritve veseli, Cvetan pa jim je obljubil, da jih bo oskrboval s svežim in domačim mesom iz lastne klavnice in predelave. Mesnica bo odprta vsak dan razen nedelje in ponedeljka. (Foto: J. Dornič)



MATEJ S 15 KG TEŽKO SULČJO SAMICO - Matej Luštek je v spremstvu Hinka Rihterja in Antona Kelbla, vsi so člani novomeške ribiške družine, 29. januarja ujel sulčjo samico, dolgo 117 cm in težko 15 kg. Ribo so ujeli ob 17.15 v G. Kotih, boj z njo pa je trajal slabih 5 minut. Ribič bo sulca prepariral. Gre za največjega sulca, ujetega v reki Krki v pravkar končani sezoni.

Odgovori in popravki po § 9...

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Komu koristi molk v Kostanjevici

Dol. list št. 4, 29. januarja

V zadnji številki Dolenjskega lista je bil objavljen prispevek, v katerem je skupina krajanov obvestila širšo dolenjsko javnost, da se ne strinja z delom sveta KS, in javno postavila kar nekaj vprašanj svetu in predsedniku sveta KS Kostanjevica. Ena od glavnih prvin demokratične družbe je tudi ta, da imamo vsi pravico s svojimi pobudami in dejanji sodelovati v javnem življenju, to pomeni tudi javno izraziti nestrinjanje z oblastjo, pa čeprav le lokalno.

Ne obstajajo prepovedane teme in pobude, obstajajo le pobude in teme, ki so pozitivne in vodijo naprej, in take, ki postavljajo pod vprašaj vse, kar se dogaja okoli nas, in sejejo nezaupanje med ljudi. Z vsjo odgovornostjo se zavedamo, da smo izvoljeni predstavniki vseh 2.600 prebivalcev KS. V 13-članskem svetu je celotni 7-članski prejšnji svet KS dobil zaupnico že drugi mandat. Problemom KS, ki se vlečejo že desetletja, se pridružujejo novi in s kolumbovsko vneto išče mo rešitve ter si prizadevamo za večji delež iz občinskega proračuna. Tako, kot ni mogoče skočiti v Krko in ostati suh, je nemogoče opravljati javno funkcijo in ostati nekritiziran, še posebej, če je to v Kostanjevici, ko je Krka okrog in okrog. Vsa vprašanja, ki jih je zastavila in jih podpisala skupina krajanov, bodo dobila odgovor v skladu s sklepom na izrednem zboru krajanov, pa tudi obrazložitev na ponovnem zboru po zaključnem računu.

Svet KS je lansko leto zaradi boljše informiranosti o življenju in delu v KS odločil za lokalni časopis Kostanjevica novice, ki izhajajo vsaka dva meseca. V 6. številki, ki bo izšla 12. februarja, bodo objavljeni podrobni odgovori na vsa zastavljena vprašanja, torej bo brezplačno informirana vsaka hiša v KS, ne le bralci Dolenjskega lista. Menimo, da je prisotnost Kostanjevice dobrodošla, kritičnost in množičnost pa znak, da smo se začeli zavedati nujnosti reševanja problemov in odgovornosti za lastno prihodnost. Med prvine demokratične države sodijo poleg pravic tudi odgovornosti in dolžnosti, saj sama kritika še ne pomeni napredka.

Vsakemu, tudi naključnemu bralcu in obiskovalcu Kostanjevice na Krki pa je mnogo bolj kot to, kako razrešujemo medsebojne odnose, jasno, da je naše mesto potrebno dejanj in veliko pozitivne energije do leta 2002, ko bomo praznovali 750-letnico.

SVET KS KOSTANJEVICA

Loška šahovska liga

Dol. list št. 4, 29. januarja

Na članek pod gornjim naslovom, ki je bil objavljen 23. januarja v Dolenjskem listu, se je kritično oglašil Vlado Mohar iz Loškega Potoka. V dokaz svojih napak in poznavanja jezika in slovnice objavljam tokrat originalna obeh člankov, ki sem ju napisal.

Prvi članek je bil poslan v uredništvo že v decembru z naslovom "Šahisti se bodo pomerili." Vsebinska pa je bila naslednja: Okrepčevalnica Mohar na Hribu organizira šahovski turnir, ki bo gotovo popestril praznične dni. Predtekmovanje bo 20. in 21. decembra, finalno tekmovanje pa 27. in 28. decembra.

Pravila tekmovanja bo vsak udeleženec prejel ob prijavi, obenem pa

mora za prijavo plačati 500 tolarjev. Natančen razpored tekmovanja bo znan po dokončnih prijavah. Zanimanje za turnir je dokaj veliko, zato organizator prosi za pravočasne prijave. Za prva tri mesta so obljubljene denarne nagrade in pokali, četrto in peto mesto pa bo nagrajeno z dobrotami, ki jih nudi hiša.

Drugi članek z mojim avtorskim naslovom "Novoletni šahovski turnir je bil uspešen" (Objavljen naslov tudi meni ni bil všeč in da se pravilno piše Potočan, potoški ali potoška, loškopotočan, loškopotoški itd., sem že večkrat opozoril več publikacij, a se napaka še vedno pojavlja) pa se oglasi (z vsemi slovničnimi napakami) takole: "Kar veliko priprav je bilo potrebnih, da se je noveletni šahovski turnir odigral tako, kot se spodobi. Predvsem gre za zasluga poštrenovalnemu gostincu Ladu Moharju in predstavnikom športa v KS Loški Potok. Naj pri tem še omenimo le poštrenovalnega organizatorja Mirka Moharja. Načrtujejo ustanovitev občinske lige, ekipe že sestavljajo in kot pravijo, bodo posamezna moštva ustanovili po vaških skupnostih. Prve take boje napovedujejo že za januar."

Temu članku je bila priložena še fotografija zmagovalne trojice, vendar žal ni bila objavljena.

Informacijo o poteku turnirja sem dobil neposredno po koncu turnirja od Mirka Moharja v okrepčevalnici Mohar, kjer je bil turnir odigran. Vinka Košmerla, ki je na

Kot pozicija smo sedeli skupaj samo dvakrat, ko so nas potrebovali: prvič za sprejetje statuta, ko so pogovarjali občinski praznik z podporo kandidature za podžupana, in drugič, ko so se sami dogovorili za delitev elektorskih mest, za kar predsednik SDS sploh ni vedel, saj niti ni bil vabljen, ko pa pravilnik na občinskem svetu ni dobil podpore, so vabili tudi g. Kastelca in ponudili eno elektorsko mesto, česar pa zaradi načina dogovorov nisem podprl, in to je bil vzrok za izključitev, ker se je na tem elektorskem mestu videl g. Kastelic. Izgovori, da je vzrok izključitve nespoštovanje stališča SDS v občinskem svetu, je popolna laž, saj niti enkrat nisem dobil mnenja občinskega odbora SDS, kako naj glasujem, razen v dveh primerih, ki sem ju navedel zgoraj. Prav tako me od prevzema predsedniške funkcije g. Kastelca niso nikoli vabili na sestanke.

Zelo sem vesel, da smo Baragov rojstni dan proglasili za spominski dan, ker če bi takrat glasoval za občinski praznik, bi mi danes očitali levi in desni, da sem se prodal za mesto podžupana, verjetno tudi župana z odhodom g. Pungartnika. V sedanjem vodstvu SDS Trebnje pa je na žalost danes nekaj takih, ki bi se prodali za tudi kakšno nepomembno mesto, ne glede na svoje prepričanje, to bo čas še dokazal.

Tega članka nisem napisal tistim, ki me poznajo, ker mi jih ni treba



turnirju igral, pa ni nihče omenjal kot soorganizatorja. Kateri od vseh treh imenovanih v repliki, ki jo je napisal Vlado Mohar, ima več zasluga za to tekmovanje, pa se lahko dogovorita med seboj, če je to najbolj važno.

ALBIN KOŠMERL

Izključili ustanovitelja SDS

Dol. list št. 1, 8. januarja

Dolgo sem razmišljal, ali se splača osvetliti izjave, ki jih je dal sedanjí predsednik SDS Trebnje, a ker tudi jaz čutim odgovornost do volilcev je prav, da zvejo resnico.

Ne bi želel govoriti o levici in desnici, ker je to popolnoma nesmiselno, pomembnejše je za naše občane, kaj je zanje dobro in kaj slabo. In tako sem se odločil tudi v občinskem svetu. Da je bila pod mojim vodstvom SDS v Trebnjem opozicija, je popolnoma normalno, ker SKD in SLS nikoli ni spoštoval dogovorov o kadrovski politiki, kljub temu da je s strani SDS bil pogajalec g. Kastelic, ki danes govori o nekih mojih fevdih. Tudi v času, ko sem mu prepustil predsedniško mesto, ga ne vabijo na pozicijsko koordinacijo, kar pomeni, da ga ne upoštevajo. Po informacijah ima edino koordinacijo z gospodom županom, pa še to v gostilni, da mu pomaga pri g. Janši, ker je menda za časa poslanstva enkrat glasoval zanj, a so bile te usluge tako velike, da ga še danes posluša, ko ga telefonsko obvešča o težavah z Venceljem.

prepričevati, prav pa je, da tudi tisti, ki me bodo še spoznali ne bodo imeli nekih predsodkov, ko se srečamo, verjetno tudi v vrstah SDS v bolj normalnih časih.

JOŽE VENCELJ

ŠEST LET KLUBA

ČRNOMELJ - Mladinski kulturni klub Bela krajina iz Črnomelja ob šestletnici svojega delovanja pripravlja v petek, 6. februarja, ob 21. uri nastop neodvisnega eksperimentalnega gledališkega studia Burger teater iz Ljubljane, ki se bo predstavil z gledališkim projektom Nanizanka 15/20. V soboto, 7. februarja, pa bo ob 22. uri nastopila glasbena skupina Tudosok iz Budimpešte.

RELIEFI V LESU

VELIKE LAŠČE - V avli OŠ Primoža Trubarja bodo jutri, v petek, 6. februarja, ob 12. uri odprli razstavo del rezbarja in kiparja Draga Koširja iz Sodražice. To bo 13. razstava z naslovom Reliefi v lesu, ki je nastala po skicah, bakrorezih in opisih v Valvasorjevi Slavi vojvodine Kranjske. Posvečena je kulturnemu prazniku, učencem in učiteljem šole ter občanom v jubilejnem letu.

KLANČARJEVE GRAFIKE

RIBNICA - V galeriji Miklove hiše bodo danes, 5. februarja, ob 18. uri odprli razstavo grafik Bojana Klančarja.

Pet tisoč konj v lokalno Ob robu pragozda

Tekmovanje likovnikov

ČRMOŠNJICE - V nekdanjem gostinskem lokalno Ob robu pragozda, onstran odcepa ceste za smučišče na Gačah, v katerem je zdaj republiški Center za šolske in obšolske dejavnosti, je bilo minulo soboto in nedeljo nadsveto živahno. Revija Likovni svet, ki jo v samozaložbi ureja, vodi in izdaja likovni pedagog Mihajlo Lišanin iz Celja, berejo pa jo v vsaj 20 državah, je že tretjič ponudila pokroviteljstvo tekmovanju mladih likovnikov od 5. do 15. leta z vsega sveta.

Tema tokratnega likovnega tekmovanja in merjenja talentov mladih nadbudnikov je bil konj. Na razpis revije je prišlo približno 5.000 prispevkov, ki jih je mednarodna strokovna žirija pregledala, ocenila in izbrala najboljše dela. Akademski slikarji, ki jih je vodila Anka Hribar Košmerlj iz Ljubljane, so skupaj s profesorji likovne vzgoje ocenjevali kvaliteto, izvirnost, kompozicijo in barvitost poslatih del. Med risbami v raznih tehnikah je veliko odličnih prispevkov.

Žirija je po napornem delu izbrala 3 kolekcije risb, ki bodo prejele zlato medaljo, poleg njih pa še 10 del za srebrne in 10 del za bronaste medalje. Tudi za posamezna dela so izbrali 3 najboljše prispevke, ki bodo prejeli zlata priznanja, po 10 pa je pripravljenih tudi srebrnih in bronastih priznanj.

Nagrade bodo mladim tekmovalcem podelili v maju. Prireditelj tekmovanja in žirija strokovnjakov upata, da jim ne bo težko dobiti gostitelja, ki bo sodeloval pri razumevanju in nagradi za likovno ustvarjalnost mladih slikarjev in risarjev.

T. G.

FOTOGRAFSKA IN SLIKARSKA RAZSTAVA

NOVO MESTO - V počastitev kulturnega praznika bodo danes, 5. februarja, v Galeriji Luna ob 19. uri odprli fotografsko razstavo. S ciklom fotografij Mir na zemlji se bo predstavil Igor Drandič. V restavraciji splošne bolnišnice pa bodo ob isti uri odprli razstavo slik novomeške likovne ustvarjalke Danje Bajce.

Te presnete ženske kvote!

Na zadnjem kongresu v Mariboru si je ženske kvote v politiki zamislila tudi stranka LDS. Lepo. Človek bi sicer pričakoval od bistrih glav v LDS več iznajdljivosti tako glede mandatarskega sistema kot glede načina, kako spraviti v politiko čimveč žensk. Mandatarski sistem je izumil sposoben politik z desne, a je že v originalu doživel neuspeh. Omenjenega politika so sicer onemogočili v lastni stranki, stavi, da s pomočjo velikega vojskovodje. Njegova stranka doživlja poraz za porazom, a to ne moti velikega duha njihovega predsednika. Izumitelj mandatarskega sistema pa je še vedno "na hladnem". Torej lahko pomeni igranje z mandatarskim sistemom "nevarna razmerja" za politike in njihove stranke. Še zanimivejša se mi zdi izglasovana ženska kvota v LDS. Če bi vrli LDS-ovci malce pogledali okoli sebe, bi videli, da na levi kvote niso prinesle nič, na desni pa jih do sedaj še niso uvajali, a je kljub temu imela ena od pomembnih strank največ žensk v parlamentu in v občinskih svetih. To ugodno razmerje za ženske je seveda "zakrivilo" vodstvo stranke, ki je med drugim cenilo tudi pamet. Res je, da je to vodstvo že zgodovino, upam pa, da ne za dolgo.

Če bi se predlagateljice ženskih kvot malo ozrle po bližnji okolici, bi lahko videle, kako je ena sama ženska brez kakršnih koli predpisanih kvot sesula perspektivno stranko. Torej so tudi ženske v politiki lahko "nevarna razmerja".

Da ne bo pomote: nisem proti predpisanim kvotam in sem za enakopravno zastopnost obeh spolov v politiki. Bojim pa se, da predpisi ne bodo učinkovali, dokler v naših glavah ne dozorijo spoznanje, da je ženskam mesto povsod tam, kjer se odloča o pomembnih stvareh. Trdim namreč, da se v Sloveniji rodi enako pametnih in sposobnih moških kot žensk, pa je vendar naša vlada brez ene same ministrice. Kje je torej vzrok? V naših glavah, seveda! Mislim, da smo za stanje krivi tako moški kot ženske. Moškim že v zgodnji mladosti mater privzgojijo občutek, da so več vredni od sester in da so roje-

ni za odločanje. Napaka - ženska, seveda! Ko odrastejo, imajo zato težave s kompleksom večvrednosti, ki ga rešujejo na šefovskih oz. direktorskih stolčkih, na mestih predsednikov strank, pred govorniškim odrom ali TV-kamerami. Vedno znova si ti naši fantje dopovedujejo, da so najboljši. In če tega ne delajo dovolj učinkovito sami, to delajo zanje njihove tajnice in žene. Takim fantom priporočam, da se čimprej emancipirajo, ženskam pa, da začnejo misliti s svojo glavo.

In kako je z nami ženskami? Ali pokažemo dovolj svojim moškim, da smo toliko vredne kot oni, da smo pametne in sposobne in da smo na koncu dneva tudi utrujene? Smo si res vsaka v svojem domu izborile enakopravni status? Dvomim! Bomo že enkrat nehale jamrati, da nam je materinstvo v breme! Kako naj nas spoštujejo moški, ko pa še same včasih nismo priprave, če je prav, da rojevamo otroke, in ravno v tem poslanstvu je naša moč in naša prednost pred moškimi.

Kje so uspešne ženske, direktorice ali političarke, ki bi se s ponosom slikale s svojo družino in rekle: "Poglejte, tu, v tej družini, črpal moč za svojo kariero!". O, gotovo so tudi takšne, a se mi zdi, da jih je premalo. Če se kje kakšna pokaže uspešna, pa jo njen šef lopne po glavi, češ zdaj, ko si mati, si manj sposobna, kar doma ostani. In po tem spet nastopijo ženske, ene jo podpirajo, druge jo obsojajo, ker se je uprla moškemu šefu, in zmeda je popolna. Tako se dan za dnem na račun žensk rešujejo presežki na delovnih mestih...

Bog daj, da bi (čeprav tam ne verjamejo v Boga) predpisane kvote v LDS prispevale k večji udeležbi žensk v Slovenski politiki, pa ne samo k temu, temveč tudi k zavesti, da bomo moderna država šele takrat, ko bosta oba spola enako udeležena pri odločanju v družini in v državi.

Stranka, ki jo omenjam, ima vse možnosti, da prispeva k taki miselnosti, saj njihova ugledna članica vodi Urad za žensko politiko.

Ženske, pa srečno na naslednjih volitvah!

Dr. VIDA ČADONIČ ŠPELIČ

Nevzdržno za šolarje in učitelje

Sedanje delovne razmere Osnovne šole Šmihel kar kličejo po nujni rešitvi

Osnovno šolo Šmihel v letošnjem šolskem letu obiskuje 875 učencev in je tako danes najbolj obiskana osnovna šola v Novem mestu, na kar so nedvomno vplivala tudi okoliška rastoča in novonastala stanovanjska naselja v zadnjih letih. Učenci so, kar je nekoliko nenavadno in precej neprijetno, razsejani na kar treh lokacijah. Največji del jih guli klopi v stavbi OŠ na Šmihelu 2 (15 oddelkov), ne dosti manj v stavbi sester Notre Dame na Smrečnikovi 60 (14 oddelkov), 6 oddelkov pa je celo v Dijaškem domu na Šegovi 117. Stanje je prav nevzdržno, celo kritično, še najbolj seveda za šolarje in zaposlene, največ krivde temu pa je moč pripisati novomeški občini, ki ne poskrbi za dokončanje oz. nadaljevanje gradnje osnovne šole v Mrzli dolini ob naselju Slavka Gruma. Po izgradnji OŠ v Mrzli dolini bi imela Šmihelska OŠ v svojih prostorih namreč le še 14 oddelkov, ker bi velik del učencev prevzela nova šola. 14 oddelkov pa je prav toliko, kolikor jih objekt Šmihelske osnovne šole lahko brez večjih težav sprejme.

Kakor koli že, problemi so tudi z drugih vidikov. Šola stoji neposredno ob razmeroma prometni Šmihelski cesti, kakšen meter nad njo je železniški viadukt, ki vodi v Revoz, na drugi strani šole pa je železniška proga NM-Metlika. Njihov sosed je tudi Dom starejših občanov.

Kot je očitno "pravilo" pri prostorski postavitvi novomeških šol, je tudi za to značilno, da se nahaja ob prometni cesti, ki ogroža varnost otrok, le da je v tem primeru to še huje, ker, kot omenjeno, poteka učni proces na treh lokacijah, pa tudi šolska igrišča so posejana tu in tam. In vsem tem v neposredni zvezi še vedno ni povsem jasno, kaj bo za šolo pome-

nila izgradnja Ljubenske ceste, ki bo na tem delu potekala tik ob železniški progi NM-Metlika, na zahodni strani parcele osnovne šole, kjer naj bi v prihodnje postavili tudi novo šolsko telovadnico, ki bo s tem naenkrat stala pritisnjena ob zelo prometno mestno cesto. Šola bo z izgradnjo ceste in telovadnice izgubila tudi precej zunanjih površin, ki jih že sedaj nima veliko.

Ob izgradnji Ljubenske ceste pa se postavljata že kar novi vprašanja, namreč: kako bo na okolico šole in njeno življenje vplivala nova prometnica, ki naj bi (po enem izmed predlogov mag. Vladimira Mušiča) potekala z Grma, od ceste ob grmski osnovni šoli, pod grmskim gradom, pod železniškim viaduktom in se priključila na Smrečnikovo ulico v Šmihelu ter nato na Ljubensko cesto, in kako bo to vplivalo na priključek Doma upokojeencev na cestno omrežje. Lahko le upamo, da bodo v prid OŠ Šmihel ob izgradnji Ljubenske ceste odgovorni

zbrali dovolj moči in zaprli del Šmihelske ceste, ki teče ob Šmihelski šoli, s čimer bi ta pridobila nekaj dragocenega zemljišča na vzhodni, morda pa tudi na severni strani. Priključek Doma starejših občanov (morda tudi pokopališča) na Ljubensko cesto pa bi bil lahko izvršen severno od šole; druga možnost je tudi, da se Dom starejših občanov z novim priključkom poveže s Smrečnikovo ulico in ustvari križišče s cesto izpod grmskega gradu.

Brez nadaljnega iskanja novih odgovorov na v resnici zelo kompleksna vprašanja pa vsekakor lahko rečemo, da tako OŠ Šmihel na enem koncu kakor OŠ Grm na drugem koncu preslabo nadzorujeta in usmerjata predvidene urbanistične posege v njuno okolje in premalo odločno postavljata svoje odgovore na prej izpostavljene dileme oz. vprašanja. Preveč je interesov v mestu, da bi kdo poskrbel za njihove potrebe, če tega ne bodo sami zahtevali!

TOMAŽ LEVIČAR



PO 70 LETIH SPET SKUPAJ - Na tistiškem gradu (današnja Jutranjka) se je pred več kot sedemdesetimi leti pod okriljem salezijancev na oratoriju zbirala mladina iz okoliških krajev. Zdaj, že v jeseni življenja, so se oboji spet dobili skupaj in obujali spomine. (D. K.)

Za Kompas je Bela krajina hrvaška dežela

Odločno protestiram

Slovenija je sorazmerno majhna dežela, zato bi človek pričakoval, da vsaj večje organizacije v vodstvu zaposlujejo ljudi, ki poznajo večja slovenska mesta (morda sem preveč zahteven) in slovenske pokrajine, kot so Koroška, Štajerska, Notranjska, Dolenjska..., in, glej ga vraga, tudi Bela krajina.

Belokranjci se imamo še za državljane Republike Slovenije - bolj pozabljeni sicer, vendar želimo to miselnost popraviti. Upali smo, da smo se v preteklosti izkazali kot pravi Slovenci in skoraj nismo verjeli, da obstajajo turistične organizacije, ki ne bi poznale Slovenije, da ne poznajo mejne reke Kolpe, Črnomlja, Metlike, Semiča pa Mirne gore, belokranjske folklore, dobrih belokranjskih vin, dobrih ljudi.

Pa se zgodi, da vodilno turistično podjetje Kompas Holidays pošlje dopis v Črnomelj, v Republiko Hrvaško! Žalostno, smo rekli ob prvem dopisu, vendar, ker pa so se enako naslovljeni dopisi vrstili, se čutim dolžnega povedati turističnim delavcem in ostalim, zemljepisnim poznavalcem", da je Bela krajina slovenska, da to še žive Slovenci! Res, da ni bil še noben predsednik države iz naših krajev, imamo pa Zupančiča, Krakarja in podobne ljudi. Imamo zelo lepe kraje. Upali smo, da podjetje Kompas Holidays to zagotovo ve. Ni čudno, da nimamo dohodka od turizma, ko pa imamo tako "dobre" turistične poznavalce. Verjamem, da si bodo naročili zemljevid Slovenije, in če so pismeni, bodo na jugovzhodu Slovenije našli slovensko deželo Belo krajino, v njej pa Črnomelj, Metliko, Semič in še ostalih 100 naselij. Vabim jih, da pridejo v naše kraje, da bodo presenečeni, kako lepa je Slovenija.

Skratka, želim povedati, da ne obstajajo le mesta Ljubljana, Maribor, Koper, Novo mesto - tudi na naši strani Gorjancev smo SLO- VENCI!

IVAN BUKOVEC
Župan Občine Semič

VALENTINOVO

ČRNOMELJ - Zavod za izobraževanje in kulturo (Zik) prireja ob valentinovem večer z Janom Plestenjakom, ki bo v četrtek, 12. februarja, ob 19.30 v kulturnem domu Črnomelj. Vstopnice so tudi v prodaji na Ziku.

Brigita Berdik

V pričakovanju novega leta nas je pretresla boleča novica, da je od nas odšla sodelavka Brigita, kmetijska svetovalka v Sevnici. Sprašujemo se, kaj je strlo njeno dušo, da je klonila pod težkim bremenom življenja. Težko nam je bilo že ob njeni bolezni, zaradi katere ni izgubila volje in moči, njena smrt pa ostaja nerazumljiva.

Življenje Brigite Berdik se je pričelo pred 40 leti na Gornji Jesenicah pri Mokronogu. Starši so jo že zgodaj navajali na kmečko delo. Po gimnaziji je končala študij živinoreje na biotehniški fakulteti. Ker je že v srednji šoli izgubila očeta, je poleg študija vodila še domačo kmetijo. Z znanjem je hotela pomagati ljudem, ki jih je skušala vedno razumeti, in si prvo službo poiskala v Kmetijskem kombinatu v Sevnici, po dveh letih pa je odšla za sekretarko za kmečko mladino na predsedstvo ZSMS. Po letu in pol se je vrnila in kombinat in tam ostala kot pospeševalka. Leta 1990 je prišla na Kmetijski zavod Ljubljana, kjer je delala kot terenska svetovalka v občini Sevnica in bila hkrati vodja enote do lanskega leta, ko je vodstvo zaradi boleznih prepuščila sodelavcu.

Njeno delo ni bilo omejeno zgolj na ozke službene obveznosti. Bila je zelo aktivna tudi pri programih celostnega razvoja podeželja, pri občinskem odboru za kmetijstvo in še kje. V kmetijstvu je pustila 15 let trdega dela, hkrati pa je bila mamica in žena. Za njo ostaja praznina in hvaležnost, da smo se naučili njene zavzetosti in spoštovanja do dela.

Sodelavci

Slovenska romanca

(Za 8. februar)

Danes začuden sem pismo dobil in bral sem in bral, ne morem umeti: podpisan je bil, pisava njegova, sam - doktor Prešeren.

In kaj je napisal? Deset kar strani, le kaj bi našteval. Le prosil me je, naj nehajo že Slovenci slaviti njegovo ime, živijo pa protislovensko. Ne bi več rad med nebeščani, da je Slovenec, zardeval.

In so se še podpisali: Fran Levstik s pripombo, da brnil bo v rit, kdor rekel mu bo še Slovenec. A Cankar, kaj Cankar pripomnil je, napisal ne bom. Kdor ga je malo pozna, zaslučil morda iz srda bo kletev, da stresla baje so se v joku ganotja sama nebesa.

JANEZ KOLENC



Tone Kumelj

Mlado društvo z vrhunskimi rezultati

Letos praznovanje

NOVO MESTO - Gasilci s Kamenc so v preteklem letu praznovali 20-letnico društva. Zaradi preoblike dela so se odločili, da proslavo ob jubileju preložijo na letošnje leto. A za imenitno slavo se poskrbeli mladi gasilci članov ekipe A, saj so zasedli imenitno 10. mesto in osvojili zlato medaljo na gasilski olimpiadi v danskem mestu Herning, kjer so zastopali Slovenijo.

Obračun preteklega leta so kamenški gasilci naredili na občnem zboru 31. januarja. Vzdušje v polpolni dvorani doma je bilo delovno. Poročala sta predsednik Anton Kumelj in poveljnik Milan Barbo. Zbrane so pozdravili tudi predstavniki sosednjih društev Zdinje vasi, Smihela, Prečne, Otočca in iz hrvaške Dojutrovice ter sektorski poveljniki Jože Bugar in v imenu gasilske zveze Novo mesto Tine Filip. Iz rok Andreja Poljšaka je PGD Kamence GZ Novo mesto prejelo plaketo za uspešno delo, gasilci pa priznanja za dolgoletno delo in uspehe.

S. M.

90 LET LJUDSKEGA GODCA TONČKA PLUTA

Tone Seliškar je o Beli krajini zapisal, da je dežela zlatih src. Da to še vedno velja, smo Belokranjci in številni sponzorji dokazali prejšnjo soboto v Semiču na dobrodelni prireditvi "Hvala vam, ljudje v belem" ob 90-letnici priljubljenega ljudskega pevca in godca Tončka Pluta. Kot ravnateljica Dijaškega doma Črnomelj pa se v imenu naših učencev, dijakinj in varovancev zahvaljujem družini Plut, ki je z veliko dobre volje in vloženega dela organizirala prireditev in del zbranega denarja namenila tudi za potrebe našega doma. Podobnih prireditev si Belokranjci še želimo.

VESNA DOLTAR
ravnateljica Dijaškega doma v Črnomlju

ŠE ENKRAT:

Dobrota je sirota

Iz malih zdrah rastejo problemi

PODPLANINA - Na pred nedavno objavljeni članek "Dobrota je res sirota" je po pričakovanju prišlo do reakcije, ki je trenutno omejena le na dva vaščana, eden od njih je vaški predsednik Milan Žagar. Ta je imel in še ima kar veliko zapletov z občino in nazadnje se bo zapletlo tudi s cestnim podjetjem Novo mesto. Preteklo leto je namreč občina urejala asfalt skozi vas Podplanino. Pisali smo že, da je izpadel ravno vaški predsednik. Ogorčen pa je takrat zagrozil, da ne bo odstopil svoje zemlje za rekonstrukcijo oziroma sanacijo plazu na republiški cesti ob mejnem prehodu. Očitajo mu, da takrat ni podpisal izjave, da je pri delih vaše poti možen poseg tudi v njegovo zemljo. Vendar Žagar to odločno zanika. Pokazal nam je fotokopije izjav, ki jih je sam zbiral med vaščani in med njimi je tudi njegova. Originalne, pravi, hranijo na občini v Loškem Potoku.

Trdi, da je po tistem zapletu okoli asfalta prišel k njemu na pošto v Drago, (tam je zaposlen) župan občine Loški Potok, kjer sta zadevo ustno uredila. Žagar naj bi zastoj dobil tudi malo asfalta - to se je tudi zgodilo - odstopil pa naj bi zemljišče za rekonstrukcijo dela republiške ceste. S Cestnim podjetjem Novo mesto je podpisal pogodbo, v kateri je sicer omenjena odškodnina, a brez števil. Te odškodnine pa ni od nikoder, pač pa je od občine prejel račun za 43.000 tolarjev.

Žagar meni, da denar zanj ni večji problem, pač pa je užaljen zaradi nespoštovanja dogovora z županom, ki mu je ob drugem obljubil, da bo uredil razmerja s cestnim podjetjem in prizadetim Žagarjem. Z gotovostjo lahko zapišemo, da bo zadeva postala še kako vroča.

A. KOŠMERL

MLADINSKEGA KLUBA (ŠE) NE BO

Dragi mladi Novomeščani! Ob vseh naporih in pred očmi javnosti smo storili vse, da prostori v Kulturnem centru Janeza Trdine pridejo v roke mladim in odpremo mladinski klub še letos, vendar vas moramo razočarati. Problem kluba so svetniki LDS, ZLSD, SLS, SNS ter nekaj neodvisnih svetnikov predstavili za nedoločen čas, češ da je sklep prenaprten. Mladi na DNS-ju bomo s pomočjo drugih mladinskih organizacij poskušali vse, da najdemo nove rešitve, čeprav jih sedaj še ne vidimo. O vsem vas bomo tekoče obveščali.

Društvo novomeških študentov

“Pa ne, da je že toliko?”

90 let Kocjana Šereta - Že deset let ne pri zdravniku - Najraje bere časopise in gleda na avtocesto

POLJANE - Kocjan Šere je sedel za toplim zapečkom krušne peči in skozi okno gledal na avtocesto, kjer so med prvimi snežinkami švigali najrazličnejši avtomobili. Njegova hiša na Poljanah stoji namreč tik pod avtocesto Novo mesto - Ljubljana, tako da je zdaj na stara leta to njegovo najljubše opravilo.

“Pa ne, da je že toliko?” je hudomušno vprašal ob čestitkah za 90. rojstni dan, ki ga je praznoval 21. januarja. “Sploh ne vem, kdaj je minilo. Kar bo zdaj, bo pa preveč,” je povedal Kocjan in dodal, da v bližini ni



Kocjan Šere

nikogar starejšega več in da bo zdaj gotovo on prvi na vrsti za na oni svet. Ob rojstnem dnevu so ga z obiskom in pozornostjo razveselili mirnopoški predsednik KS Zvone Lah in predstavniki KO RK Mirna Peč, česar se je zelo razveselil.

Zanj dobro skrbi hčerka z družino. Rad in brez težav se spominja svojih mladih dni, predvsem orožnih vaj in kako je tri poletja v Babnem polju žgal oglje - seveda za dober zaslužek. “Za petdeset let vem vse za nazaj, zdaj pa ne vem niti, kateri dan je danes, pa saj mi tega sploh ni treba,” se nasmeje Kocjan, ki je bil dvakrat poročen, zdaj pa je vdovec že osem let. Ima sedem otrok.

Rad se pohvali z dobrim zdravjem, saj že deset let ni bil pri zdravniku. “Če bi jim vsi dali toliko zaslužiti kot jaz, bi bilo bolj slabo,” pravi devetdesetletnik in potarna le o bolečinah v nogah, zaradi česar ga obiskuje patronažna sestra. Dnevi mu kar minevajo, saj zelo rad bere, največkrat Nedejski dnevnik, Slovenske novice in Dolenjski list. “Politika me ne zanima, zelo rad pa prebiram strani, kjer pišejo o kriminalu. Poslušam tudi radio, gledam televizijo, samo plešem ne več,” se nasmeje Kocjan.

L. MURN

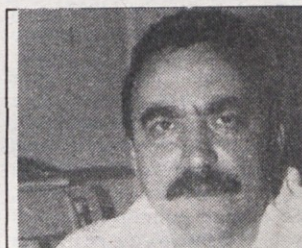
AKTIVNI PRI POŽARIH IN NA TEKMOVANJIH

MAHAROVEC - Prostovoljno gasilsko društvo Maharovec je imelo pred kratkim letni občni zbor. Med uspehi društva velja omeniti uvrstitev desetine B na državno prvenstvo. Na požare, ki jih je bilo na tem območju kar nekaj, je društvo prihitelo gasiti med prvimi. Skupaj s turističnim društvom Šentjernej, Nedejskim dnevnikom in humoristom Francem Pestotnikom smo organizirali prireditev Podoknico na Košakovi kmetiji, namenjena pa je bila naši članici Slavici Košak. Organizirali smo tudi vrtno veselico in še kaj. Na občnem zboru smo podelili jubilejna priznanja. Kar trije člani so jih prejeli za 50 let delovanja: Anton Grgovič, Janez Bašel in Ignac Krhin, za 40 let pa Franc Turk.

JOŽE GRGOVIČ

• Razkolnost Slovanov je bila in bo dedna pregreha. (Slomšek)

• Če me udari, vsaj vem, da me ima rad. (Iz diplomske naloge Simone Bokan o romski ženski)



OPRAVIČILO - Dr. Daroslav Ivašković (na sliki), Kocjanu Šeretu in bralcem se iskreno opravičujemo za zameteno fotografijo v prejšnji številki Dolenjskega lista, ki so ji pri prelomu strani zakrivil v Grafiki Novo mesto, kar ni ostalo brez posledic.

Uredništvo DL

VABILO TREBANJSKIM PEVCEM UPOKOJENCEM

TREBNJE - Mešani pevski zbor Društva upokojencev Trebnje vabi k sodelovanju vse, ki imajo posluh in veselje do petja. Pevske vaje zbora bodo vsak ponedeljek ob 18. uri v prostorih osnovne šole v Kidričevi ulici (godbena soba).

Diana Žagar

Merhaba – pozdravljena Turčija!

Težko je v nekaj besedah opisati Turčijo. Eksotične vonjave na ulici, ki te privabljajo v številne turške lokante, pretkani trgovci, ki te v presenetljivo dobri angleščini ali nemščini vabijo v svojo trgovnico na jabolčni čaj, predirljiv glas mujezina, ki te prebudi ob sončnem vzhodu in te vabi k jutranji molitvi, odlična hrana, tipična turška hitra in nevarna vožnja... To je tisto, kar v prvi vrsti naredi nepozaben vtis na evropskega turista, ki so ga v Turčijo privabile vse dobro znane pocukrane fotografije na straneh katalogov številnih turističnih agencij: zelene palme, ki prikri mavajo sinjemu morju, bele peščene plaže, pisana jadra in zagorela telesa lepotic. Vse to te ponavadi vsaj malo vznemiri, dokler ne začneš intenzivno obletovati vse mogoče turistične agencije, požrtvovalno štediti vsako marko in nestrpno odštevati dneve pred odhodom.

Ko sediš na letalu za Turčijo, se še vedno nekako ne moreš znebiti raznoraznih pomislekov. Medtem ko pri gledanju skozi okence napenjaš oči, da bi kaj videl, a pri večernih urah in pri višini 10 km nimaš kaj dosti sreče, se še zadnjič sprašuješ, ali bo tam doli vsaj pol tako lepo, varno in tako, kot obljubljajo turistični katalogi. Potem pa pred sabo zagledaš slavnega Tofa, zatopljenega v časopis, ki očitno leti tudi v tvojo smer, in to te kar nekako pomiri, da se zadovoljno nasmeheš, premakneš urine kazele za eno uro naprej in se prepustiš ugodju, ki ti ga nudijo stewardese. Po slabih treh urah se letalo varno spusti na turška tla. Ne moreš verjeti, da te od doma loči skoraj dva tisoč kilometrov, ki jih zrakoplov premaga

v tako kratkem času. Z vso prtljago vred se strpaš v turški kombi in na štirih kolesih odbržiš novim dogodivščinam naproti.

Nevarna turška vožnja

Letališče Antalya je od Kemerja, kjer sva letovala z Marjanom, oddaljeno 55 km oz. slabo uro vožnje, ki pa je ob nevarnih akrobacijah turških šoferjev na cesti bolj podobna napetemu akcijskemu filmu kot pa prveemu stiku z novo pokrajino skozi okno. Ja, kar dobro je biti pripravljen na to, da se Turkom zdi prehitevanje čez dvojno črto ali pa v škarje, kot temu rečemo v avtomobilističnem žargonu, čisto običajna in celo zabavna zadeva. Ko se tako nekajkrat voziš s turškimi dolmuhi (miniatureni avtobusi), kaj hitro spoznaš, da so nevarno prehitevanje, tekmovanje in hitri vožnji z nekaterimi drugimi šoferji ter hupanje pred ovinki kar nekakšno pravilo, ki se ga kmalu privadiš. Drugačno vzdušje na letališču, drugačni ljudje, popolnoma drugačno rastje pa še ta divja vožnja do hotela te ob prihodu v Turčijo lahko kaj kmalu spravijo v jok. Pokrajina na poti iz Antalye v Kemer je pusta, sem ter tja ždi ob cesti kakšna zbita lesena koliba, v kateri se bohotijo lubenice, nikjer ni čutiti nobenega življenja... In potem se kar naenkrat začne podoba pokrajine spreminjati. Od prvih penziončkov in trgovin začutiš, da so blizu ljudje. Ko pa se pripelješ v sam center Kemerja, ki je v nočnih urah, ko smo mi prišli, izgledal prav fascinanten, lahko samo osuplo zajašaš. Prava oaza, vendar ne zelena, pač pa zlata, saj te pogled na številne zlatarne skorajda zasle-

pi. Nedelja je, ura je enajst zvečer, življenje in zabava pa se tu šele začneta. Večina turistov je na ulicah, v številnih restavracijah natakariji na pladnjih nosijo lepo aranzirano hrano, prodajalci, ki v svojih butikih neutrudno barantajo s turisti, si ze manejo roke... Takoj po prihodu v najin penzion Güney sva vrgla prtljago v kot, skočila v polnetna oblačila in šla preizkušat razkošje nočnega kemerskega življenja. Še dobro, da sva v tisti naglici pozabila vzeti denar, sicer bi kaj kmalu lahko postala žrtev spretnih in vsiljivih trgovcev.

Turški turizem v vsem razmahu

Tisočletja je bila Turčija pomembno svetovno razpotje. Po njenem prostranem ozemlju so potovale dolge karavane kamel in trgovcev, ki so tovorili svilo in dišave z Daljnega vzhoda. Dežela, razpeta na dveh kontinentih, v Evropi in Aziji, je bila že od



Plaža pri marini v Kemerju je peščeno-prodnata, v ozadju je pogorje Taurus.

nekaj prizorišče številnih spopadov in vladavine ljudstva so se tu kaj hitro menjavale. Tu so se prepletale hititska, grška, rimska in turška kultura, sledi te bogate zgodovine, obogatene s številnimi legendami in pripovedkami, pa je moč najti po vsej deželi. Čeprav je imela Turčija že od nekdaj idealne možnosti, s katerimi bi lahko razvajala turiste, je postala med najbolj priljubljenimi cilji bodisi letoviščarjev bodisi avantur željnih “sodobnih počitniških nomadov” šele v zadnjih nekaj letih oz. je večja turistična eksplozija šele na pohodu. Turčija je idealna dežela tako za tiste popotnike, ki jih privlači njena samobitnost in mističnost, kot za tiste letoviščarje, ki iščejo užitke in sproščenosti ob morju v prijetnih letoviških mestecih.

Evropski turisti se v zadnjem času pospešeno hodijo namakati na turško obalo Egejskega in Sredozemskega morja, kjer je turistični razvoj v vsem razmahu. Lukusni hoteli, ki zadovoljijo še tako zahtevnega dopustnika, številni družinski penziončki, počitniška naselja, restavracije, bari in diskoteke rastejo kot gobe po dežju. Čudovita in neokrnjena narava, tej nekateri pravijo kar zemeljska nebesa, in prirojena gostoljubnost njenih domačinov sta samo še sladakusen ocvirk k vsemu temu. Ob obali Sredozemskega morja je zra-

slo kar nekaj letoviških mestec, ki jih ponujajo turistične agencije: Kemer, Beldibi, Tekirova, Kiris, Dalyan, Marmaris, Imcler ter veliki turistični mesti Antalya in Alanya. Nekaj od teh sva tudi obiskala in sva bila na koncu zelo zadovoljna, da sva izbrala ravno Kemer. Razlogov za to pa je kar nekaj.

Kemer – turška turistična meka

Kemer je nekdanja ribiška vasica, ki je po zaslugi zanimive naravne lege, lepih zalivov in plaž ter številnih možnosti za izlete postala eden najpomembnejših turških turističnih centrov. Leži ob vzhodu več kot 3000 metrov visokega pogorja Taurus, kar Slovenca še posebno očara, saj ni navajen, da med namakanjem v morju lahko opazuje zasnežene gorske vrhove, ki se bohotijo nedaleč stran. Mesto Kemer živi zgolj od turizma. V petnajstih letih so tod zgradili številne moderne in luksuzne hotele, majhne, a prijetne penziončke, značilne so prav počitniške vasi, ki so zrastle sredi zelenja borovih gozdov in sredozemskih nasadov limon in pomaranč, ter se nekoliko oddaljeno od mesta razprostirajo vzdolž dolgih peščenih plaž. Posebno romantične so večerje in sprehodi ob novi, izvrstno načrtovani marini za jahte. V borovem gozdu v zalivu ob marini je športno središče z veliko možnostmi za šport in rekreacijo. Tu je tudi peščeno – prodnata plaža, ob kateri se nahajajo manjše restavracije ali kavarne. Na drobnem pesku na prostorni plaži so nameščeni številni senčniki z ležalniki, tako da je poležavanje ob morju več kot užitek. Medtem ko moraš v Slovenskem primorju za takšno razkošje odšteti kar precej denarja in si ga lahko zato privoščijo le najpremožnejši, daš zanj v Kemerju le 250 tolarjev. Ker imaš senco direktno nad glavo, se ti ni treba bati, da bi dobil sončne opekline, saj je sonce tu precej močno.

Resnica o "privilegijih članov Zveze borcev"

Celovit pregled vseh pravic, ki jih po sedaj veljavni zakonski ureditvi uživajo borci in udeleženci NOB

Čeprav so pristojni organi že večkrat objavili točne podatke in informacije, se v javnosti neprestano pojavljajo nekeorektna in žaljiva namigovanja o velikih "privilegijih", ki naj bi jih imeli borci in udeleženci NOB. V zvezi s tem želimo pojasniti:

Prvič, o številu borcev, ki da jih je danes več, kot jih je bilo med vojno. Vsaka sodobna država zagotavlja bivšim vojakom, ki so se borili za domovino, poseben status, na osnovi katerega lahko uveljavijo določene pravice. Slovenija glede tega ni izjema. Izjemna je bila 2. svetovna vojna na Slovenskem, v kateri se ni bojevala redna armada, ampak je bil to narodnoobrambni boj proti naci-fašističnim okupatorjem, v katerem je sodelovalo veliko ljudi. Ne le ti-sti, ki so se borili z orožjem v rokah ampak tudi mnogi drugi, civilisti, terenci, aktivisti OF med njimi ve-liko žensk. Brez njih partizanska vojska ne bi mogla niti nastati niti obstati. Njihovo delo je bilo ravno tako težko in nevarno. Zato je tudi njim priznan enak status kot tistim, ki so se bojevali z orožjem.

Nekorektno pa je, govoriti o "privilegijih članov zveze borcev". Res je zveza borcev v prejšnjem sistemu imela status družbenopolitične organizacije in je v članstvo sprejemala le udeležence NOB, vendar članstvo v ZB nikoli ni avtomatično prinašalo statusa borca. Status borca ni podeljevala ZB, ampak so ga ugotavljali za to pristojni državni organi. Leta 1995 so združenja borcev s spremembami statuten vpeljala možnost, da se v organizacijo vključijo tudi simpatizerji kot pridruženi člani, s spremembami statuten leta 1997 pa so le-tim omogočile polnopravno članstvo. Eden od ciljev ZB je namreč ohranjanje spomina na upor zoper okupatorje in razvijanje izročil in vrednot NOB. Tako je res, da je v organizacijo vstopilo nekaj tisoč novih članov, tudi mladih, ki vojne časa niso doživeli, želijo pa, da se ohranja spomin nanj. Kot rečeno, pa članstvo v ZB ne prinaša nobenih ugodnosti, člani imajo le dolžnost plačevati članarino in pravo, aktivno delovati pri uresničevanju programov ter voliti in biti voljeni v organe organizacije.

Drugič, o takso imenovanih "privilegijih". Na osnovi priznanega statusa borca ljudje lahko uveljavijo nekatere pravice. Le-te so se uvajale postopoma, ljudje pa so si status urejali, kadar so želeli uveljaviti kako pravico. Naj za primer navedemo zdravstveno varstvo: mnogi, ki so sodelovali v odporu in imajo vse pogoje, da bi jim bil priznan status borca, so pa bili zavarovani po drugih predpisih, statusa borca sploh niso uveljavljali, saj je obvezno zdravstveno zavarovanje za-

gotavljalo plačilo vseh zdravstvenih storitev vsem zavarovancem. Po novi zakonodaji iz leta 1992 pa obvezno zdravstveno zavarovanje ne pokriva več polne cene zdravstvenih storitev, posebnim kategorijam, med njimi ljudem, ki imajo priznan status borca oz. vojnega veterana, pa država pokriva razliko med stroški, ki jih pokriva obvezno zdravstveno zavarovanje, in celotni-mi stroški. Nepravilno bi bilo, če bi ta pravica veljala samo za tiste, ki so status uveljavili že prej, saj ljudje niso mogli predvideti sprememb v zdravstvenem zavarovanju. Največ neutemeljenih obtožb je slišati v zvezi z "borčevskimi pokojninami". Ponovno naj poudarimo, da "borčevska pokojnina" ne obstoji; nihče ni dobil pokojnine zato, ker je bil borec; vsi so morali izpolniti pogoje, ki jih predpisuje zakon o pokojnin-skem zavarovanju. Res pa so ljudje s priznanim statusom borca imeli nekatere ugodnosti; pravico do štetja posebne dobe v dejanskem ali dvojnem štetju, do upokojitve pri za-



VELIKO VAJ, BREZ POŽAROV - Gasilci iz Križev pri Žužemberku so na svojem nedeljskem občnem zboru pregledali delo v lanskem letu. Kljub maloštevilnemu pomladu so imeli kar tri tekmovalne desetine na raznih tekmovanjih, udeležili so se tudi vseh vaj in tekmovanj v sektorju in tistih, ki jih je organizirala GZ Novo mesto. Veliko spodbudnih besed jim je povedal tudi Tine Filip, poveljnik GZ Novo mesto, in jim hkrati čestital za dosedanje delo. Društvo je še naprej zaupalo delo predsedniku Jožetu Perku (na sliki), ki uspešno nadaljuje delo dolgoletnega predsednika Jožeta Hribarja. Za odlično opravljeno delo v preteklem mandatu so se gasilci zahvalili tudi tajnici Vesni Zaletelj in podpoveljniku Janezu Pircu s priznanjem. (Foto: S. Mirtič)

pet let nižji starosti, do odmere pokojnine po posebni lestvici odstotkov in najmanj od zajamčene osnove za borce, ki je bila pred leti določena v višini 117,6 % povprečne plače in se sedaj valorizira tako kot pokojnine. Ugodnosti pa niso veljale za vse in nasploh, pač pa samo za tiste, ki so izpolnjevali točno določene pogoje glede dolžine dobe, prebrite v NOB. V nasprotju z namigovanji o velikih privilegijih se je večina ugodnosti nanašala na socialno ogrožene, ki zaradi različnih razlogov niso mogli zbrati dovolj pokojninske dobe ali pa so imeli zelo nizke dohodke. Zato mnogi borci niso niti uveljavili statusa borca, mnogi pa niso izrabili ugodnosti, ki jih je ta status omogočal na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Po podatkih Ministrstva za delo, družino in socialno varstvo je bilo v letu 1995 med vsemi upokojenimi borci 10.900 takšnih, ki so prejeli pokojnino, določene iz-ključno po splošnih predpisih.

Tudi ni res, da se število borcev, ki prejemajo pokojnine, povečuje. Nasprotno, razmeroma hitro upada: decembra 1994 jih je bilo skupno s kmeti borci 61.401, decembra 1995 58.757, 30.6.1996 57.230 in junija 1997 56.151.

Borcem se pogosto pripisujejo tudi izjemne pokojnine, kar ni korektno. Pri izjemnih pokojninah gre za pokojnine, ki so jih priznavali do leta 1972 Zvezni izvršni svet, kasneje republiški Izvršni svet in po osamosvojitvi vlada republike Slovenije posameznikom s posebnimi заслугami. Teh pokojnin je bilo v letu 1996 758. Med prejemniki je res tudi nekaj borcev; vsi prejemniki pa niso borci, zato ni pošteno, da se posplošuje.

V zvezi s tem moramo zavrniti še eno zavajajoče tolmačenje, in sicer, da so borčevske pokojnine dedne. Pokojnine prejemajo ljudje s statusom borca, so dedne prav toliko kot vse ostale pokojnine. To pomeni: če upokojenec umre, imajo nekateri njegovi družinski člani (vdova, oz. vdovec, mladoletni otroci), če izpolnjujejo z zakonom predpisane pogoje, pravico do družinske pokojnine. Le-ta se v vsakem primeru odmeri v odstotku od pokojnine umrlega; pri borcih ne gre za nikakršno izjemo. Prav tako seveda upokojeni borci pod enakimi pogoji kot vsi drugi prejemajo ostale dajatve iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, denimo dodatek za rekreacijo, dodatek za pomoč in postžboto itd.

Borci oz. udeleženci NOB, ki niso bili vključeni v pokojninsko zavarovanje, tudi v primeru, da imajo priznan status borca, ne prejemajo nobenih denarnih dajatev. Država pomaga le socialno ogroženim. V prejšnjem sistemu se je za pomoč zagotavljala s t.i. občinskimi priznanimi, od 1. januarja 1996 pa jo ureja Zakon o vojnih veteranih (Ur. l. RS št. 63/95), ki socialno ogroženim borcem in veteranom vojne za Slovenijo, ki si zaradi starosti ali drugih razlogov ne zmorejo sami zagotoviti socialne varnosti, zagotavlja veteranski dodatek. Višina le-tega je odvisna od dobe, prebrite v NOB, in predvsem od višine lastnih dohodkov oz. dohodkov na družinskega člana. Ker zaradi preurejanja sistema še ni dokončno izpeljano centralno izplačevanje, ta hip ni znano točno število upravičencev. Ministrstvo za delo izplačuje dodatek 5.049 osebam, nekaterim upravičencem pa ga še izplačujejo upravne enote; po oceni je skupno število prejemnikov okrog 5.000. Najvišji možni dodatek znaša v letu 1997 45.399 SIT, najnižji 4.539 SIT; večina prejemnikov pa prejema dodatek v višini 20.000 - 25.000 SIT.

Poleg naštetih obstoji le še en materialni prejemek, do katerega pa so upravičeni le borci, ki imajo priznано polno pokojninsko dobo v dvojnem trajanju od leta 1941 ne-prekinjeno do 15.5.1945, borci za severno mejo in vojni dobrovoljci ter odlikovanci z najvišjim državnim odlikovanjem in organizatorji narodne zaščite leta 1991. Ta prejemek v enkratnem letnem znesku je bil v letu 1997 izplačan 2.324 upravičencem, njegova višina pa znaša 45.399 SIT. Ti upravičenci imajo poleg tega še pravico do brezplačne vožnje z vlakom ali avtobusom na ozemlju republike Slovenije za 4 potovanj letno. Ob njihovi smrti ima družina oz. oseba, ki je oskrbel pogreb, pravico do pogrebne in višini trikratnega zneska osnove (ta trenutno znaša 45.399 sit), vendar največ do dejanskih stroškov pogreba.

Na področju zdravstvenega varstva država zagotavlja obvezno zdravstveno zavarovanje borcem in voj-

nim veteranom, ki niso zavarovani po drugih predpisih; ostalim pa plačilo zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev, zagotovljenih v okviru obveznega zavarovanja. V praksi to pomeni, da država plačuje zanje premijo za prostovoljno zdravstveno zavarovanje. To pravico je doslej uveljavilo okrog 32.000 ljudi s statusom borca. Tako smo navedli vse ugodnosti, ki jih prinaša status borca NOB.

Primerjava slovenske ureditve z ureditvami v drugih državah ni vedno dovolj smiselna, saj gre za različne vojne in za države z različno tradicijo in različnimi razmerami; prav gotovo pa slovenski borci in

vojni veterani nimajo večjih pravic od vojnih veteranov drugih po svetu, izjemši nekatere vzhodno-evropske države in države, nastale na območju bivše Jugoslavije. Menimo, da je glede na splošni življenjski standard in razmere v Sloveniji sedanja ureditev primerna, le pri zagotavljanju pomoči socialno ogroženim je preveč restriktivna. Seveda pa bo tudi ta sistem treba prilagoditi evropski zakonodaji.

Naj na koncu še omenimo, da v drugih državah po svetu vojne veterane, še zlasti veterane iz 2. svetovne vojne, poleg tega, da jim zagotavljajo določene pravice in ugodnosti, tudi cenijo in spoštujejo, saj vedo, da so njihove pravice zaslužene, saj so kot vojaki morali za obrambo svoje domovine tvegati življenje in zdravje.

GO ZZB NOB Slovenije
Komisija za socialna in zdravstvena vprašanja borcev NOB,
predsednik JANKO HEBERLE

KAJ PIŠEJO DRUGI

V vasi se je vrnilo sovražstvo

Iz odprtega pisma dr. Spomenke Hribar dr. Francu Rodetu

Cerkev še tudi danes krivdo za slovensko bratovornjo vojno pripiše le nasprotni - komunistični strani in še danes širi in poglablja sovražstvo med nami.

Tudi za ta očitek bi bilo mogoče nabrati preštevne podatke in dokaze, pravzaprav jih lahko beremo v uredniških komentarjih v skoraj vsaki številki Družine in slišati jih je iz skoraj vsake pridige. Takšno početje se mi zdi toliko bolj sporno (in nemoralno!), ker smo bili v prejšnjem, komunističnem režimu že kar navajeni izjav o "vedno boljših odnosih med državo in Cerkvijo", zdaj, ko je komunizem "mrtev pes", pa skačete po njem in zbujate - ne nasprotovanje komunističnemu sistemu, temveč - sovražstvo do komunistov kot oseb in svojih sodržavljancev. Ker so dejanski krivci za povojne likvidacije in drugo povzročeno trpljenje že pokojni ali pa nebolgliji starci, se taka gonja nujno zaustavlja na mlajših ljudeh, ki nimajo in po svoji starosti ne morejo imeti nič skupnega s tistim, kar se je dogajalo pred petdesetimi, štiridesetimi leti. Še vedno, enako kot pred vojno in med njo, predstavnik RKC ščuvajo ene (verne) državljane zoper druge (neverne, pa tudi zoper verne, če se ne strinjajo s cerkveno politiko). V vasi se je vrnilo sovražstvo, ki ga za časa socializma že dolgo ni

bilo več ali pa je "spalo". Toda v imenu "zmagoslavja poraženih" se veliko duhovnikov in - rekla bi Cerkev kot institucija - vse preveč čuti kot zmagovalce, ki v imenu vere širijo sovražstvo zoper "stare strukture" in "stare sile". Ker niti "struktur" niti "starih sil" ni kar tako, je takšna gonja gonja zoper ljudi, zoper sodržavljane. Kakor da ta politika že ni izterjala svoje cene!

Cerkv zopet deli katoličane na "prave" in "neprave" in se sama vse bolj enači z domobransko politično opcijo. To ni Cerkev vseh kristjanov oziroma katoličanov - vsekakor ne od tistih s partizansko provenienco. To je bilo nazorno videti ob praznovanju petdesete obletnice konca vojne in zmage nad nacifašizmom, ko se državne proslave ni udeležil uradni predstavnik Cerkve. Hkrati pa je z domobranskega brega prišla posebna publikacija, ki je v tujem jeziku obveščala (še kako!) zainteresirane, da je bila pri nas pravzaprav le državljanska vojna in komunizem... Napačna, nesorazmerna sodba je bila sugerirana tudi papežu in je tako obsojal le komunizem, ne pa tudi tistega, kar je storila Cerkev pri nas med vojno. Ni omenil njene kolaboracije, ni omenil trpljenja, ki je bilo povzročeno s te strani...

(Delo, 31. januarja)

Nezmožnost dogovarjanja

Je tako važno, kdo bo napisan na plakatu?

IVANČNA GORICA - V Ivanški občini je že nekaj let poznan Jurčičev pohod, ki postaja vse bolj pri-

"MRTVI NE PLAČUJEJO DAVKA"

VELIKA LOKA - Gledališka sekcija KD Šentvid pri Stični bo v nedeljo, 8. februarja, ob 16. uri s predstavo Nikole Manzarja "Mrtvi ne plačujejo davka" gostovala v KS Velika Loka. Komedijsko, s katero so šentvidski igralci v zadnji sezoni razveselili že veliko ljubiteljev gledališča, je režirala Marjana Hočevar.

LEBIČ RAZSTAVLJA V ŠMARJEŠKIH TOPLICAH

ŠMARJEŠKE TOPLICE - Novomeški slikar Tugo Lebič razstavlja svoje slike, prevsem tihožitja, podobe iz narave in stare kmečke izbe, v Zdravilišču Šmarješke Toplice. Razstava bo postavljena do konca marca, dela pa so tudi naprodaj.

VEČ PREDAVANJ

ČRNOMELJ - Kmetijska svetovalna služba Črnomelj vabi v soboto, 7. februarja, ob 19. uri v črnomaljski dijaški dom na predavanje o aidsu. Po predavanju bo občni zbor Društva podeželske mladine Črnomelj in Semič.

V sredo, 11. februarja, pa bo ob 18. uri v sejni sobi občine Črnomelj predavanje o prehrani in gnojenju sadnih rastlin. Predaval bo specialist za sadjarstvo inž. Jani Gačnik.

Spet "Iz družinske skrinje"

Prireditev izvedli člani Kulturnega društva Trebnje in že povabili na naslednjo ob materinskem dnevu

TREBNJE - V organizaciji Kulturnega društva Trebnje je bila preteklo nedeljo v trebanjskem kulturnem domu že tretja prireditev iz družinske skrinje, na kateri so nastopile družine s petjem, igranjem, hkrati pa se je nekaj družin predstavilo z razstavo, ki so jo postavili v Galeriji likovnih samorastnikov.

Na odru so nastopile družine iz trebanjske občine in družina Blažej s Koroškega. Avbarjevi so zapeli ob spremljavi harmonike, Gabrijelovi so pripravili zanimiv skeč, ob katerem smo se do solz nasmejali, nato pa je mama Nevenka z otroki še zapela. Sestri Jožica Smolič in Tina Kukenberger sta zapeli s svojimi otroki. Sestri Ina in Nadja Pečelin sta skupaj s soplesalcema enkratno

odplesali čačaka. Slišali smo tudi Peterletova: Maja je zapela ob spremljavi bratove harmonike. Steklasovi iz Velikega Gabra so skupaj zapeli ob spremljavi harmonike, nato pa je mama Marta ob klavirju spremljala svoje tri otroke, ki so prisrčno odigrali odlomek iz Kresnička. V osrednjem delu sporeda smo slišali Rotove, ki vedno navdušijo. Kravcarjeva fanta, ki sicer sodelujeta v ansamblu Akord, pa sta profesionalno izvedla nekaj narodnozabavnih skladb. Povezovalc Slavko Podboj jih je predstavil, hkrati pa napovedal še družine Reščič, Gracar in Hren, ki so pripravile razstavo v galeriji. Ob koncu so vsi zapeli Kol'kor kapljic...

IVANKA VIŠČEK

PODELITEV ODLIČIJ ZKD

BREŽICE - Danes, 5. februarja, bo ob 18. uri v Prosvetnem domu kulturna prireditev v počastitev slovenskega kulturnega praznika. Slavnostni govornik bo brežiški župan Jože Avšič, v kulturnem programu bosta nastopila pevski zbor Viva in dramski igralec Polde Bibič, predsednik brežiškega ZKD Ernest Ferk pa bo podelil priznanja in odličja ZKD.

DOTIK DALJNJIH ČASOV

BREŽICE - Posavski muzej in Dolenjska banka vabita danes, 5. februarja, ob 19.30 na otvoritev razstave fotografij predmetov iz starejše železne dobe. Razstava bo v galeriji tukajšnje ekspoziture Dolenjske banke, v kulturnem programu pa bodo nastopili gojenci brežiške glasbene šole.

Marija Chiohochi



V četrtek, 29. januarja, smo se na trebanjskem pokopališču v velikem številu še zadnjič poslovili od 77-letne Marije Chiohochi, ki je bila prava podoba materinske ljubezni. Rojena je bila v šestčlanski družini Trefalt v Holandiji, kjer je preživela mlada leta, drugo svetovno vojno je preživela v Avstraliji, nato pa se je z družino preselila v Slovenijo, v Zabukovje nad Sevnico. Tu je rodila hčerko Ireno. Da jo je lahko izsolala, je dobrih dvajset let delala v Nemčiji in se tam poročila. Mož ji je že umrl. Hčerka se je poročila v Trebnjem. Mama Marija je s prihranki kupila hišo v Orešju nad Sevnico. Dokler ji je zdravje služilo, je veliko potovala. Poprijela je za vsako delo in bila izredno dobra gospodinja. Pred dvema letoma ji je mnogo prezgodaj umrla hčerka Irena. Koliko solza je Marija takrat pretočila! Kljub njenemu trdnemu zdravju se je zadnji zlom kolka za Marijo končal tragično. Mama Marija bo ostala vsem, ki so jo imeli radi, v lepem spominu.

R. M.

Narava, kdo bo tebe ljubil?

Odnos človeka do narave je izvrsten kazalec narodove kulture. Narava je vse bolj vznemirjena, naravno okolje pa opustošeno in onesnaženo. Ljudje brezsrčno odlagajo vso mogočo kramo tudi na obronkih gozdov in celo v njihovem osrčju, s čimer grobo posega v naravno okolje. V snežnih zimah je navlako v naravi običajno prekril sneg in ni bila vidna, pomladno zelenje pa je prikrilo človekovo zavržno ravnanje. Letošnja mila zima brez snega pa ni mogla skriti onesnaženja, ki ga je zakrivil neosveščeni človek. Nemogoče je razumeti, kaj vse so ljudje odvrgli v naravno okolje, čeprav živimo v času, ko je urejen odvoz smeti in odpadkov. Grozen je pogled na odvržene stvari ob cesti proti Mirni Peči, pobočja ob izviru Temenice v Luknji so ponovno omadeževana z odvrgnimi predmeti, Bršljinski potok je poln navlake, obrežja Krke, ki so jo pred časom očistili novomeški potapljači, kličejo po novih očiščevalnih akcijah.



Do kdaj tako, ljudje? Na sliki: odsluženega fička je brezvestnež zapeljal v Vrščajev gozd v Župnici in ga prevrnil med smrekice.

BOJAN AVBAR

Sanjska poroka pod freskami

Usodni "da" v Viteški dvorani brežiškega gradu

BREŽICE - Par, ki želi svojo poroko opraviti še posebej bleščeče, da bo usodni "da" še dolgo ostal v spominu kot nad vse sijajen dogodek, ima poslej možnost skleniti zakonsko zvezo v najlepši in največji baročno poslikani dvorani na Slovenskem - v znameniti Viteški dvorani brežiškega gradu, kjer je dovolj prostora za še tako veliko poročno spremstvo, saj dvorana lahko sprejme do dvesto osemdeset svatov, izvrstna akustičnost pa zagotavlja, da bodo prav vsi slišali srečni "da" mladoporočencev in da bo poročna koračnica zvenela še posebej lepo.

V Posavskem muzeju, kjer Viteško dvorano ponujajo za različne prestižne protokolarne slovesnosti, so svojo najnovejšo ponudbo imenovali sanjska poroka, saj menijo, da bo poroka

v častitljivem grajskem poslopju zares nekaj posebnega. Mladoporočenci se za dodatne storitve, kot so: luksuzna limuzina Ford Lincoln ali kočija s konjsko vprego za prihod v grad, obredno odpiranje steklenic šampanjca s sabljo, video in fotografsko snemanje, glasbena spremljava in gostinske storitve, odločajo in dogovarjajo sami, muzej jim da na voljo naslove in telefonske številke ustreznih izvajalcev.

In koliko cvenka je treba odšteti za sanjsko poroko? Najemnina Viteške dvorane s prometnim davkom je okroglih tisoč tolarjev; več bo ostalega blišča in pompa, več bo treba potegniti iz mošnjičkov. Sanje te vrste niso poceni, večina Slovencev pa o taki sanjski poroki tako in tako lahko samo sanja. MiM

Kultura dobrote

Večer kulture na Razborju pod Lisco ob slovenskem kulturnem prazniku

RAZBOR - "Ko bomo odkrili kulturo srca, kulturo ljubezni do bližnjega, bo naša umetniška izpoved našla številne izraze, ki nas bodo navdihovali z optimizmom in bodo prinašali vero v življenje," je bila ena od povezovalnih misli kulturnega večera, ki je potekal na Razborju pod Lisco zadnjo januar-sko soboto.

V prostorni župnijski cerkvi, hramu duha in kulture, se je v dobri uri nanizalo veliko bogatih doživetij, skrbno izbranih in povezanih v celoto, doživetij, ki so budila zanimanje, pozornost in plemenitila srca številnih domačinov in gostov. V prvem delu se je predstavil akademski slikar, prof. Albin Lugarič iz Ptu-

ja. Po večmesečni razstavi ob življenjskem jubileju na ptujskem gradu je v zanimivem izboru slik prikazal svoje življenjsko izpovedovanje na slikarskih platnih. Klenost 70-letnika, prodornega v razmišljanju o likovnem izražanju, je dala pečat razstavljenim slikam v župnijski dvorani. Predstavitev nove knjižne izdaje patra Karla Gržana z naslovom "Mavrični angel" s sporočilom o pomembnosti naše bližine v stiski, bolečini sočloveka, je bila primeren uvod v razmišljanje tajnika Slovenske Karitas Imreta Jerebica, ki je razmišljal ob vprašanju: "Ali se spomniš, kdaj si zadnjič pomagal človeku v stiski?" Njegovo misel je z izjemno žlahtnostjo osvetlila voditeljica Materinskega doma v Škofljici pri Ljubljani Lidija Jerebic. Pesem domačega pevskega zbora in gostujočega zbora Emanuel iz Celja je povezovala večer, ki bi ga lahko poimenovali večer dobrote, v ubrano doživetje ob kulturnem prazniku. J. S.

France Režun

Med praukazi in možnostmi

Polemika o splavu, povezana tudi s 55. členom naše Ustave, se je pod naslovom Kdor seje veter, žanje vihar nenavadno sprostila tudi v pisnih nekaterih bralcev Dolenjskega lista.

Pojav je vznemirljiv, razmišljanja in moralna vrednotenja ob njem pa zelo različna. Čeprav je mnogo vprašanj neodgovorljivih, se dialog vedno znova pojavlja z dveh povsem nasprotnih obal, ki, žal, ne dopuščajo nobenih mostov.

Ob prebiranju teh prispevkov sem se spomnil pogovora s sopotniki po neki večerji v Nankingu na Kitajskem, ki je trajal pozno v noč. Tudi mi smo bili vznemirjeni in v zadregah.

Zapis teh razmišljanj v moj popotni dnevnik objavljam predvsem zato, ker je na mnogo stvari res težko odgovoriti.

Nanking

Večerjamo v veliki hotelski restavraciji. Kljub napornemu dnevu smo zelo sproščeni. Veliko govorimo o vtisih s poleta, o razlikah med Pekingom in Nankingom, o novih spoznanjih, največ pa o ukrepih kitajske vlade v zvezi z omejevanjem rojstev.

Ukrepi so zelo ostri, saj več kot dva otroka v družini skoraj prepovedujejo. Čeprav smo si enotni v tem, da so ti ukrepi nujnost, da je naraščanje prebivalstva problem, ki izstopa in ga ni mogoče nikamor odložiti, in da se človek mora soočiti z omejenimi možnostmi, je naš čustveni in moralni odnos do tega vprašanja drugačen. V posebnem delu svoje zavesti pojav obsojamo. Ni usklajen z našim pojmovanjem svobode in zdi se nam kot zoperstavljanje Naravi, kot upor proti Absolutnemu in hkrati proti človeku samemu. Zdi se nam, da spravlja človeka v zadrego, ali naj ravna v skladu z razumom in spoznanjem omejenih možnosti ali naj sledi ukazom, ki so zasejani že v njegove temelje.

Človeka v sebi doživljamo dvojno: kot gospodarja nad Naravo in hkrati kot njen del. Toda močnejše od občutenja ujetosti je občutenje, da smo določeni za gospodstvo, močnejši od dojemanja nujnosti je občutek svobode in s tem videz

odločanja in odgovornosti, zasluge in krivde. Občutimo se kot vrh, kot krona stvarstva. To nam pripovedujeta tako Sveto pismo kot moderni dialektični materializem, od tega smo omamljeni. Naravo doživljamo kot danost, s katero lahko glede na svoje potrebe tudi razpolagamo, moč svoje zavesti spreminjamo v pravico močnejšega, zavest dojemamo kot pojav, kot danost, ki prihaja od nekega izvencelotne Narave.

Družbi pripovedujem zgodbo o harmoniji in stvarstvu. Oče in sin in sprehod v lep pomladni dan. Oče pripoveduje sinku o tem, kako je Bog vse pravilno uredil. Da bi bil prepričljivejši, opozori sinka na ptico, ki je prav takrat ujela črva, in razlaga, kako je ptica vesela in kako bo v svoji pesmi slavila Boga. Ko pa sinko vpraša očeta, ali je vesel tudi črviček, oče onemi in je prepričan, da je v sinovi vzgoji nekaj pogršel. Zgodba je samo prispodoba. Kadar se počutimo kot krona stvarstva, smo vedno v vlogi očeta in ptice.

Toda zakaj smo pri vprašanju omejevanja rojstev klub spoznanju nujnosti čustveno in moralno vendarle prizadeti, zakaj se nam zdi to naše početje nenaravno, zakaj se počutimo krive, zakaj so čustvene razsežnosti naše zavesti v navzkrižju z dopovedovanjem razuma? Se v vsem tem izraža obrambni mehanizem Narave, je razraščanje razuma in vedenja v programih Narave stranpot, je ta stranpot v navzkrižju z njenimi temeljnimi hotenji, ubija izbor, slabi človeka kot vrsto in kot najpopolnejše živo bitje? Izvira ta naša prizadetost iz občutja, da vendarle odločamo in da smo za to, kam bo šel svet v svojem nadaljnjem razvoju, tudi odgovorni, ali iz občutenja, da nismo sami stekli semen in jih zato tudi nimamo pravice razdirati?

Je človek res krona stvarstva, vrh, s katerega obvladuje stvarstvo in sebe, gospodar Narave, sam sebi zadosten, sam sebi vzrok, je res njegova zavest, s katero menda v Naravi izstopa, res njegova, je njegova stvaritev, ima človek zanjo kakšno zaslugo ali krivdo?

Ali ni ta zavest glede na svoj iz-

vor v bistvu zavest Narave kot celote in s tem tudi njena volja, hotenje in sredstvo za doseganje njenih smotrov? Ali ni človek oboje: otrok in sredstvo naravnih prizadevanj? Seveda pri tem mislimo samo na določen izsek razvoja, ki pa vendarle traja že milijarde let, ne pa razvoja, ki nima začetka in ne možnosti kakršnekoli dokončne uresničitve. Misel, da smo tudi sredstvo, nam je tuja, zdi se nam, da z njo izgubljammo na svoji veličini.

Hotelska soba po večerji. Klimatske naprave motijo, preglasne so in njihov ritem ni usklajen z naravno noč. Vem, da bom v tej prvi noči v Nankingu zaspal šele proti jutru.

Premišljam o pogovorih pri večerji. Vprašanja so ostala odprta, kdo naj jim tudi seže do dna, vendar se misli kljub neodgovorljivostim ne da ustaviti, kljub vsemu iščem neki izhod, neko ravnovesje med svobodo in nujnostjo, med praukazi in možnostmi. Poskušam se celo zapustiti in razmišljati izven ujetništva v prostor in izven zgodovine, etike in morale, izven zavesti, ki jo je v meni skkal ves dosedanji razvoj.

Človek kot del Narave se nam v naši lastni zavesti velikokrat zazdi kot svet s povsem protislovnimi dogajanj. Narava kot celota ga poraja, determinira in programira in vseh njegovih razsežnosti in globinah, njen otrok je, absolutno ujet v njeno snovanje in ničesar ne more spremeniti, ne teže, ne dihanja, ne nasilja lakote, ne kroženja krvi, ne bitja srca, ne misli, ki se mu porajajo, ne da bi jih hotel, ne nagonov po samoohranitvi in nadaljevanju... Narava mu ukazuje, po teh ukazih se rojeva, dorašča, zaljublja, pari, ima potomce, odмира in umira.

Toda taista Narava razvija v njem tudi zavest in ga vsaj navidezno spreminja tudi v upornika, ki se zoperstavlja njenemu programu. Kako zoperstavlja?

Človek prodira v skrivnosti Narave in v njej tudi vedno bolj odkriva svoje mesto, svoje možnosti, svoj razvoj in tudi zapreke v tem razvoju. Da bi se zavaroval in si zagotovil obstoj, spreminja svet, toda pri tem je največkrat zelo neroden, kajti Narava kot celota ne obvladuje, kar

je tudi razumljivo, saj je samo njen del in tako zelo ujet vanjo, da je ne more doživeti od ZUNAJ, izven njenih ukazov. In zdi se, da človek s svojimi posegi napravlja tudi škodo, saj ruši odnose, ki so nastajali v milijarde let trajajočem razvoju in so bistveni za to, da svet JE in da je z njim lahko tudi človek.

Seveda je to zoperstavljanje nehoteno, vendar posledic to ne spreminja, ostajajo in se množijo v neobvladljive razsežnosti. In oblik zoperstavljanja je mnogo: od zatiranja plevla in uničevanja žuželk do razdiranja atomov in celo semen v človeku samem!

Osnovni razlog za poseganje človeka v Naravo je nagon po ohranitvi in nadaljevanju. To je tudi zanj ukaz iz Dna in Celote, ki se mu kot pojav, kot bit in danost ne more ustavljati. Iz tega temeljnega naravnega ukaza izvirajo vsi drugi: nagon po razmnoževanju, fizična lakota in lakota po spreminjanju oziroma poustvarjanju sveta. Navedeni pojavi so seveda nerazdružljivo ujeti drug v drugega in so hkrati harmonija in navzkrižje: razmnoževanje sprošča še več lakote, lakota še več aktivnosti in iskanja novih možnosti, uresničevanje teh možnosti pa spet nove možnosti za razmnoževanje.

Toda v tem razvoju vzrokov in posledic prihaja tudi do neuravnovesnosti in hujših navzkrižij. Če poustvarjanje sveta ne dohiteva naraščanja prebivalstva, so ljudje ogroženi fizično in duhovno, fizično predvsem zaradi pomanjkanja hrane in energije, duhovno pa zaradi občutenja nemoči pri obvladovanju Narave kot celote. Določena stopnja človekovega celostnega namreč ni vedno v skladu s spolnostjo in objektivno naravno resničnostjo. Zdi se, da se absolutna naravna resnica v človekovi zavesti ne zrcali v celoti. V kriznih obdobjih človek to odkriva in takrat se tudi njegova samozavest močno zamaje.

Omejevanje rojstev je samo ena izmed mnogih oblik navideznega upora proti Naravi. V tem pojavu je dogajanje v človeku dejansko povsem protislovno: kljub preukazom po razmnoževanju, kljub nagonom, ki ga silijo v objem, kljub krikom v krvi se človek temu tudi upira in celo razdira že začeta življenja. Razpet med praukaze in možnosti preživetja postaja spopad med nagoni in spoznanji. Nagoni ga silijo k par-

jenju, spoznanje omejenih možnosti in strah pred lakoto pa ga od tega odvračata. Spopad med biološkimi in zavestnimi sferami v človeku samem!?

Ali je omenjano navidezno zoperstavljanje Naravi, omejevanje rojstev in ves ta spopad v človeku res upor proti Naravi ali pa so morda vsa ta navzkrižja v programih Celote tudi prispevek k harmoniji?

Če pristajamo na to, da je človek del Narave, njen ujetnik in hkrati njen vrh, potem seveda nobeno dogajanje v njem ne more biti upor, ampak je lahko samo del tistega naravnega programa, ki ga Narava uresničuje preko človeka.

Kadar obravnavamo človeka kot del Narave, nikakor ne smemo misliti samo na našo biološko naravo. Res je, da smo z njo popolnoma determinirani in da so vezi v tej sferi najbolj očitne, toda ali ni v enaki meri kot naša biološka narava del širše narave tudi naša zavest, razvejena v mišljenje, voljo, hotenja, razpoloženja, v strah in pogum, v radosti in obup, v slo po lepoti in ustvarjanju, v želje po spoznanju Absolutnega in v še nepregledno množico drugih pojavov naše nedoumljivosti. Ali ni del širše narave tudi vsa zgodovina, civilizacije, kulture, religije, morala, pojmovanje dobrega in zla, naše sanje in hrepenenja... Domnevamo, da sfere človekovega duha niso svet zase, sam sebi zadosten ali iztrgan iz Narave

NAGRADNI VPRAŠANJI RADIA LOGATEC

LOGATEC - Lotranjski radio Logatec ta teden zastavlja dvojice nagradnih vprašanj: Od katerega do katerega dne potekajo v Modiani gospodinski dnevi? (Nagrada brisača in lonček za belo kavo.) In: S katerimi sedmimi plačilnimi karticami je možnost plačila v butik Mini Maxi? (Nagrada žensko krilo.) Odgovore je treba poslati do sobote, 7. februarja, na naslov: Daša Košir - za NTR Logatec, za oddajo "99 minut za obešanje, 81 minut za grde, umazane, zle." Nagradjena prejšnjega tedna sta: Joco Jaklin iz Medvod in Maja Mlinar iz Rovt.

Sem Telekomova telefonska tajnica, majhna in sposobna. Ali veste, da me lahko kupite za 17.232 SIT in še to na 3 obroke? Prav imate, zelo ugodna cena! Na Vašo željo me brezplačno prinesejo in priključijo pri Vas doma. Vse to lahko lepo uredite po telefonu na brezplačni telefonski številki 080 88 22 ali osebno v vseh Teletrgovinah Telekoma Slovenije. Pokličite zdaj!

<http://www.telekom.si/tajnica>

Telekom Slovenije



GOSTJA ANA JENKO - Knjižnico Franceta Prešerna v Šentjerneju je pretekli mesec obiskala gostja iz Ljubljane, upokojena profesorica Ana Jenko. Spoznati je želela učence, ki so ilustrirali njeno zgodbo o srečanju z ververico. V knjižnici je predstavila še svojo zgodbo o pritepenem mucu. Učenci so v pogovoru z njo izmenjali mnenja o živalih, naravi, knjigah in branju. Izvedeli smo, da ima prav Ana Jenko veliko zaslug za to, da smo v Sloveniji spoznali dela angleškega psihologa Tonyja Buzana in njegovo naravno metodo učenja z miselnimi vzorci, ki jo je v osnovnih in srednjih šolah razširila novomeška pedagoginja Marija Gabrijelčič. Ker mnogi od šentjernejskih nadobudnežev ljubijo konje in jahanje, je Jenkova knjižnica podarila knjigo iz svoje mladosti o konju - črnem lepotcu. (Foto: M. Hočevnar, tekst: M. Grahek)



"GOZDNA ZABAVA" NA OŠ BRŠLJIN - Na novoletno praznovanje se ne pripravljajo samo ljudje, pač pa tudi gozdne živali. Veverica, zajček, ježek, polček, ptička in drugi bodo letos zadnji dan v letu preživali v medvedjem brlogu. O pripravah na "žurko" govori igrice "Gozdna zabava", ki so jo zaigrali prvošolčki lutkovnega krožka na OŠ Bršljin z mentorico Sašo Murm, ki je napisala tudi tekst. Za predstavo, ki so jo v teh predprazničnih dneh nadobudneži zaigrali tudi svojim sovrstnikom, so skupaj z mentorico sami naredili lutke. Prav domiselno in preprosto. Tudi sami so bili navdušeni nad predstavo. (Foto: L. Murm)



GLASBENA PRAVLJICA "ZAJČKOVA HIŠICA" - Polni doživljaja so bili otroci iz vrtca Najdihojca, ko so si ogledali glasbeno pravljico "Zajčkova hišica". Zaigrali so jo učenci tamkajšnje osnovne šole pod vodstvom učiteljice glasbe Pavle Bunetič. (Marija Stajnk, Dobova)

Za boljšo materinščino

Včeraj so se pričela šolska tekmovanja za 21. Cankarjeva priznanja - Tokrat o Cirilu Kosmaču

LJUBLJANA - Slavistično društvo Slovenije tudi letos pripravlja tekmovanje v znanju materinščine za Cankarjeva priznanja. Namen tekmovanja - letos bo že enaindvajseto po vrsti - je pri učencih in osnovnih in srednjih šolah spodbuditi primeren odnos do materinščine, njihovo osebno rast, tekmovalnost in množičnost. Letos bo tekmovanje potekalo na štirih zahtevnostnih stopnjah, organizirano pa je na šolski in državni ravni. Včeraj so se začela šolska tekmovanja, na podlagi rezultatov pa bodo najbolje uvrščeni tekmovalci sodelovali na državnem tekmovanju 21. marca. Tokrat bo pozornost mladih bralcev usmerjena v bogato umetniško delo pisatelja Cirila Kosma-

ča. Najmlajši bodo pokazali znanje o Kosmačevi zbirki novel V gaju življenja, srednješolci na drugi tekmovalni stopnji o Tantaldu in drugih novelah, dijaki na tretji stopnji bodo opazovali razvoj Kosmačeve poetike v delih Prazna ptičnica in Pomladni dan, na četrti pa bodo razmišljali o novelah Pot v Tolmin, Balada o trobenti in oblaku ter Tantaldu in drugih novelah. "S tekmovanjem odkrivamo nadarjene učence, spodbujamo poglobljeno učenje, pospešujemo dodatno delo v šolah itd.," je na novinarski konferenci poudaril pomen Cankarjevih priznanj Vlado Pirc, vodja Sekcije za pripravo tekmovanj. L. M.

MLADI DOPIŠNIK

JELKA PRIPOVEDUJE

• Nekoč je živila prelepa jelka. Imela je veliko iglic. Nekega dne je v gozd prišel lovec in jo posekal. Zelo je bila žalostna. Lovec jo je odnesel domov. Tam se ni počutila varna. Hotela je v gozd. (Larisa Vidmar)
• Jaz sem jelka. Živim v gozdu. Tam pojejo ptice. Najbrž gre človek, da me bo odsekal. Škoda, zdaj ne bom slišala petja in nikoli več videla gozda. Zdaj me bodo zares odsekali. Av, to boli! Kakšna hiša pa je to? Kam me bodo dali? O, okrasili me bodo. Kako dolgo bom še lepa? (Maja Vidmar)
• Nekoč je ob robu gozda rasla jelka. Nekaj dni kasneje je prišel mimo gozdar, ki je iskal lepo jelko. Vzel je sekiro in jo začel sekati. Jelka je tožila, da jo zelo boli. Gozdar jo je odnesel v hiši in jo okrasil. Takrat se je počutila, kot da bi bila kraljica. (Mateja Hrstar)
Učenci 1. r. OŠ Trebnje, podružnična šola Dolenja Nemška vas

NAGRAJENA LIKOVNA DELA

SEVNICA - Lani septembra je Obrtna zbornica Slovenije razpisala likovni natečaj na temo Moja poklicna odločitev, na katerem je sodelovalo 24 slovenskih osnovnih šol s 96 izdelki. Vsi prijavljeni učenci so med 12. in 21. septembrom obiskali 30. mednarodni obrtni sejem v Celju in si ogledali predstavitev poklicev ter obrti. Sevniki osnovnošolci so kasneje delali pod vodstvom akademskega slikarja prof. Alojza Konca, ki je izbral in odposlal deset najboljših del. V petek, 23. januarja, so v prostorih Obrtne zbornice Slovenije v Ljubljani svečano odprli razstavo nagrajenih likovnih del - na ogled bodo do 23. februarja - in podelili priznanja ter nagrade izbranim šolam in posameznikom. Tako je bila od treh osnovnih šol posebno nagrajena tudi OŠ Sevnica in njenih deset osmošolk: Biljana Čavič, Vesna Grivc, Maja Jere, Ines Kežman, Nuša Kugler, Nataša Nagode, Sentja Nunič, Urška Perc, Katarina Škoda in Lea Tuhtar.

NAŠA ANKETA

Sošolce smo vprašali, kaj je to prtnik?
• kruh, za njega skačeš. (Ivan Skubic, 2.r.)
• tisti, ki ima mozolje. (Janja, 2.r.)
• kruh, pečen za tri kralje; skačeš, dobiš, poješ. (Jure, 4.r.)
• da te puberteta daje. (Aleš Ž., 7.r.)
Odgovore zbrala Petra, Saša, Maja, Janja iz 7.r.
Novinarski krožek OŠ Milan Majcen, Šentjanž na Dolenjskem

OČI, KU HAR

Pri nas doma imamo dva kuharja. Glavni je mamica, oči pa bolj priložnostni, kar pa ne pomeni, da njegove kuharske umetnosti ne teknejo. Očkovi dnevi so običajno sobote ali kakšen praznik. Prejšnjo soboto je pripravil pizzo. Stal je za delovnim pultom. Preko kavbojk je imel privezan predpasnik, zavihani rokavi so odkrivali njegove močne roke. Ves čas je mrmral znano melodijo. Mamica mu je morala streči kot glavnemu kuharju. Z nekaj truda je bilo testo gotovo in pustil ga je počivati. Medtem je naribal sir, pripravil šunko, dišave in paradižnik. Ker ima naš kuhar paradižnik zelo rad, si je večkrat na skrivaj, da ne bi videla mamica, obližnil prste. Shajano testo je razvlekel po pekaču, ga premazal s paradižnikovo omako, nanj položil šunko, sir, feferone in ter vse skupaj postavil v vročo pečico.

ALJA FARKAŠ, 6.b
OŠ Zbora odposlancev Kočevje

ZBRALI DENAR ZA INVALIDE

Na OŠ Žužemberk in na naših podružnicah vsako leto zbiramo denar za otroke, ki potrebujejo pomoč. Lani smo ga zbrali za slepe in slabovidne, letošnje leto pa za invalide v Kamniku. Ti otroci vsako leto taborijo na Loki v Žužemberku. Denar smo porabili za nakup knjig, ki smo jih odnesli tja. To akcijo podpirajo otroci in njihovi starši. Upam, da jo bomo nadakljevali ter s tem pomagali otrokom, ki jih je življenje prikrajšalo.

KATJA MIKEC, 5.a
OŠ Žužemberk

Z Mikijem v Disneyland

Natečaj za Otroški vrh 1998 največji otroški dogodek

LJUBLJANA - Disneyjeve revije in UNESCO letos že peto leto zapored pripravljajo natečaj in srečanje "Children's Summit" (Otroški vrh), ki bo v prvem tednu maja potekalo v pariškem Disneylandu. V Sloveniji veliki šolski natečaj organizira revija Miki Miška, ki vabi k sodelovanju vse zainteresirane osnovnošolce.

Letos se bodo slovenski osnovnošolci v okviru teme odrasčanja ubadali z najrazličnejšimi vprašanji, ki zadevajo šport. Svojo glavno misel bodo s sloganom, ki lahko obsega največ deset besed, in likovno upodobitvijo oblikovali na velikem plakatu formata A3, priložiti morajo opis projekta in največ eno stran poročila. Na natečaj se lahko prija-

vijo vsi, stari od 8 do 12 let, posamezno ali v skupinah največ po štirje. Zadnji rok za oddajo je 10. marec. Tekmovalci morajo na naslov: Veliki Mikijev natečaj, EG-MONT, d.o.o., p.p. 2459, Ljubljana, poleg plakata z geslom in opisom projekta priložiti še ime mentorja, ime in naslov šole, krožka, kluba, društva ter imena in rojstne datume vseh sodelujočih. Komisija bo izbrala tri najbolj izvirne projekte in njihove avtorje od 4. do 8. maja skupaj z glavno ambasadorico odprave smučarko Urško Hrovat popeljala na srečanje zmagovalcev vseh držav udeleženk Children's Summit 1998 v pariški Disneyland.

ČEBELARSKA PRIREDITEV V DOLENJSKIH TOPLICAH

17. januarja so čebelarji ČD Straža - Dolenjske Toplice praznovali 90-letnico obstoja svojega društva. Čebelarji so pripravili razstavo z različnimi čebelarskimi eksponati. Program se je začel z uprizoritvijo komedije Teta iz Brazilije amaterske skupine St. Jurij. Popoldanski program je otvorila veseloigra Čebelar se ženi, ki jo je uprizorila prej omenjena skupina. Kasneje so nastopili častni gostje: predsednik Čebelarske zveze Slovenije, Lojze Peterle, župan Franci Koncilija, predsednik domačega čebelarskega društva Avgust Gril in drugi. Sledila je podelitev društvenih odlikovanj Antona Janše najbolj zaslužnim. Nastopil je tudi mešani pevski zbor iz Straže. Po slovesnosti je bila zabava.

MANCA KAVČIČ, NATAŠA RIFELJ, 8.b
Novinarski krožek OŠ Dolenjske Toplice

SREČANJE S PESNICO

V četrtek je v Valvasorjeva knjižnica v Krškem organizirala srečanje in pogovor s pesnico Nežo Maurer. Predstavili so nam njeno najnovjšo pesniško zbirko Metulj na snegu. Najprej smo prisluhnili spletu deklamacij in glasbe, za kar so poskrbeli učenci Glasbene šole Krško. Predstavitev pa je popeljal intervju s pesnico, ki ga je imela ga. Vogrinčeva. Izvedeli smo, da najbolj sovraži hrup in zahrbtnost. Nagajivo nam je namignila, da ji je resnica včasih bolj zoprna od laži. Ljudje jo poznamo predvsem kot ljubezensko pesnico. Priznala nam je, da je imela ljubezni zmeraj dovolj. Neža Maurer je izdala do sedaj že "tri metulje". Upam, da bo na svet kmalu pokukal še četrti.

SAŠA PETELINC, 8.r.
novinarski krožek OŠ Artiče

V NAŠI VASI

Poleg nas živita v vasi žena Petra in mož Alojz, ki živita na zelo veliki nogi. Petra zelo rada vrti jezik in ogovarja Štefko, češ, naj drži jezik za zobmi. Štefka ji ni skrivila niti lasu na glavi, zato misli, da soseda nima glave na pravem mestu. Petra si pri kakšnem skupnem opravilu noče mazati rok, sosedom pa rada meče polena pod noge, ampak oni vedo, da ima puhlo glavo in jo pustijo pri miru. Na koncu vasi prebiva deklica z imenom Ana. Pred kratkim ji je fant iz sosednje vasi strl srce. Imel je tudi dve levi roki, vendar ona tega od zaljubljenosti ni opazila. Na sredi vasi zraven košate lipe živi družina, kjer je mati glava družine. Vaščani govorijo, da ima mož malo masla na glavi. On pa je le dobrega srca in je to delo prepuštil ženi, ki se nikoli ne ugrizne v jezik. Če boste prišli v našo vas, bo vsak naš vaščan dal glavo za vas. VALENTINA OBRANOVIČ, 8.c
OŠ Zbora odposlancev, Kočevje

VTISI Z NOVOLETNE ČAJANKE

• Meni je bil zelo všeč kviz, saj sem v njem tudi sam sodeloval. Zanimiva so bila vprašanja. (Vasja)
• Navdušen nad kvizom sem tudi jaz, saj sem v njem sodeloval in je naša ekipa zmagala. (Tadej)
• Všeč mi je bilo podajanje klobukov z glave na glavo. Podajali smo si jih po taktu glasbe (Marko P.)
• Jaz sem užival v plesu. (Primož)
• Zame je bila zanimiva igra, ko smo tekmovali, kdo bo hitreje popil tekočino s krožnika. Zelo sem se nasmejal. (Nejc)
• Meni je bil všeč ples okrog stolov. Rad sem reševal tudi uganke. (Borut)
• Meni bo ostalo v spominu podajanje klobukov. (Benjamin)
Zbrala in uredila H. M.
OŠ Šmihel Novo mesto

NAŠE ŽELJE ZA LETO 1998

• Imejte radi življenje! (Vesna Logar, 14 let)
• Čim bolje preživite prosti čas! (Andreja Udovč, 12 let)
• Srečno v prometu! (Jernej Rugelj, 13 let)
• Veliko snega za zimsko veselje! (Tomaž Bartolj, 12 let)
• Da bi bilo večkrat kakšno presenečenje. (Barbara Škoda, 9 let)
• Lepo praznujte svoj rojstni dan! (Tėja Brezovar, 12 let)
• Daljše noči za spanje. (Maja Gregorič, 10 let)
• Kratko zimo! (Tamara Vavtar, 9 let)

Člani novinarskega krožka OŠ dr. Pavla Lunačka, Šentrupert

NOVOLETNI VEČER

Na našo ulico je padel mrak. Bil je večer pred novim letom. Sedeli smo za mizo in uživali v dobri hrani. Oče je predlagal, da bi se sprehodili na bližnji hrib Veselica. Predlog smo z navdušenjem sprejeli. Ko smo prehodili že dober del poti, smo zaslišali glasno pokanje petard in raket. Z bratom sva se zabavala, mami pa pokanje ni preveč ugajalo. Iz gostilne na vrhu hriba je bilo slišati glasno petje in bučno glasbo. Pogled na mesto je bil čudovit. Krasile so ga barvne lučke. Usedli smo se pred našo zidnico in zapeli nekaj lepih pesmi. Kmalu smo se odpravili domov. Oče je odprl šampanjec in nazdravili smo že pred polnočjo, ker smo bili pošteno zaspani. Z očetom sva vztrajala pred televizorjem do polnočja. Pravega novoletnega vzdušja pa ni bilo, ker je manjkalo snega.

DOMEN SLOBODNIK, 3.b
OŠ Metlika

Res pravi mojster

Mojster, ki ga bom opisal, se je rodil v Rakovcu, živi pa v Slogonskem. Veliko ljudi je že razveselil s svojimi izdelki. Že majhen je rad obdeloval les. Kasneje se je resneje začel ukvarjati z žganjem lesa, predvsem zaradi bolezni. Dela v kleti, kjer ima strožnico, štiri žgalne aparate, brusilni stroj itd. Dela iz različnega lesa. Poslikava majhne krožničke, krožnike za narezke, izdeluje solnice, okrasne pipe, dela tudi za razne priložnosti, kot so birma, poroka, krst, osebni prazniki... Delal je že za Milana Kučana, Lojzeta Peterleta, Dolenjski list, brežiško policijo... Znan je tudi po svetu, kajti nedavno je delal slike za lovsko društva iz Belgije, Kanade in drugih držav. Trenutno so najbolj popularne Hugove slike. Zamisli si risbe so njegove, skicira mu jih prijatelj. Tudi verze si sam izmisli in nekateri so zelo hudomušni. Meni je najbolj všeč slika, na kateri pijanec objema prašiča in ga sprašuje, če ga ima kaj rad. Rad ga obiščem.

SANDI KEBER, 7.d
OŠ Brežice

PRESENEČENJE

V petek zvečer mi je mami rekla, da pojdem naslednji dan v bolnico. Tega sem se prestrašila. Oči pa mi je povedal, da pojdeva z mamico na izlet v Avstrijo. Zvečer dolgo nisem mogla zaspati. Vstala sem že ob štirih jutraj. Na izlet smo se peljali z avtobusom. Ustavili smo se v Celju, prišli do carine in ob 9. uri prispeli na Dunaj. Najprej smo si ogledali mestni park. Z mamičino sodelavko sem si ogledala opero, palament, univerzo, Karlovo cerkev in cerkev sv. Petra. V Štefanovi cerkvi smo videli grobnice. Imeli smo dovolj časa, da smo šli še na sejem. Z mamico sva kupili okraske in nekaj stvari zame. Na poti domov smo si izletniki pripovedovali šale. Bilo je zelo zabavno. Domov sem se vrnila utrujena, a polna lepih doživetij.

INES TRSTENJAK, 3.r.
novinarski krožek OŠ Savo Kladnik, Sevnica

DOLENJSKI LIST

vaš četrtkov prijatelj

Deset let NAJČE

NOVO MESTO - Januarja 1989 je privedel na svet še en časopis - NAJČA, glasilo osnovne šole Grm v Novem mestu. Kot se spodobi, je nadebudo uredništvo za obletnico izdalo prejšnji teden dvojno številko 10. letnika. Polna je zanimivih novic, fotografij in risb, humorja in zbadljivk, kritičnih kratkih zapisov, šal in šolske zabave.

Uvodnik ob 10. obletnici izhajanja NAJČE sta napisali Janja Janežič iz 5. c in Anica Tintor iz 8. b razreda. S ponosom povesta, da ima NAJČA vse vrline pravega časopisa, da je likovno dobro opremljena, da pa "nihče ni tako dober, da ne bi mogel biti še boljši". Zato je uredništvo (glasilo ureja učence in učenci starih 5. razredov) raziskalo javno mnenje na šoli o vrednosti in pomanjkljivostih NAJČE.

NAJČA (NAJ Časopis) zares piše o marsičem: o šoli v naravi, o kulturnem delu osmih razredov, o zdravi šoli in poklicnem svetovanju, pa o obisku pri županu Franciju Konciliji, poroča z 2. zasedanja šolskega parlamenta, objavlja vesti iz raznih krožkov in drugo. Pogovora z učiteljico športne vzgoje Majdo Križe in z učiteljem likovne vzgoje Brankom Šustarjem sta primer dobrega intervjuja. Literarnih žilic je na šoli precej. V mladih piscih kipi fantazija in kar pogumno ter izvirno jo predstavljajo v raznih oblikah. Brez športa v NAJČI ne gre, to povedo vsi dosedanjí letniki.

In če dodamo še, da je na 52 straneh dvojne nove NAJČE vsaj 121 fotografij, risb in risbic, grafitov, risanih glav rubrik, karikatir in še nekaj podobnih likovnih prispevkov, daje tudi to dobro oceno pestre šolskega časopisa. Peter Klinc iz 8. c, glavni fotograf NAJČE, se razvija v "vedno boljše iskalca in najditelja foto-lepote", kot ga hvali uredništvo.

V širšem uredniškem svetu pomagajo mladim piscem Marjana Štern kot glavna urednica, lektorica in mentorica, z njo vred pa so člani sveta še učitelj Branko Šuster, Milvana Bizjan, Lili Vavžek in Thimor Troha.

Za prvo 10-letnico: pristrane čestitke NAJČI tudi od poklicnih in "starejših" dolenjskih časnikaarjev!

TONE GOŠNIK

ALERGIJSKE BOLEZNI

Vse pogostejše bolezni moderne dobe

Alergij je po vsem svetu vedno več, zlasti v razvitih industrializiranih državah. Vedno več jih je tudi pri nas, predvsem alergij zgornjih dihal, to je nosu pa tudi očem, ki pa po nekaj letih rade preidejo na pljuča. Zdravniki pravijo, da je zelo pomembno, če se zdravi že prvi pojav vnetja nosne sluznice. Najpomembnejše je ugotoviti vzrok bolezni, saj se alergije ne dajo ozdraviti, lahko pa jih preprečujemo, če se izogibamo znanim alergenom in uporabljamo ustrezna zdravila. Pogosto zahteva izogibanje alergenom spremembo življenjskega in delovnega okolja.

Društvo pljučnih bolnikov Slovenije, ki šteje 1700 članov, med njimi je skoraj polovica astmatikov, izdaja trikrat letno svoje glasilo Zdrav dih za navdih. V zadnjih številkah je med drugim zanimiv prispevek Lilijane Piletič, dr. med., spec. internistke, o alergijskih boleznih. Povzete tega prispevka objavljamo tudi v našem časopisu. Povsod v svetu opazajo porast alergijskih bolezni v zadnjih 30 letih. To so bolezni moderne dobe, ki so v veliki meri posledica škodljivih sprememb v

okolju. Alergijske bolezni prizadenejo že 15 do 20 odst. vseh ljudi. Astma ugotavljajo pri 5 - 10 odst. odraslih ljudi in pri 15 odst. otrok. Število astmatikov se še posebej povečuje pri otrocih, v Sloveniji se je njihovo število v zadnjih 15 letih povečalo kar za trikrat.

Kaj je alergija?

Alergija je čezmeren odgovor imunskega sistema na zunanje snovi. To pomeni neustrežno, pretirano reagiranje organizma na neko snov, ko se z njo ponovno srečamo. Je bolezensko stanje. V telesu se med alergično reakcijo tvorijo kemične snovi, ki naredijo škodo in okvarijo tkivo. Alergeni pa so snovi, ki povzročajo alergijo. Z alergenom lahko pridemo v stik preko kože, sluznic ali pa pride alergen direktno v krvni obtok (injiciranje, pik insekta). Alergeni so snovi rastlinskega, živalskega ali kemijskega izvora.

Znano je, da so alergijske bolezni pogostejše v nekaterih družinah. Vendar je poleg dedne nagnjenosti pomemben tudi vpliv de-

javnikov okolja, kar potrjuje hitro naraščanje alergijskih bolezni v zadnjih desetletjih. Dokazana je povezava med alergijskimi boleznimi in onesnaženim ozračjem. Pod vplivom onesnaževalcev (zlasti izpušnih delcev pri izogrevanju v dizelskih motorjih) postane cvetni prah močnejši alergen. Za nastanek alergijskih bolezni pa je vse bolj pomembno tudi notranje okolje. Spremenjen način gradnje hiš z večjo toplotno izolacijo stavb je privedel do spremembe notranje klime, do slabše ventilacije, večje vlažnosti zraka, kar ugodno vpliva na razmnoževanje plesni in pršic. Akumulirajo pa se tudi kemijski onesnaževalci in alergen (npr. formaldehid iz pohištva).

Pomembna je tudi onesnaženost zraka s cigaretnim dimom. Kajenje mater v nosečnosti in kajenje staršev v stanovanju poveča tveganje za astmo pri otroku. Tudi hišni ljubljenci, kot so mačke, psi, morski prašički, zajčki, ki jih ima v stanovanju vedno več ljudi, lahko povzročajo alergije. Njihova slina, dlaka, urin so pomembni alergen notranjega okolja. Če je otrok zelo zgodaj izpostavljen alergenom, ima več možnosti, da dobi astmo, kot če alergene sreča pozneje v življenju.

Alergijske bolezni dihal najpogostejše povzročajo inhalacijski alergen. Sezonski alergen se pojavljajo v določenem obdobju leta. Pelodi so moške spolne celice rastlin, s katerimi se rastline razmnožujejo. Najpogostejši so pelodi vetrocvetnih rastlin, ker je teh v zraku zelo veliko. Sezona cvetenja v naših krajih pa traja od začetka februarja do oktobra. Najprej cvetijo devesa. Med njimi je prva leska, v aprilu pa breza, ki je močan alergen. V začetku poletja cvetijo trave (lisičji rep, pasja trava, travniška latovka, pelodi žitaric - rž), ki so glavne povzročiteljice senenega nahoda, pa tudi pleveli (navadni pelin, trpotec, regrat, kislica, ambrozija). Plesni

povzročajo alergije v poznih poletnih in jesenskih mesecih, nekatere pa vse leto. Med celoletnimi alergeni je najpogostejša pršica, ki je glavni alergen v hišnem prahu. Hrani se s človeškim prhljajem. Največ jo je v blazinah, vzmetnicah, preprogah, talnih oblogah, oblaženem pohištvu, igračah iz blaga in v oblekah. Alergen je v iztrebku. Je razmeroma velik in se useda na tla. Pri pospravljanju in premikanju v postelji pa pride v ozračje in ga lažje vdihnemo.

Manj pogosti alergen so hrana, začimbe, aditivi, zdravila, kemikalije. Od hrane so pogosti alergen predvsem mleko, jajca, moka, ribe, raki, školjke, orehi, lešniki in fižol.

Preprečevanje alergijskih bolezni dihal

V zadnjih letih se je izboljšalo vodenje in zdravljenje astme, ni pa se zmanjšala zbolelost za astmo. Pomembno je zgodnje odkrivanje alergena. Če se mu v zgodnjem obdobju izognemo, lahko bolezni preprečimo ali pa jo obdržimo na začetni stopnji. Nujno preprečimo zgodnjo izpostavljenost otrok tobaknemu dimu! Veliko zaščitno vlogo ima dojenje, saj imajo dojeni otroci manj respiratornih vnetij oz. jih doživljajo kasneje kot nedojeni otroci. Povzetek pripravila:

J. D.

Prgišče misli

Notranje svobode ne more človeku vzeti nihče, ni je mogoče izgubiti.

JANKO JAMŠEK

Moralne muke in zatrtje želje niso človeka nikoli napravile velikega.

A. in D. MEROIS-GIVAUDAN

MODNI KOTIČEK
Odločilni detajli

Pri oblačilih nas vedno zanima celostna podoba, s katero oblečena oseba naredi določen vtis. Nikoli pa se ne ukvarjamo z dejstvom, da je obleka neke vrste mozaik, sestavljanje majhnih delov, ki lahko odločilno vplivajo na končni rezultat.

VOLANČEK ali ozki naborek je ozko nabran ali naguban kos blaga na robu vratne-

ga ali rokavnega izreza, na manšeti ali na robu krila.

ZAVIHEK ali rever je spredni zavihani del ovratnika pri bluzi, plašču ali obleki ali jopi. Njegova širina ali oblika se spreminjata glede na modne zahteve.

ZAPONKA je priprava za zapenjanje pasov, naramnic in oblačil, uporabna pa je tudi kot okras. Glede na modne smerice je različnih oblik in velikosti.

OVRATNIK je zaključni del obleke, srajce ali bluze ob vratu. Običajno je za okras. Lahko je iz istega blaga kot oblačilo, čipkast ali krznen. Po obliki ločimo enojne in dvojne. Prvi so stoječi, s trdo podlogo, običajno pri uniformah in nošah, dvojni pa so preganjeni na dva dela.

Ena vrsta ovratnika je VULKANSKI OVRATNIK, ki se lahko uporablja kot nekakšna kapuca ali pa v gubah pada okoli vratu na ramena.

ELASTIKA je trak različnih širin z vpletenimi gumijastimi ali elastomernimi nitmi. Zaradi prožnosti jo uporabljajo tudi pri izdelovanju kopalnih oblek in telovadnih oblačil.

JERCA LEGAN

ZDRAVNIŠKA RAZLAGA

prim. mag. dr. TATJANA GAZVODA

Klinična podoba gripe

Inkubacija je kratka, saj traja le dan ali dva. Začetek bolezni je buren. Najprej se pojavijo splošni znaki okužbe: povišana telesna temperatura, mrzlenje, utrujenost, glavobol, bolečine po vsem telesu. Bolnik izgubi apetit, sili ga na bljuvanje, čuti izrazito prizadetost. Vročina je skoraj redni spremljevalec bolezni. Pojavi se naglo, istočasno jo spremlja tresenje, giblje pa se običajno od 38 do 39° Celzija. Najvišja je prvi oziroma drugi dan, traja pa do šest dni.

Splošne znake gripe spremljajo tudi znaki vnetja posameznih organov. Vnetje očesnih veznic spremlja povečano izločanje solz, za vnetje nosne sluznice pa je značilna neprehodnost nosnih hodnikov in manjši izcedek iz nosu. Vnetja sluznice žrela povzročajo občutek suhosti in praskanja v grlu, zaradi vnetja glasilk je glas hripav in zamolkel, vnetje bronhijev pa oznanja suh kašelj. Po nekaj dnevih vsi omenjeni znaki gripe izginejo.

Kaj pa možni zapleti?

Najpogostejše so naknadne bakterijske infekcije, ki lahko povzročijo huda gnojna vnetja posameznih organov. Tako nastanejo gnojna vnetja srednje-

ga ušesa, obnosnih votlin pa bronhitisi in celo pljučnice. Prav pljučnice (pnevmonije) so najtežje komplikacije gripe. Včasih poteka pljučnica po gripi z zelo težko klinično sliko in že v kratkem času lahko pride do smrti. Znaki komplikacij se pojavijo že prvi ali drugi dan bolezni v obliki naglega slabšanja splošnega stanja prizadetega.

Diagnozo gripe postavimo na osnovi kliničnih znakov, poteka bolezni, epidemioloških podatkov in viroloških preiskav. Klinično prepoznavanje gripe je težko, kajti pri tej bolezni ni značilnih znakov. Pozorni smo zlasti na nenaden začetek gripe, kratkotrajno vročino, skoraj vedno splošni znaki prevladujejo nad znaki s strani prizadetosti dihal. Zanesljivo diagnozo gripe lahko zdravnik postavi le na osnovi viroloških preiskav: potrebna je izolacija virusa oziroma dokaz značilnih protiteles. Virus najbolje izoliramo prve dni bolezni iz brisa žrela. Glede na to, da se začnejo tvoriti protitelesa šele konec prvega tedna bolezni, moramo preiskavo opraviti dvakrat: v začetni fazi in v fazi ozdravitve. Porast protiteles zanesljivo govori za infekcijo gripe.



PSIČEK V DRUŽBI OTROK - Tudi hišni ljubljenci lahko povzročajo alergijo. Alergeni so lahko njihova slina, dlaka in urin. (Foto: J. D.)

V RAZMISLEK PRED PRAZNIKOM

Slovenščina državni jezik?

Ob kulturnem prazniku Slovencev je prav, da razmišljamo tudi o slovenščini. Zaradi jezika nas prepoznajo in ločijo od drugih narodov. Že dolgo biva naš rod na tej zemlji, a o jeziku lahko govorimo šele od takrat, ko smo dobili prve knjige. To je pomemben mejnik za naš narod. S prijaznim nagovorom Lubi Slovenci, kot nas je nagovoril Trubar, pa smo dobili še ime. Veliko hudega je pretrpel on in vsi drugi pisatelji in pesniki, ko so s svojimi deli dokazovali enakovrednost našega jezika z drugimi. Le z njim lahko povemo vse, kar čutimo in mislimo.

Danes, toliko let kasneje, pa... Z osamosvojitvijo smo začutili, da smo samostojni in Slovenci. Ob dnevu samostojnosti, po plebiscitu, so prvič zanosno in složno zapeli slovensko, potem pa se je začelo...

Najprej smo zapravili naš ponos - Elan in ga prodali tujcem. Ko se je razmahnila naša podjetnost, smo postali podjetniki in želeli biti uspešni in bogati. Zunanji blišč in ime sta pokazala, koliko smo res Slovenci in dobri gospodarji. S tujimi imeni smo zapolnili skoraj ves slovenski prostor. Ta mlada država je slabo prestala prvo skušnjo samostojnosti in državnosti. Z državo smo namreč dobili tudi državni jezik, z njim pa smo grdo ravna-

li. Kdo je dovolil novim podjetjem, da so s tujimi imeni imenovali svoja slovenska podjetja, obrti, trgovine in druge d.o.o.? So bili ti uradniki skriti sovražniki naše dežele, diverzanti? Ne, kar sami smo opravili ta umazani posel, ki daje naši deželi in narodu kaj čuden sloves. Ta imena nam Slovencem nič ne povedo, saj ne sporočajo, kaj se za imenom skriva. Tujcem pa povedo, kako malo cenimo svoj jezik. Potem že sami nismo nič pridali. Le redki so čutili, da mora ime zveneti domače, saj delajo za domače ljudi na slovenski zemlji. Na prste lahko take preštujemo.

"Kaj pomaga zvoniti, če je toča že vse popila!" bi rekel Krpan in se hudoval. Pa najbrž še ni vse zamujeno in se lahko vse popravi, saj živimo v samostojni državi in v osem sami odločamo in si gospodarimo.

Najmanj, kar lahko naredimo, je, da brez velikih stroškov popravimo škodo, ki smo jo dovolili. Poimenujete in poslovenite svoja tuja imena! Naj zvenijo slovensko in sporočijo, kaj se skriva za njimi. Z rdečilo v sebi pa skrbimo tudi za svoje izražanje, da bomo zanamcem pustili še slovenski jezik.

So to želje naivnih Slovencev? V tej deželi je dobro biti naiven. ELIZABETA VARDIJAN

JUBILEJ BIOTEHNIŠKE FAKULTETE

Pol stoletja agronomije v Ljubljani

Že ob ustanovitvi dunajske Viške šole za kmetijstvo (Bodenkultur) so slovenski in istrski ter dalmatinski poslanci leta 1872 glasovali za to šolo, vendar pod pogojem, "da se taka šola čimprej ustanovi za Slovence, Hrvatine in Italijane v Trstu ali Ljubljani", toda vlada je dovolila samo ustanovitev srednje sadjarske in vinarske šole v Gorici za Slovence in Italijane, v Mariboru pa kmetijske šole z nemškim učnim jezikom ter druge šole na nižji ravni.

Tudi ob ustanovitvi Univerze v Ljubljani leta 1919 je skupina strokovnjakov pri Kmetijski družbi v Ljubljani (Fran Jesenko, Rado Lah, Franc Mikuz in Alois Tavčar) izdala spomenico, da se v okviru študija biologije in naravoslovja vključi tudi pouk agronomije. V ta namen je Kmetijska družba s posebno darilno pogodbo izročila svojo last Botanični vrt

v posest ljubljanske univerze. Iz Deželnega sklada za univerzo je Alois Tavčar dobil štipendijo za usposabljanje in doktorat, ki ga je opravil na Karlovi univerzi v Pragi. Inž. Josip Zidanšek pa je že predaval osnove agronomije biologom in geodetom. Omejena sredstva, odvisna od Beograda, so ustavile razvoj, čeprav si je Slovensko agronomsko društvo še leta 1936 in 1940 s spomenico obrnilo na Bansko upravo in na vlado v Beogradu.

Med NOB so o ustanovitvi agronomске, gozdarske in veterinarske fakultete sklepali na zborovanju aprila 1944, nato pa v jeseni v gospodarskem odseku SNOS v Kočevskem Rogu. Po drugi svetovni vojni je vlada LR Slovenije izdala uredbo o ustanovitvi treh fakultetnih študijev: dne 8. maja 1947 uredbo o ustanovitvi Agronomске fakultete, leta 1949

je vlada ustanovila oddelek za gozdarstvo in ustanovo preimenovala v Agronomsko in gozdarsko fakulteto, leta 1953 so dodali še študij veterinarstva. Tako je nastala Fakulteta za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo v Ljubljani. Ustanovitelji so se zgle dovali po programih dunajskih in zagrebških fakultet, podrobne programe pa so oblikovali matičarji: za agronomijo Alfonz Pirc, Vinko Sadar in Bogdan Vovk, za gozdarstvo Franjo Sevnik in Stanislav Sotošek, za veterinarstvo Fran Zavrnik, Stane Valentinčič, Marjan Pavšič in Albin Sedej.

Toda razvoj še ni bil končan: leta 1960 so na agronomskem oddelku vpeljali študij živinoreje, to je danes oddelek za zootehniko. Ob razformiranju Prirodoslovne matematične fakultete so k FAGV pridružili še študij biologije in jeseni leta 1961 se je

ustanova preoblikovala v Biotehniško fakulteto. Jeseni 1971 se je začel redni študij živilske tehnologije kot smer agronomskega oddelka in leta 1965 kot samostojen študij živilstva. Za raziskovalno, pedagoško in svetovalno delovanje je BTF skupaj s Kmetijskim inštitutom ustanovila Kmetijski poskusni center Jable, leta 1967 pa Raziskovalno postajo za živinorejo Rodica (Grobje) in leta 1974 se je agronomskemu oddelku pridružil Zavod za sadjarstvo v Mariboru (ust. 1946).

V študijskih programih agronomije se od leta 1950 naprej obravnavajo tudi problemi urejanja in varstva narave, iz tega pa je bil leta 1982 ustanovljen enovit študij Krajinska arhitektura. Leta 1992 je bil ustanovljen Center za biotehnologijo in leta 1993 pa tak interfakultetni študij.

Pri študiju gozdarstva so leta

1962 v tretjem letniku ločili lesarsko smer in leta 1968 se je začel samostojen študij lesarstva in prvega letnika naprej, nastal je gozdarsko-lesarski oddelek, leta 1975 pa dva samostojna oddelka: gozdarski in lesarski. Istega leta so namesto oddelkov ustanovili skupnost sedmih visokošolskih temeljnih organizacij združenega dela (VTOZD) Biotehniške fakultete, ki je vzdržala do osamosvojitve slovenske države leta 1991. Že leta 1990 se je iz te skupnosti kot prva izločila veterina, nastala je samostojna Veterinarska fakulteta v Ljubljani. V skupnosti Biotehniške fakultete je ostalo še šest oddelkov: oddelek za agronomijo, gozdarstvo, biologijo, lesarstvo, zootehniko in živilstvo, Center za biotehnologijo ter študij Krajinska arhitektura. Vodstvo fakultete je doslej vzdržalo pritiske in različna mnenja glede organizacije univerze in fakultet. Na nekaterih fakultetah so se sestavljene visokošolske organizacije razšle in iz tozdov in oddelkov so nastale samostojne fakultete. To bi se moralo zgoditi tudi Biotehniški fakulteti. Ali pa se bo moralo!? Vendar je med oddelki mnogo skupnih problemov, tesne

povezave, sorodni programi študija in tudi učnih moči ter skupni raziskovalni projekti. Razen redkih posameznikov so kolektivni mnenja, da je obstoječa organizacija nenadomestljiva, saj nastaja Pod Rožnikom študijski center, ki vključuje šolske zgradbe, laboratorije, botanični vrt, polja, gozdove, živalski vrt, skladišča, hladilnice in poskusno-predelovalne obrate. Vse to se pametno in pravično ne more razdeliti na samostojne fakultete. In ker tudi učni načrti povezujejo oddelke, naj ta oblika skupnosti tudi ostane!

Biotehniška fakulteta se po številu vpisanih in diplomiranih študentov uvršča med srednje, za pravno, ekonomsko, filozofsko in politično. Na vseh oddelkih je doslej diplomiralo nekaj nad 6000 absolventov, trenutno je vpisanih v prvi letnik okoli 1530 slušateljev. Zanimanje za vpis še narašča, saj se nova delovna mesta od leta do leta večajo, naraščajo tudi porabe vseh bio proizvodov, od hrane do vseh oblik varstva in urejanja bivalnega okolja. Petdesetletnica je priložnost, da se ponovno izmerijo naše dimenzije in prihodnost.

Dr. FRANCE ADAMIČ

DRUŽINSKO PODJETJE

Donatsi prav za vsakega Slovenca

Metličanka Alenka Mozetič-Zavrl je leta 1992 skupaj z mamo Nado, očetom Jožetom in bratom Alešem ustanovila družinsko podjetje Manja, d.o.o. Junija 1993 pa so kot prvi v Sloveniji začeli peči donatse, pecivo, s katerim sta se z bratom seznanila v Kanadi. Od takrat naprej je šlo v Manji, katere direktorica je Alenka, in v pozneje ustanovljenem Mozetičevem družinskem podjetju Dondonats, d.o.o., na čelu katerega je Aleš, le navzgor.

Na vprašanje, kje tiči skrivnost njihovega meteorskega vzpona, Alenka odgovori kratko in jedrnat: "To sva le midva z Alešem." Seveda pa ob tem ne taji, da ji je močno pomagal tudi laskavi naslov podjetnice debitantke za leto 1993, ki ji ga je v okviru akcije revije Naša žena skupaj z nagrado podelilo ministrstvo za gospodarske dejavnosti. Zanj to ni bila zgolj spodbuda, ampak je želela izkoristiti tudi popularnost. V podjetniške vode se je podala predvsem z veliko korajžje, a brez izkušenj, saj pri hiši ni bilo podjetniške tradicije. Danes pravi, da je bilo prav to, da ni vedela, kaj vse jo čaka, srečna okoliščina.

pozneje v Celju. Franšizni odnos je v tem, da so dali Mozetičevi tehnologijo in blagovno znamko, nadzorujejo kvaliteto proizvodnje in izdelkov, medtem ko so podjetja od lastnikov franšiznih enot. Danes sistem Dondonats predstavlja šest podjetij, ki delajo pod enotno blagovno znamko Don' Donats. V letošnjem letu pripravljajo še otvoritev franšizne enote v Kozini.

Delo za več kot sto ljudi

"Ugotavljamo, da je blagovna znamka Don' Donats danes cokla in da pravzaprav zavajamo ljudi. Takrat, ko smo razvijali blagovno znamko, na to nismo pomislili, a danes že razmišljamo o spremembi imena. V naše izdelke je vloženega veliko truda, predvsem pa je pomembno, da so sveži, s



Alenka Mozetič-Zavrl

polnili, oblivi, posipi, oblikami in velikostmi, ki so prilagojene povpraševanju Slovencev. Donatsi so okrogli ali v obliki pletenic, polnjeni s čokolado, marmelado, skuto, jabolki, vanilijevo ali orehovo kremo, obliti s čokolado, posuti s sladkorjem ali kokosovo moko. Ne gre zanemariti, da so manj sladki in mastni, cvrti na rastlinski masti, primerni pa tako za zajtrk, malico, poobede ali lahko večerjo," v nekaj besedah predstavi njihove izdelke Alenka. K donatom so leta 1995 pridali še dopolnilni program drobnega pekarskega peciva, kot so štrúčke, žemlje, bombetke, ter zlasti polnozrnat, črno, koruzno in rženo pekovsko pecivo različnih oblik. Takrat je v najemniških prostorih v Škofji Loki začelo primanjkovati prostora, zato so se jeseni 1996 preselili v petkrat večje lastne prostore v Kranju, kjer je dovolj prostora za normalno delo in razvoj. Novembra lani pa so v večje in sodobno opremljene prostore preselili tudi metliško proizvodnjo. Danes v Mozetičevih podjetjih v Metliki in Kranju ter v štirih franšiznih enotah spečejo dnevno 25 tisoč donatsov ter okrog 15 tisoč kosov pekarskega peciva. V celotnem sistemu Dondonats pa je našlo delo več kot sto ljudi.

"S tem pa razvoja še ni konec. Kot direktorica Manje sem širitev podjetja skrbno načrtovala in prav ničesar nisem prepustila naključju. Posvetila sem se razvoju, pripravi nove proizvodnje in raziskavi trga, Aleš pa je šel v Kanado, da je spoznal industrijski način peke," se spominja Mozetičeva. Tako so že septembra 1994 začeli s proizvodnjo v Škofji Loki, kjer so ustanovili podjetje Dondonats, d.o.o. Na Gorenjskem so bili začetki vse prej kot lahki, saj je šlo za industrijsko proizvodnjo obrtniškega izdelka, torej za visokoserijsko proizvodnjo s specializiranimi delovnimi mesti, medtem ko so v Metliki vse do danes ohranili ročno delo. In ne nazadnje sta v Metliki v začetku delala Alenka in Aleš sama, v Škofji Loki pa so začeli s sedmimi zaposlenimi. Dorezela je tudi ideja o odprtju franšiz, od koder bi lahko z njihovim pecivom pokrili ves slovenski trg. Tako je že oktobra 1994 začela z delom franšizna enota v Novi Gorici, maja 1995 v Mariboru, aprila 1996 v Mežici in mesec

Naš dolgoročni cilj je prenesti tehnologijo, ki smo jo sami razvili, izven slovenskih meja. Zavedamo se, da imamo kvaliteten izdelek in novo tehnologijo, vendar pa moramo vse to postaviti na tako visoko raven, da bomo lahko nastopali v tujini. Za to je potrebno še veliko dodatnega znanja," meni Alenka.

Čimbolj ravna pot do cilja

Čeprav sta Alenka in Aleš direktorja vsak enega od Mozetičevih podjetij, ju vodita oba, pomagajo pa tudi starši. Z bratom se pri delu dobro dopolnjujeta, vsak pa skrbi za določeno področje: Alenka kot ekonomistka za ekonomska vprašanja, Aleš se bolj posveča proizvodnji. "Predvsem pa je pomembno, da sva začela z razvojem podjetja na osnovi dolgoročnih ciljev. Prepričana sem, da je bistveno za uspeh vsakega posameznika, ki se spušča v posel, njegova vizija," pove Alenka, ki je z bogatimi izkušnjami iz zadnjih let prišla do spoznanja, da so družinska podjetja, nekaj posebnega. "V takšnih podjetjih se namreč srečujeta dva sistema, ki delujeta povsem različno: v družini temelji življenje na drugačnih odnosih kot v podjetjih, kjer je najpomembnejša donosnost kapitala. Zato morajo družinski člani pač najti ravnotežje med obema sistemoma. Na srečo smo Slovenci sposobni dobro preživeti prav v družinskih podjetjih," je prepričana Mozetičeva.

Alenka Mozetič-Zavrl, pri devetindvajsetih letih že nekaj časa uspešna podjetnica, je še polna načrtov in predvsem zagnanosti in mladostne energije. "Nikoli se nisem počutila kot žrtev svojega

delu. Vedno sem delala s srcem, nikoli nisem gledala na uro in ni mi žal truda, ki morda sploh še ni obrodil sadov, ampak jih bom lahko obrala šele čez leta. Vedno sem delala z zadovoljstvom, delo v službi po dvanajst in več ur na dan mi je v veselje. Vsega tega nikakor ne morem šteti za odrekane," pravi Alenka, trdno prepričana, da ve, kaj dela in kaj hoče.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Še droben nasvet
Proti zimskim tegobam

Zima je tudi čas nahodov, kašljanja, bolečin v grlu. Receptov, kako se znebiti teh tegob, je veliko, vse več ljudi pa se zateka k naravni medicini ali domači lekarni. Proti nahodu so zelo učinkovite parne kopeli z rožmarinom, timijanom in žajbljem, ki pa dajejo sluznici le dovolj vlage in lajšajo dihanje, medtem ko se oteklosti sluznice ne boste znebili. Lahko pa si pomagata s mešanico evkaliptusovega in japonskega oz. kitajskega olja tako, da ga nakapate na hrbtno stran dlani in vdihnete. Priporočljivo je tudi, da veliko pijete, da se bo izločilo čim več sluzi, izmenične kopeli za noge pa bodo poživile krvni obtok. Proti kašlju in bolečinam v grlu pomaga čaj iz slezovih in trpotčevih listov ter cvetov, medtem ko čaj iz cvetov velikonočnega lučnika ter cvetov in korenin jegliča olajšajo izkašljevanje. Priporočljivo je tudi grgranje kamiličnega ali žajbljevega čaja. Proti kašlju, nahodu in glavobolu pomaga tudi akupresura.



MED PONIKOVCI-PRIOGAČKAMI - Na fotografiji je prizor iz gostilne Stopar na Ponikvah med živahno razpravo o tem in onem. (Foto: J. Primc)

KAKO NASTAJAJO VZDEVKI

O Fovčkah, Kozlih in Pipogačkah

Že od nekdaj so ljudje dajali razne vzdevke drugim ljudem pa tudi naseljem. To še posebej velja za zahodno Dolenjsko. Ondan sem se najprej v gostilni Stopar v Ponikvah pri Dobropolju, nato pa še na Vidmu v Dobropolju zapletel v pogovor o vzdevkih za posamezne vasi pa tudi o značaju ljudi, predvsem pa o Ponikovcih in Ponikvah, kjer se imajo domačini že od nekdaj za nekaj posebnega: pravijo, da niso ne tič in ne miš, ne dan in ne noč, ampak nekaj posebnega - Pripogačke. A začnimo od začetka...

Najprej o tem, kaj pomeni beseda fovček. Prvi Ponikovec je povedal, da je fovček krivec, zakriviljen manjši žepni nož. Drugi je trdil, da je to vejnik za sekanje vej, na Dolenjskem pa mu pravijo tudi kljucek, v okolici Šmarjete pa veenk. Spet tretji je zatrdil, da je to priprava, ki je še najbolj podobna manjšemu srpu in s katero izdelujejo zobotrebece. Fovčki naj bi bili Dobropolci, to je prebivalci območja od železniške proge v Predstrugah preko Vidma do Kopolj. V središču Dobropolja, na Vidmu, v gostilni Brdvas in še kje menda ni dobro vprašati, kje bi dobil kakšnega fovčka, namesto njega jih dobiš po grbi.

Potem so rekli še to in ono o značaju Dobropoljcev-Fovčkov, predvsem pa, da so dobri gospodarji, saj jim je največja skrb traktor in krompir. So pridobitni.

Ukradel ti Dobropoljec nikoli ne bo nič. Lahko pa se ti zgodi, da ti bo kaj (pre)drago prodal. Za Dobropolja velja, da se ne bo niti obrnil zastoj. O fovčku in Foučkah govorijo drugače. Fovček je res podoben manjšemu srpu, s katerim izdelujejo zobotrebece, vendar je večji. Z njim pa obrezujejo leskovo grmovje, da si pripravijo fiziološke in belimo leskove in druge palice, da iz njih naredijo držala ("stile") za razno orodje. Pravijo, da so bili Foučki Bartolovi in Finkovi fantje iz Male vasi v Dobropolju, ki so hodili na veselice vedno s fovčki, in z njimi tudi koga oklali. Kasneje pa se je ta vzdevek prijel vseh Dobropoljcev, kot je o tem pisal dobropoljski pisatelj Fran Jaklič. Malovaščanom so rekli tudi Prde. Sicer pa imajo vse vasi v Dobropolju svoj vzdevek. Tako so Podpečani Latarji, ker je Podpeč vasi na dolini in so morali ljudje stopati na lano, če so se hoteli razgledati po Dobropolju. Prebivalci Bruhanje vasi so Zabarji, ker so tam okoli luže, polne žab. Zagoričani so Zocarji,

Anekdote iz novomeških zaporov

Predsednik okrožnega sodišča je po zakonu dolžan pregledovati stanje v zaporih, zlasti ali imajo vsi priporniki zakonite odločbe o priporu, kakšen je odnos paznikov do njih in kakšna je hrana.

1. Nekoč sem pri takem pregledu vprašal pripornike, kako so zadovoljni z jedačo. Bledi, suhi priporniki B. se je takoj odzval in rekel:

"Gospod predsednik, zaprt sem bil že v Ljubljani, Celju, Mariboru, Zagrebu, a tako slabe hrane, kot je v Novem mestu, ni nikjer."

"Zakaj pa potem vlamljate v Novem mestu in ne tam, kjer je najboljša hrana?" sem ga zavrnil.

"O, saj me tu ne boste več videli," je pripomnil.

"Bom zelo zadovoljen, če bo res tako!"

Nekaj let kasneje sem opazil B. spet v celici. "Ja, B., kaj pa vi tu, saj ste rekli, da v Novem mestu ne boste več vlamljali, ker je tu najslabša hrana."

Brez zadrege me je zavrnil: "Ja,

gospod predsednik, odkar sem se pri vas pritožil, se je hrana znatno izboljšala."

2. Pri nekem drugem pregledu je Rom B. prosil, da ga spustimo iz zapora na svobodo.

"Kaj boste zunaj, ko je huda zima in mraz, tu pa ste na toplem in siti!" sem ga zavrnil.

"Ja, svoboda je svoboda; svoboda tudi pozimi greje. Prišežem, da me tu ne boste več videli," je odvrnil. A z izpustitvijo ni bilo nič, saj je bil v preiskavi zaradi več vlomnih tatvin.

Nekaj let kasneje je bil Rom B. spet v priporu.

"Kaj pa spet vi tu, saj ste prisegli, da vas tu ne bom več videl?" sem ga pobaral.

"Res je, gospod predsednik, a takrat sem bil prepričan, da ne boste vi več predsednik, saj so bili vsi vaši predniki samo po tri leta predsedniki, vi ste pa že deset let," se je opravičeval.

Kdo bi mislil, da imajo Romi evidenco o trajanju predsednikovanja.

ŠTEFAN SIMONČIČ

Iz Tordinovih zapiskov

• **Odločilno leto starosti** - Trideseto leto zmatra se tod za mejo med službo in proletarsko samostalnostjo. Do tega leta se služi, potem pa gostuje, dninari, krade in včasih strada, včasih pa živi še bolje nego na gruntu.

• **Dolenjska nemarnost** - Na neki njivi leži brana še od jeseni pod snegom; tačka stala več dni pozabljena v Žabjeku na veliki cesti; v Češči vasi pustila je gospodinja prejo po noči zunaj obešeno in tatje ukradli ji 15 štren etc.

• **Dobri ljudje** - Od dobrih ljudi kupuje se mnogo raje ko od zavihanih, ne le tudi ceteris paribus, in celo če je blago dobrih nekoliko slabše. Ko hvalijo mešetarji robo, poudarjajo če je količjak mogoče dobroto prodajalčevu. Dobri ljudje imajo večidel stanovitne kupce, ki mnogokrat ostanejo zvesti do smrti poštenjaku. V trgovini je to tem lepša moralna zaveza, ker je edina.

• **Abotni krčmarji** - Mnogi, ki začno krčmariti, dajo vino tako ceno (če je n.pr. drugej po 24, je pri njih po 16) da trpe veliko zgubo, ali se tolažijo s tem, da se bodo ljudje privadili hiše in ostali ji zvesti, tudi ko se bo točilo pozneje vino v tak kup, da se more izdelavati. Se ve da se vsi in vselej prekanijo. Če ni krčma v dobrem kraju, izgube se vsi pivci brž ko se jame točiti po 24 ali kakor je že drugej.

• **Raznoščiki** - Meščurji so taki, ki, kar izvedo, čenčajo in nosijo ne le dalje ampak ravno tistemu posredno ali neposredno na nos, kogar se tiče, kogar mora tako sporočilo razdražiti. Taki raznoščiki so Gregorič, Nande, Smoletove babe, Fr. Luznar Polakovi, Jaklič, Avsec etc. tudi brojni diurnisti in uradniški služabniki se s tem odlikujejo - o pensionirih razumeje se samo ob sebi.

ker so pili črno kavo, Zdenčani, prebivalci Zdenske vasi, pa so Figarji. Če si prosil Zdenčana, naj ti pride pomagat, ti je figo pokazal.

Seveda pa Dobropolci niso mogli tudi mimo Ponikovcev, ki so že od nekdaj nekaj posebnega. Čeprav so Ponikve med Velikimi Laščami in Dobropoljem, so Ponikovci ob zadnjem referendumu glasovali za priključitev k občini Grosuplje, ki je od Ponikve najbolj oddaljena. Ponikovci imajo tudi drugo narečje kot Laščani ali Dobropolci.

Tudi Ponikovci, ki jim rečejo Kozli (kar potrpežljivo prenašajo), so se razgovorili. Na vprašanje, zakaj so Ponikovci lani za pusta svojo vas razglasili za Mali Pariz in so tudi pustno glasilo naslovlili "Novice Malega Pariza", so priznali, da je to pač tako, ker so Ponikovci nekaj posebnega, boljšega, za okolico nekakšen Pariz ali vsaj Mali Pariz, Ponikovci so "tisočprocentni lokalni patrioti", zato zamerijo tistim Ponikovcem, ki so Ponikve "prodali" Dobropolju, čeprav so Ponikovci na treh referendumih dali povsem jasno vedeti, da nočejo biti Dobropolci. Zdej Ponikve, ki štejejo okoli 470 prebivalcev (skoraj

100 več kot občina Osilnica), niti nimajo več svoje krajevne skupnosti, ampak le vaško skupnost, pa še vaško lužo so jim zasuli in odstranili znameniti Eifflov stolp, ki so ga zgradili na Ponikvah za lansko pustovanje. Praviloma se Ponikovci niti ne poročajo s Fovčki, z Dobropolci oz. Dobropoljkami, najde pa se kakšna izjema. Če se novi zakonec iz Fovčkarije preseli proti Ponikvam, se hitro popravi in postane takoj boljši, so poudarili in navedli en primer.

Zaradi vsega naštetega pa Ponikovci ne zamerijo tistim, ki jih kličejo z vzdevkom Pripogačke. "Pripogačka ni ne t'č (tič) ne m's (miš), ni ne stol ne miza, ni ne dan in ne nuč (noč)". Iz razgovora pa se je dalo razbrati, da Ponikovci kljub občutku lastne večvrednosti nočejo žaliti drugih, tudi z vzdevki ne. Vzvišeni so nad žaljivim in nediplomatnim obnašanjem. Celotno Fovčkom-Dobropoljem priznajo, da so dobri gospodarji in veliki poštenjaki. O resničnosti te trditve sem se prepričal na Vidmu, središču Dobropolja, kjer ljudje niti svojih avtomobilov ne zaklepajo, ker pač velja, da Dobropoljec še nikoli ni nikomur ničesar ukradel.

JOŽE PRIMC



PRIPRAVA PECIVA - Peki v Mozetičevem metliškem podjetju Manja, d.o.o., Jože, Tomo in Tone pri pripravi drobnega pekarskega peciva. V Metliki so ohranili obrtniški, torej ročni način dela. (Foto: M. B.-J.)

POGOVOR Z REŽISERJEM FRANCIJEM SLAKOM

Razveseljiv povratek k slovenskemu filmu

Dolenjska je zaradi svojih naravnih lepot in prijetnih ljudi ljuba celo mnogim, ki s to pokrajino niso neposredno povezani, če pa je nekdo v njej preživel del otroštva, jo kasneje še raje obiskuje. Tako tudi režiser, scenarist, producent in profesor na Akademiji za gledališče, režijo, film in televizijo (AGRFT) v Ljubljani Franci Slak. Najraje zaide na Jordankal, kjer živi njegova babica Anica, nekoč vaška umetnica, na katero ima Slak lepe spomine, saj je vsake počitnice še tudi kasneje, ko so živeli na Primorskem, preživel z njo, in brat, priznani akademski slikar Jože Slak-Doka, ki ima tu svoj atelje.

Dosedanjim stvaritvam (Krizno obdobje, Eva, Butnskala, Hudodelci, Ko zaprem oči) se je v začetku januarja pridružila vaša nova dokumentarna drama Pet majskih dni. Zgodba o pobeglem slovenskem vojaku se dogaja še v Jugoslaviji. Zakaj se vam je zdelo ta literarna predloga v sedanjem času, ki je Slovenija samostojna država, tako aktualna, da ste se odločili zanjo?

"Izhajali smo iz več izhodišč. V prvi vrsti gre za to, da je na voljo zelo malo dobrih scenarijev, ta pa je bil eden od tistih, ki je vsaj mene precej motiviral, pa tudi žanr dokumentarne drame je pri nas premalo razvit, tako da je bila to možnost za njegovo 'promocijo'. Seveda to ne pomeni, da ni potrebe po dobrih komedijah ali čem drugem. Vsi žanri so mi blizu in jih rad menjam. Šlo je tudi za neke vrste izziv, kajti novejša zgodovina nas priteguje, da jo obravnavamo, kar mislim, da je prav. Film Pet majskih dni je bil med publiko dobro sprejet, posebej zadovoljen pa sem, ker imajo igralci občutek, da so naredili dobre vloge. Skozi film nismo želeli karkoli heroizirati ali patetizirati, temveč le spomniti na to, kar smo vsi doživeli po svoje. Film pa je na neki način tudi posvetilo vsem mladim ljudem, ki so v določenih okoliščinah v tistem času doživljali tragično usodo."

• Scenarij za film Pet majskih dni je napisal Brane Bitenc, snemali pa ste že tudi filme, za katere ste zgodbo napisali sami. Je lažje narediti film po literarni predlogi ali po svojem scenariju?

"V bistvu raje delam po tujem scenariju, ker imam do njega boljše kritično distanco. Do svojega teksta je človek vedno bolj prizanesljiv in vsi režiserji tudi nismo dobri scenaristi. Sicer pa čutim moralno obveznost, da do neke mere uresničim scenarištvo sanje. To je vedno treba poskusiti. Pri Petih majskih dnevih je bila ta zahteva še toliko močnejša, ker je Brane Bitenc (nekdanji moj študent) zdaj že režiser in bi lahko sam naredil ta film. Vendar so bile okoliščine take in tudi zahtevnost je narekovala močnejšo, večletno izkušnost. Najbolj sem vesel, ker za filmom stoji tudi scenarist, kar je redkost. Pisana beseda namreč vedno nudi neomejene možnosti, ko pa je film že posnet, so ostale možnosti imaginacije ukinjene."

• Od kod sploh veselje do filmske umetnosti?

"S filmom sem se začel ukvarjati v zgodnjih sedemdesetih letih. Že v koprski gimnaziji sem snemal kratke eksperimentalne filme in bil z njimi na raznih festivalih v bivši Jugoslaviji dokaj uspešen. Nato sem odšel v Ljubljano na akademijo, toda ker je bila šola takrat še bolj vezana na gledališče - film je bil v povojih - in ker sem bil mladostno zagnan, ambiciozen in tudi trmast, sem se odločil za samostojen filmski študij v tujini, na Poljskem. Čeprav mi okoliščine niso bile ravno naklonjene - nisem imel štipendije, tako da sem delal razne stvari, finančno pa so mi pomagali tudi starši - mi je uspelo in mislim, da je bila to pogumna in prava poteza."

• Danes so za vse, ki jih zanima film, možnosti študija doma veliko boljše kot takrat. Od kdaj je na Akademiji filmski oddelek?

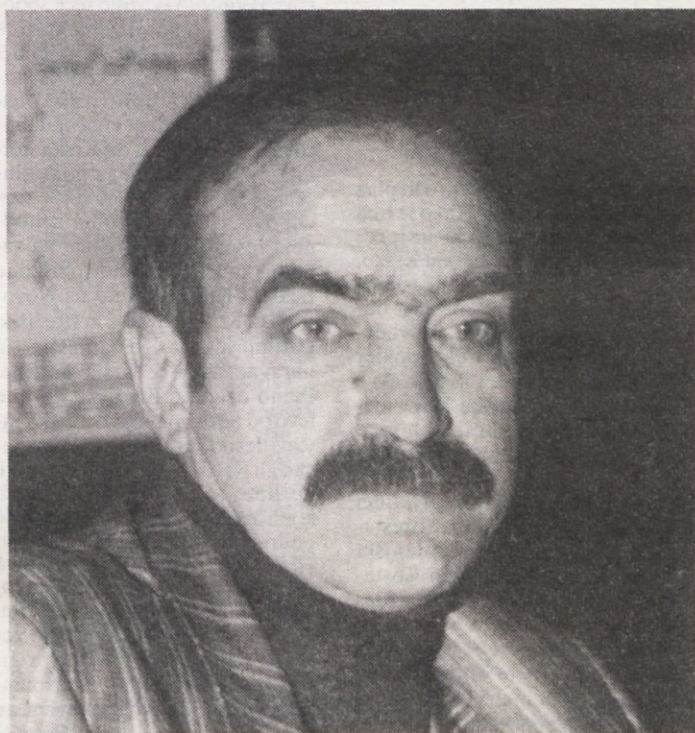
"V času mojega študija v tujini je tu nastal filmski oddelek, študij filma se je potem dokaj hitro in lepo razvijal. V osemdesetih letih

je šola že imela prve generacije izjemnih študentov in se uveljavila kot ena boljših evropskih filmskih šol. Kljub temu da ves čas delamo v izjemno težkih finančnih, prostorskih, tehničnih razmerah, nam z izjemno motivacijo tako pedagogov kot študentov ter seveda s pomočjo nacionalne televizije in Filmskega sklada nekako uspeva ohranjati to mesto. Lani je bila na primer naša šola na svetovnem filmskem festivalu študentskih filmov v Münchnu nagrajena za najboljši izbor filmov, kar nas obvezuje znanost, kar nas obvezuje znanost."

Profesorjeva ocena

• Na akademiji ste osemnajst let in dobro poznate njene možnosti za delo. Je uspešna?

Šola nudi v bistvu zelo slabe



Franci Slak

možnosti v tehničnem, prostorskem in finančnem smislu, čeprav je film zmeraj razpet med razkošjem, ki ne jamči uspeha, in siromaštvom, ki je bogato, navduhuječe. To je dokaj slab izgovor za naš položaj, ampak mislim, da se predvsem v odprtem, individualnem sodelovanju pedagogov in študentov lahko razvije kvaliteta tistega, kar šola ponuja. Na šoli je veliko praktičnega dela, kjer nam pri izvajanju študijskih filmov in televizijskih projektov pomaga TVS. Računamo pa tudi na nujno, da bi trenutne razmere, ko šola samo režiserje, razširili na druge ključne poklice, pomembne pri filmu. Zdaj, ko smo izgubili večji teritorij s kvalitetskimi šolami v Zagrebu in Beogradu, je nujno vzpostaviti samostojen študij kamere, zvoka, montaže, produkcije in morda scenaristike. Šele s takim programom bomo kompletna filmska šola in bomo nacionalni kinematografiji lahko ponudili ključne kadre, na katere mora nujno računati."

• Ustvarjalci filma ste kot nekakšna družina. Pri enem projektu se družite tudi nekaj let in za uspeh pri delu so odnosi še kako pomembni. Imate po tolikih letih režiserskega dela že ustaljeno ekipo ali jo spreminjate?

"Veseli me delati z različnimi ljudmi. Imam stalen krog sodelavcev, vedno pa so v ekipi tudi novi ljudje, med njimi študentje, kajti filma se je mogoče naučiti tudi brez šole, brez prakse pa gotovo ne. Pri sestavi ekipe je seveda treba upoštevati tudi druge možnosti in kaj ponudi producent. Za vsako ekipo skušam najti skupni jezik, motivacijo in veselje do tistega, kar delamo. Ker je to organizem, je seveda vsaka nova komunikacija ali s produkcijsko ali s igralsko ekipo neke vrste stimulacija. Zame je največji užitek delo z igralci, zato mi je čas snemanja, kljub temu da je zelo naporen in intenziven, najlepši. Sicer pa je poklic režiserja zelo kompleksen, upošteva nujnost scenarijskih, produkcijskih znanj. Tako obremenitev seveda nujno pelje v rahlo dekoncentracijo in je težko de-

lati temeljito. Mislim sem, da je bilo to nujno v prehodni fazi, v produkcijskem razpadu filmografije, ko je tudi scenaristika postala ključni moment. Menil sem, da ni dovolj, da narediš en soliden film. Dokler ni "zdrava" celotna kinematografija, je vsak projekt v nevarnosti, da bo na neki način pohabljen. Le v zdravih produkcijskih razmerah, solidnih tehničnih standardih, z dobrimi pedagogi, s kvalitetnimi scenariji po evropskih standardih in ne nazadnje z dobro režijo se da delati solidna kinematografija na daljši rok."

• Slovenci imamo bolj negativen odnos do lastnega filma, čeprav se to zadnja leta spreminja. S filmom, ki pri gledalcih ne izzove odmeva, je verjetno nekaj narobe

je zelo pomembno. Upam, da bo novi direktor lahko naredil nadgradnjo, da bo imel možnost razviti kinematografsko inspiracijo. Slabo je, ker je podpora države padla na najnižji nivo in je stanje nujno potrebno vrniti vsaj na leto 1990 ali 1991. Sicer obstaja nevarnost, da slovenska kinematografija ne bo preživela. Seveda je proces obojestranski in mora biti celotna klima filmu naklonjena še naprej, kot je to kazalo lansko leto. Bilo je nekaj izjemnih filmov, na primer Ekspres, ekspres, Outsider, pa tudi v prejšnjih letih smo v mednarodnem prostoru dosegli sijajne dosežke. Če se bo to nadaljevalo - in kot kažejo nove generacije, ni razloga, da se ne bi - potem lahko pričakujemo živahno kinematografijo. Filmski sklad naj bi na nek način vodil programsko politiko, izbiral projekte, izvajal kontrolo v produkciji in seveda predvsem finančno kontrolo, ker gre za javna proračunska sredstva. Vprašanje pa je, do katere mere naj bo sklad izključni sodnik, kaj je dobro in kaj ne, kako naj odreja program brez nacionalnega filmskega in kulturnega programa ter kakšni so lahko kriteriji sklada, da lahko vsaj nekaterim uveljavljenim, perspektivnim avtorjem odreja, ali smo na pravi ustvarjalni poti ali nismo, ali bomo svojo ustvarjalno vizijo nadaljevali zdaj ali čez deset let. Teh kompetenc si v nekaterih primerih sklad ne bi smel jemati.

Vzemimo moj primer: deset let sem delal izključno na televiziji in tu so bile najbrž izgubljene nekatere priložnosti za obogatitev kvalitetne domače produkcije. V osemdesetih sem končal neko kontinuiteto v trenutku, ki je zadnjem filmu Hudodelci uspelo predstavljati našo bivšo državo na Berlinskem festivalu. V televizijskem filmu Ko zaprem oči, mislim, sem pokazal dokaj čvrste možnosti za razvoj žanra in ta film se je sijajno uveljavil v mednarodnem prostoru. Verjetno je to edini slovenski film, ki je v Ameriki v videodistribuciji. Pa vendar je bilo dostikrat stališče sklada: Mi pa menimo, da..." S tem se absolutno nisem strinjal, saj sem jaz tisti, ki poznam svoje optimalne možnosti in naslednji projekt."

• Menite torej, da imajo naši filmarji doma neugodne možnosti za ustvarjanje in se bodo morali poskušati uveljavljati na tujem? Režiser Vinci Vouge Anžlovar je recimo pred kratkim ravno iz takih razlogov odšel delat v Ameriko.

"Na nek način je pri nas položaj normalen, ker se stvari ne razvijajo logično. V primerjavi s položajem režiserjev v drugih državah, tako v Evropi kot v Ameriki, mislim, da smo slovenski režiserji v še kar ugodnem položaju. V Ameriki je sicer težko priti do filma, toda ko uspeš in dokažeš kvaliteto, so ti dane vse možnosti. Pri nas pa ni tako in ravno v tem je paradoks. Ko sem bil najbolj uspešen, se je moja kariera nehala. In če pravim, da je pri nas razmeroma lahko priti do filma, sam sebe negiram, ker to traja deset let. Paradoksalno je, da se realizirajo tudi projekti, ki za to še niso pripravljeni oziroma godni. Mislim, da je Vinci na neki način očitno reagiral ravno na to paradoksalno situacijo - tudi če si naredil sijajen film, moraš ponovno začeti od začetka. To je težko prenašati. Filmski sklad bi tu lahko imel več zaupanja do preverjenih kadrov. Podoben primer je tudi Andrej Košak, režiser zelo uspešnega filma Outsider, za katerega kar nekako slutim, da bo odšel. Zdaj bo že leto dni od premiere, pa mu še nihče ni ponudil drugega filma."

"Moje mesto je tukaj"

• Kako je z vami in Ameriko?

"Občutek imam, da je moj prostor tukaj, in vem, da ne bom snemal holivudskega filma, se bom pa lotil slovenskega filma o Ameriki in tudi posnel ga bom tam. Gre za roman Louisa Adamiča Vnuki, ki govori o slovenskih izseljenci. Toda to bo večji finanč-

ni in kreativni zalogaj, zato Vnuki za zdaj ostajajo še sanje."

• Hodite pogosto v kino? Kateri film vas je v zadnjem času navdušil? Kako vaša družina sprejema takšno navezanost in zavezanost filmu?

"Nisem ravno velik ljubitelj tega, kar ponujajo kinematografi, torej holivudski film ni moja najljubša filmska hrana. Zelo rad pa si, če mi le uspe priti na kakšen

SUHOKRANJSKI ORIGINAL

Kdo ne pozna Janeza!

Janez Gliha ali Jakčev Janez, kot mu pravijo po domače, turistom in obiskovalcem Žužemberka rad pove kaj o zgodovini tega kraja, njihovem gradu in znamenitostih trga. Bil je pobudnik obnovitve pokrajinske noše Suhe krajine in danes s skupino deklet in žena sodeluje na številnih prireditvah. Lani je praznoval 60-letnico in na kletu me je zanimala predvsem njegova pestra življenjska pot.

Rodil se je kot deseti otrok med enajstimi. Hkrati je bil deseti deček v bolniški sobi v Novem mestu, tako da mu je botrovanje prevzel mladoletni kralj Peter, kot boter pa ga je zastopal regent Pavel. Zato ima danes tudi dve imeni: Janez Pavel. Po končani osnovni šoli je želel postati mesar, vendar je denar najprej služil tako, da je peš gonil vole iz Žumberka v Ljubljano, v klavnico. Nato je končal polletni tečaj za osemnemanje govejih plemenic, po odsluženem vojaškem roku

dem. Sam pravi: "Imel sem priložnost pomagati ljudem v nesreči. Ob gašenju požara sem gledal, da ne bo prišlo še do večje nesreče. Sicer sem že, ko sem opravljal poklic, rešil mnoge živali." To dokazuje tudi dragocena lesena skrinja, v kateri hrani 85 steklenic sadjevca, ki so mu jih ljudje podarili v zahvalo. Doma ima tudi ovce; posebnost njegovih ovc je, da imajo mlade dvakrat na leto in še to večkrat dvojčke. Z Zavodom za higieno in medicino živil Novo mesto sodeluje že 20 let in ima kostruna, ki je krvodajalec.

Sodeluje pa tudi pri turističnem društvu Žužemberk-Dvor. Od prvega turističnega društva, ustanovljenega v Žužemberku leta 1937, je dobil slike narodne noše Suhe krajine in s pomočjo sponzorjev so naredili 12 novih oblek te noše, ki jih nosijo dekleta in žene iz Žužemberka in okolice.

Ob mojem obisku je bral staro knjigo Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku. Zgodovina ga je namreč že od nekdaj zanimala, tako da vam danes brez težav pove veliko zanimivega o graščakih v tem kraju in okolici, zanimivih zgodbah in ljudeh. Kot turistični vodič po žužemberškem gradu in kraju turistom rad govori o bogati zgodovini, ki jo skrivajo ostanki ruševin.

O zgodovini kraja me je veliko naučil šmihelski duhovnik Alojz Zupanc, ki je bil dober zgodovinar.

Sicer pa bi lahko o Janezu napisala še veliko, saj je sodeloval pri številnih akcijah v mla-

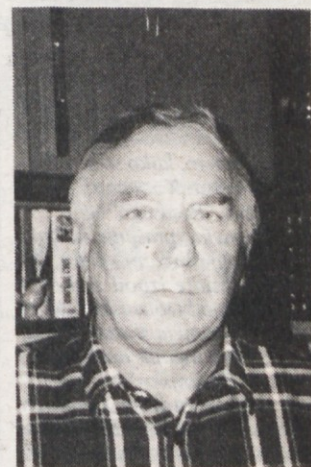
Janezovi anekdoti

POROČILO ZA OSEME-NJEVALCA - Ko je veterinar-ski tehnik Janez Gliha po Suhi krajini osemenjeval govedo, je v neki trgovini dobil zapisano naslednje sporočilo: "Jaz, Malver Anton, naša krava se gon, Gabrovka številka štiri. Pridi sigurno, Janez, s semenom od bika Nola. Tudi če nimam semen, vseeno pridi, se bova pa pogovorila."

ZAKAJ SO KRAVE MUKALE - Ko je Janez pri Cesarju v Budganji vasi kastriral bika, so krave prav žalostno mukale. Ko je vprašal gospodarja, zakaj, mu je Cesar odgovoril: "Ena zato, ker se goni, druge pa zato, ker bika režemo." (Iz knjige Slavka Dokla "Lahko noč, smeh")

pa je opravil srednjo veterinarsko šolo. Najprej se je zaposlil v bivši Iskri v Žužemberku, kjer je opravljal delo vhodnega kontrolorja. Ob tem delu je končal šolo za višjega socialnega delavca in nato še šolo za višjega veterinarskega tehnika. Delal je v Žužemberku kot delavec v reprodukciji govejih plemenic in nato še na farmi v Stični kot asistent zdravstvenega varstva pri veterinarju. Zadnja štiri leta je v pokloju, vendar še naprej ostaja aktiven v številnih dejavnostih.

Že v mladosti je bil vnet gasilec, 27 let celo predsednik gasilskega društva Žužemberk. Janez se spominja: "Takrat smo naredili zelo veliko. Med prvimi smo imeli avto kombi in prvi kupili avtostaciono za prevoz vode ljudem po odmaknjenih vaseh, kjer ni bilo vodovoda. Obnovili smo gasilski dom in imeli močno skupino pionirjev gasilcev, ki so dosegli kar nekaj uspehov. Udeleževal se je tudi številnih gasilskih seminarjev in ima naziv višjega častnika prve stopnje. Stike z gasilstvom ni pretrgal in je danes predsednik komisije častnega razsodišča. Naredil je tudi tečaj za reševanje utopljenec in se pohvali, da je rešil življenje že šestim lju-



dosti bil tudi telovadec, danes pa je z ženo Jožico, upokojeno učiteljico, ponosen na svoje tri otroke; sin je šel po njegovih stopinjah in je doktor veterinarske medicine, starejša hči je vzgojiteljica, mlajša pa študira ob delu.

O Žužemberčanih meni, da so razigrani, veseli in pridni ljudje, so pa rahlo razburljivi, kakor pokrajina, ki je hribovita in valovita. Jakčev Janez je priazen mož s številnimi idejami, človek, ki mu ne zmanjka energije. To vsako leto dokaže tudi na Novega leta dan nekaj minut po polnoči, ko na desnem bregu Krke lahko zaslišite, kako v čast prihajajočega leta zaigra na trobento.

ANDREJA JERNEJČIČ

Je Kostanjevica na Krki še na Dolenjskem?

Z oblikovanjem regij se pojavlja tudi njihova možna bodoča imena. Kot kaže, pa imajo vsaj neka nova imena malo skupnega z zgodovinsko in demogeografsko pogojenimi imeni teh področij, npr.: pojavlja se ime Zasavje za ozemlje ob obeh bregovih Save med Litijo in Zidanim mostom in ime Posavje za ozemlje od Radeč do meje s Hrvaško in to kot ime širšega ozemlja, ki posega globoko v pokrajini z do nedavnega drugačnimi imenoma. Kaže, da bodo njuni prebivalci iz Dolenjcev na Stjeri postali Posavci. Menimo, da bi o teh težnjah bilo potrebno razpravljati javno. Zato s tem prispevkom vabimo javne delavce k razpravi o umestnosti zamenjave tradicionalnih imen pokrajin z novimi, ki izvirno zemljepisno, zgodovinsko, tradicionalno in emocionalno ne ustrezajo. Tema tega prispevka je razprava o umestnosti novega poimenovanja na primeru bivše občine in najstarejšega mesta v nekdanji Dolenji Kranjski ali Dolenjski, zdaj krajevni skupnosti Kostanjevica na Krki, ki je danes v občini Krško. Leto pa vključujejo v še nedefinirano regijo Posavje, v kateri naj bi bili še občini Sevnica in Brežice. Mesto Kostanjevica pa leži na reki Krki in se je njeno staro mestno jedro (edino točno mesto v Sloveniji) od nekdanj prištevalo h Kranjski in Dolenjski (kot tudi Krško). Tako so Kostanjevčani zmerom manj Dolenjci in postajajo Posavci.

Srednjeveška zgodovina ozemlja, ki se danes označuje z imenom Posavje

Ime Posavje (in Zasavje) je mlado. Uporabi ga Kos l. 1929 za današnje Gorenjsko namesto imena Savia v 6. stoletju. V 7. stoletju se za isto ozemlje pojavi ime Carniola (Mala Karnija) in Carnium za Kranj. Izvor imen je keltski. V 10. stoletju isto področje dobi ime Creina, ki ga Slovenci pretopijo v Krajina (nem. Marke, lat. March/i/a). Iz Krajine se razvije pokrajinsko ime Kranjska. Nemci ga v 12. stoletju privzamejo v nemški obliki Krain. Ime Posavje se pojavi v 9. stoletju kot pridevniška oblika v imenu Ljudevita Posavskega, kneza v mejni grofiji Spodnja Panonija med Dravo in Savo v Hrvaški. Še danes se območje (brez Podravine) imenuje Posavina. Ime Posavje, slovenska različica Posavine, torej tradicionalno označuje veliko pokrajino zunaj slovenskega etničnega prostora. Okrog l. 1000 Franki po madžarskih napadih okoli osrednje Vojvodine Koroške ustanavljajo t.i. mejne kraje

Posavska regija?

Ko berem, kako so se veljaki vseh strank poenotili v želji obdržati "Posavsko regijo", se mi zastavlja vprašanje, kakšna je ta regija in kam spada. Ali bomo ljudje izpod Bohorja spadali pod Dolenjsko? Ali ni bila Sava meja skozi stoletja, nekakšen mejnik med Štajersko in Dolenjsko?

Gre pa tudi za korekten odnos do volilcev! Kdo nas je vprašal, če smo za tako regijo? Jaz nisem zanj in tudi ne bom. Vsi tisti, ki si mislite postavljati svoje teritorije za obvladovanje oblasti, se dobro zavedate, da bi nova regija prinesla toliko in toliko stolkov, ki bodo zasedeni s tistimi, ki jim poteče mandat. Za nas, navadne smrtnike, je malo važno, kje bo sedež oblasti, je pa zelo važno, koliko bo oblasti. Preveč je nikakor ni dobro, le kdo ga bo preživaljal?

Gospodim iz strank pripočam, naj pobrskajo po preteklosti. Našli bodo tudi tak primer: "Kraj Kališovec, občina Senovo, okraj Brežice", verjetno samo na levi strani Save.

Prisrčen pozdrav izpod lepega Bohorja!

IVAN ABRAM
Reštanj 37
Senovo

proti Madžarom (zemljevid 1.), Savinjsko krajino je sestavljalo Posavje, današnje Kozjansko, ozemlje med Krko in Savo, del Suhe in Bele krajine. Če je takrat že obstajala naselbina na kraju današnje Kostanjevice, je ta bila prav na meji med ogrsko in frankovsko državo, saj je meja na tem delu bila na spodnji Krki od Hrvaškega broda do Save in Sotle.

V 11. stoletju so mejni grofje Weimar-Orlamunde (sedež Kranj), upravljavci Kranjske krajine (Prakranjske), priključili Savinjsko krajino in zasnovali t.i. Kranjsko (Staro Kranjsko). Okrog l. 1091 se domnevno prvič omeni Kostanjevica, še zmerom strogo na meji ob spodnji Krki. Z osvajanjem do l. 1311 so pridobili posesti med Krko in Savo, v Žumberku in Beli krajini najprej koroški vojvode Spanheimi (1106/1269), za njimi češki kralj Otokar Premysl (1269/1276) in nato koroški vojvode Manjhard IV. (1276/1295) in Henrik (1295/1335). Po l. 1335 se Stara Kranjska zmanjša, kajti Posavje in Kozjansko se priključijo Deželi Štajerski. Tako nastane Dežela Kranjska (Mala Kranjska) od kraških prelazov na zahodu in Karavank na severu do Save pri Trbovljah, nato po Savi do Bregane, na jugu pa od Bregane čez Žumberk na Kolpo in po njej do Reke ter v Pazinsko grofijo. Brez slednje je takšna ostala do konca prve vojne. Po spanheimski osvojitvi ozemelj desno od spodnje Krke in Žumberka se je meja odmaknila proti jugovzhodu in Kostanjevica ni več na meji, ampak na obrobju Kranjske. V 15. stoletju se oblikuje "Nova Kranjska" s štirimi glavarstvi: 1. Gorenjska z Ljubljansko kotlino in Dolenjsko ob gornji Krki, 2. Dolenjska (med Savo in Krko in Žumberk), 3. Postojna in Kras, 4. Istra. Okrog l. 1500 se po ukinitvi glavarstev do 20. stoletja utrdijo na slovenskem etničnem ozemlju dežele Koroška, Štajerska, Kranjska in Goriška.

Valvasorjev opis Dežele Kranjske

Valvasor (1689) deli Kranjsko na pet pokrajin ali na petine (Funfftl), ki niso upravne enote, ampak le zemljepisni pojmi, saj je delitev zasnovana na etnoloških, gospodarskih, kmetijskih, geografskih, hidroloških idr. značilnostih pokrajin.

Das Erste Funfftl Das Ist Ober Krain ali Prva petina je Gorenja Kranjska. Obsegala je v glavnem današnje Gorenjsko in Ljubljansko kotlino. Meje tečejo od Ljubljane po Gradaščici, za Bohinjem in čez Triglav na Korensko sedlo, po Karavankah, mimo Motnika in Trbovelj do Save in po njej do Ljubljane.

Das Andere Funfftl Das Ist Unter Krain ali Druga petina je Dolenja Kranjska. To je ozemlje med Krko in Savo z Žumberkom. Meja je Sava od Ljubljane do Bregane, odtod do Kolpe ter od Metlike do izvira Krke in do izliva Ljubljane. Na jugovzhodnem obrobju leži Kostanjevica (Landstrass), še vedno precej odmaknjena od meje. Verjetno se je slovensko ime Dolenjska začelo pojavljati z nemškim poimenovanjem tega ozemlja Unter Krain, kot ga navaja Valvasor, in sicer po kombinaciji Dolenj(ja) (Kranj)ska.

Das Dritte Funfftl Ist Das Mitter Krain ali Tretja petina je Srednja Kranjska. Pokrivala je ozemlje od Laz ob Savi do izvira Krke, po njej do Soteske. Odtod je šla meja na Kolpo pri Metliki in po Kolpi navzgor skoraj do izvira ter proti severu zahodno od Cerkniškega jezera do Vrhnike in po Ljubljani do Save.

Das Vierte Funfftl Das Ist Inner Krain Oder Karst und Poyg ali Četrta petina je Notranja Kranjska ali Kras in Pivsko. Meja je tekla od Vrhnike po Javornikih, čez Snežnik do Voloskega zahodno od Reke. Odtod po Čičariji do področja pred Tristom in na sever proti Vipavi in Idriji ter do Vrhnike.

Das Letzte Funfftl Das Ist Histereich ali Zadnja petina je Istra.

Obsegala je bivšo Notranjo Istro ali Pazinsko grofijo.

Terezijanska in poterezijanska doba

L. 1748 se vse slovensko etnično ozemlje upravno reorganizira. V deželah se osnujejo velike kresije ali okrožja, okrajji ali kantoni in občine kot katastrske (davčne) občine. V Kranjski nastanejo tri okrožja: Ljubljana, Postojna in Novo mesto. Slednja je obsegala Valvasorjevi Dolenjo in Srednjo Kranjsko z Belo Krajino. V njenem okviru se osnujejo okrajji ali kantoni v številnih krajih, med njimi tudi Kostanjevica (Landstrass) in Krško (Gurkfeld). V istem razdobju se južna meja med Kranjsko in Hrvaško premakne s črte Bregana-Kostanjevac v Žumberku na vzhodni greben Gorjanecv od Bregane do Trdinovega vrha. (V Žumberku v 16. stoletju naseljeni Uskoki so se v okrajih Žumberk in Marindol civilno-upravno vključili v Hrvaško). Z ukinitvijo Vojne krajine l. 1881 je bila ta meja potrjena in drži še danes. S premikom meje se je Kostanjevici meja močno približala, tako da je mesto ostalo na precej zoženem jugovzhodnem obrobju Dolenjske. Okoli l. 1800 so kantoni ukinjeni in katastrske občine združene v upravne enote - občine. Mesta se municipalizirajo, to je, izgubijo privilegirano samoupravo in se združijo z okoljskimi katastrskimi občinami v t.i. mestne občine. Kostanjevica je municipalizirana l. 1785, Krško pa l. 1795. Mestni občini Kostanjevica in Krško sta upravno spadali v okrožje Novo mesto in zemljepisno v pokrajino Dolenjsko.

Po občinskem zakonu l. 1849 so ukinjene kresije in zasnovane večje občine (Gemeinde). Občina postane temeljna enota države in lahko odloča o vsem, kar zadeva koristi srenje. Občine se združujejo v okraj (Bezirk), ki je okrajna srenja. Okrog l. 1860 je osnovan okraj Krško (Bezirk Gurkfeld). V novi okraj Krško so bile vključene

Upravna organizacija

Z vidovdanskou ustavo l. 1921 so bile ukinjene avstrijske dežele ter ustanovljene oblasti, Ljubljanska za Kranjsko in Mariborska za Štajersko. Nova država je v glavnem ohranila avstro-ogrske okraje. L. 1929 so s šestojanuarsko ustavo ukinili oblasti in ustanovili 9 banovin, okrajji pa so postali sreska načelstva z ustreznim številom občin. Tako je nekdanji Bezirk Gurkfeld postal srez Krško in vključeval občine iz avstro-ogrskega obdobja. Enako srez Brežice. Kot zemljepisni in pokrajinski pojem pa se je za ozemlje med Krko in Savo med vojnama uporabljalo ime Dolenjska in njegove izvedenke, npr. Kostanjevica na Dolenjskem, Dolenjske Benetke, metropola Dolenjske Novo mesto, prebivalci Dolenjske, Dolenjci, Dolenjske Toplice, dolenjsko narečje, dolenjščina, dolenjska železnica, dolenjski kolodvor v Ljubljani, Dolenjska Krka itd.

Upravne prenovе po drugi vojni

Po drugi vojni se je sprožil plaz reorganizacij uprave. Tako je bila Kostanjevica na Krki najprej okraj, nato občina v okraju Krško, nato občina Kostanjevica-Podbočje v okraju Krško pa spet občina Kostanjevica v okraju Trbovlje in nato v okraju Celje, dokler konec petdesetih let ni pristala za občino Krško v okraju Novo mesto. Po ukinitvi okrajev in med nastajanjem t.i. komun ali večjih občin se občina Krško razširi na štajerski breg Save in priključi nekdanje občine Videm, Brestanica, Senovo idr., na dolenjski strani pa priključi občini Kostanjevica in Podbočje. Občina Brežice na levem bregu Save pa se razširi na desni breg ter priključi občine na desnem bregu Save in ob zadnjih kilometrih Krke, torej na Dolenjskem. Podobno je tudi z občino Sevnica, ki občinam na štajerskem bregu Save priključi ozemlje tja do Bučke in bližine Mokronoga, torej področja, ki so

leti. Kot Zasavje označi savsko dolino od Ljubljane do Krškega in mu priključi tudi Posavsko hribovje in doline ter kraje na obeh straneh savske doline. K tem hribovju prišteva tudi Orliško hribovje na levi strani Save od Bohorja do Bizeljskega. Zapiše pa tudi, da leži Zgornje Zasavje pravzaprav na sredi med Gorenjsko in Dolenjsko, Spodnje Zasavje pa med Štajersko in Dolenjsko in v Zasavje, torej vključuje tudi robne predele Gorenjske, Štajerske in Dolenjske. Področje deli na Zgornje Zasavje s Črnim revirjem od Zaloga do Zidanega mosta in na Spodnje Zasavje od Zidanega mosta do Krškega.

V orisu značilnosti pokrajine Dolenjske piše Melik, da je njen temeljni del Krška kotlina, ki sega od kolena Krke pri Soteski do Sotle pod Bizeljskim (okrog 60 km). Podolžno skozno teče spodnja Krka, po kateri ima kotlina tudi ime. Prečno čez vzhodni del pa teče Sava. Tako je kotlina razdeljena na dve hidrografske osnovi in je zato njen značaj dualističen. To pomeni, da Krška kotlina ni razvila svojega pokrajinskega središča, temveč sta se razvili dve, Novo mesto na zahodnem in os Krško-Brežice na vzhodnem delu. Geomorfološko je razdelil Krško kotlino na Novomeško, Kostanjeviško in Brežiško kotlino in ima Kostanjevico za naravno središče Krške kotline. Plano ozemlje Brežiške kotline levo od Save imenuje Brežiška ravan, desno od reke pa Krška ravan ali Krško polje. Delu Brežiške kotline, to je ozkemu pasu ob obeh bregovih Save, Melik pripiše podrejeno ime Spodnje Posavje. H Kostanjeviški kotlini prišteva ravninski gozd Krakovo in Zakrakove ter Šentjernejsko polje. Novomeška kotlina imenuje zahodni višji ali reliefno bolj razgibani del Krške kotline. Nedvoumno je torej, da Kostanjevica ne spada niti v Zasavje niti v Posavje in jo je ne glede na upravno razdelitev imeti za mesto na Dolenjskem.

Novejše študije regionalizacije Slovenije

V Enciklopediji Slovenije piše, da geografska stroka še ni razvila celovite regionalizacije Slovenije. Je pa o njej objavljenih več študij, vsaka bolj ali manj z ožega pristopa. Načeloma se Slovenija deli najprej fiziognomsko v obsežna geografska območja, nato v makroregije, mezoregije, mikroregije in temeljne enote. Gleđano fiziognomsko, so štiri območja: Alpski, Sredozemski, Dinarski in Panonski svet. Po eni študiji je Slovenija razdeljena na šest makroregij: Visokogorski alpski svet, Predalpski hriboviti svet, Ljubljansko kotlino, Primorje ali Submediteranski svet, Dinarske planote notranje Slovenije in Subpanonsko Slovenijo. Znana je tudi študij s členitvijo na pet makroregij: Osrednja, Savinjsko-Zgornjesotelska, Severovzhodna, Jugovzhodna in Primorska Slovenija. Znana je tudi členitev na 8 makroregij: Primorska, Goriška, Osrednjeslovenska, Gorenjska, Savinjska, Dolenjska, Mariborska in Pomurska. Obstaja tudi členitev na dve makroregiji, Ljubljansko in Mariborsko. Delita se na 12 mezoregij: Primorsko, Notranjsko, Goriško, Gorenjsko, Osrednjo Slovenijo, Dolenjsko, Zasavje, Spodnje Posavje, Savinjsko, Jugovzhodno Koroško, Podravsko in Pomursko. V tej študiji se Dolenjska deli na mikroregije Črnomelj, Metlika in Novo mesto, slednja s temeljnimi enotami Novomeška, Zgornje-krška, Dolenjsko-topliška, Šentjernejska, Temeniška in Mirnska, Mezoregija Spodnje Posavje pa se deli na mikroregije Sevnško, Brežiško in Krško. Slednja ima temeljne enote Krško-Leskovsko, Senovsko-Brestaniško in Kostanjeviško.

Razprava

Gospodarski razvoj v občinah Brežice, Krško in Sevnica je potekal na razmeroma širokem pasu na obeh straneh Save. Tako sta se

zemljepisna pojma in nekdanji tudi upravne enote (okrajji, deželi) Štajerska in Dolenjska na omejenih področjih začele zoževati proti središču Dolenjske, Novemu mestu, in severno proti Celju. To dokazuje knjiga z naslovom "Dolenjska-Bela krajina" (1995) v zbirki Slovenija total Pomurske založbe, v kateri se Dolenjska konča z vzhodnimi mejami občin Šentjernej, Škocjan, Mokronog in Trebnje, medtem ko se druga področja Dolenjske vzhodno in severno od teh občin zemljepisno in upravno prikazujejo v drugi knjigi zbirke z naslovoma Posavje in Zasavje.

Z razvojem se pojavljajo torej druga imena, ki drugače kot doslej označujejo območja ob Savi in Krki. Najprej se je z njimi označeval določen gospodarski prostor in predvidoma bo v prihodnje tudi regija. Za vse širši prostor ob spodnji Savi se torej uveljavlja nov gospodarski, industrijski, prometni in zemljepisni pojem in ime (Spodnje) Posavje ter pridevnik posavski (posavske občine, posavska regija, posavski energetski bazen idr.). K temu prostoru se prištevajo občinska središča Krško, Brežice in Sevnica z okoljskimi krajevnimi skupnostmi. Med drugimi kraji se tako k Posavju prišteva tudi Kostanjevica, ker je pač vključena v "posavsko" občino Krško. Ugotavljamo, da je mesto Kostanjevica na Krki in krajevna skupnost s tem imenom še zmerom v okviru tradicionalnega zemljepisnega in pokrajinskega pojma Dolenjska, da je naravno središče Krške kotline, da je njeno ime Kostanjevica na Dolenjskem ali Kostanjevica na Krki na Dolenjskem, da leži na rečnem otoku dolenjske lepote Krke, po kateri se imenuje kotlina (in Krško polje in tudi mesto Krško, čeprav slednje leži na samem bregu Save), da ima Kostanjevica zaradi poplavl vzdevek "dolenjske Benetke" itd. Kako nemogoče bi zvenel vzdevek posavske Benetke ali posavska Kostanjevica ali Kostanjevica na Krki v Posavju! Podoben nesmisel bi bilo ime posavske Krško polje ipd. So tudi ustanove, ki se imajo za dolenjske in pokrivajo Kostanjevico ter tudi Krško, Brežice in Sevnico. Za imena, za katera se zanesljivo ve, kaj označujejo, niso potrebne nobene zamenjave imen in pojmov. Najtehtnejši razlog, da ne pozabimo na Dolenjsko v njenem polnem obsegu, pa je, da je glavna, največja in najlepša reka tega področja Krka, ki je sočasno največja izključno slovenska reka. Ta je, najmanj kar lahko rečemo, tudi simbol Dolenjske, čeprav bi morala biti kot največja v celoti slovenska reka tudi simbol države.

Potreben je torej tehten premislek. Skozi stoletja so se izoblikovali temeljni zemljepisni pojmi tako skozi upravno in veliko bolj skozi demogeografsko oblikovanje prostora jugovzhodno od Ljubljane. Novim in gospodarsko pomembnim območjem ne gre zanikati pravice do določene samostojnosti. Pa vendar ta samostojnost ne sme segati tudi bolj ali manj globoko v širši prostor, v zaledje. Njihovo poimenovanje je torej moralo temeljiti na izvirnih zgodovinskih in geografskih imenih tudi tega zaledja, sočasno pa jasno opredeljevati prostor gospodarske pomembnosti področja. Če bi se potrudili spoštovati sporočilo slovenskega poimenovanja pokrajin, bi se v potrebi po novih imenih našle ustrežnejše rešitve. Če ima Hrvaška starodavno Posavino, bi bilo najbrž smotnejše, da se to zemljepisno ime ne ponavlja na Slovenskem. Morda bi bila sprejemljivejša sestavljena imena. Bilo bi tudi koristno, če bi organizirali neko slovensko obliko t.i. "brain storming-a" ali "zbiranja nenavadnih predlogov", ki bi navrglo sprejemljivejše ideje za imena. Ohranjati gre torej tudi ime te naše stare Dolenjske, saj je ohranjanje tradicij danes v svetu velika vrednota in bi morala biti to tudi za nas. Umesten pa je tudi razmislek o tem, da se krajevne skupnosti, ki se ne čutijo pripadnice Posavja, osamosvojijo in kot občine vključujejo v druge možne prihodnje regije, ki bodo bolj zadovoljevale njihovo demogeografsko in zgodovinsko pripadnost ter morda tudi druge interese.

Viri so na voljo pri piscu Dr. FRANC BUČAR



VELIKA KARANTANIJA IN NJENE MARKE - Mejne krajeve na slovenskem etničnem ozemlju okrog leta 1000

občine na desnem bregu Save, od Sv. Jurija pod Kumom do Bregane ter na zahodu do črte Svibno-Mokronog-Škocjan in ob meji s Hrvaško Šentjernej-Kostanjevica-Sv. Križ-Cerklje-Čatež-Velika Dolina. Na levem bregu Save pa se je razprostiral okraj Brežice (Bezirk Rann) z občinami Brežice, Videm, Rajhenburg, Blanca in Sevnica. Ustanovljena so t.i. okrajna sodišča, med njimi tudi v Kostanjevici za občine Velika Dolina, Cerklje, Sv. Križ (danes Podbočje), Kostanjevica in Šentjernej. V okraju Krško so bila še okrajna sodišča Krško, Mokronog in Radeče do začetka druge svetovne vojne.

dotlej zemljepisno sodila pod Dolenjsko. Približno v tem času se je začelo pogostje uporabljati ime Posavje (in Zasavje).

Melikovo poimenovanje pokrajin

Anton Melik v delu Posavska Slovenija (1959) pri opisih pokrajin navaja tudi njihova demogeografska zasnova imena. Naslov knjige pove, da je ime Posavje zelo širok pojem in ga avtor uporabi za vse porečje Save (za več kot polovico Slovenije). Opisu Gorenjske (podrejeno Zgornje Posavje) sledi opis Zasavja. To ime se pojavi šele pred 60 do 70

OD AGROSERVIS DO REVOZA

Kako je tovarna prenapolnila Novo mesto

Prostor novomeškega Revoza s svojimi za Novo mesto megalomanskimi stavbami povzroča mestu številne probleme, predvsem z vidika snovanja kvalitetnega, učinkovitega prostorskega razvoja mesta in zagotavljanja prijetnega in zdravega življenjskega okolja meščanom, še posebno pa sosedom tovarne. Rast te avtomobilске tovarne je bila hitra, presenetljiva, vendar ne tako zelo, da bi ne mogla biti bolj kontrolirana. Kako se določene gospodarske odločitve, ki so omenjene v tekstu, izkazujejo v prostoru, njegovem zapolnjevanju, pa pove enostaven grafični prikaz prostorskega razvoja tovarne avtomobilov v Novem mestu. Kako je torej šlo?

Leta 1954 sta bili ustanovljeni podjetji Agroservis (popravilo kmetijskih strojev...) in Motomontaža (montaža gospodarskih dostavnih vozil DKW - Auto-Union), ki sta se kmalu združili in nekoliko kasneje preimenovali v IMV. Tovarno je najprej kratek čas vodil Franjo Bulc z Mirne, nekdanji partizan, že dobro leto kasneje pa je za celih 26 let vodstvo prevzel Jurij Levičnik, doma iz Drče pri Šentjerneju, ki ga nekateri slavijo, ker je postavil in dolgo časa uspešno vodil avtomobilsko tovarno, drugi pa bi ga najraje že tedaj utopili v žlici vode.

Nekoliko zrelejši meščani se zagotovo spominjajo teh skromnih začetkov razvoja novomeške avtomobilске tovarne ob sedanji Kandijski cesti slabo desetletje po osvoboditvi. Pri mlekarji, ki je imela tam svoj prostor, so zgradili mehanično in montažno dvorano ter upravno poslopje s trgovino in črpalko za tekoče gorivo, kjer si je slučajno kruh 34 ljudi. Objekti so zasedli le neznaten košček tedaj še obrobne mestnega prostora. Naokrog so se še pasle krave in nihče niti slutil ni, da bodo morale one ali njihove potomke dokaj kmalu muliti travo kje drugje.

Slavni imevejev kombi

Ključni čas bodočega razvoja tovarne in s tem tudi mestnega prostora je bil že kar čas konca petdesetih let, ko so IMV-jevi inženirji pod vodstvom inž. Martina Severja začeli snovati avto, ki je iz majhnih delavnic ščasnoma ustvaril orjaške industrijske stavbe. Snovali so slavni sivo-modri kombi, oblikovalski in konstruktorski dosežek časa, prvi pravi "jugo" avto in nedvomno edini resnični avtomobilski posel stoletja nekdanje Jugoslavije. Kombi, prvi jugoslovanski avtomobilski izvozni artikel na zahod Evrope, pa je "žal" že splošno postal izredno popularen in željen v Jugoslaviji in tujini, tako da ni preostalo drugega kot etapno, v skladu z razpoložljivimi možnostmi, še nadalje povečevati proizvodnjo. Tedaj je to pomenilo predvsem graditi, širiti prostore.

Uspeh kombija je bila dobra osnova za začetek proizvodnje avtomobilskih prikolic, imenovanih Adria, ki so bile že v osnovi zastavljene pod imperativom pridobivanja deviznih sredstev in tudi zato v kriznih časih gonilo, motor avtomobilskega programa, ki je imel občasno probleme z uvažanjem določenih sestavnih delov za avtomobile.

Prikolice (najprej Adria 375), ki so jih začeli delati leta 1965, so bile torej naslednji popoln zadenek v črno novomeške tovarne IMV. Bolj v črno gotovo ni bilo moč zadeti. Črnilo pa se je tudi pred očmi urbanistov, ki so vedno znali videti daleč naprej v čas. Tedaj so, zvezanih rok, ugledali probleme.

Zaradi uspeha kombija in prikolic, s slednjo je postal IMV kmalu največji proizvajalec prikolic v Evropi, so konec šestdesetih let, ko se začne tudi kratko sodelovanje z britanskim BLMC (Austin), v Novem mestu zgradili prvi del novega proizvodnega obrata, kamor so preselili montažo dostavnih vozil, v starem delu pa so zato lahko povečali proizvodnjo prikolic.

Poroka z Renaultom

Sodelovanje z BLMC je bila le kratka ljubezenska avantura, ki se je končala s travmatičnim obdobjem za tovarno. Toda ženinov ni bilo treba ravno siliti peti podoknice mladi Novomeščanki. Zaroka in poroka, kasneje pa celo prevlada v hiši, ki se čuti celo kot nasilje za štirimi stenami, je uspešna šarmantnemu Francozu z imenom Renault, ki se z ljubljanskima tovarnama Cosmos in Litostron ni ujel.

Jugoslavija je bila v začetku sedemdesetih let zelo zanimivo avtomobilsko tržišče, bila so to leta začetkov motorizacije države, prodaja avtomobilov je hitro rastla, kot sveže žemljice pa so se prodajali predvsem manjši in cenejši avtomobili. R-4 je bil zato več kot primeren. Prva katrca je v Novem mestu privekala na dan 13.2.1973 (pred 25 leti!), kasneje pa so proizvedli tudi mnoge druge modele: R-12, R-16, R-18, pomembnejša pa sta poleg R-4 predvsem R-5 in clio.

Z začetkom sodelovanja IMV-ja z Renaultom so se tvorcem in prisklednikom tega gospodarskega čudeža povečali tudi apetiti. "Miza" je bila premajhna. Večjo so si zagotovili z urbanističnim načrtom leta 1973, ki je dokončno ustoličil tovarno na prostoru ob Gotni vasi, že nekako sredi mesta. Zazidalno območje je bilo (in je še vedno) precejšnje. Na vzhodni strani je potekalo ob tedanji Karloviški cesti do mostu čez Težko vodo v Gotni vasi, na jugu in zahodu ob potoku Težka voda, nato na severni strani ob Skalickijevi in Gubčevi ulici oz. za Božjim grobom na Grmu (seveda so prekinili potek Trdinove ulice), ob sedanji Mušičevi in naprej ob Kandijski cesti vse do križišča v Žabji vasi. Bilo je to svojih 73 hektarjev zemljišča, znotraj katerega se je znašel tudi grmski grad, ki so ga z leti dodobra razvrednotili. Vsekakor je 73 hektarjev zemlje, namenjenih razvoju tovarne, že samo po sebi ogromen prostor za mesto, kot je Novo mesto, sploh pa na takšni lokaciji. To je sicer prostor, kjer si je znan novomeški arhitekt prof. Marjan Mušič zamislil naselje prosto stoječih enodružinskih hiš. Ni bil uslišan. Verjetno je bil preveč "pogumen in vizionarski"!

Razvoj tovarne diktira urbanizem

Urbanistični načrt je bil seveda nič drugega kot v skladu oziroma podrejen načrtom razvoja tovarne, ki pa niso bili nič drugega kot megalomanski. Srednjeročni program razvoja tovarne med leti 1976 in 1980, ki je bil kasneje - kaj bi drugega - nekoliko popravljen, vključen pa tudi v srednjeročni razvojni okvir razvoja SR Slovenije, je predvideval, da bo tovarna IMV leta 1980 proizvedla že kar 150.000 avtomobilov (še danes jih Revoz ne izdela niti 100.000 letno) in 50.000 prikolic letno, zraven pa še 5.200 dostavnih vozil. Večino seveda v Novem mestu. Leta 1976 so, kot zanimivost, izdelali le 25.000 avtomobilov, 14.000 prikolic in 3.100 dostavnih vozil letno. Predstavljajte si torej potrebno prostorsko povečanje tovarne! Tehnologija gor ali dol. Če omenim še, da so leta 1985 želeli izdelati že kar 250.000 vozil, potem povem dovolj o ne ravno skromnih načrtih.

Za izpolnitev načrtovanega so seveda potrebovali tudi večje število novih delavcev. Predvidevali so, da bi do leta 1980 zaposlovali že okrog 12.000 delavcev, kar je bilo približno še enkrat toliko kot je bilo zaposlenih v času snovanja omenjenih planov. Večina naj bi delala seveda v Novem mestu, nekaj pa tudi v ostalih tovarnah IMV-ja v Belgiji, Brežicah, Črnomlju, Šentjerneju, Šmarjeti, Belem manastirju, na Mirni, v Semiču, Suhorju, kasneje pa tudi v Adlešičih. Dobiti toliko nove delovne sile pa je že bil eden izmed težje rešljivih problemov. To, da so iz mnogih kmetov z nekaj dopolnilne izobrazbe naredili

delavce za tekočim trakom, ki so namesto krompirja v zemljo sadili vijake v matice, je bila stalna praksa. Vendar tedaj že to ni bilo več mogoče. Kmetov je bilo enostavno premalo. Nihče pa ni bil pretirano naklonjen uvažanju delavcev iz drugih jugoslovanskih republik.

Samskih blokov ni bilo

Tudi spremljajoča stanovanjska gradnja, ki naj bi rastla vzporedno z rastjo tovarne in zagotovila dotok primernih kadrov, je vsekozi več kot šepala, čeravno so delavci v ta namen odvajali lep del svojih plač (9 %), več, kot je bilo zakonsko določeno (6 %). Nekaj delavcem so sicer našli streho nad glavo v blokih na sedanji Kandijski ter leta 1980 na Žibertovem hribu s sredstvi delovne organizacije za določene kadre zgradili še 93 stanovanj v vrstnih blokih (sprva so bile za gradnjo predvidene vrstne hiše). Toda to je bilo navkljub nekaj podeljenim stanovanjskim kreditom poleg zdaleč premalo. Predvsem je primanjkovalo stanovanj za navadne delavce. Zanje so sicer predvideli izgradnjo samskih blokov za 500 stanovalcev. Toda ostalo je pri predvidevanjih. Krivcev je bilo mnogo: pomanjkanje prostorske dokumentacije, problemi pri pridobivanju zemljišč, mučni postopki pridobivanja gradbenega dovoljenja, neusklajenost zakonov in raznih predpisov, težave

mom slavili še posebno veliko delovno zmago. Postavili so industrijski železniški tir z nakladalno-razkladalnimi objekti, zaradi katerega so nad potokom Težka voda zgradili tudi 580 metrov dolg železniški viadukt, ki je onečastil še tisto, kar je poprej ponujal pogled na zasnovo nekdanje vasi Šmihel s cerkvijo in samostanom kot poudarkoma. Seveda pa je po drugi strani, železnica prinesla tudi nekaj dobrega. Primerno je razbremenila nekatere novomeške cestne prometnice, ki so bile dotlej večkrat prekrize z vozili, prihajajočimi iz tovarne in s sestavnimi deli za tovarno IMV, ki pa je s pomočjo železnice tudi nekoliko zmanjšala produkcijske stroške, ter malčec omilila problem prevoza delavcev na delo, saj se jih je 2.000 - 3.000 dnevno vozilo na delo iz oddaljenih krajev. V osemdesetih letih je dobil IMV v Žabji vasi tudi sodobno avtobusno postajo s 24 parkirnimi mesti. Vse skupaj pa je vseeno počasi prinašalo čas, ki je odkrival, da je šlo v primeru IMV-ja od neke točke dalje bolj ali manj za trojanskega konja. Začenjala se je dolgotrajna agonija novomeške tovarne in njenih delavcev. Počasi so odstavili oz. prestavili direktorja Jurija Levičnika, postavljali in odstavljali začasne, bolj ali manj kolektivne poslovodne organe, sanirali, odpuščali delavce (najvišje število zaposlenih v IMV-ju je bilo okrog 7.000, danes jih je le

še dobrih 2.000!?)... Novomeščani pa smo seveda sredi mesta ostali s trojanskim konjem v obliki armarobetonovskih tovarniških zidov, ki so jih gradili v času velikih načrtov.

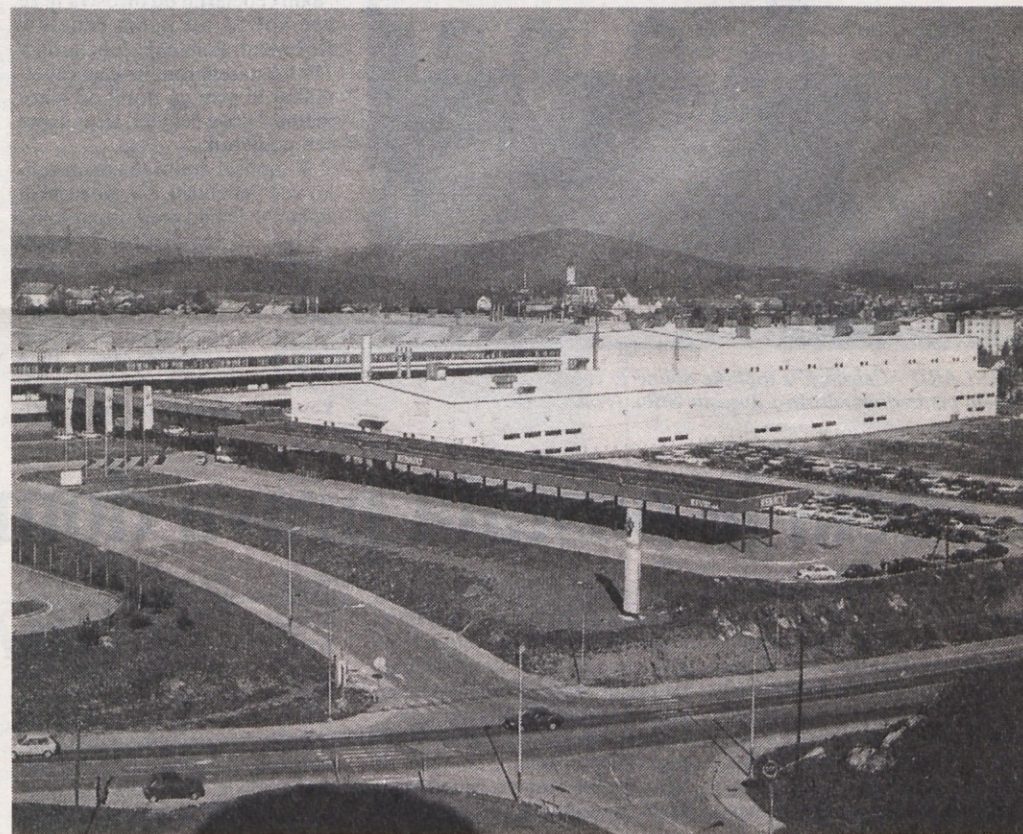
Revoz pred novimi investicijami in širitvami

Šarmantni Francoz se je v težkih osemdesetih letih ubranil poševnookih in balkanskih podoknicarjev in se odločil v hiši napraviti tako ali drugače red. Nekatere je zbolelo bolj, druge manj, tretjih zopet nič. Zakonca se sedaj pišeta Revoz. Konec osemdesetih začneta v Novem mestu "klonirati" R-5, zato leta 1989 zgradijo tudi novo tovarniško halo (126 x 62 m), kasneje pa dobijo še "klone" clia, ki so mu v zadnjih dneh nekoliko spremenili DNK.

Tovarna je sedaj pred naslednjimi predvidenimi investicijami: med ostalim nameravajo širiti laktirnico ob Belokranjski cesti, razširiti montažno halo, energetske objekte, rekonstruirati uvoze v tovarno... Kako bodo te novosti sprejeli meščani, sosedje tovarne in mestni svetniki, pa je že zgodba za kdaj drugič.

TOMAŽ LEVIČAR

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj



na prehodu v obdobje družbeno usmerjene gradnje...

Kot je bila v tistih časih nekakšna navada, ni šlo nikoli nič po načrtih. Morda še dobro, da ne. Že sredi zastavljene "petletke" so načrte nekoliko ublažili. Leta 1980 naj bi po prirejenih načrtih naredili "le" 100.000 avtomobilov in 36.000 prikolic. Izkazalo se je, da so bile tudi te številke precej smelo zastavljene. Situacija pa so pe dodatno zapletli: svetovna naftna kriza ter jugoslovanske gospodarske peripetije, ki so med drugim zamrzile ceno avtomobilom, ne pa tudi repromateriala, potrebnem za njihovo izdelavo; problemi so bili s kooperanti, ki so videli v vsem skupaj le svoj lastni kratkoročni interes, nekateri pa celo niso mogli slediti tempu ne s kvaliteto ne s kvantiteto; spremenila se je tudi kreditna politika bank do kupcev avtomobilov. Vse skupaj pa je dodatno zakompliciralo uvažanje novega sistema družbenoekonomskih odnosov v skladu z ustavo in zakonom o združenem delu.

Bodi tako ali drugače, s plani so se začela leta pospešene gradnje proizvodnih prostorov. Zidalo se je na veliko, zid za zidom, po vrhu pa še streha. Leta 1980, nekaj dni pred smrtjo tovariša Tita, pa so v IMV-ju s primernim rompompo-

POTOVANJE V JUGOSLAVIJO

Vojaki kot cestni roparji

Ko so pred leti na Hrvaškem še grmeli kanoni, nekdanja Cesta Bratstva in enotnosti pa je bila zaradi tega zaprta, je bilo potovanje v ZR Jugoslavijo najbolj varno čez Madžarsko. Tudi dve leti po odprtju prometne žile med Zagrebom in Beogradom poteka avtobusni prevoz še naprej čez Madžarsko, čeprav dvakrat na teden iz Ljubljane do sotočja Save in Donave odpelje tudi naravnost. Vmes se je na mejah nekaj tudi spremenilo, najbolj pomembno je, da praviloma za avtobuse in osebne avtomobile ni več dolge čakalne dobe, za kar, občasno sicer, poskrbijo Madžari.

V avtobusu se vozi vedno več dvojnih državljanov, torej takih, ki imajo s seboj slovenski in jugoslovanski potni list. Če so bili pred dvema letoma obmejni jugoslovanski organi zelo pozorni na pečate v potnih listih, jih sedaj radi prezrejo. Tudi Madžari veže ne "tolčejo" po njih. Obvezno, tako kot slovenska policija pri vstopu v državo, pa jih zaradi ponarejenih kon-

trolirajo. Sicer pa ob meji z ZRJ več kot dvajset Shellovih bencinskih črpalk, zgrajenih v času sankcij, sameva, tako kot tudi številne trgovine, v katere Jugoslavlani več ne zahajajo. Zato pa v zadnjem času potnike okrog enih ponoči - ob tej uri je avtobus na tem območju - nekaj deset kilometrov od te meje preseneča ravnanje madžarskih vojakov. Šofer je upočasnil vožnjo, saj je pričakoval, da bosta iz teme planila cestna roparja. In res, uniformiranca sta z roko ustavila avtobus, z orožjem stopila vanj in drzno v slabi srbsčini, povedala: "Kontrola potnih listov." Najprej sta pogledala taxograf, nato pregledovala potnike. Ko je šofer dojel, kaj prazapraz bodoča vojaka Nata(!) hočeta, ju je postregel s piškoti. Te dobrote so za radovedne Madžare vedno pripravljene. Tedaj je bilo kontrole kmalu konec. Ravnanje vojakov je presenetilo vse, to naloge običajno opravlja policija. A na Madžarskem je tudi to mogoče.

MILAN GLAVONJIĆ

DEVETDESETLETNICA TOPLIŠKEGA ČEBELARSTVA

Blagovna znamka - med hojevec?

Pred kratkim je Čebelarstvo društvo Straža - Dolenjske Toplice pripravilo proslavo ob 90-letnici obstoja. V resnici so predhodnico sedanjega društva Čebelarstvo podružnico Toplice ustanovili že leta 1906, vendar so topliški čebelarji s proslavo visokega jubileja malo zamudili. Je bila pa zato bolj slovesna in bogata, saj so v osnovni šoli v Dolenjskih Toplicah pripravili veliko čebelarstvo razstavo, na kateri so pokazali vse od starih panjev, poslikanih panjskih končnic in starega čebelarskega orodja do dokumentov in slik, ki govorijo o dolgi zgodovini čebelarstva na Slovenskem in v topliški dolini še posebej. Ob tej priložnosti je izšel zanimiv zbornik "90 let Čebelarstva društva Straža - Dolenjske Toplice", v katerem je 20 prispevkov devetih avtorjev; zbornik ima 42 strani, v njem je 36 fotografij, uredil ga je Andrej Hudoklin, oblikoval pa Marko Pršina.

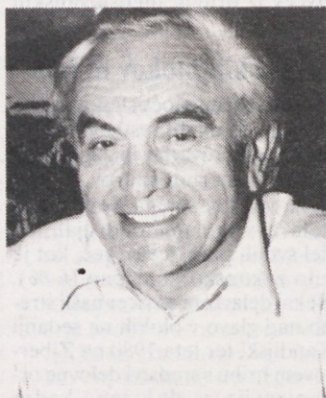
Na razstavi je veliko zanimanje vzbudil razstavljeni starinski voz za prevoz čebel na pašo, ki ga je iz različnih delov sestavil in restavriral sedanjí predsednik društva Avgust Gril. Na tem vozu so nameščene posebne lege, ki so blažile sunke pri prevozu čebel, izdelane in prirerjene pa so tako, da so panje naložili v skladovnico. Na vozu je 32 starih panjev, kranjičev, s polikanimi končnicami. Kranjiče so dobili pri svojih članih Av-

gustu in Francu Samidi, Ludviku Bučarju, Rudolfu Kapšu in Avgustu Poglajnu. Na takem vozu so bili tudi lovci za roje, ki so bili med čebelarji, ki so čebelarili na roje, posebej priljubljeni. Obnovljeni voz ima tudi stare svetilke, "lehterne", in zvončke, opremo, ki je bila v prejšnjih časih obvezna za voz za prevažanje čebel.

Kranjsko čebelarstvo društvo je bilo ustanovljeno leta 1873, topliška podružnica pa, kot rečeno, 1906 in to je bila prva podružnica na Dolenjskem. Za njeno ustanovitev sta najzaslužnejša vsestransko razgledana in zagnana učitelja Martin Matko in Dragotin Gregorc, ki sta že leta 1905 v Toplicah, kot se je kraj takrat imenoval, ustanovila Bralno in pevsko društvo Toplice, leto zatem pa v društvo povezala čebelarje. Ob koncu prve svetovne vojne je Gregorc, po katerem se danes v Dolenjskih Toplicah imenuje ulica, spodbudil tudi ustanovitev Sokola.

O ustanovitvi topliške čebelarске podružnice je pisal tudi Slovenski čebelar, ki je "čebelarski shod 29. aprila v Toplicah na Dolenjskem v gostilni pri Sitarju" najprej napovedal, v naslednji številki pa prinesel novico, da je k društvu pristopilo 30 članov. Društvo je zaživelo in že leto po ustanovitvi je topliška podružni-

ca, kot piše v časopisu, "na lastne stroške ustanovila opazovalno postajo". Najverjetneje jo je uredil Martin Matko v vzorno urejenem šolskem čebelnjaku, ki je stal ob šoli vse do konca druge svetovne vojne. Tudi sedanje društvo je



Avgust Gril

postavilo čebelnjak pri topliški šoli, drugega imajo pripravljene za šolo v Vavti vasi in na obeh šolah čebelarji vodijo tudi čebelarske krožke.

V šestdesetih letih so se topliški čebelarji priključili posamezni čebelarji iz Straže in Vavte vasi in leta 1988 so ustanovili sedanje Čebelarstvo društvo Straža - Dolenjske Toplice. Danes društvo šteje okoli 50 članov, od lani je njegov predsednik Avgust Gril, domačin iz Kočevskih Poljan. "Sam čebelarim od otroštva in že več kot 55 let imam čebele v Kočevskih Poljanah; čebelarim v 110 let starem rodbinskem čebelnjaku, ki sem ga dobil od stare mame," pove čebelar, sicer uspešen podjetnik.

V topliški dolini so včasih veliko več čebelarili. "V Kočevskih Poljanah je bilo pred drugo vojno 28 hiš, od tega so pri 22 imeli čebelnjak," se spominja. Sicer pa je bil včasih v teh krajih med edino sladilo; hranili so ga v sodih, zajemali z aluminijastimi žlicami in ga pozimi s sekirjo sekali. Tu je bilo znano reklo: "Če čebele pikov ne bi imele, bi bilo več čebel-

njakov kot svinjakov." Znani kovač Šmalc iz Podturna, ki je koval najboljše lege za prevoz panjev z vozom, je bil sam vnet čebelar in je imel tudi po 100 panjev kranjičev. Čebelaril je na roje in je lovil tudi po 10 rojev naenkrat.

Čebelarstvo v teh krajih ni postalo industrija kot marsikje drugje in ni čebelarja, ki bi imel več kot 100 panjev. Imajo pa ti čebelarji veliko prednost, da čebelarijo pod Kočevskim Rogom. Danes je zaradi sodobnega kmetovanja in splošnega onesnaženja vse manj pasišč, s katerih je moč dobiti res kakovostne in zdrave čebelje pridelke. Tukaj pa prostrani gozdovi, hoja, hrast, smreka in kostanj dajejo med prvovrstne kakovosti. "Gozdna raznovrstnost, travniki, zaraščajoče se kmetijske površine, kjer se pasejo naše čebele, vse to daje čebeljem pridelkom poseben okus in značilno aromo, kar pravi ljubitelji medu še posebej cenijo," pravi Gril.

"Posebnost pa je popolnoma čist hojev med - hojevec, najbolj cenjen med sploh, ki ga ob obilnem medenju čebelarji v okolici Dolenjskih Toplic točimo na najnižjem hojevem rastišču v Evropi - na nadmorski višini 180 m. Ko hoja obilno zamede, se ugodnih vremenskih razmerah medenja počasi pomika v višje predele Kočevskega Roga vse do vrha na 1.100 m. Tako medenje lahko traja tudi dva meseca in več in ob takem izdatnem medenju lahko ena sama čebelja družina nabere 80 kg medu in več," pravi Gril. Najbolj medeno leto je bilo menda 1957, ko je, kot pravijo stari čebelarji, medil vsak štor.

Zato si straški in topliški čebelarji in njihov predsednik še posebej prizadevajo, da bi ta sloviti hojevec in druge kakovostne čebelje pridelke prodajali pod svojo blagovno znamko, saj bi jih tako lahko tudi bolje vnovečili; človek, ki bi te pridelke kupil, bi vedel, da gre res za prvovrsten, edinstven med, in bi bil zanj tudi pripravljen več plačati. Isto velja za cvetni prah in propolis.

A. BARTEJ



NAŠE KORENINE

Alojz Kapelar in blokhaus

"Tudi tokrat ne bo šlo brez vojne," ugotavljam, ko se po ozki ovinkasti cesti spuščam z Malega Trna proti Krškemu. Vasica Mali Trn ždi namreč visoko na enem od zaobljenih, od vetra bičanih hribov med rekama Savo in Krko. Kjerkoli se pogovarjaš s starejšim človekom, prej ali slej naletiš na boleče rane, ki so se v tem stoletju globoko zažrle v dušo našega človeka. In tako se ponavlja iz razgovora v razgovor, iz kraja v kraj, kamorkoli v tej naši mali in lepi domovini stopi noga. Ne zato, ker bi ljudje tako radi govorili o njej, ne zato, ker bi jaz tako rad pisal o njej, ampak zato, ker se ji ne da izogniti, če hočeš stvari globlje razumeti in jih čimbolj verodostojno opisati.

Na Malem Trnu naključnemu obiskovalcu vzbudita pozornost "blokhaus" in Alojz Kapelar. Blokhaus zato, ker ta velika lesena stavba v hribovskem vaškem okolju na prvi pogled deluje kot tujek, Alojz zato, ker kljub visoki starosti in dokaj hladnemu in vetrovnemu vremenu v svoji drvarnici seka drva, da bo potem lahko pri miru ždel ob toplem štedniku in premišljal stare čase. Ne da se še, čeprav je lanskega decembra dopolnil že devetdeset let. In kaj imata Alojz in "blokhaus", kakor stavbo imenujejo vaščani, skupnega? To bomo zvedeli iz zgodbe o Alojzovem življenju.

Rojen je bil 15. decembra 1907 v vasiči Spodnji Apnenik pod Velikim Trnom. Oče Miha in mati Jožefa sta se ukvarjala s kmetijstvom na srednje veliki kmetiji v vasi, ki je tisti čes imele precej več hiš kot danes. Pri Kaplerjih je bilo osem otrok. Od štirih fantov, kolikor jih je bilo pri hiši, je bil Lojze najmlajši. Takrat je bilo na kmetih ročnega dela še veliko več in vsaka pomoč, tudi otroške ročice, je bila dobrodošla. Očetova noga jih je vodila na polje, v vinograd, v gozd in otroci so ji sledili in se učili. A za Lojzeta se je ta naravna šola za življenje nenadoma končala. Sedem let mu je bilo, ko so zagrmeli topovi na frontah prve svetovne vojne. Že kmalu po začetku je avstrijski cesar poklical tudi očeta. V Mariboru so roke, vane držati koso in plug, izurili za ubijanje, potem pa ga poslali na soško fronto, od koder pa o Mihi Kapelaru ni bilo več glasu. Leto pozneje je obležala še mati. Pravijo, da je bila griža, a najbrž jo je pomagala zlomiti tudi velika žalost nad spoznanjem, da je ostala sama z osmimi otroki. Ti so zdaj ostali čisto sami, prepuščeni lastni iznajdljivosti in usmiljenju sorodnikov ter sosedov. Tako se je zlo prve svetovne vojne s frontnih žarišč v valovih širilo po vsej deželi.

Najstarejši brat Miha je potem prevzel krmilo in ostali so mu pomagali. S skupnimi močmi so prebrodili najtežje čase in ob trdem delu zrasli. Lojze se je

priženil k Mariji Krevelj na Trško Goro nad Krškimi. Tam sta obdelovala nekaj njiv in vinogradov. Kmalu se jima je rodila hčerka Pepca. Po smrti Marijinega očeta sta imetje na Trški Gori prodala in si kupila domačijo na Malem Trnu. Tukaj je bila rojena druga hčerka Marija. Prav Marija je tista, ki še danes z družino živi na Malem Trnu: ko se oglasim pri Alojzu, se kmalu pojavi in še kako dobrodošla je, kajti očeta, čeprav je še gibčen in bistrega uma, močno zapuša sluh, tako da njene razlage pogovor močno olajšajo. Pa tudi v njenem lastnem življenju se je zgodilo marsikaj, kar je vredno zapisati.

Kot rečeno, rodila se je tu na Malem Trnu, pa ta hiška, v kateri živi njen oče, ni njena rojstna hiša niti svoje nove, ki stoji poleg, ni postavila na njeno mesto. Tam, kjer je nekoč stala njena rojstna hiša, se danes bohoti blokhaus. Zgodba pa je takala.

Ko je odrasčala druga generacija Kapelarjev, je že spet grmelno na evropskih bojiščih. Tudi Alojza Kapelara je v poklic, tokrat ne avstrijski cesar, kot njegovega očeta, ampak srbski kralj. Tam pri Litiji ga je doletela vest o razpadu, pa jo je kar poprek po bližnjici preko Kuma peš mahnil domov. A vojni se ni mogel izogniti. Tudi sem na Mali Trn je stegnila svoje lovke. Kot kuga se je med ljudmi razširila vest: selili nas bodo. In nato so prišli tovarnjaki. Marija se medlo spominja tistega dne. Nič ni pomagala moleodovanje, nič otroški jok. Le najnujnejše so lahko vzeli s sabo, živina in drugo premoženje, vse je ostalo za njimi. Le mati je vzela s sabo pod srcem skrito dragocenost, s katerim jih je presenetila v preganstvu v Nemčiji. Tam se je rodila najmlajša sestra Štefka.

Taborske Weingarten v Ravensburgu je sprejelo vse prebivalce Malega Trna in okoliških vasi. Tu jih je mučilo veliko domotožje in negotovost. Alojzova brata Janez in Jože sta še pred vojno odšla rudariti v Belgijo. Ostala sta na svobodi in sta se lahko gibala naokoli. "Vaša hiša je podrti. Tam so zdaj Kočevjarji zgradili svoj blokhaus," je povedal Janez, ko se je po obisku domačih krajev oglašil v taborišču. Vesti so bile slabe, a po štirih letih, ko so se nemške sanje sesule, so vsaj vedeli, kaj jih čaka vrh tega pomladno odetega hribovja. Blokhaus je še stal in tri družine iz vasi so tam dobile začasen dom. Med njimi je bil tudi Alojz, ki je bil prisiljen spet graditi vse od začetka. Zdaj, dobrih petdeset let pozneje, ima že sedem vnukov in pet pravnukov.

Na grebenu se zimske sape zaganjajo v vozilo, da se kar ziblje. "Kar dajte, že hujši viharji so brili tod, pa smo pognali korenine samo še globlje!" si mislim, ko se spuščam v dolino.

TONE JAKŠE



ČEBELARIJ - Čebelarji iz topliške doline se večkrat zberejo pri prizadevnem predsedniku društva Avgustu Grilu. (Foto: A. B.)

Čebela je postala prava domača žival

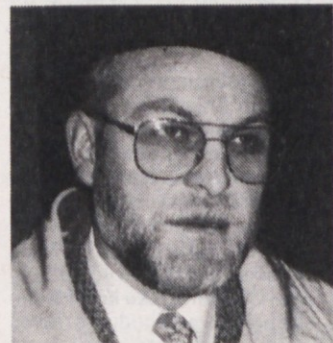
"Čebelje paše so bile v preteklem letu različne, v povprečju na našem območju kar normalne, čeprav slabše kot prejšnja leta. Pri nekaterih čebelarjih je bila kostonjeva paša skoraj nadpovprečna, mnogo slabše je bilo v drugih predelih Slovenije," je poudaril predsednik Čebelarskega društva (ČD) Sevnica Janez Levstik na zadnjem rednem letnem in hkrati volilnem občnem zboru ČD Sevnica v poročilu o delu društva v letu 1997, na katerem je bil znova izvoljen za predsednika za naslednja 4 leta.

Po Levstikovih besedah so se maloprodajne cene medu na domovih gibale med 500 do 700 tolarjev za kilogram, medtem ko so ga gorenjski čebelarji prodajali tudi po 1000 tolarjev. Po tej ceni naj bi letos prodajali nekatere vrste medu tudi sevniški in drugi posavski čebelarji, najnižja maloprodajna cena medu pa bo 700 tolarjev. Skušali se bodo približati informativnim cenam na ljubljanski tržnici, ki jih objavljajo v Slovenskem čebelarju. Večje zaloge medu so sevniški čebelarji že razprodali. Kot so si zastavili v letošnjem programu delu, še vedno ostaja naloga vseh čebelarjev, ki prodajajo med na drobno ali pa ga podarjajo, da poskrbijo, da bo med v čistih kozarcih in pokrovcih z identifikacijsko nalepko. Zavedajo se, da bodo morali nasploh več vlagati v embalažo in opremo. Pri kartonažerjih se bodo skušali dogovoriti za ustrezno oblikovano kartonsko embalažo. Društvo bo izdelalo tudi reklamno prodajno stojnico, čebelarji bodo sodelovali v akciji za pridelavo najboljše medu, njihovo sodelovanje na izbirnih tekmovanjih pa bo sofinanciralo društvo.

Seve je stalna naloga čebelarjev

tudi sajenje in sejanje medovitih rastlinja, da o nenehni skrbi za strokovno izobraževanje niti ne govorimo posebej. Ravno slednje pa prispeva tudi k učinkovitemu zdravstvenemu varstvu čebel. Napadi varoze so vse hujši. Kot je povedal predsednik komisije za zdravstveno varstvo čebel Alojz Flajs, so pokazali rezultati testiranja prisotnosti varoze z bayvarolom, da je to zdravilo zoper varozo še vedno učinkovito. Dr. vet. med. Anita Vraničar z oddelka za zdravstveno varstvo čebel pri Veterinarskem zavodu Slovenije, ki ima na skrbi to območje, je s pomočjo diapozitivov pokazala uspešnost čeških čebelarjev pri zatiranju varoze. S sabo pa je prinesla tudi učinkovit preparat za testiranje in zatiranje varoze - hemovar, ki ga izdelujejo v Vršču v Srbiji.

Lani je ČD Sevnica organiziralo nabavo več kot 20 ton cenejšega sladkorja za zimsko krmljenje čebel, nabavili so preparat bayvarol, testirali so plemenske matice, in čeprav so nekoliko manj zavzeto delali z mladimi, so ti dosegli na raznih tekmovanjih nekaj odmevnih rezultatov, za kar



Janez Levstik

so se posebej zahvalili mentorju Franciju Maroltu. Ta je na svetovnem čebelarskem kongresu v Belgiji predstavil delo z mladimi in svojo že kar znamenito "čebeljo obleko", ki se je kot zanimivost pojavila že v mnogih velikih televizijskih omrežjih, med drugim tudi na CNN. Na razstavi je Čebelarstvo Malči Božnarjeve iz Polhovca Gradca dobilo zlato medaljo za najizvirnejšo embalažo za čebelje pridelke.

Sicer pa je lanskoletni svetovni čebelarski kongres, na katerem so se zgledno predstavili slovenski čebelarji, dal veliko priznanje slovenski čebelarski organizaciji, saj ji je zaupal organizacijo svetovnega kongresa in razstave leta 2003. Svetovna čebelarska javnost se še vedno ukvarja z obvladovanjem varoze, kot poglavitnim problemom v čebelarstvu. Predvsem je to pojav odpornosti varoje na piretroide. "Trenutni dosežki znanosti so usmerjeni k organskim kislinskim in eteričnim pripravkom za oviranje razvoja varoje, učinkovitejših sredstev brez neželenih stranskih učinkov pa za zdaj še ni. Pri raziskavi medov so ugotovili, da je med cvetnimi medovi vse več mane, iz česar je možno sklepati, da je v naravi vse več rastlinskih parazitov, ki izločajo sladko tekočino (rastlinske uši, škrtžati). Poleg tega pa raziskujejo tudi čebelje pretvorbe sladkorjev, kar je še zelo neraziskano področje. Največja tehnična zanimivost razstave ob lanskoletnem svetovnem kongresu je bila elektronska panjska tehtnica, povezana z računalnikom za kronografijo dogodkov v čebeljem panju. Prepričan sem, da bo na svetovnem čebelarskem kongresu pri nas še več zanimivosti in koristnih

priporočkov za uspešno čebelarjenje," je povedal Levstik in dodal: "Čebela je postala domača žival, kot pravi dr. Janez Poklutar, ker ni več sposobna preživeti brez človeka. Brez nje bi, po besedah najvišjih mož svetovne čebelarske organizacije, izginilo na stotine rastlinskih vrst, kar pomeni, da je na čebelarjih dvojna odgovornost za ohranitev obstoječih naravnih danosti. Tega se zavedamo in si to štejemo v čast, ob tem pa upamo, da bomo ustrezno deležni tudi spoštovanja našega dela in naših ter čebeljih pridelkov, za katere se le svitajo malo ugodnejši časi. Letos praznujemo slovenski čebelarji 125-letnico naše čebelarske organizacije in 100-letnico izhajanja Slovenskega čebelarja, zato želim, da bi bili tudi kot društvo v naši lokalni skupnosti deležni malo večje finančne pomoči za realizacijo našega programa."

Ker je bil med gosti tokratnega zbora poleg predstavnikov sosednjih čebelarskih društev znova tudi sevniški župan Jože Petermel in ker je v vodstvu društva celo predsednik občinskega sveta Martin Novšak, bodo besede verjetno padle na plodna tla. Kajti sevniški čebelarji marljivo gospodarijo z okrog 1500 panji. Ponosni so, da imajo v svojih vrstah tudi take člane, kakršna sta Alojz in Štefka Flajs, ki sta na mednarodnem sejmu "Sadje 97" v Gornji Radgoni prejela zlato plaketo za kostonjev med in srebrno za cvetni med. Naprednemu čebelarju Alojzu Flajsu so na zboru izročili še priznanje Antona Janše 2. stopnje. Toda čebelarji potrebujejo poleg moralnih spodbud za svoje delo tudi precej denarcev.

PAVEL PERC

DRAGOCENO DOPOLNILO NAŠE ZGODOVINE

Štampiljke OF slovenskega naroda

„... Pred nami se je oblikovala azorna podoba, kako sta se slovensko narodnoosvobodilno gibanje in boj od spočetja naprej razvijala in krepila, vse mogočnejše rast in se razraščala, kako so se v banju in boju spočele ljudska blata, družba in država, rasle, se bliskovale, zorele in dozorevale ter končno pojavile v bivanju slovenskega naroda kot zrele, skoraj popolnoma vzpostavljene in oblikovane. Med bojevanjem večine slovenskega naroda za svobodo tega naroda je zraslo in se razraslo nenavadno lepo in mogočno drevo slovenske ljudske oblasti, družbe in suverene države.

Ta mozaična podoba, ki se je v ko nenavadno pojavila pred nami, je dragocena že sama po sebi, je izredna, nazorna podoba rojstva slovenske ljudske oblasti, družbe in države. Se posebno je dragocena, ker je ob enem neovrgljiva, neizpodlitna, celostna, istovetnostna predstava in potrditev ter nazoren prikaz med narodnoosvobodilnim bojem rojene izvirne, celostne, vsestranske razvejene, žilave, pristne slovenske družbe, njene vojske, oblasti in suverene slovenske ljudske narodne države, ki se je kot taka iz svobodno vključila v zvezno državo enakopravnih jugoslovanskih narodov...“

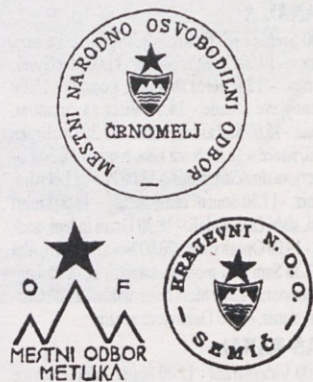
Besede so iz pregovora, ki ga je svoji lani novembra izišli knjigi štampiljke Osvobodilne fronte slovenskega naroda 1941-1945 napisal njen avtor Ignac Gregorač. Delo je založilo in izdalo društvo piscev zgodovine NOB Slovenije v zbirki Partizanski knjižni klub, hkrati pa je 18. knjiga v zbirki Knjižnice OF (in že 13. knjiga zbirke, ki jih ureja Komisija za zgodovino pri ZZZ in deležencev NOV). Vsebinsko novejše knjige, ki prvič v celoti osvetluje in dopolnjuje pojav izdelovanja in uporabe overilnih, poslovalnih, opozorilnih, propagandnih in drugih štampiljk, zajema podnaslov Gregoračevega dela: Podoba in dokaz rojstva slovenske družbe, ljudske oblasti in države v obdobju okupacije in narodnoosvobodilnega boja.

Ignac Gregorač se je lotil dela, ki bi mu bil kos komaj kdo, ki ni najtesneje sodeloval v rojevanju

slovenske družbe, ljudske oblasti in države v letih okupacije. Kot diplomirani inženir arhitekture je po ustanovitvi OF sodeloval pri zbiranju privržencev OF med inženirji arhitekti in strokovno skupino v Ljubljani. V pozni jeseni 1942 je vzpostavil Belokranjsko tehniko, aprila 1943 pa je bil premeščen v Kočevski Rog, kjer naj bi vzpostavil dokumentni oddelček oz. kemigrafijo-klišarno. V ciklostilni tehniki Urška 14 je začel izrezovati štampiljke, katerih so različna vojaška poveljstva, politične organizacije in zaledne oblasti zahtevale vedno več. Tik pred prihodom nemške vojske se je oktobra 1943 umaknil s kočevsko tiskarno v novo partizansko tiskarno na Goteniški Snežnik, v kateri je oblikoval risarski oz. grafični atelje. Nove naloge so na Rogu kar deževale in tudi Gregoraču nalagale čedalje zahtevnejše obveznosti. V vodstvu Centralne tehnike KPS v Starih Žagah je postal pomočnik vodje grafičnega oddelka in zatem vodja centralnega kolportážnega oddelka za celotni partizanski tisk. Sredi oktobra 1944 so ga poslali v Beograd v Vrhovni štab NOV in POJ.

Spričo izredno razvejene medvojne dejavnosti je Ignac Gregorač od blizu spoznal zlasti množico uporabnikov ter načrtno urejeno izdelovanje overilnih štampiljk za razna telesa, nosilce ter izvajalce številnih dejavnosti NO gibanja pod vodstvom OF, tako na nevojaškem kot na vojaškem območju. Overilne štampiljke so

imele v tistem času še poseben značaj in pomen: niso govorile le o svojem lastniku in uporabniku, temveč so hkrati sestavljale izredno obsežen mozaik nastajanja nove slovenske družbe in države. Namen knjige zajame avtor sam z besedami: „Prikazati neposredno, nazorno podobo tega izrednega dogajanja v bojujoči se Evropi je glavni namen dela.“



TRIE ODTISI - Medvojne belokranjske štampiljke

In to njegova knjiga v celoti dosega. Obsežno snov je razdelil na štiri dele, v katerih nazorno pokaže pomen in vlogo predstavitvenih overilnih znakov: pečata, žiga in posebej overilne štampiljke v sodobnih družbah sploh, posebej pa njeno uporabo v gibanju OF slovenskega naroda v medvojnem družbenem razvoju



DEL DOKUMENTOV - Odtisi štampiljk vojaških enot iz 1942: Dolenjski odred, Dolenjski odred, Dolenjski odred, Dolenjski odred, Dolenjski odred, Dolenjski odred, Dolenjski odred, Dolenjski odred, Dolenjski odred, Dolenjski odred.

KRVAVA PEČ IZUMIRA

V vasi ni nobenega dojenčka več

Vas Krvava Peč leži v občini Velike Lašče blizu meje z občino Ig. Njena nadmorska višina je 726 m,



IVAN INTIHAR: „Ko sem hodil v šolo v Krvavi Peči, jo je obiskovalo 16 učencev, danes pa ni v vasi ne šolarja in ne dojenčka.“

cerkvice hribu nad njo, kjer je največ vikendov, pa 805 m. Vas je nekad štela 26 naseljenih hiš, danes pa tu živi v 10 hišah le še 23 domačinov. V vasi ni nobenega dojenčka ali osnovnošolca, zato tudi šolski kombi iz Velikih Lašč ne vozi več sem.

Po ljudskih pripovedih je vas dobila svoje ime začasa Turkov. Turki so skušali ujeti dve dekleti iz vasi, oni pa sta bežali pred njimi v hrib nad vasio, in ko so ju

Turki že skoraj prijeli, sta se vrgli s pečine v globino. Njuna kri je oškropila s krvjo skalovje, zato je vas, ki se je prej imenovala Rožna Dolina, dobila novo ime Krvava Peč. To sta mi pripovedovala 85 letna Justina Rupar in 7 let mlajši Stefan Usenik, oba iz Krvave Peči.

Zadnji zobotrebčarji

„V vasi so nekdanj pri vsaki hiši izdelovali suho robo, največ zobotrebce in špine za klobase. Suhorobarstvo pa je v vasi izumrlo, ker izdelkov nimaš kam prodati,“ pravi Ivan Intihar.

Pri Usenikovih sem našel doma 78 letnega moža Štefana in njegovo

vo ženo, ki sta pri mizi ob krušni peči še izdelovala špine. Povedala sta, da tudi pri njih delajo vedno manj špin in zobotrebcev. Pozna se konkurenca strojno izdelanih klincev in špin. V njihovi hiši je še najbolj živahno, saj imajo najmlajša dva vaščana, ki obiskujeta ljubljansko obrtno šolo. Potarnala sta, da mladih v vasi res ni in da je med vaščani kar pet neporočenih starejših fantov, ki živijo sami ali pa z mamo. Zakaj je tako, ne ve nihče natančno.

Trikrat požgana vas

„Med zadnjo svetovno vojno je bila Krvava Peč trikrat požgana,“



SAMO PRI USENIKOVH SE DELAJO - Suho robo, pravzaprav špine in zobotrebce delajo le še pri Usenikovih, drugi pa so to delo zaradi konkurence takih strojnih izdelkov popolnoma opustili. (Foto: J. P.)

in oblikovanju pod njenim vodstvom. Gregorač nas seznani z dejavnostjo Centralne tehnike KP Slovenije, ki jo je po okupaciji partija dala na razpolago Osvobodilni fronti. Obsegala je tiskarstvo, izdelovanje ponarejenih listin, graditev skrivališč, zveze, radijske zveze, nabave, prevoze in prenose blaga, razne delavnice in drugo. Bila je, kot navaja pisec, nujna opora in orodje za razširjanje NO gibanja ter povezovanja privržencev v enotno, ustvarjalno bojno enoto proti okupatorjem. Drugi del knjige opisuje izdelovanje štampiljk v Ljubljani in nato na svobodnem ozemlju: na Kočevskem Rogu in Goteniškem Snežniku, na Primorskem in Gorenškem.

Tretji del knjige zajema vse podrobno obdelane zbirke štampiljk glede na čas njihovega nastanka, izdelovalce in delavnice. V vseh zbirkah je 1.557 odtisov različnih overilnih štampiljk, od teh 934 za nevojaška in 623 za vojaška telesa.

V četrtem delu knjige so v glavnih potezih opisane celotne okoliščine in dogajanja v naši deželi od kapitulacije do ustanovitve OF, začetkov bojev do ustanovitve narodne vlade in drugih teles vse do oblikovanja slovenske države. Pisec podrobneje predstavi glavne uresničevalce in sodelavce v številnih tehnikah, ki so ustvarili dragoceno pričevanje z izdelovanjem overilnih štampiljk. Hkrati nazorno razloži tudi tehnična vprašanja, ki so jih morali reševati v izredno neugodnih razmerah. Knjigo odlikuje zgostitev, in prijeten jezik, ki izpričuje avtorjevo vsestransko znanje in izredno sistematičnost, ko nam tudi zapletena vprašanja in naloge predstavlja tako razumljivo, da jim lahko vsakdo sledi.

Gregorač je svojo dragoceno knjigo posvetil vsem mrtvim in živim, ki so se združili pod znamenjem OF in se bojevali proti osvajalcem za svobodo in združeno Slovenijo ter postali večina slovenskega naroda. Hkrati jo posveča svojim nepozabnim staršem in ženi Ljubici, tudi borki NOV.

TONE GOŠNIK

KNJIŽNA POLICA

Mondena za izvirno slovensko literaturo

Grosupeljska založba Mondena znova preseneča. Na predstavitvi šestih svojih novosti je sredi januarja v Ljubljani njen vodja Jean I. Frbežar med drugim povedal: ob lanskem tehtanju, ali naj prenehajo izdajati izvirno slovensko literaturo ali pa naj založba globlje krene v ekologijo, v mladinsko književnost in v nove, izvirne projekte, je zmigalo to drugo. Zato je bila veliko presenečenje njena monografija Svetovi narave, tak je bil drzen "romanič" Ferdinand avtorice Sanje Pregl. V treh mesecih je Mondena izdala 8 novih knjig.

Ivo in Jean Frbežar, oče in sin v grosupeljski založbi, sta položila pred časnike pogumne načrte: na leto naj bi Mondena izdala 30 do 40 knjig z izvirno slovensko literaturo. Njuna želja: v sodelovanju s 15 evropskimi založbami postati v dveh do treh letih ena izmed osrednjih slovenskih založb. Njuna edina skrb: vse za preživetje izvirne slovenske literature. Saj jo v Mondeni že zdaj sami financirajo: samo za eno knjigo na leto dobivajo nekaj podpore od ministrstva za kulturo. Ves zaslužek od lahkotne nove zbirke najboljših šal bodo vlagali v slovenske novosti.

Za novo Antologijo sodobne slovenske poezije z izzivalnim naslovom Do grla v mulj vraščeno je izbral Gradivo in mu dodal spremno besedo Tadej Cater v Mondenini zbirki Šepit Slovence. Knjiga prinaša izbor iz poezije 27 pesnikov, ki niso niti "spregledanci" niti prezrti ali sicer zamolčani. "Če je bil nekdo (nekoč) politično

zamolčan, še ne pomeni, da je tudi kakovosten, "dodaja T. Cater. Antologija zajema zgolj sodobno pesniško ustvarjalnost pri nas.

Zgodovinsko povest Mladec Dragožiti pisatelja Venceslava Winklerja je Mondena izdala v spomin na čase naših prednikov, a je pomembna tudi danes, ko so upor, boj in preziranje izdajstva ter klečeplazništva pred tuji znova v ospredju našega živja in bitja. Knjiga je ponatis dela, ki je izšlo kmalu po zadnji vojni in nas spominja na Finžgarjevo delo Pod svobodnim soncem in na Jalnove Bobre. Zato so ponatisnjene tudi zgodovinske pripombe Črtomira A. Sinkovca iz prve izdaje.

Zdenka Žebre je napisala fantazijsko povest za mladino V čudežni svet in nazaj. Odlično domače delo je pospremil s spominčkom iz svojih šentjurških dolenjskih dni pesnik Tone Pavček, ki nam pove, kako je v rosnih letih sam verjel v čudežno praprotno in da se zgodbe praprotno čarovnije doživljajo med kresovanjem.

Nova Mondenina zbirka Dionysos je tokrat postregla s svežim kompletom treh srčkanjih knjižic: zbrala in izdala je Najboljše šale o natakarijih, gostilnah in pivu, o šoli, učiteljih in učencih ter še najbolj smešne, neokusne in nesramne šale. Kar tisoč jih je in dobro dopolnjujejo lanski poznojesenski Mondenini prvi komplet (Najboljše šale o blondinkah, odvetnikih, Mujo in Haso). Založba obeta tudi najboljše šale o Dolenjcih, saj se njeni delavci krepko štejejo med "prave Dolenjce", delujoče v Grosupljem.

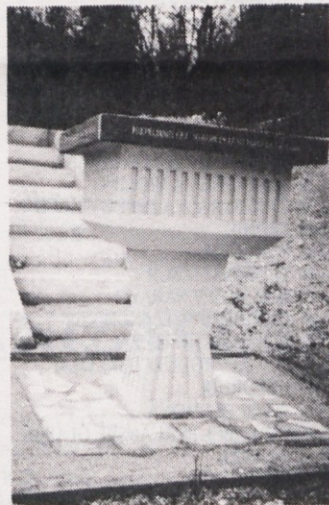
TONE GOŠNIK

APLAVZ NI OBVEZEN Ekološke bombe

Novinarji odkrijejo sode. Preko medijev nam sporočijo, da so v njih nevarni odpadki, strupene snovi, ki pronicajo v zemljo, pridejo v pitno vodo in v naša telesa. Na nepravilnih mestih so pustili sode neodgovorni iz podjetij, ki nimajo niti za plače delavcem, kaj šele da bi se šli naravovarstvenike. Sicer pa nas preko televizijskih ekranov stečajni upravitelji potolažijo, da najdeni sodi in snovi v njih sploh niso tako nevarni, kot bi radi prikazali novinarji. Primaknejo še to, da bo morala najbrž cvenk najiti država, ki ji ne sme biti vseeno, v kakšnem okolju živi njeni državljani. Pa še posebej zdaj ne, ko hočemo na vsak način priti v Evropo, ki je, kar zadeva ekologijo, še kako občutljiva. Kot piko na i doda svoje mnenje še kak inšpektor, ki pove, da jih je premalo, inšpektorjev namreč, in da so, milo rečeno, nemočni. Odločbo o odstranitvi nevarnih snovi da že lahko napišejo, a kaj ko se odgovorneži nanjo poživžajo.

Nič koliko papirja da je že bilo porabljenega, haska pa nobenega. Slovenija se počasi spreminja v smetišče, sodo-menijo, tako imenovane ekološke bombe so enakomerno raztresene po vsej deželi, ne manjka jih niti na Dolenjskem in v Beli krajini. Verjetno vse še niti odkrite niso, a ko bodo, se bo viža ponovila. Nihče ne bo odgovoren, za sanacijo ne bo denarja, stečajni upravitelji bodo še naprej vlekli mastne plače. Minister za okolje pa nič, kot da je to še vedno tisti minister iz Levstikovega Martina Krpana!

TONI GAŠPERIČ



SPOMINSKA OBELEŽJA - Obcesti proti Robu je spomenik nad 30 padlim borcem.



CERKEV SVETEGA LENARTA na hribčku nad Krvavo Pečjo skri-va pod ometom srednjeveške freske, vendar ni denarja, da bi jih odkrili.

vo v Sloveniji so razbile v težkih in krvavih borbah od 25. do 27. avgusta 1943 na sektorju Krvava Peč - Mokrc Tomšičeva, Šerčerjeva in Gradnikova brigada. Pri plošči je očitno kontrolna točka in žig za pohodnike po poteh kurirjev in vezistov. Spomenikov je v okolici še več. Krvavo je bilo pogosto v Krvavi Peči, zato ni čudno, da je tu ostalo tako malo ljudi. Bo Krvava Peč sploh še kdaj Rožna Dolina?

JOŽE PRIMC

DOLENJSKI LIST

vaš četrtikov prijatelj

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridružuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 5. II.

SLOVENIJA 1

8.10 - 1.40 TELETEKST
9.00 ODDAJA ZA OTROKE
ŽIVALSKÉ PRAVLJICE, 5/13
9.15 QUASIMODOVE ČAROBNE DOGODIVŠČINE, ris. naniz., 5/26
9.45 GRACE NA UDARU, amer. naniz., 21/25
10.15 TEDENSKI IZBOR
NASH BRIDGES, amer. naniz., 5/14
11.05 NOVICE IZ SVETA RAZVEDRILA
11.35 DOGODIVŠČINE Z DIVJEGA ZAHODA, serija, 10/16
12.05 GLASBENA ODDAJA
13.00 POROČILA
13.10 VREMENSKA PANORAMA
14.50 TEDENSKI IZBOR
NAŠA PESEM
15.25 LOJZE, dok. film
15.50 OSMI DAN
16.20 PRIPRAVLJENI, oddaja o slovenski vojski
17.00 OBZORNIK
17.30 ODDAJA ZA OTROKE
18.20 HUMANISTIKA
18.50 PARADA PLESA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 VRTINEC ROŽ, fran.nadalj., 2/14
20.55 TEDNIK
22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT
22.45 OH, DR. BEECHING, angl. naniz., 9/9
23.20 POLNOČNI KLUB

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 9.30 Pepa in Pepe, špan. naniz., 19/26 - 10.00 Lov za zakladom, franc. kviz, 5/10 - 16.10 Stoletje ljudstva, serija, 3/10 - 17.30 Trdno v sedlu, naniz., 20/65 - 18.05 Doktor Sylvestre, franc., naniz., 4/12 - 19.00 Kolo sreče - 20.00 Šport (smučarski skoki, košarka) - 22.05 Tri barve: bela, franc. film - 23.35 Sestre, amer. naniz., 7/22

KANAL A

9.00 Srečni časi, ponov. - 9.30 Družinske vezi, ponov. - 10.00 Cannon, ponov. - 11.00 MacGyver, ponov. - 12.00 Oprah show, ponov. - 13.00 Lepota telesa, ponov. - 14.00 Vitez za volanom - 15.00 Srečni časi, naniz. - 15.30 Družinske vezi, naniz. - 16.00 Nora hiša, naniz. - 16.30 Cooperjeva družina, naniz. - 17.00 Princ z Bel Aira, naniz. - 17.30 Sončni zaliv, nadalj. - 18.00 Dobri časi, slabi časi, nadalj. - 18.30 Držni in lepi, nadalj. - 19.00 Oprah show - 20.00 V imenu očeta, film - 22.00 Psi faktor - 23.00 MacGyver, naniz. - 0.00 Cannon, naniz.

VAŠ KANAL

14.00 Videostrani - 17.00 Kultura - 18.00 Iz produkcije Združenja LTV - 18.30 Avtogalerija - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Video-boom 40 - 21.00 Novice - 21.30 Litijski mozaik
HTV 1
7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro, Hrvaška - 10.05 Zimske izobraževalne programe - 12.00 Poročila - 12.25 Živnorejec (serija) - 13.15 Santa Barbara (serija) - 14.05 Živa resnica - 14.35 Poslovni klub - 15.10 Program za mlade - 17.00 Hrvaška danes - 18.00 Kolo sreče - 18.40 Hrvaška v zrcalu - 19.05 Hrvaška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Hrvaška in svet - 20.50 Dok. film - 21.30 Pol ure kulture - 22.05 Opazovalnica - 22.35 Čas zarote (dok. serija) - 23.00 Poročila

HTV 2

14.25 TV spored - 14.35 Otroci Avstralije (film) - 16.25 Program za mlade - 18.35 Hugo (tv igrice) - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Kviz - 20.25 Dosjeji X (serija) - 21.30 Danski film - 23.10 Fatomska dama, film

PETEK, 6. II.

SLOVENIJA 1

7.40 - 2.00 TELETEKST
8.35 KU-KU, lutkovna igrice
8.50 NARAVA OD BLIZU, nem. dok. naniz., 1/6
9.20 TEDENSKI IZBOR
HUMANISTIKA
9.50 PARADA PLESA
10.10 OH, DR. BEECHING, angl. naniz., 9/9
10.45 VRTINEC ROŽ, fran. nadalj., 2/14
12.00 PRIPRAVLJENI, oddaja o slovenski vojski
12.30 LJUDJE IN ZEMLJA
13.00 POROČILA
15.50 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
16.20 MOSTOVI
17.00 OBZORNIK
17.10 PO SLOVENIJI
17.30 ODDAJA ZA OTROKE
18.20 NOVI RAZISKOVALEC, amer. dok. serija, 5/13
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 NAGANO
20.35 STORYVILLE, amer. film
22.35 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT
23.20 NEWYORSKA VROČICA, amer. naniz., 15/22
23.55 SLOVENSKI JAZZ
SLOVENIJA 2
8.00 Vremenska panorama - 9.30 Pepa in Pepe, špan. naniz., 20/26 - 10.00 Šport - 15.30 Will

success spol rock, amer. film - 17.30 Pasje življenje, amer. naniz., 5/22 - 18.05 Ženska gre svojo pot, nem. naniz., 12/14 - 19.00 Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.00 Tomaž Domicelj - 21.00 Koncert - 21.35 Veliki miti in skrivnosti 20. stoletja, angl. dok. serija, 12/26 - 22.05 Deževna noč, italij. film - 23.50 Profit, amer. nadalj., 5/8 - 2.00 Nagano - 2.55 Otvoritev ZOI

KANAL A

9.00 Srečni časi, ponov. - 9.30 Družinske vezi, ponov. - 10.00 Cannon, ponov. - 11.00 MacGyver, ponov. - 12.00 Oprah show - 13.00 Psi faktor, ponov. - 14.00 Vitez za volanom, naniz. - 15.00 Srečni časi, naniz. - 15.30 Družinske vezi, naniz. - 16.00 Nora hiša, naniz. - 16.30 Cooperjeva družina, naniz. - 17.00 Princ z Bel Aira - 17.30 Sončni zaliv, nadalj. - 18.00 Dobri časi, slabi časi, nadalj. - 18.30 Držni in lepi, nadalj. - 19.00 Oprah show - 20.00 Film po vaši izbiri: Ta čudna znanost; Jezdec škrlatne kadulje; Rivalska dvojica; Inkovsko zlato - 0.00 Cannon, naniz. - 1.00 Dannyjeve zvezde

VAŠ KANAL

14.00 Videostrani - 17.00 Glasbena oddaja - 18.00 Kmetijski razgledi - 18.30 Za uho in oko - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Kontaktna oddaja - 21.00 Novice - 21.30 Glasbena oddaja
HTV 1
7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.05 Zimske izobraževalne programe - 12.00 Poročila - 12.25 Živnorejec (serija) - 13.15 Santa Barbara (serija) - 14.05 Z razlogom in namenom - 15.10 Program za mlade - 18.00 Kolo sreče - 18.35 Govorimo o zdravju - 19.05 Hrvaška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Sedem vrhov (potopis. serija) - 20.50 Lepa naša - 22.10 Opazovalnica - 22.45 Tednik - 23.45 Poročila - 23.50 Nočna straža: Oddelek za umore (serija); 0.40 Nasloni se name (amer. film); 2.25 Koncert; 5.00 Sedmi elemnet; 5.50 Film

HTV 2

14.55 Tv koledar - 14.25 Fatomska dama (film) - 16.25 Program za mlade - 17.05 Živnorejec (serija) - 17.55 Svet znanosti - 18.25 Mojstrovine svetovnih muzejev - 18.35 Hugo, tv igrice - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Stranka (serija) - 21.20 Cosby show (hum. serija) - 21.50 Zrtve za žrtve (amer. film) - 23.30 Smrtonosna iluzija (amer. film)

SOBOTA, 7. II.

SLOVENIJA 1

6.25 - 2.15 TELETEKST
7.40 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
8.00 TABORNIKI IN SKAVTI
8.15 MALE SIVE CELICE
9.00 TEDI, kont. oddaja
9.35 BEG Z JUPITRA, avstral. nadalj., 11/13
10.00 OTVORITEV ZOI IZ NAGANA
11.35 VARIACIJE ZA VIOLINO
11.50 ORKESTRALNA IMPROVIZACIJA
12.10 TEDNIK
13.00 POROČILA
13.10 TEDENSKI IZBOR
SPREHOD V NARAVO
13.25 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
14.30 MOJSTRI JAZZA
15.30 KOPRODUKCIJSKI FILM
17.00 OBZORNIK
17.15 30 LET PS EMONA
17.35 ANSAMBEL PERUANSKE GLASBE
17.50 NA VRTU
18.15 OZARE
18.20 KULTI V GANI, dok. oddaja, 1/2
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
19.55 UTRIP
20.10 PODELITEV PREŠERNOVIH NAGRAD
21.50 NAGANO 98
22.20 TURISTIČNA ODDAJA
22.50 POROČILA, VREME, ŠPORT
23.20 TERROR ON TRACK 9, amer. film

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 10.00 Tomaž Domicelj - 11.00 Koncert - 13.00 Šport - 20.00 Policijska akademija VI, amer. film - 21.30 V vrtincu - 22.10 Sobotna noč
KANAL A
8.30 Kaličopko, ponov. - 9.30 Risanka - 10.00 Mork in Mindy, naniz. - 10.30 Divji zahod, naniz. - 11.30 Srečni časi, naniz. - 12.00 Neverjetni doberman - 13.30 Dobri časi, slabi časi, ponov. - 15.30 Sončni zaliv, ponov. - 17.30 Oprah show, ponov. - 18.30 Atlantis, ponov. - 19.30 Miza za pet, naniz. - 20.30 Starec in morje, film - 22.00 Petek trinajstega, naniz. - 23.00 Atlantis, ponov. - 0.00 Cannon, naniz.

VAŠ KANAL

14.00 Videostrani - 17.00 Videoboom - 18.00 Mala klinika cinizma - 18.30 Za uho in oko - 18.15 Tedenski pregled - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Iz produkcije Združenja LTV - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Glasbena oddaja

HTV 1

8.20 Tv koledar - 8.30 Poročila - 8.35 Risanka - 9.00 Dobro jutro - 11.00 Program za mlade - 12.00 Poročila - 12.25 Tarzan in velika reka (amer. film) - 14.00 Poročila - 14.10 Zverinjak v Bronxu (serija) - 15.05 Briljant - 15.50 Televizija o televiziji - 16.25 Dr. Quinn - žena vlač III (serija) - 17.10 Večer z Muppetki - 17.40 Turbo Limach Show - 19.03 V začetku je bila beseda - 19.10 Hrvaška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.15 Smrtonosno orožje III (amer. film) - 22.15 Opazovalnica -

22.45 Forum - 23.35 Nočna premiera: "The Stand"; 2.35 Psi faktor (serija); 3.20 Dok. film; 4.05 Skrita kamera; 4.35 Koncert; 5.35 Uspeh v hrvaškem športu

HTV 2

12.35 Tv koledar - 12.45 Dosjeji X (serija) - 11.40 Črno belo v barvi - 16.30 Po meri - 17.00 Bitka za oblast - 18.00 Dok. oddaja - 18.40 Zlati gong - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.15 Triler - 21.20 Potovanja - 22.15 Ekran brez okvirja - 23.15 Oprah Show

NEDELJA, 8. II.

SLOVENIJA 1

7.55 - 1.30 TELETEKST
8.40 OZARE
8.45 FERDI, ris. serija
9.10 TELERIME
9.15 ZVEZDICA, lut. igrice
9.40 ČAROBNI ŠOLSKI AVTOBUS, ris. naniz., 6/39
10.00 GLASBA ODRAŠČA
11.00 DOGODIVŠČINE Z DIVJEGA ZAHODA, amer. serija, 11/16
11.30 OBZORJE DUHA
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 POMAGAJMO SI
13.00 POROČILA
13.10 AMERIŠKI FILM
15.10 PODELITEV PREŠERNOVIH NAGRAD
16.20 PORTRET PREŠERNOVIH NAGRAJENCEV
17.00 OBZORNIK
17.15 PO DOMAČE
18.55 SVEČINA
19.10 RISANKA
19.20 LOTO
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
19.55 ZRCALO TEDNA
20.10 NAGANO 98
20.40 ZOOM
22.15 INTERVJU
23.10 POROČILA, VREME, ŠPORT
23.30 HARPER, amer. film

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 10.00 Antone the flyer, dan. film - 11.20 Pomp - 12.05 Vrtincu - 13.00 Šport - 16.30 Nagano - 19.30 Videoring - 20.05 Stoletje ljudstva, angl. dok. serija, 4/10 - 20.50 Napovedniki - 21.00 Alpe Jadran - 21.30 Šport - 22.15 V New Orleansu, amer. naniz., 5/22

KANAL A

8.30 Kaličopko - 9.30 Risanka - 10.00 Mork in Mindy, naniz. - 10.30 V zadnjem hipu, 1. del mlad. filma - 11.30 Atlantis, ponov. - 12.30 Jeannie-15 let kasneje, film - 14.00 Držni in lepi, ponov. - 15.45 Bravo mestro, ponov. - 16.00 Oče Dowling, naniz. - 17.00 Lepota telesa, ponov. - 18.00 Strašilo in gospa King, naniz. - 19.00 Kung Fu, naniz. - 20.00 Spletka, film - 21.30 Odkop, ponov. - 22.30 MacGyver, naniz. - 23.30 Cannon, naniz.

VAŠ KANAL

13.00 Videostrani - 16.30 Glasbena oddaja - 17.00 Šport - 18.30 Za uho in oko - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Mala klinika cinizma - 20.25 Dajmo naši! - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Kmetijski razgledi

PONEDELJEK, 9. II.

SLOVENIJA 1

8.10 - 0.30 TELETEKST
9.00 NA POTEP PO SPOMINU
9.45 TEDENSKI IZBOR
NOVI RAZISKOVALEC, amer. dok. serija, 5/13
10.35 NA VRTU
11.00 KULTI V GANI, nem. dok. oddaja
11.50 POMAGAJMO SI
12.10 UTRIP
12.25 ZRCALO TEDNA
12.40 GLASBENA ODDAJA
13.00 POROČILA
13.10 TURISTIČNA ODDAJA
13.30 LJUDJE IN ZEMLJA
14.00 INTERVJU
14.50 ZOOM
16.20 DOBER DAN, KOROŠKA

NAGRADI V NOVO MESTO

IN DOLENJSKE TOPLICE

Žreb je izmed reševalcev 3. nagradne križanke izbral **Ano Kotnik iz Novega mesta in Valerijo Gutman iz Dolenjskih Toplic**. Kotnikovi je pripadla denarna nagrada, Gutmanova pa bo za nagrado prejela knjigo. Nagrajenkama čestitamo.

Rešite današnje križanko in jo pošljite najkasneje do 16. februarja na naslov: **Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 8001 Novo mesto**, s pripisom: **"križanka 5"**. Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v nabiralnik pri vходу v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 3. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 3. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: MASERKA, ANEMONA, KOLOBAR, DT, RON, SPERMA, ANAS, KASIRKA, ODA, VSKOK, STVAR, ATAL, EMO, MM, DENARNA MASA, RUJ, JAROVIT, ARE, AKA, ATI.

17.00 OBZORNIK
17.10 PO SLOVENIJI
17.30 ODDAJA ZA OTROKE
18.20 RECEPT ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE
19.10 RISANKA
19.15 ŽREBANJE 3 x 3 PLUS 6
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 NAGANO 98
20.35 SAVANNAH, amer. nadalj., 6/34
21.30 DOSJE: LUSTRACIJA
22.30 ODMEVI, UNIVERZITETNI RAZGLEDI, KULTURA, VREME, ŠPORT
23.20 POGOVOR

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 9.00 Indaba, franc. naniz., 6/25 - 9.30 Trdno v sedlu, 21/65 - 10.00 Rodbina Mogadorskih, fran. nadalj., 9/12 - 10.50 Ženska gre svojo pot, 12/14 - 11.40 Veliki miti in skrivnosti 20. stol., serija, 11/26 - 12.10 Tri barve: Bela, franc. film - 15.00 Košarka - 16.30 Nagano 98 - 19.00 Lingo, tv igrice - 19.30 Videoring - 20.00 Studio City - 21.00 Pomp - 22.00 Cik cak - 23.00 Brane Rončel izza odra

KANAL A

9.00 Srečni časi, ponov. - 9.30 Družinske vezi, ponov. - 10.00 Cannon, ponov. - 11.00 MacGyver, ponov. - 12.00 Oprah show, ponov. - 13.00 Dannyjeve zvezde - 14.00 Vitez za volanom, naniz. - 15.00 Srečni časi, naniz. - 15.30 Družinske vezi, naniz. - 16.00 Nora hiša, naniz. - 16.30 Cooperjeva družina, naniz. - 17.00 Princ z Bel Aira, naniz. - 17.30 Sončni zaliv, nadalj. - 18.00 Dobri časi, slabi časi, nadalj. - 18.30 Držni in lepi, nadalj. - 19.00 Oprah show - 20.00 Nora ljubezen, film - 21.30 Sam svoj mojster, naniz. - 22.00 Policijska kamera - 22.30 MacGyver, naniz. - 23.30 Cannon, naniz. - 0.30 Dannyjeve zvezde

VAŠ KANAL

14.00 Videostrani - 17.00 Šport - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Dokumentarna oddaja - 20.30 Šport - 21.00 Novice - 21.30 Iz produkcije Združenja LTV

TOREK, 10. II.

SLOVENIJA 1

7.45 - 1.20 TELETEKST
8.35 SONCE NE SIJE VSAK DAN, češka nadalj., 6/6
9.25 TEDENSKI IZBOR
RECEPT ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE
10.10 NEWYORSKA VROČICA, amer. naniz., 15/22
10.45 SAVANNAH, amer. nadalj., 6/36
11.35 PO DOMAČE
13.00 POROČILA
13.10 VREMENSKA PANORAMA
15.25 DOSJE
16.20 PRISLUHNI MO TIŠINI
17.00 OBZORNIK
17.10 PO SLOVENIJI
17.30 TABORNIKI IN SKAVTI
17.45 BEG IZ JUPITRA, 12/13
18.20 BESEDE
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 NAGANO 98
20.35 GIMNAZIJA STRTIH SRC, avstral. nadalj., 6/26
21.30 MADE IN SLOVENIA
22.30 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT
23.20 KDO JE GLAVNI, amer. naniz., 11/22
23.50 SOLO ALI ZAKON MOLKA, nizoz. dok. oddaja

SVET POROČA

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 9.00 Pepa in Pepe, špan. naniz., 21/26 - 9.30 Trdno v sedlu, serija, 21/26 - 10.00 Grad Hohenstein, nem. nadalj., 5/6 - 10.50 Cik cak - 11.45 ZOI Nagano 98 - 19.00

Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.00 Hipnotični svet P. Mc. Kenne - 21.00 Osamljeni planet - 21.45 Vprašanje zakonitosti, angl. naniz., 6/7 - 22.15 Maistrova najdaljša Mariborska noč, TV igra - 23.50 Sestre II, amer. naniz., 9/22 - 1.00 ZOI Nagano 98

KANAL A

9.00 Srečni časi, ponov. - 9.30 Družinske vezi, ponov. - 10.00 Cannon, ponov. - 11.00 MacGyver, ponov. - 12.00 Oprah show, ponov. - 13.00 Atlantis, ponov. - 14.00 Vitez za volanom, naniz. - 15.00 Srečni časi, naniz. - 15.30 Družinske vezi, naniz. - 16.00 Nora hiša, naniz. - 16.30 Cooperjeva družina - 17.00 Princ z Bel Aira - 17.30 Sončni zaliv, nadalj. - 18.00 Dobri časi, slabi časi, nadalj. - 18.30 Držni in lepi, nadalj. - 19.00 Oprah show - 20.00 Odkop - 21.00 Zaznamovani, naniz. - 22.00 Drew Carey, naniz. - 22.30 Pravdarji, naniz. - 23.00 MacGyver, naniz. - 0.00 Cannon, naniz.

VAŠ KANAL

14.00 Videostrani - 17.00 Mini 5 - 17.30 Šport - 18.00 Oddaja o kulturi - 18.30 Avtogalerija - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Poišči in uniči, amer. film - 21.40 Novice - 21.50 Rezerviran čas

SREDA, 11. II.

SLOVENIJA 1

8.10 - 1.30 TELETEKST
9.00 DOGODIVŠČINE IZ ŽIVALSKEGA VRTA
9.45 BESEDE
10.40 TEDENSKI IZBOR
KDO JE GLAVNI, amer. naniz., 11/22
11.10 GIMNAZIJA STRTIH SRC, avstral. nadalj., 6/26
12.00 PRISLUHNI MO TIŠINI
12.30 GLASBENA ODDAJA
13.00 POROČILA
13.10 VREMENSKA PANORAMA
14.10 TEDENSKI IZBOR
SVET POROČA
14.40 SOLO ALI ZAKON MOLKA, dok. oddaja

15.30 MADE IN SLOVENIA
16.20 OBZORJA DUHA

OBZORNIK

17.10 PO SLOVENIJI
17.30 POD KLOBUKOM
18.20 ZAROČENCA, nadalj., 6/10
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 NAGANO 98
20.35 NASH BRIDGES, amer. naniz., 6/14
21.25 OSMI DAN
21.55 NE/ZNANI ODER
22.25 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT
23.20 GRACE NA UDARU, amer. naniz., 2/23.55 KONCERT SIMFONIKOV RTV

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 9.00 Pepa in Pepe, naniz., 22/26 - 9.30 Trdno v sedlu, novoz. naniz., 23/65 - 10.00 Iz dobrega gnezda, nem. naniz., 4/13 - 10.50 Sobotna noč - 12.50 Ameriški film - 15.00 ZOI Nagano 98 - 19.00 Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.05 Košarka - 21.40 Sestre, amer. naniz., 10/22 - 22.20 Lov za zakladom, franc. kviz, 6/10 - 23.30 Šport

KANAL A

9.00 Srečni časi, ponov. - 9.30 Družinske vezi, ponov. - 10.00 Cannon, ponov. - 11.00 MacGyver, ponov. - 12.00 Oprah show, ponov. - 13.00 Dannyjeve zvezde - 14.00 Vitez za volanom, naniz. - 15.00 Srečni časi, naniz. - 15.30 Družinske vezi, naniz. - 16.00 Nora hiša, naniz. - 16.30 Cooperjeva družina, naniz. - 17.00 Princ z Bel Aira - 17.30 Sončni zaliv, nadalj. - 18.00 Dobri časi, slabi časi, nadalj. - 18.30 Držni in lepi, nadalj. - 19.00 Oprah show - 20.00 Pmilim nebom, film - 21.30 Ellen, naniz. - 22.25 Sean cornery, dok. oddaja - 23.00 MacGyver, naniz. - 0.00 Cannon, naniz.

VAŠ KANAL

14.00 Videostrani - 16.45 Poišči in uniči, film - 18.30 Mini 5 - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Glasbena oddaja - 21.00 Novice - 21.30 Mala klinika cinizma

DOLENJSKI LIST

DESET DOMAČIH



Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice **Studio D** in **Dolenjskega lista** dodelil nagrado **Anici Volkar iz Krallove 3 v Novem mestu**. Nagrajenki čestitamo!

Lestvica, ki je na sporedu vsak ponedeljek ob 16.30, je ta teden takšna:

- (2) Lunco bom vprašal - Igor in Zlati zvoki
- (5) Če bo šlo po sreči - ansambel Zasavci
- (1) Nazdravimo novemu letu - ansambel Korenine
- (7) Pod sivim očakom - Franc Flere in Stiški kvartet
- (3) Prva ljubezen - ansambel Akord
- (4) Žena ali harmonika - ansambel Labirint
- (6) Slovenski bogataš - ansambel Ivana Puglja
- (-) Slamica in sod - ansambel Vasovalci
- (9) Nočna vila - ansambel Poljub
- (8) Gorjanska pravljica - ansambel Vrisk

Predlog za prihodnji teden: Kovač se kuje - Štirje kovači

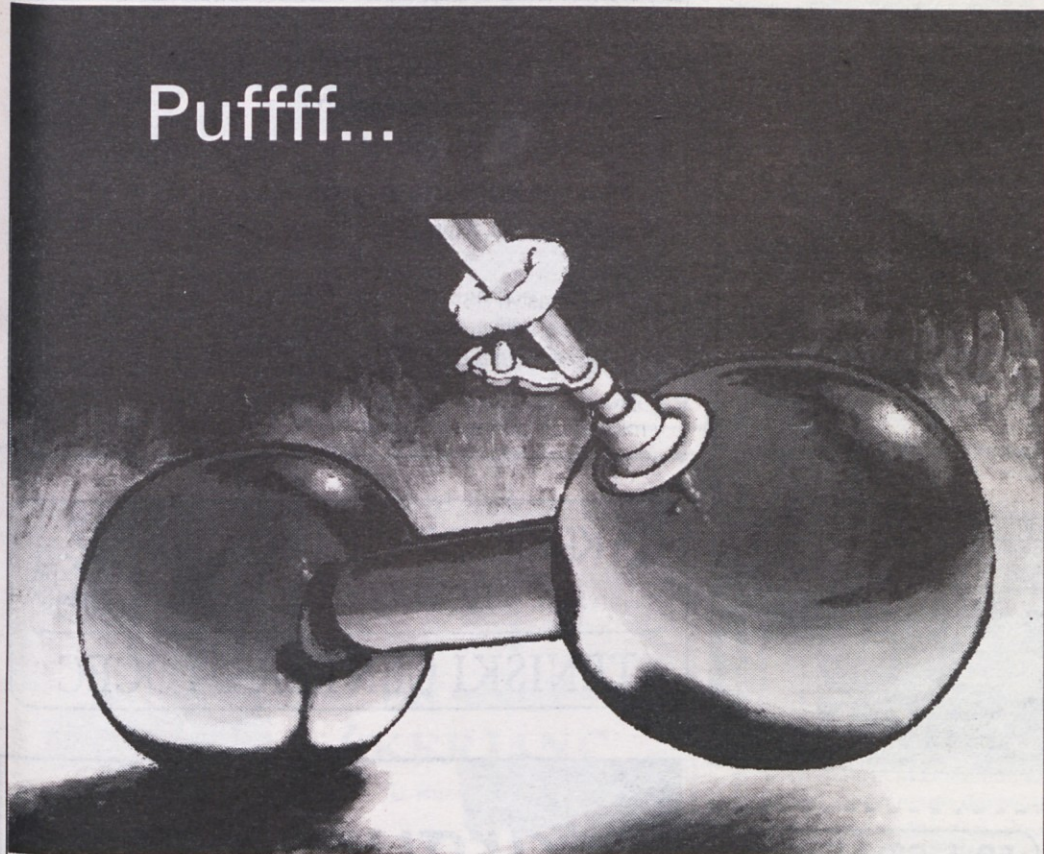


KUPON ŠT. 5

Glasujem za: _____

Moj naslov: _____

Puffff...



formitig's ilustracija B. Martinkjak

1. februar je tisti dan, ko boste s posojilom Banke Celje uresničili poslovno odločitev ali si izpolnili skrito željo. Ste vprašali ZAKAJ? V Banki Celje smo za Vas pripravili takšno ponudbo posojil, ki se ji ne morete upreti. In kaj Vam nudimo? Stanovanje, hiša, zemljišče... vse to Vam je dosegljivo s stanovanjskim posojilom po obrestni meri od T + 6,25% dalje. Za kolo, avto ali gotovino so pri nas namenska in nenamenska posojila že od T + 6,5% dalje. Pravne osebe in zasebniki lahko od 1. februarja dalje najamete kratkoročno posojilo po obrestni meri od T + 5,5% dalje in dolgoročno posojilo od T + 7,5% dalje. Če se boste odločili za posojilo za nakup deviz za plačilo v tujino, pa boste dobili posojilo po novi, nižji obrestni meri od T + 4,9%. Naj Vam zaupamo še to, da so nižji tudi stroški najema posojila. Izračunajte si svoje posojilo tudi na Internetu: <http://www.banka-celje.si>. Ne odlašajte z odločitvijo! Vabimo Vas ne glede na to, če ste že komitent ali pa boste to postali.

So stvari, ki jih lahko ponudi le dobra banka.



POSEBNI POPUSTI PRI NAKUPU KURILNEGA OLJA

V mesecu februarju je cena kurilnega olja nižja za 1,50 SIT na liter.

- **GOTOVINSKO PLAČILO ALI PLAČILO S KARTICO MAGNA**

pri nakupu nad 1000 litrov	42,20 SIT/liter	brezplačen prevoz
pri nakupu nad 2000 litrov	41,70 SIT/liter	brezplačen prevoz
- **OBROČNO ODPLAČILO PRI NAKUPU NAD 1000 LITROV**

v 3 obrokih	43,00 SIT/liter	brezplačen prevoz
v 5 obrokih	44,00 SIT/liter	brezplačen prevoz
- **MOŽNOST TELEFONSKEGA NAROČILA IN PLAČILA OB DOSTAVI**
- **TOČNA DOBAVA NAROČENIH KOLIČIN**
- **PRAKTIČNO DARILO ZA VSAK NAKUP NAD 2000 LITROV**

Podrobnejše informacije dobite na najbližjih Petrolovih skladiščih in bencinskih servisih.

PETROL

ELEKTROKOVINA SERVIS
Shops

Trgovsko in storitveno podjetje
Vodovodna 32, p.p.2 Maribor 2107
Tel : 062/ 3000-600
Fax: 062/ 3000-620
BBS: 062/ 3000-640
<http://www.shops.si>

RAZPIS

Vabimo k sodelovanju podjetja in samostojne podjetnike, ki se ukvarjajo s previjanjem in servisiranjem elektromotorjev, črpalk in svetlobne tehnike (razsvetljava v prostorih, na prostem, cestna razsvetljava, varnostne svetilke in reklamne table). Želimo namreč razširiti servisno mrežo pogodbenih servisov v Sloveniji za servisiranje elektromotorjev, črpalk in svetlobne tehnike proizvajalca ELEKTROKOVINA in IMP, d.d.

Vse, ki vas takšno sodelovanje zanima in ste iz območij mest IDRIJA, SEŽANA, KOPER, ILIRSKA BISTRICA, POSTOJNA, GROSUPLE, ČRNOMELJ, KOČEVJE in NOVO MESTO, vljudno vabimo, da svoje prijave pošljete na naslov:

SHOPS d.o.o.
Elektrokovina - servis - trgovina
Vodovodna 32, p.p. 2
2107 Maribor

E-SPORT

IZŠLA JE FEBRUARSKA, 72. ŠTEVILKA REVIJE E-SPORT, MODA, AVTO

Na športnih straneh gostujejo: Polona Zupan, Alenka Dovžan, Raša Nesterovič, Deja Doler in Tina Pisnik. Pogovarjali smo se z Danijelo Ilič, Tino Švajger in Miletom Ačimovičem.

Pišemo o sankanju, mednarodnem nogometu in bivšem direktorju kajakaške zveze Bojanu Žmavcu.

Modne strani vam že predstavljajo modne tendence za pomlad/poletje 1998, zgodbo o jeansu, dežne plašče kraljev in filmskih zvezd modnega kreatorja Muglera in še mnogo drugih modno obarvanih vsebin.

Na avtomobilskih straneh preizkušamo Peugeot 306 in Land Rover Defender. Predstavljamo vam hroščovo reinkarnacijo, Citroen Xsaro, Daewoo d-arc in male "divjake".

Pišemo še o Toyotinih trojčkih, garaških Schevyjih, šarmantnem Mercedesu za poletne dni...

Revija E-SPORT, MODA, AVTO vas že čaka pri vašem prodajalcu časopisov, prav tako tudi revije E-SPORT KRIŽANKE.

DENAR NA ZALOGI! CENA UGODNA! DOBAVA TAKOJ!

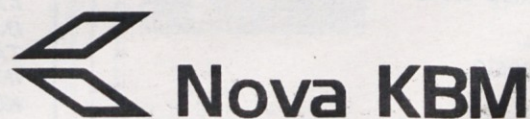
Znižanje obrestnih mer pri posojilih.

*Najugodnejša bančna posojila v Sloveniji.
Najnižja obrestna mera TOM+5,5% letno za potrošniška
posojila, tudi za nekomitente banke.*

Rok vračila potrošniških posojil do 5 let.

*Komitentom banke ponujamo stanovanjska posojila
z rokom vračila do 15 let.*

Informacije po telefonu 062 229 29 50.



oanlma

A.I.P.
CONSULTING
International
Kassel, München, Brno

Tel.: 00420/5/42 21 96 04
Fax: 00420/5/42 21 86 71

Naš naročnik je mednarodno dejavno gospodarsko
podjetje s sedežem na Dunaju. Za slovensko hčerinsko družbo iščemo

ORGANIZACIJSKE VODJE

Vaša naloga je organizacijsko vodenje
obstoječe mreže, podpora in motivacija
pri prodaji. Naš naročnik ponuja
zanimivo nalogo, dolgoročne perspektive,
dinamične možnosti napredovanja,
obsežno izobraževanje in položaju
primeren dohodek.

Vi ste stari od 25 do 35 let. Radi
navezujete stike. Ste prodorni in radi
delate v dinamičnem timu. Vaš cilj je
uspeh in se ne čutite vezane na delo za
pisalno mizo. Imate vsaj srednješolsko
izobrazbo in aktivno govorite nemško ali
angleško.

Pogovora z Vami v hotelu Holiday Inn, Miklošičeva cesta 3 v Ljubljani, dne 10.-12.2.1998,
od 10.00 do 16.00 se že veselita g. Berkopec, dipl. oec. in g. P. Uzel, dir..
Na tel.št.: 00420/5/42 21 96 04 se že lahko predhodno dogovorite za termin.

standard
d.d.
GRADBENIŠTVO
PIONIR
Družba za gradnjo in inženiring d.d.
NOVO MESTO Kočevarjeva 4

OBVESTILO O ZAČASNI PROMETNI UREDITVI

LEGENDA:
----- POLOVIČNA
ZAPORA CESTE



VSE UDELEŽENCE V PROMETU OBVEŠČAMO,
da bo zaradi rušitve opornega zidu, polovična zapora dela
Lamutove ulice.

Začasna prometna ureditev velja
od 10. 2. do 16. 2.

Prosimo za razumevanje in upoštevanje prometne signalizacije.

Morilci med nami

KOČEVJE - O umoru policista v pijanosti in samomoru morilca je bilo napisano že dovolj. To pa ne velja za "morilce duše", ki "mori" v pijanosti.

Oni dan sem bil žrtev nekega takega pijanega "morilca", sicer upokojenega uslužbenca občinske uprave. V gostišča sicer redko zahajam, po doživetem pa bom vsaj v tisto gostišče zahajal še redkeje, saj si ne želim srečanj z vsiljivimi pijančki. Prav bi bilo, da bi osebe gostišča poskrbelo, da pijančki ne bi nadlegovali mirnih gostov in da bi red naredili sami ali pa poklicali na pomoč policijo. Vendar tega ne stane. Zakaj? Ker pijančki največ napravijo in imajo zato od njih več dohodka kot od mirnega gosta.

Slabe izkušnje imam tudi z "visoko kulturnim" občasnim pijančkom (tako naslavlja sam sebe), ki se obesi na zvonec stanovanja le takrat, kadar ga ima dovolj pod kapo.

Oba omenjena primera sta upokojenca. Vendar je tudi mlajših pijančkov veliko, da ne rečem preveč. Sem sodi tudi tako imenovana "sončna uprava". Vendar je tudi med "sončniki" bistvena razlika. Nekateri mladi hočejo priti do denarja za pijačo s prosjačenjem in so tudi vsiljivi, drugi (tudi starejši) pa v glavnem z delom, če ga dobe, sicer pa počakajo, da jim kdo kaj da kar sam od sebe.

P-c

Tehnika ne more razrešiti problemov, ki jih ne znajo razrešiti ljudje sami. FRANCIS PAVE

STREHA JE POMEMBEN DEL HIŠE KRITINI TUFFTILE in GERARD — lepota kamna in moč jekla —

Strešniki TUFFTILE in GERARD so oblikovani tako, da omogočajo prekrivanje streh raznih naklonov, — od 10° — 90°, na povsem nov način. Z izbiro raznolike barvne lestvice lahko izdelamo različne atraktivne, moderne, predvsem pa trajne strehe.

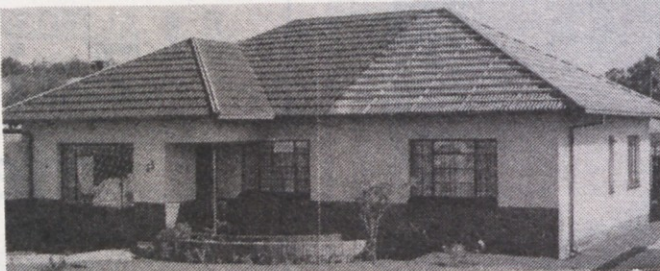
Podjetje KRAMARIČ, d.o.o., je pooblaščen za pokrivanje streh s kritinami GERARD in TUFFTILE, ki imata mednarodne in slovenske certifikate kvalitete v vsakršnem okolju, o trajnosti, odpornosti proti vetru, toči itd. Streha ima naraven izgled in se lepo vklaplja v slovensko pokrajino.

Kritini Gerard in Tufftile sta izjemno lahki, do 8-krat lažji od običajne opečne kritine (7,4 kg/m²), kar pomeni cca 30% privarčevanega lesa pri strešni konstrukciji, predvsem pa sta primerni za pokrivanje preko obstoječe salonitne kritine, tegole, internita ipd., kar izboljšuje izolacijo podstrešij. Seveda se pokrivajo tudi na nove strehe. Do naklona 35° snegolovi niso potrebni zaradi kremenovega posipa, ki omogoča dober oprijem snega.

Poleg tega podjetje KRAMARIČ, d.o.o., izvaja tudi stavbno-kleparske in termoizolacijske storitve na privatnih in industrijskih objektih.

Garancija za delo 5 let
Garancija za kritino 30 let,
življenjska doba preko 100 let.
Generalni uvoznik:
Lesnina Ljubljana

Informacije:
KRAMARIČ, d.o.o.
(068)324-797
(0609)625-916



DOLENJSKI LIST vaš četrtkov prijatelj

Verjemite ali ne...



Krvavec	Kum
104.5	105.9

tabakum d.o.o.
Podbevškova 5,
Novo mesto
Tel. 068/341-288, 341-810

IMT
NOVO
ZASTOPNIK ZA DOLENJSKO

FRIZERSKI SALON
v Novem mestu
oddamo v najem.
☎ 068/22-361

MANA turistična agencija

KANDIJSKA 9, NOVO MESTO
TEL.: 068/321-115, 325-477
FAX: 342-136

KANARSKI OTOKI
DJERBA
TAJSKA
INDIJA in NEPAL
KUBA
MEHIKA
... in še in še ...

od 72.200,00 SIT dalje
od 68.400,00 SIT dalje
odhod 18. 2. iz Ljubljane
odhod 1. 3. iz Ljubljane
odhod 25. 4.
odhod 20. 4.

SEJMI 1988

POHIŠTVO - STOCKHOLM 4. 2., 5 dni - letalo
KMETIJSTVO - VERONA 3. 2., 1, 2 dni - avtobus
AVTOSALON - ŽENEVA 10. 3., 1 dan - letalo
GRADBENIŠTVO - MÜNCHEN 29. 3., 31. 3., 1. 4.,
2 in 3 dni - avtobus

Pokličite nas, poslali vam bomo programe in seveda vse uredili za vaše potovanje!

VABLJENI - VSAK DAN OD 9. - 15. URE

KOMUNALA METLIKA, d.o.o.
Ulica XV. brigade 2, 8330 Metlika
tel.: 068/58-107, fax: 068/58-217

objavlja prosto delovno mesto

monterja komunalnih naprav

za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim delom

Pogoji:

- državljanstvo RS,
- triletna poklicna šola, smer vodni inštalater
- 5 let delovnih izkušenj.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na zgornji naslov v roku 15 dni po objavi razpisa.

KRKA ZDRAVILIŠČA
HOTELI OTOČEC

TENIŠKI CENTER OTOČEC

argumentov

Kaj? Telefaksi Canon.

Kje? Samo v Teletrgovinah.

Kdaj? Februarja.

Kako? Cenejši za 4.500 SIT.

Zakaj? Ker so stroški vključitve v ceni!



Ni vsaka trgovina

Teletrgovina
Telekom Slovenije

<http://www.telekom.si>

ZDRAVILIŠČE ŠMARJEŠKE TOPLICE

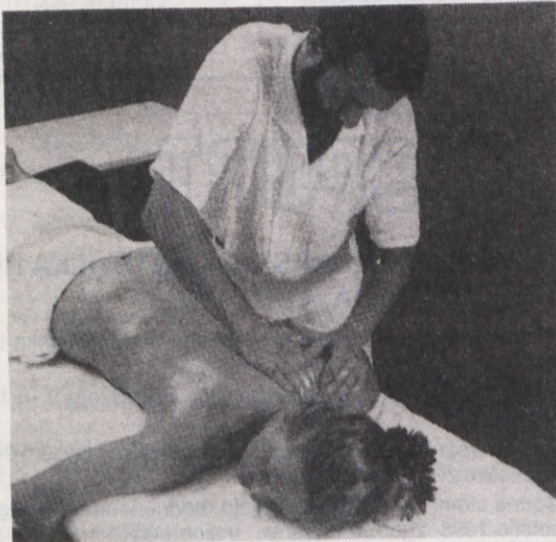
Novo

ZDRAVILIŠČE POPOLDAN - MASAŽNO SPROSTITVENI CENTER

Ali veste, da vam lahko tako kot pri delu kdo pomaga tudi pri počitku, oddihu in sprostitvi?

Kako? Kaj vam ponujamo?

- ROČNE MASAŽE
- PODVODNE MASAŽE
- ROČNO LIMFNO DRENAŽO
- BISERNE KOPELI Z DODATKOM ETERIČNIH OLJ
- FIZIOTERAPEVTSKE STORITVE
- SPROSTITVENE VAJE
- FITNES, AEROBIKO
- KOPANJE V TERMALNIH BAZENIH



Obiščite nas v Zdravilišču Šmarješke Toplice! Pričakujemo vas:

od ponedeljka do petka med 14.00 in 19.00 uro ter
ob sobotah med 10.00 in 16.00 uro.

Informacije in rezervacije: 068 73 230, 73 030

KRKA ZDRAVILIŠČA

ZAHVALA

Niti zbogom nisi rekla
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih vedno boš ostala.

V 50. letu starosti nas je mnogo
prezgodaj zapustila naša draga žena,
mama, sestra in teta

**MARIJA
KAMBIČ**

iz Ulice 1. maja 6 v Metliki



Ob boleči izgubi drage mame se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in sostanovalcem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojni mami darovali cvetje, sveče, za sv. maše in jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala celotnemu kolektivu Mercator Metlika, g. Videtiču in g. Galinac za lepe poslovilne besede, družinama Sodec in Matjašič za vsestransko pomoč, pevkam za zapete žalostinke, izvajalcu Tišine, gospodu župniku za lepo opravljen obred ter g. Piškuriču za lepo organizacijo pogreba. Vsem še enkrat od srca hvala!

Žalujoči: vsi njeni, ki smo jo imeli radi

*Le
čevlje
sodi
naj
kopitar*

grafika

- časopisi v 24 urah • komercialni tisk • knjige
- brošure • plakati • oblikovanje • marketing
- trgovina • servisiranje računalnikov

☎ 068/323-611; fax: 068/321-693

STU
dio

103.0 MHZ

SALON ZA PESE

BUDVA
UL. TALCEV 12 NOVO MESTO

☎ (068) 324-377

POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

Leopold Oklešen
K Roku 26, Novo mesto
☎ 068/323-193
Mobitel: 0609/615-239
0609/625-585
Delovni čas: **NON STOP**

V dogovoru z Zavodom za zdravstveno zavarovanje vam nudimo naše pogrebne storitve brezplačno, pri kompletnih storitvah z minimalnim doplačilom.



ZAHVALA

V 39. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi sin, brat in stric

FRANCI ŠKERJANC

iz Roženberka 7

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem za podarjeno cvetje in sveče. Zahvala gospodu kaplanu za lepo opravljen obred ter pevcem za zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi



ZAHVALA

Življenje celo si garal,
za svojce, prijatelje vse bi dal.
Sledi od dela tvojih pridnih rok,
ostale so povsod.

V 62. letu starosti nas je zapustil naš dragi brat, svak in stric

ALOJZ ZUPANČIČ

s Trebelnega 37

Ob boleči izgubi se toplo zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, pokojnemu darovali cvetje in sveče ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala velja njegovi osebni zdravnici ge. Marti Pančur, PGD Trebelno, za lepo organiziran pogreb, g. župniku za opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke.

Žalujoči: vsi njegovi



ZAHVALA

V 54. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, brat, dedek

STANE TEKAVEC

Tržaška ul. 7

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem prijateljem, sosedom, znancem za izraze sožalja, darovano cvetje, sveče in vence ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo g. Danielu Brkiču in pevcem Evangelijske cerkve za lepe tolažilne besede in g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: žena Danica, hči Liljana in Mirjana, sin Sandi in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

TEREZIJE MOLAN

roj. Kos

s Silovca 1, Sromlje
udeleženke NOB, borke Kozjanskega
odreda

se zahvaljujemo sosedu g. Antonu Kranjčiču za nesebično skrb, bratrancu Francu Kosu za organizacijo pogreba, g. župniku za govor ob odprtem grobu, g. Ivanu Strgarju za sočutne besede v imenu krajanov in Zveze borcev, predstavnikom Združenja invalidov, obema pevskega zboroma, vsem sosedom, krajanom in prijateljem ter sorodnikom, ki so jo pospremili na zadnji poti, darovali cvetje in sveče. Naj ji bo lahka slovenska zemlja, katero je neizmerno ljubila.

Deželanovi: Martica, Miro, Marija ter Urška in Tomaž Dobravec



ZAHVALA

Poštenost, delo in trpljenje
je od mladih dni spremljalo tvoje življenje
in nenadna smrt pretrgala hrepenenje.

V 69. letu nas je po dolgotrajni bolezn
zapustil naš dragi oče, stari oče, brat,
stric in bratranec

JOŽEF PLUT

Krumpčev Jože

s Krvavčjega Vrha

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vaščanom, sovaščanom, sorodnikom in prijateljem za pisna, telefonsko in ustno izražena sožalja, darovano cvetje, sveče in za svete maše ter spremstvo pokojnega na zadnji poti. Posebna zahvala Domu starejših občanov Črnomelj, zdravniškemu osebju Črnomelj in Novo mesto, gospodu kaplanu, MKZ Črnomelj, sodelavcem Iskre Semič, gasilcem, ge. Diti Požek, g. Antonu Ogulinu za poslovilne besede, pevkam in organizatorju pogreba g. Kukarju. Hvala vsem, ki ste bili v težkih trenutkih z nami in pokojnika tako številno pospremili na zadnji poti.

Žalujoči: hčerke z družinami



ZAHVALA

Le delo, skrb, ljubezen,
bolezen in trpljenje
izpolnjevalo tvoje je življenje.
Vse do zadnjega si upal, da bolezen
z močno trdo voljo boš pregnal.
Posle so ti moči in zatisnil trudne si oči.
Ostala je praznina, v srcih naših bolečina.

V 68. letu nas je zapustil dragi mož, oče,
stari ata in stric

IZIDOR MERVAR

iz Prečne 39 a

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izraze sožalja, darovano cvetje in sveče ter številno spremstvo na zadnji poti. Posebna zahvala osebju Intenzivnega oddelka Interne bolnice v Novem mestu. Iskrena hvala pevskega zboru, g. župniku, govorniku, izvajalcu Tišine ter Pogrebni službi Novak za lepo opravljen pogreb. Zahvalo izrekamo tudi kolektivom Telekom, Krke in Osnovne šole Šmarjeta. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi



ZAHVALA

V 90. letu nas je zapustila mama, babica
in prababica

ANA LIPAJ

iz Cerovega Loga pri Šentjerneju

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za izraze sožalja, darovano cvetje, sveče in za svete maše ter za številno udeležbo na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi osebju Poškodbenega oddelka novomeške bolnišnice, g. Oklešnu za organizacijo pogreba, cerkvenemu pevskega zboru iz Šentjerneja in g. kaplanu za lepo opravljen pogreb. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni



V SPOMIN

Saj ni rečeno, da te ni,
čeprav tvoj glas se več ne sliši,
beseda tvoja v nas živi,
za vedno boš med nami ti!

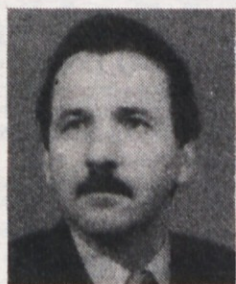
5. februarja mineva leto žalosti, odkar ni več med nami naše drage žene, mame in stare mame

JOŽEFE KAVŠEK

z Dob pri Kostanjevici

Zahvaljujemo se vsem, ki z lepo mislijo stojite ob njenem grobu in prižigate sveče. Ponosni smo, ker smo jo imeli. Žalostni smo, ker smo jo izgubili.

Žalujoči: vsi njeni



ZAHVALA

Srečna je bila družina,
ko za nas tako lepo je skrbel.
Z dobrim srcem in pridnimi rokami
nam je dal, kar je imel.
Hvala mu.

Nepričakovano nas je zapustil dragi mož, oče, dedi, brat in stric

JANEZ KORAČIN

iz Kočevarjeve 6, Novo mesto

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in njegovim nekdanjim sodelavcem iz Pionirja. Za pisne in ustne izraze sožalja, darovano cvetje in sveče ter tako številno spremstvo na njegovi zadnji poti iskrena hvala. Posebna zahvala g. Ivanetiču, družinama Križman in Bele, sodelavcem iz Proizvodnje NE Krško in NLB, sostanovalcem iz Kočevarjeve 6 in sosedom iz Leskovca pri Krškem. Iskrena hvala pevcem, Pogrebni službi Oklešen in g. proštu Lapu za opravljen obred in besede slovesa. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: žena Pavla, hči Alenka, sin Marjan z družino in ostalo sorodstvo

OSMRTNICA

V 65. letu starosti je umrl naš upokojeni sodelavec iz Sektorja za proizvodnjo zdravil, obrat za proizvodnjo tablet

AVGUŠTIN UDVANC

iz Bele Cerkev 10

Od pokojnika smo se poslovili v torek, 2. februarja 1998, na pokopališču v Beli Cerkvi.

Ostal bo spomin nanj.

Delavci in upokojenci Krke, tovarne zdravil, Novo mesto

tedenski koledar

Četrtek, 5. februarja - **Agata**
 Petek, 6. februarja - **Dora**
 Sobota, 7. februarja - **Egidij**
 Nedelja, 8. februarja - **kulturni praznik**
 Ponedeljek, 9. februarja - **Polona**
 Torek, 10. februarja - **Viljem**
 Sreda, 11. februarja - **Marija**
LUNINE MENE
 11. februarja ob 11.23 - ščip

kino

BREŽICE: 5.2. in 9.2. (ob 20. uri) ter od 6. do 8.2. (ob 18. in 20. uri) kriminalni film Zbogom dekleta. 11.2. (ob 20. uri) komedija Očkov dan.
ČRNOMELJ: 6.2. (ob 20. uri) ameriška komedija Moj bivši se poroči. 8.2. (ob 18. uri in 20.15) drama Donnie Brasco.
DOBREPOLJE: 6.2. (ob 19.30) ameriška komedija Očkov dan. 8.2. (ob 15. uri

in 19.30) ameriška komedija Do nagega.
GROŠUPLE: 6.2. (ob 19. uri) ameriška komedija Do nagega. 7.2. (ob 19. uri) ameriška komedija Očkov dan.
KOSTANJEVICA: 7.2. (ob 20. uri) film L.A. zaupno.
KRŠKO: 6.2. (ob 20. uri) in 8.2. (ob 18. uri) melodrama Noč nad Manhattanom. 10.2. (ob 18. in 20. uri) kriminalni film Zbogom dekleta.
METLIKA: 6.2. (ob 20. uri) drama Donnie Brasco. 8.2. (ob 18. uri) ameriška komedija Sam doma 3. 8.2. (ob 20. uri) ameriška komedija Moj bivši se poroči.
NOVO MESTO: Od 5.2. do 11.2. (ob 16. uri, 18.15 in 20.30) akcijski film Mirovnik.
RIBNICA: 7.2. (ob 21. uri) ameriška komedija Do nagega. 8.2. (ob 16. uri) ameriška komedija Očkov dan.
ŠENTJERNEJ: 6.2. (ob 20. uri) film L.A. zaupno.
VELIKE LAŠČE: 7.2. (ob 19. uri) ameriška komedija Do nagega. 8.2. (ob 19. uri) ameriška komedija Očkov dan.

Ortnu, ki ga zelo fino impersonira Michael Douglas, že pozabljeni brat, čisto nasprotje, vedno malo destruktivno živčni Senn Penn, ki mu za abrahama podari člansko izkaznico rekreacijskega centra, kjer samo za vas in po vaši meri pripravijo Igro, izkušnjo, ki vam bo spremenila življenja. Van Orten najprej posmehljivo pomišlja, nato pa naključno res stopi do te famozne firme, kjer ne obljublajo nobenih eksotičnih počitnic ali super poduhovljenih sprostitvev, pač pa ga le dodobra psihično in fizično testirajo. Kmalu se začne pekel. Neznanci mu strežejo po življenju, v nekaj dneh doživi ponižanja, krvav boj na življenje in smrt, najbolj bizarna in kruta naključja. Je Rekreacijski center firma, ki ti vzame dostojanstvo, premoženje in te potem še živega pokoplje? Je možno, da gre le za zelo naštudirano in zrežirano izsiljevanje, katerega namen pa je le od "mrtvih" zbuditi človeka, ki je bil nekdaj drugačen.

Igra je zelo toboganska, presenečen polna štorija o veliki in pametni prevari, ki odgovarja na vprašanje, kaj podariti moškemu, ki ima čisto vse na svetu. Cena? Ah, ne sprašujte. Bolj si bogat, večji je pač strošek za dušo.

TOMAŽ BRATOŽ



TANIN SEVNICA obvešča svoje cenjene dobavitelje lesa, da še vedno odkupuje les pravega kostanja. Za vse potrebne informacije pokličite na telefonsko številko **0608/41-044** ali **41-349!**

Še to: če sami lesa ne morete posekati, vam to napravijo oni.

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: **Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.** Direktor: **Drago Rustja**
 UREDNIŠTVO: **Marjan Legan** (odgovorni urednik), **Andrej Bartelj**, **Mirjam Bezek-Jakše**, **Žojica Dornič**, **Breda Dušič Gornik**, **Tanja Gazvoda**, **Mojca Leskovek-Svete**, **Martin Luzar**, **Milan Markelj**, **Lidija Murn**, **Pavel Perc** in **Igor Vidmar**.

IZHAJA ob četrtek. Cena posamezne številke **200 tolarjev**; naročnina za 1. polletje **5.070 tolarjev**, za upokojence **4.563 tolarjev**; letna naročnina **10.400 tolarjev**, za upokojence **9.360 tolarjev**; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno **20.800 tolarjev**; za tujino letno **130 DEM** oz. druga valuta v tej vrednosti. Naročila in odpovedi upoštevamo samo s prvo številko v mesecu.

OGLASI: 1 cm v stolpcu za ekonomske oglase **2.800 tolarjev**, na prvi ali zadnji strani **5.600 tolarjev**; za razpise, licitacije ipd. **3.300 tolarjev**. Mali oglas do deset besed **1.700 tolarjev** (po telefonu **2.200 tolarjev**), vsaka nadaljnja beseda **170 tolarjev**; za pravne osebe je mali oglas **2.800 tolarjev** za 1 cm v stolpcu.

ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: **52100-603-30624**. Devizni račun: **52100-620-107-970-27620-4405/9** (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: **Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212**. Telefoni: uredništvo in računovodstvo **(068)323-606, 324-200**; ekonomska propaganda in naročniška služba **323-610**; mali oglasi in osmrtnice **324-006**. Telefaks: **(068)322-898**.

Elektronska pošta: **info@dol-list.si** Internet **http://www.dol-list.si**
 Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odst. prometni davek.

Računalniška priprava časopisnega stavka: **Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.**
 Prelom in filmi: **Grafika Novo mesto, d.o.o.** Tisk: **DELO-TČR, d.d., Ljubljana**.

BELA TEHNIKA

DOBRO OHRANJENO zamrzovalno omaro, štedilnik, hladilnik in 8-litrski električni bojler prodam. ☎ (068)321-926. 501

KMETIJSKI STROJI

DVOBOBENSKI VITEL, močnejši, za traktor kupim. ☎ (061)832-060, zvečer. 499
 TRAKTORJI UNIVERZAL, Fiat, Zetor, Lamborghini, IMT, TV 826, Landini, Same, Hurliman, Torpedo po starih cenah s popusti! Novo za staro! Rabljeni TV 732, 523, 418, IMT 539, LTZ 55. Ugodni krediti! Agroavto Kranj, Ljubljanska 30, ☎ (064)332-111, 112, 113, od 8. do 16. ure. 521
 TROSILEC hlevskega gnoja, 2,5 t, prodam. ☎ (068)81-608. 416
 DVOBRAZDNI PLUG, 10 col, Batuje, prodam za 500 DEM. ☎ (068)47-318. 452
 TRIBRAZDNI PLUG ter 15 m³ bukavih drv prodam. ☎ (068)87-132. 507

KUPIM

DELNICE TELEKOMA, Žita, Save, S-Hrama, Arkade in ostale odkupimo za gotovino. ☎ (041)669-221. 70
 ODKUPUJEMO DELNICE Krke serije B in G, Petrola G in B, Telekom Slovenije ter ostale privatizacijske delnice. Nudimo takojšnje plačilo! ☎ (064)380-100. 424
 HLOVODINO hrasta in kostanja kupim. ☎ (061)338-698 ali (0609)620-396. 444
 DELNICE Telekom in ostale ugodno odkupim. ☎ (068)324-297. 525

MOTORNA VOZILA

FORD ESCORT 1.6 GHIA 16 V, karavan, letnik 1993, odlično ohranjen, vsa oprema, servisna knjiga, prodam. ☎ (068)24-791, dopoldan, (068)325-455, popoldan. 436
 R 4, letnik 1986, registriran do 1/99, prodam za 1600 DEM. ☎ (068)24-337. 440
 LANCIO TEDRA 1.8, letnik 1991, v odličnem stanju, prodam. ☎ (068)68-064, dopoldan, 51-674, po 17. uri. 441
 LADO SAMARO, letnik 1987, registrirano do 6/98, prodam. ☎ (068)53-358. 443
 R 5 EXPRESS, letnik 1986, bel, prodam. ☎ (068)28-860. 458
 JUGO 45, letnik 1989, na novo registriran, zelo lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)52-585.
 FIAT RITMO 1.7 diesel, reg. 1/99, prodam. ☎ (068)325-520; (041)682-477.
 R EXPRES 1.4, letnik 1994, prodam. ☎ (068)79-803. 463
 R 5 FIVE 1.4, letnik 9/97, registriran do 29.9.1998, zelen, prodam. ☎ (068)73-416. 464
 Z 101, letnik 1987, prodam. ☎ (068)85-474.
 R 4 GTL, letnik 89, reg. 4/98, prevoženih 66.000 km in GOLF I. 89, reg. 4/98, prevoženih 106.000 km, prodam. ☎ (068)75-334.
 ROVER 214 SI, letnik 1994, klima, CZ, električna stekla, servo volan, prodam. ☎ (068)87-543. 500
 ALFO 33 1.3, letnik 1991, 68.000 km, dobro ohranjen prodam. ☎ (068)81-206. 505
 JUGO KORAL, letnik 1988, 80.000 km, prodam. ☎ (068)81-597. 509
 R TWINGO, star 2 meseca, prodam 1000 DEM ceneje. ☎ (068)324-595 ali (0609)634-805. 510
 VW PASSAT GL, letnik 1992, 98.000 km, registriran do 1/99, prodam. ☎ (068)41-155.
 SUZUKI SWIFT 1.6, letnik 1991, 81.000 km, registriran do 27.2.1999, z nekaj dodatne opreme, prodam. ☎ (068)87-678. 508
 OPEL VECTRO 2.0 CD, letnik 1991, registrirano do 3/98, prodam. ☎ (0608)22-745.
 GOLF JX, letnik 1988, lepo ohranjen, metalik siv, prevoženih 98000 km, prodam. ☎ (068)64-397.
 GOLF JX D, letnik 1988, prodam. ☎ (068)25-215. 422
 R 5 D, letnik 1991, registriran do 11/98, 30.000 km, servisna knjiga, in jugo 55, letnik 1987, registriran do 8/98, prodam. ☎ (068)79-831. 512
 SEAT CORDOBO 1.8, letnik 1995, odlično ohranjeno, prodam. ☎ (068)42-762. 518
 PASSAT 1.8, letnik 1993, kovinsko črn, dobro ohranjen, prodam. ☎ (0608)87-615. 502
 R 4 GTL, letnik 1991, bel, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)89-216. 457
 CLIO RL 1.2, letnik 12/94, rdeč, lepo ohranjen, garažiran, prodam. ☎ (068)84-346. 496
 JUGO 45, letnik 12/88, ugodno prodam. ☎ (068)23-066, po 16. uri. 429
 126 P, in R 4, letnik 1988, ter prašica, 150 kg, prodam. ☎ (068)81-679. 506
 TIPO 2.0 16 V, letnik 1993, registriran do 1/99, kovinsko siv, nekaj opreme, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)73-105. 511
 GOLF CL D, letnik 1987/88, registriran do 26.1.1999, 129.000 km, 5V, 5 prestav, rdeč, zelo ohranjen, prodam. ☎ (068)42-764. 493

Vezava ob pravem času - ugodnejša obrestna mera

Če je varčevanje vaš način življenja, ste že zdavnaj spoznali, da denar ne sodi pod vzglavje, ampak v banko, da je varen in da se plemeniti.

Varčevanje v Dolenjski banki je tako razvejano, da vam ne bo težko izbrati oblike po lastnem okusu, željah in zmožnostih.

Ne glede na to, ali se boste odločili za klasično hranilno knjižico, za vezavo sredstev ali pa za postopno varčevanje (obročno, premijsko, rentno).

In ne glede na to, ali imate raje tolarje ali devize.

Varčevalci, ki bodo sredstva vezali v februarju, bodo deležni posebno ugodnih obrestnih mer:

3,55 %

pri vezavi DEM

za več kot tri mesece, ne glede na znesek,

TOM + 4 %

pri tolarških sredstvih,

vezanih od 31 do 90 dni, ne glede na znesek.

Stavite na pravega



POHIŠTVO

RABLJENO SPALNICO, kuhinjo, koppersbush in pralni stroj prodam. ☎ (068)25-713. 471
 SEDEŽNO GARNITURO prodam. ☎ (068)23-375. 473
 RABLJENO KUHINJO in prosto stojče štedilnik, star 2 leti, prodam. ☎ (068)41-082. 484

POSEST

STARI GRAD pri Podbočju, prodam vinograd, zidanico, sadovnjak, gozd, 34 a, voda, asfalt, elektrika do parcele. Ugoden kraj za stalno bivališče. Cena 25.000 DEM. ☎ (061)481-978. 122
 ZAZIDLJIVO PARCELO na Pahi prodamo. ☎ (068)26-802 ali (041)629-104, popoldan.
 HIŠO Z GOSTINSKIM LOKALOM (v obratovanju) prodam v centru Žužemberka ob magistralni cesti, s parkiriščem in lastnim dostopom do reke Krke ter teraso z razgledom na slapove. Tel. 068/324-622.
 4.5 HA GOZDA, 5 km od Dolenjskih Toplic v smeri Uršna sela, prodam. ☎ (061)272-081.

V MOKRONOGU prodam 2 njivi, 65 in 39 a. ☎ (068)49-278, po 20. uri. 481
 V ČRNOMLJU - MAVREN ugodno prodam gradbeno parcelo z urejenim dovozom, 15 a. ☎ (068)47-871 ali 52-149. 450
 V STAREM LJUBNU prodam vinograd, 9 a. ☎ (068)79-806. 472
 SMREKOV GOZD, 1.5 ha, na Hudenjah pri Škočjanu prodam. ☎ (068)81-476. 485
 VINOGRAD na Golobinjeku pri Šentjerneju, star 13 let, na žici, vse cepljena trta za cvček, zelo ugodno oddam v najem. Možen tudi kasnejši odkup. Tratnik, Kotarjeva 17 a, Šentjernej. 479
 STAREJŠO ZIDANICO z vinogradom, cca 300 trt, prodam. ☎ (068)49-270. 373

PREKLICI

AREA, Marjeta Resnik, s.p., Zdolska c. 14, Krško, obveščam, da bom z 28.1.1998 prenehala z dejavnostjo! 428

PRODAJ

ELEKTRIČNE OMARICE, zunanje in notranje, kompletno opremljene, ugodno prodam. ☎ (061)751-425 ali (041)683-190.
 KORENČEK, rumen ali rdeč, kupim. ☎ (068)28-250.
 PEČ ZA CENTRALNO, gorilec, 2 cisterni ter radiatorje, vse rabljeno, prodam. ☎ (068)372-010. 421
 VINO, belo in rdeče, bizelski okoliš, prodam. ☎ (068)73-176.
 Šušterič, Blatno 10, Globoko, ☎ (0608)56-456. 462
 KROMPIR, lanski uvoz, več sort, za sajenje, prodam. ☎ (061)785-097. 470
 KOSTANJEVO KOLJE in oglje prodam. ☎ (068)49-502, zvečer. 478
 BOJLER, 30-litrski, še v garanciji, ugodno prodam. ☎ (068)46-458. 494
 JEKLENKE za avtoogeno varjenje, z opremo, prodam. ☎ (068)73-176. 498
 SADILEC KROMPIRJA ugodno prodam. ☎ (0608)33-611. 515
 700 L vina, dolenjsko belo, cvček ali žametno črno, prodam po 230 SIT. ☎ (068)42-362.
 NOV desni nerjaveč vzdiljiv štedilnik na drva in elektriko prodam. ☎ (068)85-964. 489
 KOSTANJEVO KOLJE, vino šmarnico in cvček prodam. ☎ (068)85-839. 474
 KOSTANJEVO KOLJE, obračalnik Sental 220 in kladivar (šrotar) ugodno prodam. ☎ (068)78-618. 492
 KOSTANJEVO KOLJE in mešana drva prodam. ☎ (068)78-428. 447
 KOSTANJEVO KOLJE in kravo za zakol prodam. ☎ (068)78-333. 426
 KOSTANJEVO KOLJE za vinograd in smrekovo za fižol prodam. ☎ (068)78-276. 433
 ZA 5.000 DEM prodam stroj za izdelavo zobotrebec s kompresorjem. ☎ (068)321-395.
 KORUZO v zrnu ali v storžih ter jedilni krompir prodam. ☎ (068)25-215. 423
 BELO IN RDEČE vino ter žganje in jabolčni kis prodam. ☎ (068)341-467. 437
 NOVO etažno centralno peč, 20.000 Kcal, motorni kosilnici in motorno kolo prodam. ☎ (068)27-466, Kozole. 504
 KOSTANJEVO KOLJE ugodno prodam. ☎ (068)324-646. 461
 NAHRBTNE KOŠE prodam. ☎ (068)89-112. 451
 KOMPLETNO OBŽAGAN les za uto ali garažo, 4 x 5 m, prodam. ☎ (068)324-718. 439
 GUMI VOZ in bojlersko peč na drva prodam. ☎ (0609)625-246. 419
 UGODNO PRODAJ starejši pletilni stroj Pop, dobro ohranjen, dolžina 1 m. ☎ (068)44-469. 490
 PLETILNI STROJ Magic 5-6 ugodno prodam. ☎ (068)41-435. 491
 KLJUJO za R 5 (euroizvedba, snemljiva), prodam. ☎ (068)83-614. 448
 PRODAJAMO pohorski kamen škrijavce, različnih barv, možna dostava. ☎ (063)762-433.

RAZNO

MAŠKARADNE originalne kostime za otroke in odrasle lahko naročite na ☎ (061)142-41-33. 331

SLUŽBO DOBI

ZA NEDOLOČEN ČAS sprejmemo več kuharjev in natakarij ter šefa kuhinje. ☎ (068)45-214. 418
 ODLIČNO PLAČILO nudimo komercialistu. Delo je po regijah, zaželjene izkušnje. ☎ (064)736-596. 420
 ŠOFERJA z ustreznimi izobrazbo iščem za nedoločen čas. Vožnja v okolici Novega mesta. ☎ (0609)635-532. 427
 PODJETJE s sedežem v Ljubljani pogodbeno zaposli trgovskega potnika oz. komercialista za prodajo gumi-tehničnih izdelkov na območju Dolenjske in drugih regij v Sloveniji. Možnost priužitve. Ponudbe pošljite pod šifro: Uspeh. 438
 PRODAJALCO za trgovini s tekstilom v Novem mestu iščemo. Potrebna je izobrazba in resnost pri delu! ☎ (068)67-129 ali (041)696-269. 445
 V OKREPČEVALNICI zaposlimo pridno natakario, lahko tudi pripravnico. ☎ (068)73-813. 468
 MIZARSTVO ILAR redno zaposli mizarja pripravnika ali delavca, ki ga veseli delo v mizarstvu. ☎ (068)341-837. 476
 AVTOKLEPARJA - ličarja z izkušnjami takoj zaposlim. ☎ (0609)614-880. 449

Vabimo k sodelovanju finančnega knjigovodjo. Prijave z življenjepisom pošljite na spodnji naslov v 14 dneh po objavi. Kopros, d.o.o., Cirje 6, 8274 Raka

SLUŽBO IŠČE

HONORARNO DELO iščem v popoldanskem času (ne akviziterstvo). ☎ (068)23-669.
 V OKOLICI TREBNJEGA, Sevnice ali Novega mesta išče redno zaposlitev ekonomski tehnik. ☎ (068)49-098. 10070

STANOVANJA

NOVOMEŠČANKI oddam ogrevano študentsko sobo. ☎ (061)551-831. 434
 GARSONJERO v Novem mestu oddam za nedoločen čas. ☎ (068)85-770. 488
 TRISOBNO STANOVANJE z balkonom, garažo in kletjo prodam. ☎ (068)85-627, po 18. uri. 520
 GARSONJERO v Novem mestu oddam urejeni ženski. Predplačilo! ☎ (061)335-162, ob delavnikih zvečer ali (068)342-019, vikend.

KIA MOTORS

KIA PRIDE 1,3 i
 že od 11.990 DEM

Dodatni popusti!
 Odkup vaših vozil!

AK TRADE, Podbevškova 9, Novo mesto
 ☎ 068/342-444, 21-400



ŽENITNE PONUDBE

INVALID, star 68 let, išče pošteno gospodinjico, staro 50 do 60 let, nekadilko, brez obveznosti, z vozniškim izpitom, za življenje v dvoje. Imam hišo in avto, ostalo po dogovoru. Šifra: Dolenjska. 430

ŽENSKAM BREZPLAČNO, moškim neomejeno število ponudb daje posvetovalnica Mali princ, p.p. 2, Novo mesto, ☎ (068)341-623. 432

POTREBUJEŠ POMOČ pri hiši ali na kmetiji? Si stara do 45 let? Če se želiš poročiti z 58-letnim upokojencem, se oglasi na šifro: Klasje. 460

ŽIVALI

SPREJEMAMO NAROČILA za bele piščance, rjave in grahaste jarkice. Metelko, Hudo Brezje 16, ☎ (0608)89-038. 148

BELE PIŠČANCE, kilogramske, rjave in grahaste (samo jarkice) naročamo. Kuželj, Šmarje 9, Šentjernej, ☎ (068)42-524. 254

PERUTNINARSTVO HUMEK sprejema naročila za enodnevne in večje bele, rjave, grahaste piščance ter bele in rjave enoletne kokoši. ☎ (068)324-496. 255

2 PRAŠIČA, težka cca 100 kg, prodam. ☎ (068)42-307. 415

ČRNO PSIČKO, staro 8 tednov, plemenitih staršev, mati labradorka, oddamo dobrim ljudem. ☎ (068)66-259. 454

TELICO SIMENTALKO, brejo 5 mesecev, prodam. ☎ (068)48-758. 465

KRAVO, staro 7 let, brejo, prodam. Franc Jankovič, Vinja vas 16, ☎ (068)89-785. 482

PRAŠIČA, težkega 100 kg, in nakladalki, 19 in 20 m³, prodam. ☎ (068)21-143. 517

OVNA JSR pasme, z rodovnikom, prodam. ☎ (068)73-417. 523

PIŠČANCI, večji, beli, so v prodaji vsak dan. Jože Jeršin, Račje selo, Trebnje, ☎ (041)708-671 ali ☎ (068)44-389. 524

KRAVO FRIZIJKO, brejo 8 mesecev z drugim teletom, in kravo sivko, staro 10 let, za zakol, prodam. ☎ (068)85-776, zvečer. 453

TELIČKA za nadaljnje pitanje prodam. ☎ (068)52-803. 431

KOBILO, staro 6 let, brejo 8 mesecev, prodam. Franc Banič, Konec 18, Novo mesto. 456

MLADE NESNICE, jarkice, hisex, rjave, tik pred nesnostjo, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodni ceni. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije: Jože Zupančič, Otovec, Črnomelj, ☎ (068)52-806, Gostišče Krulc, Mostec, Dobova, ☎ (0608)67-587, Vera Což, Slepšek 22, Mokronog, ☎ (068)49-711. 125

PSIČKO, staro 3 mesece, cepljeno, podarimo ljubiteljem živali. ☎ (068)321-795. 446

TELIČKO, staro 14 dni, prodam. ☎ (068)75-173. 503

3 MESECE brejo telico, staro 20 mesecev, prodam. ☎ (068)68-647. 467

OVCE za nadaljnjo rejo prodam. ☎ (068)67-003. 514

2 PRIPUŠČENI KOBILI prodam. ☎ (068)67-237. 469

KOBILO, staro 7 let, 9 mesecev brejo, in akacije stebre za vinograd prodam. ☎ (068)59-086. 442

TELICO, SIVO, in brejo kobilo prodam. ☎ (068)89-070. 487

PRAŠIČA, 110 kg, prodam. ☎ (068)42-668. 516

PRAŠIČA, 150 kg, prodam. ☎ (068)76-436. 522

ODOJKE prodam, kupim pa telička, starega 10 dni. ☎ (068)76-395. 497

PRAŠIČE, težke 120 kg, prodam. ☎ (0608)87-296. 519

BIKKA FRIZIJKA, cca 150 kg, prodam. ☎ (068)78-302. 475

OVCO Z MLADIČEM IN OVNA, prodam. ☎ (068)83-512.

VEDEŽEVANJE JASNOVIDNOST

AMALIJA

Jasnovidka Amalija vam pomaga iz stiske in razočaranj — vse na osnovi lastnega videnja.

090 - 40 36

MURN AVTOSERVIS MURN, s.p.

Resslova 4, 8000 Novo mesto
tel./fax: 068/24-791

CENTER **SUZUKI**

- prodaja vozil
- rezerv. deli in dodatna oprema
- servis
- kleparske in ličarske storitve
- ugodni krediti T + 6%

**DOBER NAKUP
MODELOV '98**

ALTO 1,0 GL 3D 13.990* 12.990

ALTO 1,0 GL 3D 14.990* 13.990

BALENO WAGON 1,3 GLX 25.990* 23.990

BALENO 1,6 GLX WAGON 4x4 31.990* 29.990

RADIO UNIVOX

107.5 MHz UKV

Rožna ulica 39, 1330 Kočevje, tel./fax: 061 855 666



DOLENJSKI LIST

RADIO MAX

88,90 MHz

89,70 MHz

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

s Trdinovega vrha na kanalu 41



**KRKA, tovarna zdravil, d.d.
NOVO MESTO**

V Sektorju za finančni inženiring v Novem mestu

**potrebujemo
SODELAVCA – REFERENTA
ZA ZAVAROVANJE**

Od bodočega sodelavca pričakujemo:

- zaključeno VI. stopnjo izobrazbe strojne ali elektro smeri,
- delovne izkušnje s področja zavarovalništva.

Vse, ki izpolnujete navedene pogoje in vas navedeno področje dela zanima, vabimo, da oddate svojo pisno ponudbo v roku 8 dni v kadrovsko službo KRKE, tovarne zdravil, v Novem mestu, Šmarješka cesta 6, kjer dobite tudi ostale informacije.

Q5-TRADE, d.o.o.

**Čemažarjeva 6
1000 Ljubljana**

vabi k sodelovanju

KOMERCIALISTA, zastopnika za trženje ugledne svetovne blagovne znamke maziv za Dolenjsko in Štajersko.

Pogoji:

- zaželena SSI trgovske oz. komercialne smeri
- vozniški izpit
- komunikativnost in komercialne sposobnosti
- lahko tudi samostojni podjetnik

Delo je stimulativno nagrajeno, lasten prevoz (po možnosti kombi), možnost redne zaposlitve.

Vaše pisne prijave z dokazili in opisom dosedanjega dela pošljite najkasneje v 8 dneh na naš naslov: Q5-Trade, d.o.o., Čemažarjeva 6, 1000 Ljubljana

RADIO KRKA

Novo mesto

106,6 MHz

**Športna oddaja
"ŠPORT V SOBOTO"**

**vsako soboto
od 17. do 23. ure**

**ZAVOD ZA POKOJNINSKO IN INVALIDSKO
ZAVAROVANJE SLOVENIJE**

Kolodvorska 15, 1000 Ljubljana, telefon 061/17-45-100

OBVESTILO UŽIVALCEM VARSTVENEGA DODATKA

V letošnjem letu bo Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije v skladu s predlanskimi spremembami Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju že tretje leto pri vseh užitvalcih varstvenega dodatka preverjal pogoje za nadaljnje uživanje te pravice. Po izrecni zakonski določbi morajo namreč užitvalci varstvenega dodatka Zavodu do 31. marca v vsakem koledarskem letu predložiti dokazila o dohodkih, prejetih v prejšnjem koledarskem letu, sicer se varstveni dodatek preneha izplačevati s 1. majem tekočega leta.

Upošteva je navedene zakonske določbe, Zavod poziva vse užitvalce varstvenega dodatka, da izpolnijo vsakoletno obveznost in Zavodu najkasneje do 31.3.1998 predložijo potrdilo o premoženjskem stanju in druga dokazila o svojih dohodkih in prejemkih in o dohodkih in prejemkih drugih družinskih članov v letu 1997. V primeru, da užitalec varstvenega dodatka zahtevane dokumentacije do predpisanega roka Zavodu ne bo predložil, se mu bo varstveni dodatek s 1.5.1998 prenehal izplačevati.

Hkrati užitvalce varstvenega dodatka obveščamo, da je na Območnih enotah Zavoda na razpolago poseben obrazec z naslovom "Zahteva za nadaljnje uživanje varstvenega dodatka" z ustreznimi navodili, ki ga izpolnijo, priložijo zahtevano dokumentacijo in ga v zgoraj navedenem roku vložijo pri pristojni Območni enoti Zavoda.

Ob tem Zavod ponovno opozarja, da je užitalec varstvenega dodatka dolžan Zavodu sporočiti vsako spremembo, ki vpliva na njegovo pravico do prejemanja pokojnine z varstvenim dodatkom. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije



Zarja, d.d., Prešernov trg 5, 8000 Novo mesto
tel. 068/323-171, faks: 068/23-997

**POSLOVNI PROSTORI
V NOvem MESTU**

Zarja, d.d., obvešča zainteresirane stranke, da bodo v drugi polovici leta 1998 na voljo najemni poslovni prostori v Novem mestu.

Za bodoče najemnike bomo prenovili objekt v Vrhovčevi ulici 18, skupne površine 1.200 m², z zagotovljenimi parkirnimi prostori.

Vse, ki se zanimajo za najem, vabimo na razgovor in k sodelovanju glede določitve programa in prenove objekta za dolgoročni najem.

Informacije:

Na sedežu podjetja v Novem mestu, Prešernov trg 5, tel. 068/323-171.

Če želite vsak četrtek v letu prejeti vsebinsko bogat in oglasno odmeven časopis, ki ga bere blizu sto tisoč ljudi, izpolnite naročilnico in jo pošljite na naslov:

Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p.212.

Za vse drugo bomo poskrbeli mi, vi pa pazite, da si ne bo ob četrtek sosed iz vašega poštnega nabiralnika pred vami "izposodil" vašega Dolenjskega lista.

Naročilnica za DOLENJSKI LIST

S to naročilnico naročam DOLENJSKI LIST za:

Ime in priimek: _____ Upokojenec: _____ da _____ ne _____

Naslov (kraj, ulica, hišna številka): _____

Pošta: _____

Naročnik izjavlja, da naročilo res velja zanj, dokler naročnine ne bo pisno odpovedal, sicer pa bo naročnino plačeval osebno ali s poloznico, ki mu jo bo poslal Dolenjski list.
Naročnik bo časopis začel prejemati od prve številke dalje v mesecu: _____ 1998

Kraj: _____ Datum: _____ Podpis: _____

**Žreb je
nagrade podelil
v prave roke**

**Sedemnajst naročnikov
Dolenjskega lista je
imelo srečo**

NOVO MESTO - Kot smo obljubili, v torek sreče nismo pustili počivati. Računalniški programer Stane Brglez iz celjske firme Rias jo je zaposlil s podatki o veliko novih, sploh pa o starih naročnikih Dolenjskega lista. Ko je bilo žrebanje končano, se je izkazalo, da se je sreča ustavljala na zelo različnih koncih – in tako je tudi prav, saj so naročniki Dolenjskega lista od vsepovsod.

In kdo se lahko veseli? Med novimi naročniki prejme prvo nagrado, **hladilnik, Franc Tomšič** iz Gruče 6 pri Šentjerneju; **pami likalnik** bo prišel prav **Ivanki Derčar** iz Podgore 31 pri Straži, **električni nož** pa **Ivu Besku** iz Potoka 29 pri Novem mestu.

Med tistimi, ki so že dolga leta zvesti Dolenjskemu listu, je imel tokrat največ sreče **Anton Šterk** iz Gribelj 71 pri Gradacu, ki bo prejel **pralni stroj**. S **fritezo** si bo pomagala **Ana Dolinšek** iz Radne 19 pri Boštanju, **sekalnik za sadje in zelenjavo** prejme **Polde Piletič** iz Štravberka 1 pri Otočcu, **ročni mešalnik** pa **Anton Slanc** iz Rosalnic 66 pri Metliki.

Izzrebali smo tudi deset dobitnikov **Toneta Jakšeta** knjige **Dolenjski obrazi**. O ljudeh s strani Dolenjskega lista bodo v knjigi lahko brali **Duro Oluič** iz Vinice 29 pri Šmarjeških Toplicah, **Peter Kastelic** iz Gor. Sušic 18 pri Uršnih selih, **Tone Fink** iz Vandotove 13 v Novem mestu, **Martina Pušič** iz Bušinje vasi 1 pri Suhorju, **Jožefa Bobnar** iz Šmihela 34 pri Žužemberku, **Franci Škrjanc** iz Roženberka 7 pri Šentrupertu, **Stane Dim** iz Račjega sela 3 pri Trebnjem, **Alfonz Božič** iz Dol. Kamenc 2 pri Novem mestu, **Jože Lokanc** s Sel 25 pri Raki in **Jože Novšak** iz Zbur 21 pri Šmarjeških Toplicah.

Nagrajencem čestitamo, knjige jim bomo poslali po pošti, kakor tudi praktične nagrade, če jih ne bodo prevzeli na Dolenjskem listu. Z dobitnikoma hladilnika in pralnega stroja pa se vidi mo v ponedeljek v novomeški trgovini Termotehnikke.

DOLENJSKI LIST
vaš četrtek prijatelj

VI NAM – MI VAM

oglas na kratko s pošto
po ☎ 068/323-610 ali 041/623-116

odmevno objavo v
DOLENJSKEM LISTU

GOTOVINSKA POSOJILA
Muzejska 3
☎ 068/321-751

ZASTAVLJALNICA MONETA vam nudi kratkoročna posojila! Garancija po dogovoru s takojšnjo realizacijo.

**RAČUNALNIŠKO
IZOBRAŽEVANJE**
APROS, d.o.o., Novo mesto

3-dnevni osnovni in nadaljevalni tečaji **WINDOWS, WORD, EXCEL** in **INTERNET** popoldne na Srednji ekonomski šoli Novo mesto. Prijave in informacije na ☎ 068/321-926, g. Zdenko Potočar.

**POSEBNA PONUDBA
HOTELSKO NASELJE
SIMONOV ZALIV**

Do 30. maja vam pri bivanju najmanj 5 dni priznamo 10% popusta, **UPOKOJENCEM** pa 20% **POPUSTA**. Kopanje v bazenu z morsko vodo, izleti, sprehodi! Rezervacije: ☎ 066/463-100

Jože in Jožica Novak



Če za zasebna podjetja, ki jih vodi in upravlja cela družina, od staršev do otrok in drugih družinskih članov, rečemo, da so družinska podjetja, bi novomeški Avtogalant lahko označili kot zakonsko podjetje. Njegova lastnika in upravljalca sta namreč zakonca Jože in Jožica Novak. Medtem ko Jože, ki je sicer direktor, skrbi za tehnično-proizvodni del, ima Jožica "čez" komercialno in finance. Da je ta naveza prava, govori ugled podjetja in njegov položaj na trgu.

Avtogalant je ne samo največji slovenski proizvajalec avtomobilskih izpušnih cevi, marveč ima na tem področju tudi daleč največji tržni delež. V Sloveniji prodajo le dobro polovico svoje proizvodnje, ostalo izvozijo na trge nekdanje Jugoslavije, na Madžarsko, v Italijo in še kam. Izdelujejo pa okoli 500 različnih tipov izpušnih cevi, tako da je njihov katalog kar za jetna knjiga.

Jože Novak, ki je izšel iz "sabejščine" v Češki vasi, se je za kovinarja izučil pri novomeškem Kovinarju. "Od nekdanje me je veselilo strojno kovinarstvo in me privlačilo inovatorstvo; kovinskih vrat ali kakšne ograje se nisem nikoli lotil; tudi ko sem kaj takega potreboval zase, pri hiši ali delavnici, sem dal raje delati drugemu," prostodušno pove. Z izdelavo izpušnih cevi se je začel ukvarjati pred več kot 20 leti v domači garaži. "Ne strojnih skarj nisem imel ne preše, nič, razen velike želje nekaj narediti, kaj novega pogruntati, in volje do dela," pravi mojster Novak. Danes ima preši, od katerih vsaka stane 100.000 mark. Že sedaj imata Novakova zelo sodobno proizvodnjo, te dni pa jima bodo montirali novo linijo za proizvodnjo izpušnih loncev, najso-dobnejšo v Evropi, izdelano prav za njihovo proizvodnjo, prirejeno njihovim zahtevam in potrebam.

Takih oziroma podobnih je le še 5 v vsej Evropi. S te linije bo vsako uro prišlo 200 do 250 izpušnih loncev. Pred dobrimi tremi leti sta Novakova odprla novo, 1.000 m² veliko proizvodno dvorano v Gotni vasi in izredno lepo urejene upravne prostore. Od takrat so proizvodni deli povečali za 800 m², v kratkem bosta dogradila še novih 2.300 m², v hiši ob proizvodni dvorani pa urejata najso-dobnejši laboratorij. Predlani je Avtogalant za svoje izdelke dobil znak slovenske kakovosti - SQ, konec lanskega leta pa mu je mednarodna certifikacijska hiša Biro Veritas podelila certifikat kakovosti ISO 9002.

In vse to se je pravzaprav začelo v Španiji. Tam sta se pred desetimi leti na dopustu spoznala Jože iz Novega mesta in Jožica iz Mokronoga. Natanko leto dni kasneje sta se poročila in kmalu dobila še sina Jožeta. "Srečna družina in delo, ki ga rad opravljajš - ali je še kaj lepšega na svetu?" se sprašuje Jože in dobro pozna odgovor.

Avtogalant, smo rekli, je zakonsko podjetje. V resnici pa je tudi družinski. V njem je zaposlenih 30 ljudi in so kot velika družina. Ne samo za hrano, tudi za to je poskrbljeno, da so vsi zaposleni urejeni in da ima vsak delavec vedno svežo delovno obleko. Jože je človek, ki kar naprej nekaj razmišlja, "fantazira", kot sam pravi. "Brez idej ni nič, vse se začne v glavi. In kar se mi v zvezi s proizvodnjo in našim delom sploh porodi, takoj, čeprav so me nekateri svarili pred tem, povem fantom in to skupaj naprej predebatiramo in izpeljemo. To je pravi način in tako bom delal, dokler bom mogel!"

Zaposleni Jožeta in Jožico med sabo ljubkovalno kličejo za ata in mam. Že vejo zakaj.

A. BARTELJ

BOBNEČ POTRES OB IZVIRU KRKE

LJUBLJANA - Uprava RS za geofiziko nam je sporočila, da so seizmografi observatorija na Golovcu v Ljubljani zaznali v četrtek, 29. januarja, ob 8. uri 26 minut šibek potresni sunek iz oddaljenosti 24 km jugovzhodno od opazovalnice. Epicenter potresa je bil v bližini izvira Krke, njegova lokalna magnituda je bila 1,7. Po prvih podatkih so potres čutili redki prebivalci vasi Krka in okoliških krajev. Potres je spremljalo bobnenje, ki je nekoliko oženirilo prebivalce. Ocenjujemo, da je intenziteta potresa bila četrte stopnje po evropski potresni lestevici (EMS). Potres ni povzročil gmotne škode.

O ČUDOVITEM SVETU ŽIVALI

LJUBLJANA - Med 5. in 11. februarjem bo v razstavnici galeriji Domusa, Centra za dom, ustvarjalnost in svetovanje v Ljubljani, razstava čudoviti svet živali. Razstava bo odprta vsak dan med 10. in 13. uro ter 15. in 19. uro, v soboto pa med 10. in 13. uro. Slovesna otvoritev bo v četrtek, 5. februarja, ob 18. uri. Oglel je brezplačen, ljubitelje živali pa opozarjamo še na dvojce predavanj: v ponedeljek, 9. februarja, ob 18. uri bo predaval dr. Jože Vidic, v torek, 10. februarja, ob 18. uri pa bo Anastazija Granda-Pešič govorila o negi kože in dlake pri psih. Vstopnine ni!

Vsak teden ena

Iz zbirke anekdot
Slavka Klančičarja

Samo za sekundo

Inž. Rade Kalinovič je med vožnjo v avtomobilu zelo hitro zadremal. Tega ni hotel nikoli priznati. Trdil je, da le miže razmišlja in da vse sliši. Kadar so ga vozili drugi, je bilo vse v redu, huje pa je bilo, če je vozil on sam. Vsi, ki so za to vedeli, so zelo neradi prisledli k njemu kot sopotniki.

Neko pozno popoldne, je vozil iz Podturna v Novo mesto, pred sedežem podjetja Gorjanci v Vavti vasi zapeljal malo s ceste in prevozil kar dve živi meji. Drugi dan je v službi svojim sodelavcem to takole obrazložil: "Res ne vem, kako se je to moglo zgoditi, saj nisem toliko popil, morda sem samo za kakšno sekundo zaprl oči in, glejte, kaj se mi je zgodilo!"

Metliška vina bodo letos vrhunska

Veliko vinogradov je že obrezanih, zadnja trgatev lanskega letnika pa je bila šele minulo soboto - Ledeno vino, suhi jagodni izbor in celo vino iz sušenega grozdja

METLIKA - V Beli krajini ne pomnijo, da bi imeli kdaj trgatev po novem letu, tako kot se je to zgodilo letos. Zadnje januarske dni so namreč potrgali še zadnje grozdje lanskega letnika v vinogradu metliške kmetijske zadruge v Vidošičih, v Kostelčevem vinogradu v vinski gorici Lazec pri Drašičih ter v Prusovem vinogradu na Repici pri Krmačini.

Po trgatvi laškega rizlinga v Vidošičih 8. januarja je vodja metliške vinske kleti Tone Pezdirc dejal, da bodo grozdje na okrog 1.200 trtah pustili bodisi za ledeno vino ali pa bo propadlo. Odločitev, da bodo čakali, se jim je obrestovala, saj so v četrtek, 29. januarja, nabrali 800 kilogramov grozdja, iz katerega so stisnili dobrih 200 litrov mošta, ki je imel kar 212 stopinj Oe sladkorja. Tako sladkega mošta v metliški vinski kleti še niso imeli. Iz njega bodo donegovali ledeno vino, ki so ga v vinski kleti kot prvi v tedanji Jugoslaviji imeli že leta 1986, pa leta 1988 in nazadnje leta 1992. Ustekleničili ga bodo v že poznane stekleničke, ki držijo poltretji deciliter, prodajati pa naj bi ga začeli konec leta.

V Kostelčevem vinogradu so v petek, 30. januarja, na 500 trtah nabrali 400 kilogramov laškega rizlinga, iz katerega so stisnili 85

litrov mošta za ledeno vino, ki je imelo 210 stopinj Oe sladkorja. Naslednji dan so obrali še okrog 500 trt. A ker je bilo topleje, je bilo 130 litrov mošta s sladkorno stopnjo 220 Oe primernih za suhi jagodni izbor, za katerega gospodar Tone trdi, da je edino tovrstno vino v Beli krajini. Sicer pa Kostelci, ki z 8.000 trtami sodi med večje belokranjske vinogradnike pravi, da mu je lanska letina dala vse, kar si želi vinogradnik: redno in pozno trgatev, izbor, jagodni izbor, ledeno vino in suhi jagodni izbor.



TRGATEV KONEC JANUARJA - Delavci metliške kmetijske zadruge (na fotografiji) so tako kot Kostelčevi iz Drašičev in Prusovi s Krmačine zadnje dni januarja obrali še zadnje trte. Prvič se bo v Beli krajini tudi zgodilo, da bodo donegovali suhi jagodni izbor in vino iz sušenega grozdja. (Foto: M. B.-J.)

V sredo, 28. januarja, so začeli s ponovnoletno trgatvijo tudi v Prusovem vinogradu. Na 400 trtah so nabrali toliko renskega rizlinga, da so stisnili okrog 150 litrov mošta s 135 stopinjami Oe sladkorja za jagodni izbor. Naslednji dan so stisnili dobrih 100 litrov laškega rizlinga za ledeno vino, mošt pa je imel 160 stopinj Oe. Zadnjejanuarja pa so obrali še 500 trt z renskim rizlingom, 200 litrov mošta, iz katerega bodo donegovali izbor, je imel 125 Oe. Poleg sedmih predikatnih vin lanskega vinskega letnika nameravajo Prusovi sredi februarja stisniti še grozdje za posebno vino. Grozdje za vino iz sušenega grozdja rumene muškate, ki so ga obrali 6. decembra lani in ga sušijo na slamni na gospodarskem poslopju. Mošta in pozneje vina iz tega grozdja, nad katerim od trgatve bdi kmetijski inšpektor Jože Urh, bo sicer malo, bo pa zagotovilo vrhunske. Kot je povedal gospodar Jože, je ta njegov poskus prvotvrstni v Beli krajini.

M. BEZEK-JAKŠIČ

Zima le prinesla tudi ledeno vino

V Vinu Brežice so v četrtek obrali še zadnjih 2.300 trt laškega rizlinga in šardoneja - Celo 37 odstotkov sladkorja - Od leta 1993 v Vinu niso imeli ledenega vina

BIZELJSKO, BREŽICE - Če je letošnje zimo že kazalo, da vinogradniki, ki so pustili del grozdja na trsu za ledeno trgatev, ne bodo imeli sreče z vremenom, se je zadnje dni januarja tem le nasmehnila sreča. Zahtevani pogoj, da mora biti srednja dnevna temperatura vsaj tri dni zapored najmanj minus 6°C, se je tokrat uresničil šele konec januarja.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Priluhnil vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068) 323-606 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnul.

Tako je vinograd Vina Brežice na Bizeljskem v Drenovcu v četrtek, takoj ko se je naredil dan, spet oživel. 60 trgačev je, še preden so prvi sončni žarki prebili oblake, pri minus 8°C pobralo še zadnje zmrznjeno grozdje na hektarju zemlje, zasajene s 1.000 trtami šardoneja, in na dveh hektarjih s 1.300 trtami laškega rizlinga, torej v vinogradih, kjer je bila pred tem že dva-ali trikrat selektivna trgatev.

Kot pravi Anton Medved, vodja vinogradniškega posestva, so tokrat potrgali skupaj 4 tone grozdja, kar naj bi dalo okrog tisoč litrov ledenega vina. Ledene vina v Vinu Brežice niso imeli od leta 1993, zato je bila njihova želja pridelati vino, ki ga poleg nizke stopnje alkohola in visokega deleža nepovrtega sladkorja označuje predvsem značilen vonj in okus po zmrzali, toliko večja. Tokratni mošt je imel visoko stopnjo sladkorja; šardone 145 oeelejev, laški rizling pa celo več kot 160 (zahtevana količina sladkorja - za ledeno vino mora dosega vsaj 128 oeelejev).

Sicer pa je bilo grozdje zelo kakovostno, kar so v Vinu dosegli tako z izborom trt kot z zaščito - proti plesni so namreč škropili še

v poznih septembrskih dneh. "Pomembno je namreč, da žlahti na gniloba nastopi šele v poznosti zrelosti grozdja," pravi enološki dipl. inž. Roman Šepetavc. Jagode so bile na varnem pred ptičsaj je bil vinograd obdan z mrežami, vremenu pa gre zahvala, da so jagode na pecljih zdržale tako dolgo.

Mošt bo sedaj deležen posebne skrbi in nege. Kak mesec bo v kleti



ti v Šentlenartu pri nizki temperaturi potekala fermentacija s selekcioniranimi kvasovkami, pa tudi negovanje bo trajalo dalj časa kot pri ostalih vinih, tako da verjetno to ledeno vino še ne bo sodelovalo na letošnjih ocenjevanjih vina.

T. GAZVODA

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Delo na črno in zastonj? V G7 pravijo, da ne - Upokojenci imajo popust pri naročnini - Presenečenje v Tončkovem domu - Ko bi le imeli laboratorij v Ločni! - Števce popisujejo le enkrat

Prva gostja v tokratni urici dežurstva je želela ostati anonimna, za naš arhiv pa je seveda ime in naslov povedala. Torej - bralka iz Bele krajine z zanimanjem spremlja pisanje o G7, sektor Dolenjska. Kot trdi, ima njen sin slabe izkušnje: "Ta družba ima 52-dnevno poskusno dobo - na črno in zastonj. Za prvi mesec je bil na plačilni listi (prejel naj bi 40 tisočakov), zato je delal še 18 dni. Od plačila pa do danes niti tolarja."

Matija Bradač, solastnik družbe in član uprave G7 trdi, da to ni res. "Z vsemi uslužbenci sklepamo delovna razmerja po kolektivni pogodbi in si še zaradi narave dela ne moremo privoščiti neurejenih zaposlitev. Primer mi je znan, saj fant poskuša na vsak način dokazovati, da je bil pri nas v službi, čeprav je istočasno prejemal tudi nadomestilo za brezposelnost na Zavodu za zaposlovanje," pojasnjuje Bradač.

Marija iz doline cvička se strinja, da "medalja brez količine vina ni nič", zato predlaga, naj o tem razmisli tudi Društvo vinogradnikov. Ivan iz Straže meni, da Henček Burkat ni najbolj dostojno predstavil svoje glasbe in niti ne Dolenjske v oddaji Zoom. Meni, da sta se oba gosta trapasto in otroče obnašala, namesto da bi se potrudila z igrkami zbrati čimveč denarja za otroke.

Stanetu Puglju z Lutrskega sela, ki mu ni jasno, zakaj je njegova naročnina na Dolenjski list za 500 tolarjev višja kot sosedova, naslednje pojasnilo. Razlika nastaja zaradi popusta za upokojence. Če je tudi sam upokojenec, naj to sporoči v našo naročniško službo.

Marija Bon iz Sevnice je doživela prijetno presenečenje prav na novega leta dan. S kolegico sta se sprehodili do vrha Lisce in v Tončkovem domu kosili. Na postrežbo sta ob številnih gostih in enemu natakarku zelo dolgo čakali, toda hrana je bila dobra in natakark jima je večkrat opravičil za zamudo. Ko sta že plačali, jima je v zahvalo za potrpežljivost ponudil brezplačno potico. Ko bi vsaj bilo na svetu še kaj tako prijaznih natakarkov!

Ista gospa Marija je pred časom že opozorila občino in KS Boštanj na mosta za pešce proti Jutrjanki, saj v ograji manjkata dve palici, tako da bi lahko odrasel človek padel skozi, kaj šele otrok! Ograjo so menda že popravili, toda spet je podrt, zato poziva pristojne, naj ukrepajo še pred morebitno nesrečo.

Tone Hočevar iz Šentjerneja je vesel, da v Dolenjskem listu več ne sejemo vetra in ne žanjemo viharja. Še posebej, ker je sredi januarja veter tudi njemu napravil škodo. Na poti od Brežic proti Kostanjevici

ci mu je namreč s kočije odnesel rjavo usnjeno pregrinjalo (30 x 70 cm), sicer ne dragoceno, a narejeno po meri. Morebitnega najditelja prosi, naj pokliče na telefon 42-527.

Izpod Trške gore je že večkrat zamen klical gospa E. V., pa je zato tokrat poslala kar pismo. Močno pogreša laboratorij v ZD Ločni, ki so ga pred časom ukiniteli. Meni, da bi pacientom mnogo pomnilo, če bi laboratorij odprli vrata vsaj enkrat tedensko. Vprašuje tudi, zakaj ob vsej skrbi za okolje pri trgovini v Mačkovcu ni več zabojnikov za steklo in plastiko. Ker sta bila vedno polna, domneva, da so ju krajani potrebovali in tudi uporabljali. Naša novinarica bo v kratkem poskusila najti odgovore na odprta vprašanja ločenega zbiranja odpadkov v Novem mestu.

"Elektrika se je podražila in zdaj napovedujejo že nove podražitve, vendar še po prvi ni nihče prišel popisovat števec. Le kako lahko potem zaračunajo porabo?" se vprašuje Francelj iz Gotne vasi. Kot so povedali v službi za informiranje v novomeški enoti Elektra, popisi stanja na števcih potekajo le enkrat na leto. Ob podražitvah lahko stranke same sporočijo stanje na števcih, sicer Elektro obračunava porabo na podlagi ocene.

Belokranjec R. A., ki je klical iz Ingolstadta, upa, da se bo dostava Dolenjskega lista v Nemčijo le urenila. Sicer pa meni, da je prav, da mora vsak kandidat za državljansko obvladati slovenski jezik. Njegov rojak France, ki se je oglašil iz Semeča, je bentil nad tako državo, v kateri si poslanci lahko kupijo avto za 4 plače, mladi pa s trdim delom ne morejo preživeti sebe in svojih družin.

B. D. G.

- Prenežna čustva so prava nesreča. (Weber)
- Naši politiki so dobri kot med. Vse se lepi nanje. (Cjuha)

ARS RAMOVŠ

Visoko umetnost boste našli tudi v Metropolitanki, Veroni ali Salzburgu in glamur tudi v Parizu ali na Dunaju...

Z manj milijami pa je bolj prijazno...

V Brežicah bo lepše.

(061) 125 33 66



Visoko umetnost boste našli tudi v Metropolitanki, Veroni ali Salzburgu in glamur tudi v Parizu ali na Dunaju...

Z manj milijami pa je bolj prijazno...

V Brežicah bo lepše.

(061) 125 33 66



4 TONE GROZDJA ZA 1.000 LITROV VINA - Na Bizeljskem v Drenovcu je 60 trgačev tokrat obiralo 2.300 trt šardoneja in laškega rizlinga. Nabrali so 4 tone grozdja, ki bo dalo kakšnih 1.000 litrov ledenega vina. (Foto: T. G.)